

CUMHURİYET DÖNEMİ YÖZGAT'IN SOSYAL TARİHİ (1928-1960)

Derya BÜYÜKBAĞ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Naci İHAÇ

Ağustos, 2014

Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**CUMHURİYET DÖNEMİ YÖZGAT'IN SOSYAL
TARİHİ(1928-1960)**

Hazırlayan

Derya BÜYÜKBAĞ

Danışman

Doç. Dr. Naci İHAÇ

AFYONKARAHİSAR 2014

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Cumhuriyet Dönemi Yozgat’ın Sosyal Tarihi (1928-1960)**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmışolduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19.08.2014

Derya BÜYÜKBAğ

TEZ JÜRÜŞĖKARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRÜYELERĖ

İMZA

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Naci ĖAHĖN

Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Sadık SARISAMAN

Prof.Dr. Ahmet Ali GAZEL

Tarih Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Derya BÜYÜKBAĞ'ın, “**CUMHURĖET DÖNEMĖ YOZGAT'IN SOSYAL TARĖĖ (1928-1960)**” başıklı tezi/..../..... tarihinde, saat’da Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

MÜDÜR

ÖZET

CUMHURİYET DÖNEMİ YOZGAT'IN SOSYAL TARİHİ (1928-1960)

Derya BÜYÜKBAĞ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

Ağustos 2014

Danışman: Doç. Dr. Naci ŞAHİN

Bu tezin amacı Yozgat'ın sosyal ve kültürel yapısını incelemektir. Bu çalışmada Bakanlık Cumhuriyet Arşivinden alınan belgeler ve diğer kaynaklar ışığında Yozgat ilinin sosyal, kültürel yapısı, örf ve adetleri incelenmiştir.

Tezde Yozgat ilinin coğrafi, sosyo-ekonomik yapısı ve nüfus durumu hakkında kısaca bahsedilmiş Yozgat ilinin tarihi hakkında bilgi verilmiştir.

Bu çalışmada Yozgat ilinde, geçmişten günümüze yapılmaya çalışılan gelenekler, görenekler, örf ve adetler anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yozgat, eğitim, sosyal ve kültürel hayat, tarih

ABSTRACT

THE SOCIAL HISTORY OF THE REPUBLICAN PERIOD OF YOZGAT

Derya BÜYÜKBAĞ

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT of HISTORY

August 2014

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Naci ğAHĖN

The main aim of this thesis was to examine the social and the cultural structure of the district Yozgat. This research has examined Yozgat's social and cultural structure, Yozgat's customs and traditions, in the light of documents which received from the Archives of the Prime Minister's Republic and from other resources.

In this thesis was given brief information about the status of the population and socio-economic and geographical structure of the Yozgat, also was provided extensive information about its history.

In this research were described customs and traditions that are trying to keep alive in the Yozgat, from past to present.

Keywords: Yozgat, education, historical tradition, culturel duration, history

ÖNSÖZ

Tarih boyunca birçok devletin egemen olduğu önemli bir coğrafyada yer alan Yozgat ilinde, KurtuluŞ SavaŞ sonrası çok ciddi boyutta imar ve eğitim eksikliği yaŞanmıŞtır. Bu eksiklere rağmen, Yozgat halkının özverili çalışmaları ve kültürel çalışmalara önem vermesi, Yozgat'ın büyük şehirlere has bir kültürel yapıya kavuşmasını sağlamıştır. Yozgat halkı, birçok Anadolu iline göre sinema, tiyatro, gibi birçok sosyal faaliyetle daha erken tanışmış. Gerek açılan eğitim kurumlarıyla yükselen eğitim seviyesi, gerekse de halkın kültürel faaliyetlere yoğun ilgi göstermesi, şehrin modern bir kimlik kazanmasını sağladı.

Bu çalışmanın amacı; Yozgat ilinin 1928–1960 yılları arasındaki dönemde sosyo-kültürel hayatını inceleyerek, bu yıllar arasındaki Yozgat'ın imar, eğitim, spor durumundaki ilerlemeleri; sanat ve kültürel faaliyetlerini ortaya koymaktır. Yozgat'la ilgili yapılan araştırma tezleri, kitaplar, makaleler ve yerel basın arŞıvleri tarandı, döneme ait orijinal fotoğraflara ve hatıratlara ulaşıldı. Araştırma ve yazım safhasında bilgi ve yardımlarını esirgemeyen çok kıymetli hocam Doç. Dr. Naci Şahin'e, maddi ve manevi hertürlü desteği veren hocam Doç. Dr. Yusuf KARACA'ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca; çalışmama büyük destek veren eŞim Ömer BüyükbaŞ'a, her zaman yanımda olan canım aileme ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YOZGAT İLİNİN KONUMU, COĞRAFİ YAPISI VE TARİHİ GEÇMİŞİ

1. KONUMU VE COĞRAFİ YAPISI	3
1.1. JEolojİK DURUM	4
1.1.1. Yozgat Yöresinin Genel Jeolojisi	4
1.2. YERALTI KAYNAKLARI.....	6
1.3. YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ.....	8
1.3.1. Platolar.....	9
1.3.2. Yeryüzü şekilleri (Dağlar)	9
1.3.3. Vadiler ve Ovalar.....	10
1.4. İKLİM ÖZELLİKLERİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ	11
1.4.1. Yozgat İli Sıcaklık Değerleri	13
1.4.2. Yağışlar	14
1.4.3. Rüzgârlar	14
1.5. YOZGAT İLİNİN KÜLTÜREL COĞRAFİYASI	15
1.6. SOSYO-EKONOMİK YAPI	16
1.6.1. Tarım ve Hayvancılık	16
1.6.2. Ulaşım ve Haberleşme	19
2. YOZGAT'IN TARİHİ GEÇMİŞİ.....	21
2.1. YOZGAT İSMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI.....	21

2.2. BÖLGEYE HAKİM OLAN DEVLETLER.....	22
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

YOZGAT İLİNİN EĞİTİM PERSPEKTİFİ

1. YOZGAT İLİNİN EĞİTİM YÖNÜNDEN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	28
2. NÜFUS, MUHACİRLER VE MÜBADELE MESELESİ.....	35
2.1. NÜFUS.....	35
2.2. MUHACİRLER VE MÜBADELE MESELESİ.....	38
3. HALKEVLERİ.....	40
3.1. HALKEVLERİNİN AÇILIŞI.....	40
3.2. HALKEVLERİNİN ÇALIŞMALARI.....	41
3.3. HALKEVLERİNİN YAYINLARI.....	43
4. KÖY ENSTİTÜLERİ.....	44
4.1. KÖY ENSTİTÜLERİNİN AÇILMA DÜŞÜNCESİNİN ÇIKIŞ NOKTALARI.....	44
4.2. KÖY ENSTİTÜLERİNİN AÇILMASI VE AÇILDIĞI YERLER.....	46
4.3. KAYSERİ-PAZARÖREN KÖY ENSTİTÜSÜ.....	50
4.4. KÖY ENSTİTÜLERİNİN KAPATILMASI.....	51
5. KÜTÜPHANELER.....	53
6. BASIN-YAYIN HAYATI.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YOZGAT İLİNDE SOSYAL HAYAT

1. YAŞAM TARZI.....	57
1.1. MİMARİYATI.....	57
1.2. EV EĞYALARI.....	60
1.3. MAHALLE YEMEKLERİ VE YÖRESEL BESLENME BİÇİMLERİ.....	62
2. YÖRESEL GİYİM KUŞAM ÖZELLİKLERİ.....	64
2.1. ÇEVRELER.....	66
2.2. UÇKURLAR.....	66
2.3. PEŞKİMLER.....	67
2.4. DOKUMALAR (HALI VE KİLİM).....	67

2.5. ÖRGÜLER	69
3. ÖRF VE ADETLER	69
3.1. GELENEKSEL TEDAVİ YÖNTEMLERİ.....	69
3.1.1. Geleneksel Tedavilerde Kullanılan Bitkiler.....	71
3.2. DOĞUMLA İLGİLİ GELENEKLER.....	71
3.3. BATIL İNANILAR.....	74
3.4. MAHALLE HALK OYUNLARI VE YÖRESEL MÜZİKLER	76
3.5. SÜNNET GELENEĞİ.....	77
3.6. GENÇLERİN ASKERE UĞURLANMASI.....	78
3.7. GÖRÜCÜ-DÜNÜR GİRME VE EVLENME GELENEĞİ.....	78
4. BAYRAM VE KUTLAMALAR.....	82
4.1. PANAYIR.....	83
4.2. TASARRUF HAFTASI KUTLAMALARI	84
5. DİNİ YERLER.....	86
6. GELENEKSEL MESLEKLER.....	89
7. GELENEKSEL SPORLAR.....	91
8. SAĞLIK TURİZMİ.....	94
8.1. TERZİ KAPLICALARI.....	94
9. TOPLUMSAL SORUNLAR VE YARDIMLAŞMA	95
9.1. TOPLUMSAL SORUNLAR	95
9.1.1. Elektrik ve Su Kesintileri	95
9.2. YARDIMLAŞMA.....	97
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	103
KAYNAKÇA.....	107
EKLER.....	124

TABLÖLAR LÖSTESÖ

		<u>Sayfa</u>
Tablo 1.	Yozgat Œinin KomŒu Œlere Sınır Uzunluğu-Uzaklığı	3
Tablo 2.	Yozgat'ta Bulunan Dağlar	10
Tablo 3.	1927-1960 Yılları Arasında Yozgat Œi Nüfusu	35
Tablo 4.	1927-1960 Yılları Arasında Yozgat Merkez Œçe Nüfusu ve Artığ Oranları	36
Tablo 5.	1935 Genel Nüfus Sayımına Göre Yozgat ğehrinde YaĒayan Halkın Dinler ve Medeni Hal Œibariyle Ayrılığ	37
Tablo 6.	1937-1948 Yılları Arasında Açılmığ Olan Köy Enstitüleri ve Merkezleri	49

ġEKġİLER LġSTESġ

		<u>Sayfa</u>
ġekil 1.	Yozgat'ın ġe ve Köy Yerleġim Haritası	4
ġekil 2.	Yozgat ġi Maden Haritası	7
ġekil 3.	Topraklarının Yeryüzü ġekillerine Göre Daġılımı	8
ġekil 4.	ġlim Sınıflandırmaları	12
ġekil 5.	Yozgat'ta Kurulan Panayıra Ait Gazete ġanı	84
ġekil 6.	At Yarıġarı	92
ġekil 7.	Sorgun ve Tezili Kaplıcaları	95

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e	Adı Geçen Eser
a.g.m	Adı Geçen Makale
a.g.t	Adı Geçen Tez
A.S.	Alehsellatüvesselam
BCA	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
FGE	Finansal Gelişim Endeksi
ĞGE	Ölçülerin Gelişim Endeksi
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
MTA	Maden Tetkik ve Arama
No.	Numara
s.	Sayfa
T.B.M.M	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
vb	ve benzeri
yy	Yüzyıl

GİRİŞ

Bu çalışmada amaçlanan Yozgat Çehrinin Cumhuriyet Dönemi 1928-1960 dönemi sosyal tarihinin incelenmesidir. Bu dönemle ilgili araştırmamızda öncelikli olarak 1928-1960 yılları arasında Yozgat iliyle ilgili temel konular açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda çalışmamızda öncelikli olarak Yozgat'ın coğrafi ve tarihi özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonraki süreçte içerisinde Yozgat Çehrine ait sosyal ve kültürel hayatla ilgili temel konular, 1960 yılına da kapsayacak şekilde ele alınmıştır. Konumuzla ilgili olan bölümlerde nüfus sayım sonuçlarına ait istatistikler ele alınarak incelenmiştir. Yozgat'taki sosyal ve kültürel hayata ait olan halkın o dönemdeki yaşam tarzı, giyim kuşamı, beslenme ve yemek alışkanlıkları, gelenekleri ve bu geleneklerin topluma yansımaları, sporun gelişimi vb. konular ele alınmıştır.

Çalışmada ayrıca sosyal yaşamın önemli bir unsuru olan ekonomik ve ticari hayata dair bilgiler kullanılmıştır. Aynı zamanda il merkezi ve kazalara ilişkin tarımsal üretim ve hayvancılıkla ilgili konular ele alınmıştır. Osmanlı Döneminden Cumhuriyet Dönemine yansıyan geleneksel el sanatlarının tarihsel gelişimi incelenmiştir.

Bu konuların ele alınmasında ve incelenmesinde öncelikli olarak yerel kaynaklara başvurulmuş kaynak taraması yapılmış döneme ait yerel gazetelerden elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde tarama yapılmış Yozgat Çehriyle ilgili elde edilen 934 belge araştırma konumuzu kapsamında değerlendirildiğinde 512 belge ortaya çıkmıştır. Bu belgelerin tamamı incelenmiş ve konumuzla ilgili olan belgeler çalışmamızda kullanılmıştır. Öte yandan gerek Yozgat Belediyesi'nde gerekse Yozgat valiliğinde araştırmalar yapılmış döneme ait birincil kaynaklardan ziyade ikincil kaynakların olduğu belirlenmiş valilik tarafından hazırlanmış yıllıklardan faydalanılmıştır. Telif eserler arasında ise döneme ait Özcan Mert'in "Çapanoğulları-Osmanlı Devleti ve Bozok

Sancağı”, Ahmet Yağar Ocak’ın “Bozok Sancağı”, Ėmail Hakkı Uzunđarđın’ın “Ėapanođluları” adlı eserinden faydalanılmığır.

BÖLÜM

YOZGAT İLİNİN KONUMU, COĞRAFİ YAPISI VE TARİHİ GEÇMİŞİ

1. KONUMU VE COĞRAFİ YAPISI

Yozgat Çhri Ç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Havzası ile Karadeniz Bölgesinin Çekerek Havzası arasında yer alır. Çok büyük bir bölümü Kızılırmak Havzasına giren ve 14.123 km²'lik bir alan kaplayan il toprakları 34° 02" - 36° 09" doğu enlemleri ile 38° 54" - 40° 15" kuzey boylamları içinde yerini alır¹. Çehir, Bozok Platosu'nun tepelerinden birinin eteğine kurulmuştur. Sıfır noktasından 1320 metre yukarıda yerini alan il, 1.412.300 hektar yüz ölçümüne sahiptir².

Yozgat ilinde Akdeniz fitocoğrafik (Bitki Coğrafyası) bölgesinin etkileri görülür³. Yozgat ili Kırıkkale, Çorum, Amasya, Tokat, Sivas, Kayseri, NevÇehir ve KırÇehir illeriyle çevrilmiştir⁴. Yozgat Çhri'nin merkez ilçe dışında Akdağmadeni, Aydıncık, Boğazlayan, Çandır, Çayıralan, Çekerek, KadıÇhri, Saraykent, Sarıkaya, Sorgun, gafaatli, Yenifakılı ve Yerköy olmak üzere 13 ilçesi vardır⁵.

Tablo 1: Yozgat İlinin Komşu İllere Sınır Uzunluğu-Uzaklığı

YOZGAT İLİNİN KOMŞU İLLERLE SINIR UZUNLUĞU - UZAKLIĞI		
İLLER	ÇDÜĞÜM UZUNLUĞU (Km)	UZAKLIK(Km)
Yozgat - Amasya	8	187
Yozgat - Çorum	136	104
Yozgat - Kayseri	100	197
Yozgat - Kırıkkale	15	142
Yozgat - KırÇehir	70	112
Yozgat - NevÇehir	36	202
Yozgat - Sivas	81	224
Yozgat - Tokat	61	207

Kaynak: Yozgat Valiliği, <http://www.yozgat.gov.tr/>, 20.09.2013.

¹ Milli Savunma Bakanlığı Harita Güvenlik Komutanlığı; Yozgat Ç Haritası, <http://www.hgk.msb.gov.tr/>, 15.09.2013.

² Çener Çgün; *Geleneksel Yozgat Evleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2007, s. 10.

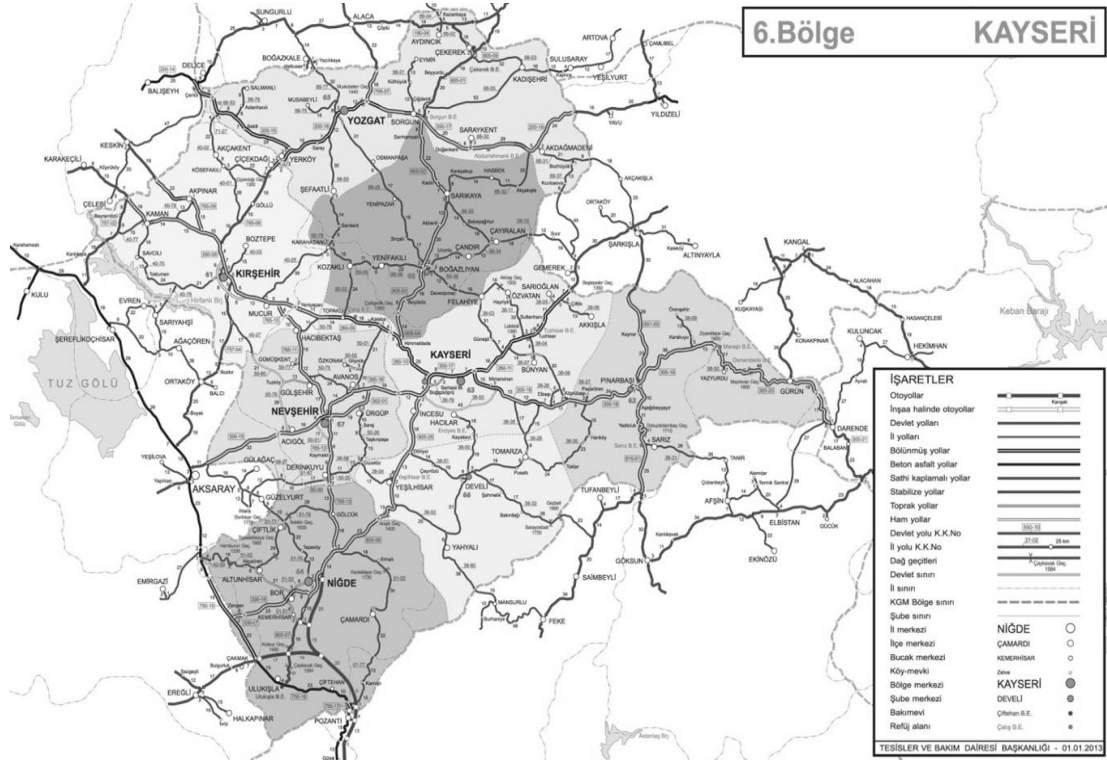
³ Yıldırım Akman; *İklim ve Biyoiklim*, Palme Yayınları, Ankara, 1990, s. 186.

⁴ Türkiye Diyanet Vakfı; *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 43, TDV Yayınevi, Çtanbul, 2013, s. 563.

⁵ Ag.e., s. 563.

Yozgat'ın en doğusu ile en batısı arasında 20.50° boylam (meridyen) farkı olup, yerel saat farkı 8' 20" dir. Bunun yanı sıra kuzeyi ile güneyi arasında ise, 10.38°'lik enlem (paralel) farkı olmasına rağmen bu farkın az olması nedeniyle iklim üzerinde önemli bir değişiklik oluşturmamaktadır⁶. Şehrin iz düşüm alanı 13.597 km²'dir⁷.

Şekil 1: Yozgat'ın İlçe ve Köy Yerleşim Haritası

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü, 6. Bölge Müdürlüğü, Yozgat'ın İlçe ve Köy Haritası, <http://www.kgm.gov.tr/>, 21.09.2013.

1.1. JEOLojİK DURUM

1.1.1.Yozgat Yöresinin Genel Jeolojisi

Jeolojik bakımdan ilin büyük bir kısmının zemini, başkalaşımçı billurlu kayalarla geniş granitik sokulumlardan meydana gelen ve yer yer ofiolitlerle

⁶ Türkiye İstatistik Kurumu; 1965 Genel Nüfus Sayımı Veri Tabanı, Şehere Göre şehir ve Nüfus Sayımları, <http://rapor.tuik.gov.tr/reports/>, 21.09.2013.

⁷ Milli Savunma Bakanlığı Harita Güvenlik Komutanlığı; Şehir ve İlçeler Yüzölçümleri, <http://www.hkg.msb.gov.tr/>, 15.09.2013.

kesilen kütlelerden oluşmuştur⁸. Çin tarihi geçmişi incelendiğinde; toprak yapısındaki değişimin farklı jeolojik zamanlara rastladığı ve değişik dönemlere ait olan doğal yapıların dört farklı bölümden oluştuğunu söyleyebiliriz⁹. Farklı bölümlerden oluşan bu yapılar şöyledir¹⁰:

- a. Başkalaşım Kayaçlar
- b. Bazik Kayaçlar
- c. Asidik Kayaçlar
- d. Tortul Kayaçlar (kireçtaşı, kil, marn, jipsler).

Yozgat ilinin kayaç yüzeylerini yaşı durumlarına göre sıralarsak¹¹: en alt katmanda, kretase yaşı ofiyolitler ve ofiyolitik kayaçlar gözlenmektedir. Bunların üzerinde üst kretase yaşı bazalt ve spilit gibi volkanitler bulunmaktadır. Üst kretase-paleosen yaşı granitoidler ve granodiyoritler ise bu birimlerin üzerinde yer almaktadır. Bunların üzerinde ise sırayla eosen yaşı asidik volkanik kayaçlar, orta-üst eosen yaşı kırıntılı ve karbonatlı sedimanter kayaçlar, oligosen yaşı karasal kırıntılılar ve üst miyosen-pliyosen yaşı ayrılmamış karasal kırıntılı kayaçlar gözlenmektedir. En üst katmanda ise kuvarterner yaşı alüvyon, yamaç molozu, alüvyon yelpazesi ve travertenler yer almaktadır.

Çayıralan yöresinin kuzey doğusunda, gnayslar ve mikaştli başkalaşım serileri yaygındır. Gnayslar ve mikaştlerin kimi yerleri mermer ara katlıdır. Mermer yatakları çok yerde yüzeyde örtü katı durumundadır. Bu yöredeki başkalaşım kayaçları genellikle paleozoik yaşıdır. Kretase ve jura yaşı oluşumlara da rastlanmaktadır.¹²

⁸ Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi; Cilt: 24, Milliyet Yayınevi, İstanbul, 1986, s.12594. (Bundan sonraki dipnotlarda Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi olarak kısaltılacaktır.)

⁹ Yozgat Valiliği Çevre ve Geçiricilik Ş Müdürlüğü; *Yozgat Valiliği İl Yılığ*, Ş Özel Çare Matbaası, Yozgat, 2011, s. 2-3.

¹⁰ “Yozgat”, Yurt Ansiklopedisi, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982-1984, s.7629 (Bundan sonraki dipnotlarda Yurt Ansiklopedisi olarak kısaltılacaktır.)

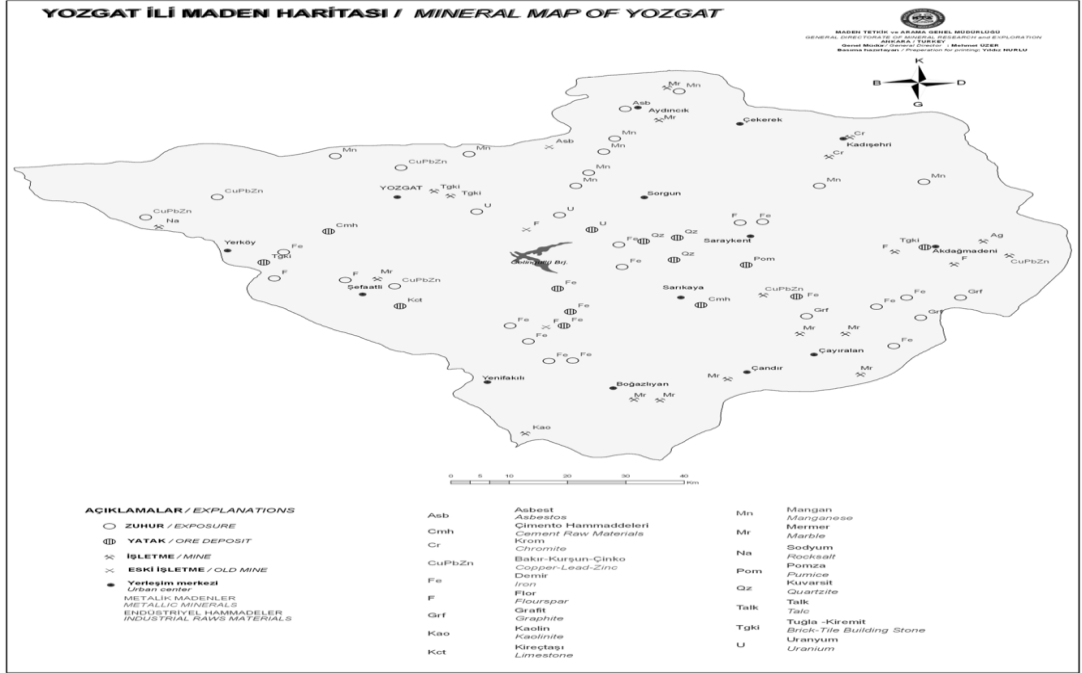
¹¹ Maden Teknik Arama Sivas Bölge Müdürlüğü; Yozgat Yöresinin Genel Jeolojisi, <http://www.mta.gov.tr/>, 05.10.2013.

¹² Yurt Ansiklopedisi, s. 7629.

1.2. YERALTI KAYNAKLARI

Yozgat ili yeraltı kaynakları açısından çok zengindir. Bu kaynakların pek azı günümüzde işletilmektedir¹³. Yozgat'taki önemli madenlerin başında demir cevheri gelir. Çi̇n çėtli yerlerinde bulunan demir yataklarının toplam rezervi 103.545.000 ton dolayında olduğu belirlenmiřtir¹⁴.

şekil 2: Yozgat İli Maden Haritası

Kaynak: Maden Teknik Arama Sivas Bölge Müdürlüğü, Yozgat Çi̇n Maden ve Enerji Kaynakları, <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

Demir dışındaki diğer madenleri arasında kurçun-çinko, manganez, feldispat, kaya tuzu, kireçtaşı, kuvarsit, tuğla-kiremit, florit, grafit ve çimento çimento hammaddesi sayılabilir¹⁵.

Akdağmadeni-Karapınar demir yatağında ortalama % 40 Fe₂O₃ tenörlü 8,5 milyon ton maden rezervi bulunmaktadır. Ancak düşük tenör ve yüksek SiO₂ içeriği

¹³ Yurt Ansiklopedisi, s. 7629.

¹⁴ Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü; Yozgat Çi̇n Maden Envanteri, <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

¹⁵ Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü; Yozgat Çi̇n Maden ve Enerji Kaynakları, <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

nedeniyle bu maden işetilememektedir. Sorgun-Sarıkaya civarında da Karabacak, Uzunkuyu-Atkayası ve Büyükören bölgelerinde demir rezervi bulunmaktadır¹⁶.

İlde çok sayıda manganez cevherlemleri mevcut olup, bunların çoğunluğu küçük boyutlu rezervler Ğeklindedir. Sadece Akdağmadeni-Pazarcık ve Kartalköy zuhurları sırasıyla % 21,23 ve % 29,13 Mn (manganez) tenörlerine sahiptir ve bu zuhurlardan Pazarcık zuhurunun rezervi 500 tondur.¹⁷

Yozgat ili endüstriyel hammaddeler bakımından bağa feldispat, kaya tuzu, kireçtağı, olmak üzere kuvarsit, tuğla-kiremit, florit, çimento hammaddeleri ve grafit bakımından da önem arz etmektedir. Ğin çeğitli bölgelerinde çimento hammaddesi yatakları vardır¹⁸.

ęefaatli yöresinde flüorit, Akdağmadeni'nde zengin grafit, Sorgun yöresinde kuvarsit yatakları saptanmığtır. Ama bu yataklar henüz işetilmemektedir. Çayıralan'da zengin mermer rezervleri bulunmaktadır. Ancak bu yataklarda da büyük ölçekli bir üretim söz konusu deęildir¹⁹.

Yozgat'ın Boğazlıyan, Akdağmadeni, Sorgun, Sarıkaya, Yerköy ve Saraykent ilçelerinde jeotermal kaynaklar bulunmaktadır. Ayrıca ilde 1958-1985 yılları arasında radyoaktif hammadde aramalarına yönelik yapılan çalığmalar sonucunda da Sorgun-Temrezli'de ortalama % 0,1 tenörü olan 3.852 ton görünür uranyum rezervi tespit edilmiçtir. Bununla birlikte Yozgat'ta gerçekleştirilen kömür arama çalığmaları sonucunda da Sorgun ilçesi civarında önemli kömür sahaları belirlenmiętir²⁰.

¹⁶ Yozgat Ği Maden ve Enerji Kaynakları, <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

¹⁷ A.g.e., <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

¹⁸ Yurt Ansiklopedisi, s. 7629.

¹⁹ A.g.e., s. 7629

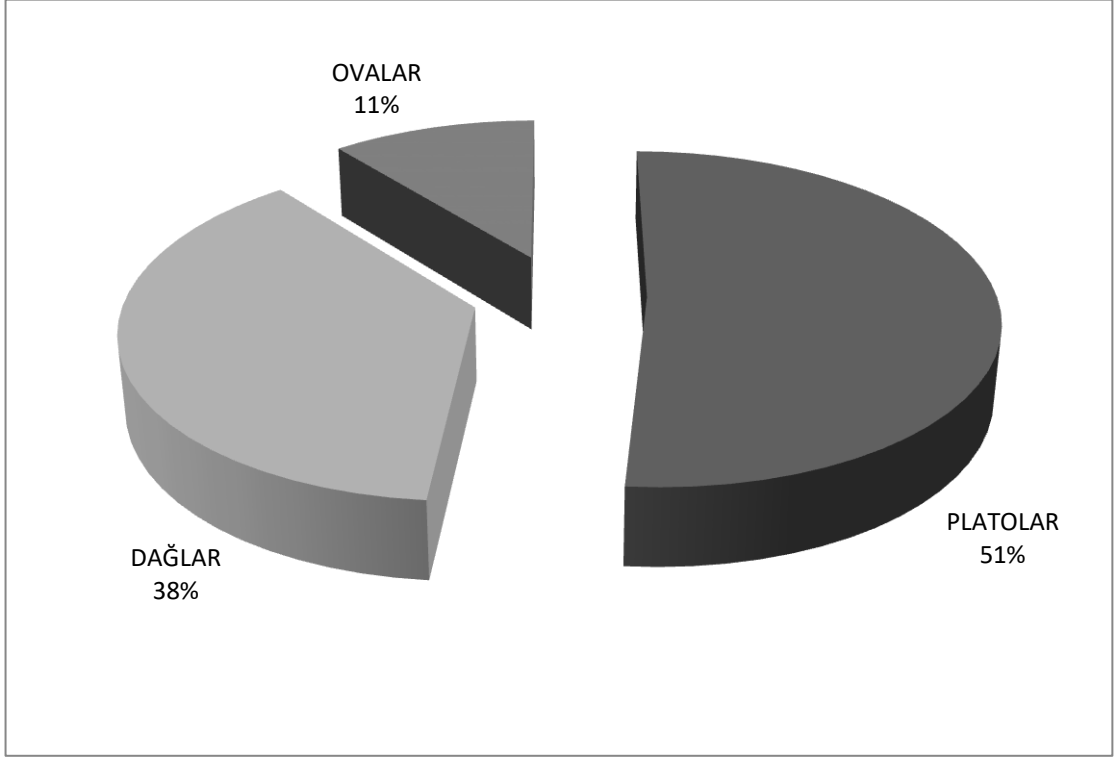
²⁰ Yozgat Ği Maden ve Enerji Kaynakları, <http://www.mta.gov.tr/>, 04.10.2013.

1.3. YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

Yozgat'ın büyük bölümü İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Havza'sında bulunur. Akdağmadeni, Sorgun, Merkez ilçe çizgisinin kuzeyinde kalan yerler Orta Karadeniz Bölgesi'nin Yeşilirmak Havza'sına girer²¹.

İlin geneli Orta Anadolu Plato'ları üzerine yayılır²². İlin başlıca yüzey şeklini Bozok Plato'su adı verilen geniş ve yüksek düzlük oluşturmaktadır²³. Bozok Plato'su Delice Irmak'a karışan derelerle yarılmıştır²⁴. Yozgat ilinin % 38'i dağlardan, % 51'i platolardan ve % 11'i ovalardan oluşmaktadır²⁵.

Şekil 3: İl Topraklarının Yeryüzü Şekillerine Göre Dağılımı

Kaynak: Yozgat İli Uygun Yatırımlar Araştırması, 2004:6.

²¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 7627.

²² A.g.e., s. 7627.

²³ Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, s.12594.

²⁴ Türk Ansiklopedisi; Cilt:33, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara, 1984, s.450. (Bundan sonraki dipnotlarda Türk Ansiklopedisi olarak kısaltılacaktır.)

²⁵ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 249.

1.3.1. Platolar

Yozgat'ın yüzölçümünün yarısından fazlası platolarla kaplıdır. Orta Anadolu'nun başlıca platolarından olan Bozok Plato'su, Akdağmadeni ilçesinin batı yarısından başlayarak güneyde Delice Irmak Vadisi tabanına, batıda Çorum topraklarına kadar uzanır²⁶. Bu geniş platoda ilkbahar yağışıyla zengin çayırlar yükselmekte ancak bu çayırlar sıcaklık artışıyla kısa zamanda kurumaktadır. Bozok Yayla'sı geleneksel hayvan yetiştiriciliği açısından çok önemli bir yere sahiptir. Platonun düz ve derin topraklı kesimlerinde nadaslı kuru tarım yapılmaktadır²⁷.

Ön ortalama yüksekliği, 1200-1400 metre arasında değişmektedir²⁸. Yapısında II. zaman ve III. zamandan kalma yaşı kalkerler egemendir. Akarsular bu volkanik alan içerisinde gömülerek derin vadiler oluşturmuştur²⁹.

1.3.2. Yeryüzü şekilleri (Dağlar)

Platolardan sonra dağlar, Yozgat ilinde en geniş alanı kaplayan yeryüzü şeklidir. Yozgat'ın doğu, batı ve orta kesimleri çok dağlıktır³⁰.

Akdağlar, Yozgat ilindeki sıradağlar arasında ilk sırayı alır. Kızılırmak Vadisi'ne paralel devam eden bu dağın alt birimleri, Çamlıbel Dağları, Akdağlar, Karababa Dağı, Hamza Sultan Tepesi ve Kurçunlu Dağı'dır. Yozgat'ın en yüksek doruğu ise 1.855 metre yükseltili Çiçekli Tepe'dir³¹.

Akdağlar ismiyle anılan sıralar güneybatıya doğru Yozgat-Kayseri sınırı üzerinden uzanarak 2.281 metre yükseltili Hamza Sultan Tepesi'ni ve 1.786 metre yükseltili Kurçunlu Dağı'nı oluşturur³².

Öde, Akdağlar'dan sonra sayılabilecek diğer önemli dağ ise, Deveci Dağıdır. Bu dağ, Çekerek Vadisi ile ortadan yarılmıştır. Karadeniz ikliminin etkisinde kalan Deveci Dağları doğal bitki örtüsü bakımından zengin sayılır. Deveci Dağı'ndan

²⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 7628.

²⁷ A.g.e., s. 7628.

²⁸ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

²⁹ Yozgat Valiliği 5 Yıllığı, s. 3.

³⁰ Yurt Ansiklopedisi, s. 7627.

³¹ A.g.e., s.7627.

³² Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

ayrılan kollar güneye açılarak, Çamlıbel Dağı'nın Bozok Platosu üzerindeki uzantılarıyla birleşir ve yüksek olmayan tepelikler oluşur.³³

Tablo 2: Yozgat'ta Bulunan Dağlar

Yozgat İlinde Bulunan Dağlar	
Yükselti Gömleri	Yükselti (M)
Hamzasultan Tepesi	2272
Sırıklıdağ	2076
Deveci Dağları	1907
Dağın Dağı	1755
Çaldağı	1750
Yazır Dağı	1683
Aygar Dağı	1641
Akçadağ	1639
Zincirli Dağı	1633
Gevencik Dağı	1607
Kerkenez Dağı	1524
Keklicek Dağı	1369

Kaynak: Yozgat Çevre Durum Raporu, 2012: 38.

1.3.3. Vadiler ve Ovalar

Yozgat ili vadileri büyük ovalar halinde olmasına rağmen geniş değildirler³⁴. Delice Irmak Vadisi ile Çekerek Suyu Vadisi bazı yerlerde geniş yaparak verimli ovalar meydana getirmiştir³⁵. İl en önemli vadisi Akdağlar'ın batı yamaçlarından iki kol halinde başlayan Delice Irmak Vadisi'dir³⁶. Peynir Yuvarlayan Tepesi'nin batı yamacından başlayan birinci büyük kol Kanak Vadisi adıyla batı yönünde uzanır. Dedik çevresinde Sorgu Vadisi'yle birleştikten sonra, güneybatıya döner ve geyikli'ye ulaşır. geyikli'de Çayıralan yöresinden başlayan ve batıya doğru Karasu Vadisi adıyla uzanarak gelen ikinci büyük kolla birleşir, batı yönünde uzanan vadi il sınırları dışına çıkar³⁷. Delice Irmak Vadisi, Sorgun, Boğazlıyan, geyikli ve Yerköy çevrelerinde geniş yaparak ovalık alanlar meydana getirmiştir³⁸.

³³ Yurt Ansiklopedisi, s.7627.

³⁴ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

³⁵ A.g.e., s. 250.

³⁶ Yurt Ansiklopedisi, s.7629.

³⁷ A.g.e., s.7629.

³⁸ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

Ön diğer bir önemli vadisi de Çekerek Vadisi'dir. Sivas'ta Çamlıbel Dağları'nın batı yamaçlarından başlayan vadi, batıya doğru uzanarak Yozgat topraklarına girer³⁹. Ö içerisinde yaklaşık 110 km. uzanan Çekerek Vadisi, batıdan kuzeye genişçe bir yay çizer. Önce Tokat sonra Amasya il sınırlarına girer ve Yeşilirmak Vadisi'ne açılır⁴⁰. Bu ovalar il için önemli tarım alanlarıdır ve tarım için etkin olarak kullanılmaktadır.

Bölgede su yüksekliğinin en düşük olduğu dönem Ağustos-Eylül, en yüksek olduğu dönemse Mart-Nisan ve kısmen Mayıs aylarıdır⁴¹.

Yozgat ili sınırları içerisinde faaliyette olan üç tane sulama amaçlı baraj (Merkez ilçedeki Gelingülü Barajı, Çayıralan'da Yahyasaray Barajı ve Boğazlıyan'da Uzunlu Barajı) bulunmaktadır. Ayrıca Çekerek ilçesinde yapım aşamasında olan ve hem enerji hem de sulama amaçlı Süreyya Bey Barajı da bulunmaktadır. Ö de 22 tanesi sulama amaçlı, 3 tanesi de içme suyu amaçlı olarak kullanılan 25 gölet vardır⁴².

1.4. İKLİM ÖZELLİKLERİ VE BİTKİ GÖRTÜSÜ

Herhangi bir ülke veya bölge üzerinde, arazinin değerlendirilmesi, uygulamalı veya temel bir perspektif içerisinde araştırılmak istendiğinde iklim değerlendirilmesi gereken en önemli faktördür. İklim dünyanın herhangi bir noktasındaki atmosferik faaliyetlerin ortalamasını karakterize eden meteorolojik olayların tümüdür⁴³.

Her iklim tipi, belirli bir bitki topluluğunu karakterize eder. Bunun sonucunda da bitkilerin dünya üzerindeki dağılışı gerçekleşir⁴⁴. Türkiye iklimsel olarak Akdeniz iklimli bölgeler ve Akdeniz iklimli olmayan bölgeler olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Çalışma alanı bunlardan Akdeniz iklimli bölgelere girer⁴⁵.

³⁹ Genç, a.g.e., s. 8.

⁴⁰ Yurt Ansiklopedisi. s.7629.

⁴¹ F. Selda Boztepe; *Yozgat'ın Korunması Gereken Bitki Türleri ve Koruma Önlemleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006, s.5.

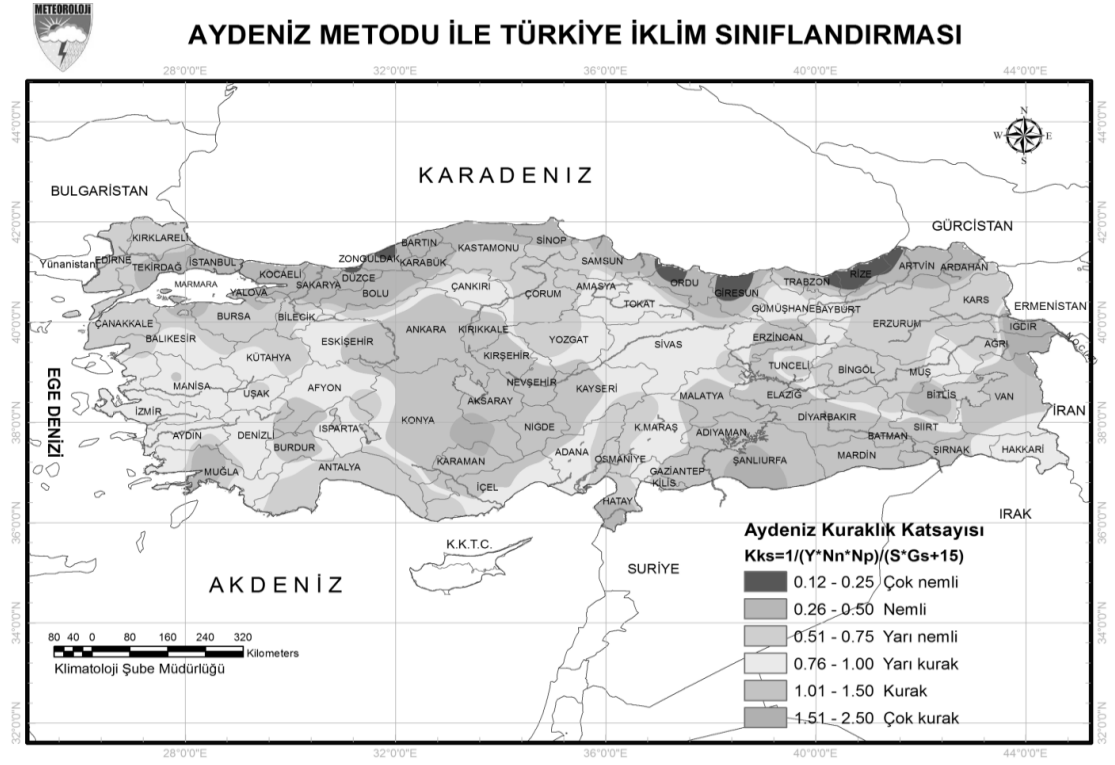
⁴² Genç, a.g.e., s. 9.

⁴³ H. Hüseyin Öztürk; *İklim Bilgisi ve İklimsel Ölçme Tekniği*, Birsan Yayınevi, İstanbul 2013, s.43.

⁴⁴ Yıldırım Akman; *İklim ve Biyoiklim*, Palme Yayınları, Ankara, 2012, s. 103.

⁴⁵ Akman, a.g.e., s. 103.

Şekil 4: İklim Sınıflandırmaları

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü, İklim Sınıflandırmaları, www.meteor.gov.tr, 2013: 7.

Akdeniz ikliminin başlıca özelliği, kışın nemli, serin ve yağışlı, yazların ise sıcak, kurak ve zaman zaman rüzgârlı da olsa, oldukça sakin geçmesidir. İlkbahar'da kararsız dönemler görülmekte, Sonbahar'ın özellikle ikinci yarısı ise genellikle Kış aylarındaki mevsim sıcaklıklarını hissettirir şekilde geçmektedir⁴⁶.

Mevsimsel yağışlarında etkili olduğu Yozgat ilinde 1931 yılında yaşanan sel felaketi sonrası 33.300 kg. buğday, 8.000 kg. arpa, 30.000 kg. saman, 31 başeşi, 350 dekar bağ ve bahçe zarar görmüş 75 davar, 22 kuzu, 5 eçek, 7 inek, 4 öküz, 2 at, telef olmuştur⁴⁷.

⁴⁶ Hakan Yiğitbağoğlu, "Finike ve Yakın Çevresinin İklim Özellikleri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 40, Sayı 1.2, Ankara, 2000, s. 110.

⁴⁷ BCA, Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 99A184, Yer No: 118.825..24.

Bozok Platosu, Kuzey ve Güney Anadolu Dağ sistemleriyle deniz etkilerine kapanmıştır⁴⁸. Yaz ile Kış ayları gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkları yüksektir⁴⁹.

ğehrin toprakları genellikle çıplaktır. ğehrin arazilerinin % 56'sı tarım arazilerinden, % 28'i orman alanlarından % 16'sı çayır ve meralardan oluşmaktadır⁵⁰. Geçmiş yıllarda bölgeyi tümüyle kaplayan yapraklı ormanlar hemen hemen tümüyle ortadan kalkmıştır. Merkez ilçede, 264 hektar alanı kaplayan çamlık, bu zengin orman örtüsünün son kalıntılarından⁵¹. Çamlık alan içerisinde Karaçam, Meşe ve Ardıç ağaçları bulunmaktadır⁵². Bu doğal güzelliğin gelecek kuşaklara ulaşması için bu alan 1958 yılında ulusal park olarak koruma altına alınmıştır⁵³. Orman alanlarında görülen ağaç türleri ise Meşe ve Ahlat ağaçlarıdır⁵⁴. Günümüzde Bozkır'ların bir bölümü tarım alanı olmuş bir kısmı zengin otlaklar olarak değerlendirilmiştir⁵⁵.

1.4.1. Yozgat İli Sıcaklık Değerleri

Yozgat'da ortalama yıllık sıcaklık 8.8 °C'dir. Bu değer komşu il merkezlerinde sırasıyla; Sivas'ta 8.6°C, Kayseri'de 10.8°C, Tokat'ta 12.7°C, Çorum'da 10.9°C, Ankara'da 11.8°C, Nevşehir'de 10.9°C, Kırşehir'de 11.4°C'dir⁵⁶. Ortalama en yüksek sıcaklık değerleri 25.9°C ile Temmuz ve 26.1°C ile Ağustos aylarında, ortalama en düşük sıcaklık değerleri ise -5.4°C ile Ocak ve -4.8°C ile şubat aylarında ölçülmüştür. Yozgat'ta kaydedilen en yüksek sıcaklık Temmuz ayında 38.8°C olarak belirlenmiştir. Görülen en yüksek sıcaklık 31 Temmuz 1957 tarihinde kaydedilmiştir. En düşük sıcaklık ise şubat ayında -24,4°C olarak 23 şubat 1985'te ölçülmüştür⁵⁷.

⁴⁸ Yurt Ansiklopedisi, s. 7629.

⁴⁹ A.g.e., s.7629.

⁵⁰ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

⁵¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 7629.

⁵² Türk Ansiklopedisi, s. 450.

⁵³ BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 51-16, Yer No: 148.5..12.

⁵⁴ Akman, a.g.e., s. 10.

⁵⁵ Türk Ansiklopedisi, s. 450.

⁵⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 7632.

⁵⁷ Orman ve Su İşleri Bakanlığı; *Yozgat İklim Etüdü*, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Araştırma ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Ankara, 2004, s. 1-3 .

Sıcaklığın 30°C ve üzerinde olduğu gün sayısı ortalama 9.8'dir. 25°C'nin üzerinde olduğu gün sayısı ise 54.3'tür. Ancak sıcak olan bu günlerde bile karasallıktan dolayı geceler serindir⁵⁸. Ortalama olarak yılın 1078 gününde sıcaklık 0 derecenin altına düşer ve don olayları Ekim ayı sonu itibariyle başlar ve Mayıs ayı başına kadar devam eder⁵⁹.

1.4.2. Yağışlar

Yozgat ili karasal iklim kuşağında yer aldığı için az yağış alır⁶⁰. İlk kar yağışı Kasım ayında yere düşer, Mayıs ayının ilk haftalarına kadar devam eder⁶¹.

Yılın 40 gününün kar yağışı geçmesinin yanısıra hava sıcaklığı yılın 20 günü -10 °C'de seyreder⁶². Ölçülen en yüksek kar kalınlığı 92 cm.'dir. İlkbaharda görülen yağışların çoğunu Kırkikindi Yağmurları oluşturur⁶³. Yıllık ortalama yağış miktarının 554,6 mm, yıllık yağış gün sayısının 113,7 olması yanında, bahar aylarında dolu yağışının görülme sıklığı 3,3 gündür⁶⁴. Yozgat'ın ilçelerinde oluşan yağış değerleri şöyledir⁶⁵: Çayıralan 601 mm., Akdağmadeni 453 mm., Sorgu 396 mm., Boğazlıyan 394 mm., Çekerek 379 mm., gefaatli 304 mm., Yerköy 272 mm.

1.4.3. Rüzgârlar

İlde en çok lodos ve poyraz rüzgarı eser. Bunun yanısıra Kara Meltem olarak isimlendirilen ve Yozgat'ta görülen yerel bir rüzgar da vardır. Lodos en çok ilkbahar aylarında eser ve bol yağmur bırakır⁶⁶.

Coğrafi konumundan dolayı Yozgat'ta hâkim rüzgâr yönü doğuya yakın kuzeydoğudur⁶⁷. Bu yönden yılda 7.743 saat rüzgâr eser. Ortalama rüzgâr hızı 2,9 m/sn, en hızlı rüzgâr 33,1 m/sn ve ortalama kuvvetli rüzgârlı (hızı 10.8 m/sn ile 17.2

⁵⁸ Meteoroloji Genel Müdürlüğü Klimatoloji Şube Müdürlüğü; *İklim Sınıflandırmaları*, <http://www.mgm.gov.tr>, Ankara, s. 7. (05.10.2013).

⁵⁹ İklim Sınıflandırmaları, <http://www.mgm.gov.tr>, s. 7. (05.10.2013).

⁶⁰ Yurt Ansiklopedisi, s.7632.

⁶¹ Yozgat Valiliği Ş Yıllığı, ss. 6-7.

⁶² Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

⁶³ Yozgat Valiliği Ş Yıllığı, a.g.e., s. 8.

⁶⁴ A.g.e., s. 8.

⁶⁵ Cumhuriyet Ansiklopedisi; C. 11, Arkın Kitapevi, İstanbul, 1972, s.3427. (Bundan sonraki dipnotlarda Cumhuriyet Ansiklopedisi olarak kısaltılacaktır.)

⁶⁶ Cumhuriyet Ansiklopedisi, s.3427.

⁶⁷ Yozgat Valiliği Ş Yıllığı, s. 9.

m/sn arası) gün sayısı 46,1; fırtınalı (17.2 m/sn ve üzeri) gün sayısı 4,6'dır⁶⁸. Yozgat'ın yerel hava basıncı ortalama 869,3 milibar ölçülmüştü en yüksek basınç değeri Ekim ayında 892,9 mb, en düşük basınç değeri Mart ayında 841,2 mb olarak kaydedilmiştir⁶⁹. Merkez ilçede en hızlı rüzgâr saniyede 33,1 metre hızla esen batı-güneybatı rüzgarıdır⁷⁰

1.5. YOZGAT'IN KÜLTÜREL COĞRAFYASI

Yozgat Çehri bugüne kadar birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır. Bozok yöresi çok eski çağlardan beri (Hitit) önemli yerleşim yerleri arasındadır⁷¹. Yozgat ilinde 1927'de başlayan kazı ve araştırma çalışmaları sonucu yerleşim tarihinin M.Ö. 2.000'e, Çuk Tunç Çağı'nın başına kadar uzandığı belirlenmiştir⁷². Çengel Tepe Höyüğü ise ilk tunç devrine ait eserler bünyesinde barındırmaktadır⁷³.

Aliçar, Yozgat'ın 45 km. güneydoğusunda, Aliçar Köyü'nün hemen kuzeyinde yer almaktadır. Kazı sonucu elde edilen verilere göre, son Kalkolitik olarak adlandırılan höyüğün ilk kültür katmanı, Çuk Tunç Çağ I. katmanıdır. 3200-2600 arasına tarihlenen bu katman tarım yaparak, hayvan evcilleştirip yetiştirerek geçinen, bakır, gümüş kurşun gibi madenleri kabaca işleyerek araç yapan bir topluluğun kültürünü yansıtmaktadır⁷⁴. Günümüzde bu kazılarda bulunan pek çok eser Etnografya Müzesinde muhafaza edilmektedir⁷⁵.

Çengel Tepe'de ilk olarak Tunç Çağı kültürü saptanmıştır. Çengel Tepe'nin hemen yakınında bulunan tuğla ocaklarının üretim yapmak için ihtiyaç duydukları toprağı bölgeden temin etmelerinden dolayı büyük oranda tahribata uğramış bir yerleşim yeridir. Çengel Tepe yakınındaki Mercimek Tepe ile birlikte çift yerleşim yeri oluştururlar⁷⁶.

⁶⁸ Yozgat Valiliği Ç Yıllığı, s. 9.

⁶⁹ A.g.e., s. 9.

⁷⁰ Yurt Ansiklopedisi, s.7633.

⁷¹ Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, s.12594.

⁷² Yurt Ansiklopedisi, s. 7639.

⁷³ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 253.

⁷⁴ Yurt Ansiklopedisi, s. 7639.

⁷⁵ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 253.

⁷⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 7639.

Bozok platosu üzerinde kurulan Yozgat, Galatlar'ın başkenti Tavium'a 30 km., Hititler'in başkenti Hattuşaş'a 40 km., Medler'in başkenti Pteria'ya 35 km. ve Romalılar'ın Charsianon eyaleti başkentine 125 km. uzaklıktadır⁷⁷. Malazgirt savaşından sonra kitleler halinde Anadolu'ya akın eden Türk güçleri, kısa sürede büyük toprak parçalarını ele geçirmişlerdir. Bu dönemde Melik Danişment Gazi Süleyman gâh yönetiminde Danişmentli Devleti'nin temellerini atmıştır. 1175'te Danişmentliler Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlanmıştır⁷⁸.

1243 Köseadağ yenilgisinden sonra Moğol egemenliğine giren Anadolu 1278 yılından itibaren Moğol valilerince yönetilmeye başlanmıştır. 1402 Ankara Savaşından sonra Timur tarafından zorla Orta Asya'ya götürülmelerine kadar burada kalmıştır. Anadolu Beylikleri zamanında Yozgat yöresi önce Eretna Beyliği, ardından da Kadı Burhaneddin hâkimiyetine girmiştir. Kadı Burhaneddin'in öldürülmesinden sonra bölge Osmanlı Devleti'nin egemenliği altına girmiştir⁷⁹.

1.6. SOSYO-EKONOMİK YAPI

1.6.1. Tarım ve Hayvancılık

Yozgat ilinde tarımsal faaliyetler ve hayvan yetiştiriciliğiyle ilgili olarak aşağıdakiler söylenebilir⁸⁰:

1. Ülke çapında bakliyat üretiminde önemli bir yere sahiptir. Ülke konumu tarımsal ürünlerinin satış ve dağıtımının kolaylaştırır.
2. Son yıllarda ilde mevcut tarımsal desteklemeler ile yem bitkisinin ekim alanlarında artış olmuştur.
3. Yozgat, Amasya, Çorum, Kırşehir, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sinop, Sivas, Tokat ve Kayseri bölgelerini kapsayan Et ve Balık Kurumu Yozgat İl Müdürlüğü Şehrin ekonomik gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir.

⁷⁷ Hakkı Acun; *Bozok Sancağı (Yozgat İli)'nda Türk Mimarisi*, Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2005, s. 32.

⁷⁸ Yurt Ansiklopedisi, s. 7641.

⁷⁹ İslam Ansiklopedisi, s. 560.

⁸⁰ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı; *Yozgat İli Tarımsal Yatırım Rehberi*, Ankara, 2013, s.8.

4. Çin jeotermal yeraltı kaynaklarına sahip olması ve sahip olunan bu kaynakların seracılık için kullanılması üretimin artması ve maliyetlerin azalması açısından önemlidir.
5. lgeninde bakliyat ekim alanlarının ve yetiiriciliğın yoğun olmasına karşılık, paketlenme tesislerinin sayısının az olması önemli bir eksikliklerdir.
6.  nüfusunun %70'inin tarımsal faaliyetlerle uğramaktadır.
7. Çiftçilerin hemen hepsi alternatif üretim teknik ve metotlarını öğrenme konusunda isteklidir.
8. Jeotermal enerji kaynakları sayesinde yeni üretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması mümkündür.
9.  sınırları içerisinde geniş hazine arazileri olması, (tarıma dayalı sanayinin gelişmesi açısından) hem tesis kurulumu için yer tahsisi hemde tarıma dayalı üretim için gerekli hammaddenin yetiirilmesini sağlama açısından bir anstır.

Yozgat'ın ekonomisi daha çok hayvan yetiiriciliği ve tarıma dayanmaktadır. Yozgat ilinde çoğunlukla kuru tarım yapılmaktadır. Ekilen arazilerde buğday, arpa, mercimek, nohut ve fasulye yetiirilmekte bunun yanı sıra ilde gerçekleştirilen sebze ve meyve üretimi ancak yerel tüketimi karşılamaya yetmektedir⁸¹.

Yozgat ilinde belirli dönemlerde tarımı desteklemek için valilik tarafından çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Örneğın, 1949 yılında halktan toplanan paralar ile alınan bir traktör, vatandaşların arazilerinde ve meralarında ziraat memurları yardımıyla çalıştırılmış traktörün bölge için ne kadar önemli bir araç olduğu gösterilmiş ve halkın ihtiyaçlarını karşılamak için hizmete sunulduğu vatandaşlara anlatılmıştır⁸².

Türkiye genelinde meyve üretimi yapılan alanlar, tarım alanlarının % 5'ini oluşturmaktadır⁸³. Yozgat'ta ise bu oran % 0,26'dır ve ilde genel olarak; elma, ceviz,

⁸¹ Türkiye İstatistik Kurumu; *Bölgesel Göstergeler TR72*, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2011, s.13.

⁸² BCA, Babakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: E5, Yer No: 69.437..1.

⁸³ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı; *Yozgat Tarım Master Planı*, İ Planlama ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi, Ankara, 2005, s.31.

üzüm, ayva, erik, kiraz ve vişne üretimi yapılmaktadır⁸⁴. Yetiştirilen bu ürünler ancak Çehrin kendi ihtiyacını karşılayabilecek düzeydedir.

Tarım ürünlerinden buğday, cehri, hayvansal ürünlerden yün, yapağı, tiftik bol miktarda üretilmektedir. Canlı hayvan alım satım ticareti ilde önemli yer tutmaktadır⁸⁵.

Yozgat ilinde tiftik keçisi yetiştiriciliği il ekonomisi açısından çok önemlidir. Ancak bazı dönemlerde tiftik, üreticinin yüzünü güldürmemiştir üreticiye maddi olarak zarar vermemiştir. Çin en önemli ihracat ürünü olan tiftiğin kilosunun 250 kuruca kadar düşmesine rağmen üç senelik mahsul satışı arz edildiği halde piyasada talep oluşmamıştır⁸⁶. Bu nedenle tiftik keçisinden alınan verginin azaltılarak teşvik edilmesi için 1932 yılında Yozgat Mebusu Süleyman Sırrı Bey tarafından kanun teklifi meclise sunulmuştur⁸⁷. 1934 yılına gelindiğinde ise durum tersine dönmüştür tiftiğe olan ihtiyaç artmış artan talep tiftik üreticisinin yüzünü güldürmüştür⁸⁸.

Yozgat'ta Akdağmadeni, Aydıncık, Boğazlıyan, Çekerek, Kadıçehri, Sorgun ve Yerköy ilçelerinde canlı hayvan pazarları mevcuttur. Özellikle Boğazlıyan ilçesindeki hayvan pazarı yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Çide bulunan kasaplar direk olarak üreticiden aldıkları hayvanları keserek satıyapmaktadır. Yozgat'ta ve ilçelerinde 8 adet mezbahane faaliyet göstermektedir⁸⁹.

Bu bölgede halkın ihtiyacını karşılayacak kadar arıcılıkta yapıldığı görülmektedir. Üretilen balların çoğunluğu öz tüketime yönlendirilmekte, geriye kalan kısmı da mahalli pazarlarda satılarak değerlendirilmektedir⁹⁰. Yozgat'ta belirli dönemlerde arıcılığı teşvik etmek için arıcılık kursları açılmıştır. 1951 yılının Haziran ayında Yozgat'ta açılan arıcılık kursuna yoğun bir katılım olmuştur. Dönemin Yozgat Valisi Sait Balıoğlu bu yoğun katılımı desteklemek amacıyla ile

⁸⁴ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, a.g.e., s.31.

⁸⁵ Yurt Ansiklopedisi, s.7650.

⁸⁶ BCA, Baçbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: E9, Yer No: 76.478..15.

⁸⁷ BCA, Muamelat Genel Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..10.0.0, Dosya No: 4153, Yer No: 4.19..13.

⁸⁸ Yozgat Gazetesi, 7 Çinci Teçin 1934, Sayı: 665, s. 1.

⁸⁹ Yozgat Tarım Master Planı, s. 39.

⁹⁰ A.g.e., s. 39.

2000 adet otomatik tip fenni arı kovanının erkek sanat okulunda üretilmesi ve bahar mevsiminde kursiyerlere ve diğer arıcılara teslim edilmesini istemiştir⁹¹.

Ç Anadolu ile Karadeniz Bölgeleri arasında bir geçiş alanı oluşturur. Yozgat il kırsalında geniş ve zengin bir yabani yaşam mevcuttur⁹². Bölge kanatlı ve kanatsız av hayvanları açısından oldukça önemli bir yaşam alanıdır. Kanatlı av hayvanları arasında en çok rastlananlar, keklik, çil keklik, yaban ördeği, yırtıcı kuşlar ve toy; kanatsız av hayvanları arasında en çok rastlananlar ise tavşan, tilki, yaban domuzudur⁹³.

1.6.2. Ulaşım ve Haberleşme

Çalışılan dönemler arasında karayolu ulaşımı açısından bakıldığında ülkenin batısından doğusuna uzanan iki ana yol kullanılmaktadır. Birinci yol, İstanbul, Bursa'dan başlayıp doğuda Çan'a kadar ulaşır ve Yozgat'ın kuzey bölgesiyle Tokat üzerinden geçen kervan yolu, ikinci yol ise Konya, Kayseri üzerinden geçen hattır⁹⁴. Günümüzde ise ildeki 1.018 km.'lik karayolu ağının 461 km.'si devlet yolu, 557 km.'si il yoludur ve ildeki köy yolu ağı 4.342 km.'ye kadar ulaşır. Çolup; bunun 968 km.'si asfalt, 2.760 km.'si stabilize, 614 km.'si tesviye yolundan oluşmaktadır⁹⁵.

Cumhuriyetin ilk yıllarına bakıldığında, Yozgat merkezden Sekili'ye 60 km., Sungurlu'ya 33 km., Çorum'a 19 km., Boğazlıyan'a 103 km, Maden'e 130 km., Boğazlıyan'dan Karakağanlı-Timur yolu istasyonuna 20 km. olmak üzere toplamda 365 km. karayolu mevcut olup ve bu yolların büyük kısmı bozuktur. Bu bozuk yolların yenilenmesi ve ulaşımın daha sağlıklı bir şekilde sağlanması için Yozgat Valiliği yol çalışmalarına büyük önem vermiştir. Ç genelinde gerçekleştirilen bu çalışmalara özel muhasebe bütçesinde önemli bir tahsisat ayrıldığı gibi, bedenen çalışan görevli kişilerden de istifade edilmiştir. Yozgat il istasyonu olan ve Yerköy ile Yozgat arasında bulunan Sarı Hacılı istasyonu, Kaynarca tarafına alınmış 1934

⁹¹ Yozgat Gazetesi. 22 Eylül 1951, Sayı: 1378, s.1.

⁹² Yurt Ansiklopedisi, s. 7633 .

⁹³ A.g.e., s. 7633.

⁹⁴ Jean-Baptiste Tavernier; *XVII. Asır Ortalarında Türkiye Üzerinden İran'a Seyahat*, (Çev. Ertuğrul Gültekin), Tercüman Gazetesi Yayınları, İstanbul, 1980, s. 63.

⁹⁵ Yozgat Tarım Master Planı, s. 36.

senesi sonbaharındaki inġaat ġalıġmalarında 34.000 iġçiden yararlanılmıġ ve il genelinde yapılan yol ġalıġmaları ġöyledir⁹⁶:

- 24.813 metre uzunluġunda karayolu tamamen silindirlenmesi,
- 14.892 metreküp ham taġserimi,
- 13.073 metreküp kırma taġserimi,
- 32.012 metreküp taġdöġeme iġ,
- 8.628 metreküp kum döġeme yapım iġ,
- 4 adet ahġap köprü yapım iġ,
- 22.000 metreküp kaya kırım ve nakliye iġ,
- 111.340 metreküp toprak hafriyatı nakliye iġ,
- 35.738 metreküp doldurma iġ.

13 ġubat 1934 tarihinde Yozgat vilâyetindeki imâr komisyonu toplanarak, imâr projesine esas olmak üzere ġı kararları almıġtır⁹⁷:

- Yerköy-Yozgat yolunun asfalt olarak yapılabilmesi için Nafia Vekâletinden bir uzman istenilerek vereceġi rapora göre iġe baġlanması,
- Yerköy'den gelen yolun ġmet Paġa Okulu karġısındaki saha ile geniġletilmesi,
- ġamlıġın imâr ve iki taraflı yayılması için bir uzman ġaġırılması,
- ġamlık yolunun karayolu olarak yeniden yapılması,
- Yozgat-Yerköy, Yozgat-ġamlık, ve Yozgat-Sorgun ve Terzili kaplıcaları arasında bir nakliye ġirketi kurulması

1935 yılı ilkbaharında yapılmasına karar verilen inġaat ġalıġmaları ġı ġekilde planlanmıġtır⁹⁸:

- Boġazlıyan-Fakıllı yolundaki iki adet büyük köprü ile cavlak köprüsünün yapım iġ,
- Sarı Hacılı varyant yolunda geġit ve köprü inġaatının tamamlanması,

⁹⁶ Muhammed Sarı; *Atatürk Dönemi İç Anadolu Bölgesi'nde İmar İskân Faaliyetleri (1923-1938)*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011, s.469.

⁹⁷ Sarı, a.g.t., s.469.

⁹⁸ A.g.t., s. 470.

- Üncirli bağlarındaki köprülerin inşası ile yol faaliyetini biraz daha ileri götürmek için üç silindir makinasının alınması.

Çınar ve iskan çalışmaları çerçevesinde Yozgat ili için merkezi yönetimden yol yapımı ve tadilatı taleplerinde bulunulmuştur. 1953 yılında yatırım programına dahil edilen yol yapım işleri tamamlanmış ve bu işlerin karlanması için 75.000 lira ilave ödenek talep edilmiştir⁹⁹. Ayrıca 1955 yılında Yozgat ilinin ana yolları için 26.000 lira yardım istenmiştir¹⁰⁰. Bütün bu çalışmalara rağmen yoğun kar yağışının yaşandığı aylarda zaman zaman köy yollarının merkezlerle bağlantılarının geçici olarak kesildiği bilinmektedir¹⁰¹.

Demiryolu hattı Osmanlı döneminde İstanbul'dan Ankara'ya kadar ulaşmış Ankara, Kayseri arası ancak 1925-1930 yılları arasında yapılabilmektedir. 130 km uzunluğundaki bu hat üzerinde, il sınırları içerisinde 10 tane istasyon bulunmaktadır¹⁰².

2. YOZGAT'IN TARİHİ GEÇMİŞİ

2.1. YOZGAT İSMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

Günümüzde Yozgat ilinin bulunduğu bölge, XV. yüzyıldan bu yana Bozok adıyla anılmaktadır¹⁰³. XVI. yüzyıl ortalarından itibaren Osmanlı kayıtlarında köy şeklinde zikredilmektedir¹⁰⁴. Yozgat ismi yabancı tarih kitaplarında ve atlaslarda Uskat, Jusgat, Youzgate, Yüzgat, Yozghourt şeklinde geçmekte, 18. yüzyılda ise Yozgat adı arşiv belgelerinde açıkça göze çarpmaktadır¹⁰⁵. Bu kaynaklarda adının geçme sebebi ise Sivas eyaletine bağlı bir sancak olmasıdır. Yozgat'ın içinde bulunduğu yöre Cumhuriyet ilk yıllarına kadar Bozok vilayeti olarak anılmaktadır¹⁰⁶. Yozgat'ta şehrin isminin ortaya çıkışıyla ilgili çeşitli rivayetler olduğu bilinmektedir.

⁹⁹ BCA, Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: D3, Yer No: 50.302..14.

¹⁰⁰ BCA, Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: K1, Yer No: 112.709..3.

¹⁰¹ Yozgat Tarım Master Planı, s. 36.

¹⁰² Genç, a.g.e., s. 12.

¹⁰³ Türk Ansiklopedisi, s. 449.

¹⁰⁴ İslam Ansiklopedisi, s. 559.

¹⁰⁵ Yücel Özkaya; *XVIII. Yüzyılda Anadolu'daki Bazı Kaza ve Mahalle Adlarındaki Değişiklikler*, Türk Yer Adları Bildirileri Sempozyumu, 11-13 Eylül, Bakanlık Basımevi, Ankara, 1984, s. 234.

¹⁰⁶ İslam Ansiklopedisi, s. 559.

Bir söylenceye göre Çapar Ömer Ağa önderliğindeki ağret Horasan'dan yola çıkmığ ilk olarak Ėam çevresine daha sonra bugünkü Yozgat yöresine yerleğmiğve burada küçük bir kasaba kurmuğur. Kasabaya otlak ya da sürü anlamındaki Yoz kelimesi ile kent(Çehir) anlamındaki Gat sözcüklerinin birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkan ve otlak kenti anlamındaki Yozgat adı verilmiĖir¹⁰⁷. Bir diğer söylenti ise; AĞret Reisi Ömer Cabbar Ağa'nın yüzünün çopur olması nedeniyle kendisine Çopur veya Çapar Koca denilmektedir¹⁰⁸. Bir yaz günü Cabbar Ağa, sürülerini yaylakta otlatırken karĖısına Hızır (A.S) çıkmığve kendisinden süt istemiğir. Kendisine ikram edilen sütü içen Hızır (A.S) bu ikramdan çok memnun kalmığve Cabbar Ağa'ya "Çobanoğlu, yozuna yoz katılsın, memleketinin adı Yoz-Kat olsun" demiğir. Bu sözü söyleyerek kaybolmuğur. Bu Ėekilde ortaya çıktığına inanılan Yoz-Kat ismi söylene söylene Yozgat halini almığir. Ėmin kaynağı hakkında her ne kadar tatmin edici bir bilgi yoksa da uzun yıllar bu yörenin bu isimle anıldığı bilinmektedir¹⁰⁹.

Türkiye Büyük Millet Meclisi vekillerinden Süleyman Sırrı Ėöz 25 Haziran 1927 tarihli teklifiyle "Yozgat" vilayet adı olarak da tescil edilmiğve ilin ismi resmi olarak kabul edilmiĖir¹¹⁰.

2.2. BÖLGEYE HAKÖM OLAN DEVLETLER

Yozgat ve çevresinde ilk iskânlar tarih öncesinde dönemlere aittir¹¹¹. Millattan önce 3000'lere kadar uzanan yerleğim tarihine AliÇar, Alacahöyük, Kerkenes, Çengeltepe ve Tavium gibi yerlerde bulunan kalıntı ve harebeler tanıklık eder¹¹².

Yozgat'ın tarihi, ilk Tunç Çağı sonrasında M.Ö. 2000'den Hititler'e kadar uzanmaktadır. Yozgat'ın çeğitli yörelerinde Hitit kültürüne rastlanmıĖir¹¹³. Yozgat ve çevresi, Ege kavimlerinin Anadolu'ya gelerek Hitit Ėmparatorluğu'nu yok

¹⁰⁷ Yurt Ansiklopedisi, s. 7638.

¹⁰⁸ A. Fevzi Koç; *Bütün Yönleriyle Yozgat*, KardeğMatbaası, Ankara 1963, s. 15.

¹⁰⁹ Koç, a.g.e., s. 15.

¹¹⁰ Ėlam Ansiklopedisi, s. 560.

¹¹¹ Firuzan Kinal; *Eski Anadolu Tarihi, Türk Tarih Kurumu Basım Evi*, Ankara, 1987, s. 82.

¹¹² Ėlam Ansiklopedisi, s. 560.

¹¹³ Yurt Ansiklopedisi, s.7637.

etmesinden sonra bir süre Frig hâkimiyetine girmiştir¹¹⁴. M.Ö. VII. yüzyılın başlarında Kimmer'lerin saldırısına uğramış olan bölge, bir süre Kimmer hakimiyeti altında kaldıktan sonra M.Ö. VI. yüzyılın başlarında Lidyalılar'ın yönetimi altına girmiştir¹¹⁵. Aynı yüzyılın ortalarında Pers'ler, M.Ö. IV. yüzyılın sonlarına doğru Makedonyalılar tarafından ele geçirilmiş olan bölgenin güney kesimi, M.Ö. III. yüzyılın başlarında bir süre Kapadokya Krallığı'nın hâkimiyeti altına girmiştir¹¹⁶. Daha sonra Yozgat vilayeti Anadolu'yu istila eden göçebe Kelt kabilelerinden Galat'ların yerleştiği Galatya'nın bir parçası olmuştur. M.Ö. II. yüzyılın başlarında kurulan Galatya Krallığı bir süre Pergamon (Bergama) ve Pontus Krallıkları'na bağlı kaldıktan sonra M.Ö. 85'ten M.S. 395 yılına kadar Roma İmparatorluğu tarafından yönetilmiş Roma İmparatorluğu ikiye bölününce Çeşir Doğu Roma (Bizans)'nın payına düşmüştür¹¹⁷.

Malazgirt Muharebesi'nden sonra Yozgat ve çevresi Türk'lerin egemenliği altına girmiş ve bölge yeniden canlılık kazanmaya başlamıştır¹¹⁸. 1075'te Süleyman gâh'ın Çznik'i ele geçirip, Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmasından sonra Melik Danişmend Gazi, Süleyman gâh'ın izniyle, Sivas, Tokat, Yozgat yörelerinde Danişmendli Devleti'nin temellerini atmıştır. Danişmentliler'in bölgeye hakimiyeti 1143'te Melik Muhammed'in ölümünden sonra başayan taht kavgalarıyla sona ermiştir¹¹⁹. Bu beyliğin 1175 yılında II. Kılıçarslan tarafından ilhakı ile Yozgat ve çevresinin hâkimiyeti tekrar Türkiye Selçukluları Devleti'ne geçmiştir¹²⁰. 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Çhanlılar'ın egemenliği altına giren bölgede hüküm süren Anadolu Selçuklu Devleti 1318 yılında kesin olarak ortadan kalkmıştır¹²¹. 1381'den 1398 yılına kadar bu bölgede Kadı Burhaneddin Devleti hüküm sürmüştür¹²². 1398 yılında Kadı Burhanettin'in Akkoyunlu Kara Yürük Osman Bey

¹¹⁴ Taha Niyazi Karaca; *Yozgat Ermeni Ayaklanmaları ve Kemal Bey Olayı*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 1. Baskı. İstanbul, 2008, s. 10.

¹¹⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 7639.

¹¹⁶ gemsettin Günaltay; *Yakın Şark-IV, Cilt.4/1, 1. Bölüm: Perslerden Romalılara Kadar (Selevkoslar, Nabatiler, Galatlar, Bitinya ve Bergama Krallıkları)*, Ankara, 1987, s. 23.

¹¹⁷ Ahmet Yaşar Ocak; *Bozok Sancağı*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt.VI, s. 321.

¹¹⁸ İslam Ansiklopedisi, s. 560.

¹¹⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 76341.

¹²⁰ Karaca, a.g.e., s. 11.

¹²¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 76342.

¹²² Karaca, a.g.e., s. 13.

tarafından öldürülmesi üzerine Yıldırım Bayezid bu bölgeyi aynı tarihte Osmanlı Devleti sınırlarına katmış¹²³. 1404 yılında Timur'un Yozgat bölgesinde yaşayan Kara Tatarlar'ı kendisiyle birlikte zorla Türkistan'a götürmesi üzerine boğulan bu bölge Dulkadirli Türkmenleri tarafından iskân edilmiş¹²⁴. Dulkadirli Beyliği'nin 1522 tarihinde yıkılmasından sonra bölgenin hâkimiyeti Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir¹²⁵.

1701 yılında Tokat Voyvodalığı'na tabi olan Bozok Sancağı'na Mamalu Türkmenleri'nin yerleştirilmesi kararlaştırılmış¹²⁶, ancak bu Türkmenler iskân kararına karşı çıkmaları nedeniyle Rakkaya sürgün gönderilmiş¹²⁷. Uygulanan iskân politikalarında ortaya çıkan tutarsızlık ve halk tarafından tepkiyle karşılanması sonucunda yüzyılın ikinci yarısında Çapanoğulları bölgede hâkim güç olmaya başlamıştır.

Yozgat'ın çirleşmesinde en büyük paya sahip olan Ahmet Paşa, 1741 yılında Yozgat Voyvodası, 1744 yılında Bozok Mütesellimi ve 1745 yılında Kapıcı Başı ünvanlarını almıştır. Ahmet Paşa 1755 yılında İstanbul'daki et sıkıntısını çözüncü Bozok sancağı ona malikâne olarak verilmiş¹²⁸. 5 yıl sonrada kendisine Mirmiranlık rütbesi verilerek Sivas valiliğine tayin edilmiştir. Bozok'ta birçok cami, medrese vb.yerler yaptırmış¹²⁹, halkın desteğini almaya özen göstermiştir.

Ahmet Paşa'nın 1765 yılında idam edilmesinin ardından oğlu Mustafa Bey'in Bozok Sancağı Mütesellimi oluncaya kadar geçen sürede Çapanoğulları Yozgat ve çevresinde hakimiyetlerini yitirmiş¹³⁰. Mustafa Bey 1768'de mütesellim olabildiği merkezi yönetimle iyi ilişkiler kurmaya özen göstermiş devlete asker ve malzeme yardımında bulunmuş¹³¹.

¹²³ İslam Ansiklopedisi, s. 560.

¹²⁴ Mehmet Fuat Köprülü; *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, s. 51.

¹²⁵ Yılmaz Öztuna; *Büyük Türkiye Tarihi*, C. III, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1983, s. 222.

¹²⁶ Yusuf Hallaçoğlu; XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1997, s. 34.

¹²⁷ Hallaçoğlu, a.g.e., s. 130.

¹²⁸ Karaca, a.g.e., s. 20.

¹²⁹ Necati Fahri Taş *Milli Mücadele Döneminde Yozgat*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 780, Kültür Eserleri Dizisi:79, 1. Baskı, Ankara, 1987, s. 8.

¹³⁰ Yozgat Valiliği 50 Yıllığı, s. 23.

¹³¹ Taş a.g.e., s. 9.

1782'de Mustafa Bey'in kendini koruması için yanında bulundurduğu hizmetçiler tarafından öldürülmesinin ardından¹³², Yozgat'ın büyüyüp geliŒmesi, Bozok Mutasarrıfı olan Süleyman Bey (Mustafa Bey'in kardeŒi) dönemine rastlamaktadır¹³³. Süleyman Bey Osmanlı padiŒahları I. Abdülhamit ve III. Selim ile iyi iliŒkiler kurmuŒ ve bu iyi iliŒkiler neticesinde 1783 tarihinde Çankırı Sancağı Mutasarrıflığı'na da getirilmiŒtir. Nizam-ı Cedid Ordusu'nun kurulmasını destekleyen Süleyman Bey bu teŒkilatın Anadolu'da kurulması için çalıŒmıŒtır¹³⁴. Bu çalıŒmalar sonucunda Anadolu'daki Nizam-ı Cedid TeŒkilatının temelleri ilk olarak Süleyman Bey tarafından atılmıŒtır¹³⁵. Süleyman Bey Caniklioğulları ile üstünlük mücadelesini sürdürmüŒ III. Selim'in tahttan indirilmesiyle durumu sarsılmıŒise de, Alemdar Mustafa PaŒa'nın, III. Selim'in yerine geçen IV. Mustafa'yı tahttan indirmesiyle eski gücünü yeniden kazanmıŒtır¹³⁶. Süleyman Bey, 1808'de Œstanbul'da toplanan ayanlar arasında yer alarak, Sened-i Œtifak'ı imzalamıŒ ve Sekban-ı Cedid askerinin kendi hâkimiyet bölgesinde örgütlenmesini sađlamıŒtır. 1813'te kendisine mukataa olarak verilen bölgede (Bozok, Amasya, ğarkikarahisar, Sivas, Kayseri, Marağ Antep, Halep, Rakka, Adana, Tarsus, Konya Ereğlisi, Niğe, NevŒehir, KırŒehir ve Ankara) büyük bir nüfuza sahip olmuŒtur¹³⁷. Süleyman Bey'in 1813 senesinde ölümü üzerine II. Mahmut, eyaletleri merkeze bağlama siyaseti gereği Bozok Sancağı'nı Çapanoğulları'na mensup bir kimseye vermemiŒtir. Bunun sonucunda Yozgat ve çevresinde Çapanoğulları'nın siyasi nüfuzu iyice kırılmıŒ ancak büyük servetleri sayesinde bölgede nüfuzlarını devam ettirmiŒerdir¹³⁸.

1842-1846 tarihleri arasında Çapanoğulları'ndan Mehmet Celaleddin PaŒa Bozok ve Kayseri Kaymakamlığı'na atanmıŒtır. 1849'dan sonra Çapanoğulları yönetim kademelerinden iyice uzaklaŒtırılmıŒ ancak sahip oldukları güç sayesinde

¹³² Œmail Hakkı UzunçarŒılı; *Çapanoğulları*, Belleten, C. XXXVIII, No:150, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1974, s. 218.

¹³³ TaŒ a.g.e., s. 9.

¹³⁴ Tayyip Gökbilgin; *Nizam-ı Cedid İslam Ansiklopedisi*, C. X, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, s. 309.

¹³⁵ TaŒ a.g.e., s. 9.

¹³⁶ Özcan Mert; *Çapanoğulları; Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı*, Türk Ocağı Yozgat ğubesi Yayınları, Œstanbul, 2000, s. 517.

¹³⁷ Mert, a.g.e., s. 517.

¹³⁸ A.g.e., s. 517.

(özellikle ekonomik alanda) hakimiyetlerini XX. yüzyılın başlarına kadar sürdürmüştür¹³⁹.

1918-1919 yıllarına gelindiğinde Milli Mücadeleye destek vermek yerine Yozgat ve çevresinde çıkan isyanların en büyük destekçisinin Çapanoğulları ailesi olduğu bilinmektedir. Çapanoğulları ailesi, Almanya ve Avusturya ile birlikte Çıkar Devletlerini yenemeyen bir gücün, bu devletlerden bırakın üçünü yenmeyi birini bile yenmenin imkânsız olduğunu ifade etmiş galiplerin gücendirilmemesini istemiş ve savaş karşı olduklarını açıkça ifade etmiştir¹⁴⁰. Ötardaki İstanbul Hükümeti'nin Sadrazamı Damat Ferid'in partisi olan Hürriyet ve Çıkar'ın Yozgat başkanlığını Çapanoğlu Edip Bey yapmıştır. Edip Bey ve kardeşi Padişah ve İstanbul hükümetine bağlılıklarını açıklayarak, Mustafa Kemal Paşa'nın başlattığı Milli Harekete başından itibaren karşı çıkmıştır¹⁴¹. Tüm bu olumsuzluklara rağmen, özellikle işgal tehdidi altındaki bölgelerde milli mücadele çalışmalarını yöresel anlamda başlatmıştır¹⁴².

Çapanoğulları çeşitli propaganda yöntemleriyle Yozgat halkını kandırarak Zile'deki isyanı ateşleyen Postacı Nazım'la da sürekli iletişim halinde olmuş¹⁴³ Mustafa Kemal ve Büyük Millet Meclisine karşı halkı döşman etmeyi başarmıştır.

Sivas Kongresi'ne kadar Yozgat'ta direnişe ilgili önemli bir gelişme olmamasının nedeni, bir yandan Yozgat'ın yeni mutasarrıfı Necip Bey'in diğer yandan Ankara valisi Muhittin Paşa'nın Kuva-yı Milliye karşıındaki olumsuz tutumlarıdır¹⁴⁴. Ancak Muhittin Paşa'nın 19 Eylül 1919 yılında Kuva-yı Milliye tarafından tutuklanması ve bunun ardından Necip Bey'in 20 Ekim 1919 tarihinde Heyet-i Temsiliye'nin önerisi üzerine görevden alınmasıyla bu durum değişmiştir¹⁴⁵.

¹³⁹ Yozgat Valiliği Şu Yılı, s. 24.

¹⁴⁰ Ergün Aybars; *İstiklal Mahkemeleri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1988, s. 6.

¹⁴¹ Yalçın Toker; *Milli Mücadelede İç İsyenlar*, Toker Yayınları, İstanbul, 2009, s. 99.

¹⁴² Gürbüz Arslan; *Milli Mücadelede Yıllarında Yozgat*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007, s. 56.

¹⁴³ Toker, a.g.e., s. 99.

¹⁴⁴ Genelkurmay Başkanlığı; *Türk İstiklal Harbi: İç Ayaklanmalar (1919-1921)*, C. 6, Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1974, s. 140.

¹⁴⁵ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e., s. 140.

Atatürk Çağanoğulları'nın isyan hareketlerini T.B.M.M'nde Çı Çekilde ifade etmiştir¹⁴⁶: “Çapanoğullarından Celal, Edip Bey ile Aynacıoğulları ve Deli Ömer gibi bir takım eÇkiyayı baÇarına toplayarak 13 Haziran'da Sorgun'u, 14 Haziran'da Yozgat'ı istila ederek büyük bir mntıkaya hâkim oldular...”.

1920 yılı Mayıs ayının ortalarından itibaren Çapanoğulları'nın silahlı adamlar topladığı haberleri duyulmaya baÇamıştır. Bunun üzerine Ankara Hükümeti önlemler alınması için Antep'te bulunan Kılıç Ali Bey'i 80 kişilik birlikle Yozgat'a göndermiştir. Kılıç Ali Bey birlikleri ile isyancılar arasında Akdağmadeni civarında küçük çaplı çatışmalar çıkmış bu isyanlar esnasında baÇarılı olacağını düşünen Çapanoğulları 14 Haziran'da Yozgat'ı işgal etmiştir¹⁴⁷. Bu isyanın uzun sürmesinin nedenleri arasında, Ankara'nın elinde güçlü ve düzenli ordunun bulunmaması, isyan edenlerin bu ülkenin evlatları olması ve boğ yere kan akıtmak istenmemesi aynı zamanda her geçen gün Yunanlı'ların batıda ilerlemesi sayılabilir¹⁴⁸. Ayaklanmayı bastırmak için Çerkez Ethem görevlendirilmiş 23 Haziran'da Çerkez Ethem Yozgat Çehrini Çapanoğulları'ndan almıştır¹⁴⁹. Çerkez Ethem Yozgat'ta yönetimi tamamen ele geçirdikten sonra Hıyanet-i Vataniye kanununa dayanarak askeri mahkemeler kurmuş isyanda rolü bulunanları cezalandırmıştır¹⁵⁰.

¹⁴⁶ Mustafa Kemal Atatürk; *Nutuk*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013, s. 448.

¹⁴⁷ Toker, a.g.e., s. 100.

¹⁴⁸ Şevket Süreyya Aydemir; *Tek Adam*, C. III, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2011, s. 318.

¹⁴⁹ Harp Tarihi Vesikaları Dergisi 14 Aralık 1955, Belge 377, s. 14.

¹⁵⁰ *Çerkez Ethem'in Hatıraları*, Dünya Matbaası, İstanbul, 1962, ss. 54-55.

ÖZGÜN BÖLÜM

YOZGAT ÖZÜN EĞİTİM PERSPEKTİFİ

1. YOZGAT ÖZÜN EĞİTİM YÖNÜNDEN TARİHSEL GELİŞİMİ

Yozgat, Anadolu'da XVIII. yüzyılın ilk yarısında kurulmuştur. Bir asır sonra kentsel gelişimini neredeyse hepsini tamamlamıştır. Çevre iller arasında dikkat çeken bir şehir konumundadır. XIX. yüzyılın ilk yarısında 15.000 nüfusa ulaşan Yozgat'ın 1914 yılındaki nüfusu 77.000 kişiye geçmiştir¹⁵¹.

Kentsel gelişimle birlikte okullarda yenilenme süreci başlamıştır. Yozgat'ın kentsel gelişiminde en büyük paya sahip olan okul 1750'lerde Abdülcabbarzade Ahmet Paşa tarafından inşa ettirilen Demirli Medresesi ve kütüphanesidir¹⁵². Demirli Medresenin tarihi gelişim incelenecek olursa medresenin şehir merkezindeki saat kulesinin yanında bulunan Yozgat Palas'ın kurulu olduğu yere inşa edildiği bilinmektedir¹⁵³.

Demirli Medrese hem Yozgat'ın ilim tarihindeki yeri hem de şehrin fiziksel gelişiminde önemli etkisi olan müesseselerden biridir¹⁵⁴. Medreselerin 9 tanesi Bozok Sancağı diye adlandırılan merkezde, diğer medreseler ise civar köylerde hizmet vermektedir.

Yozgat'taki Nazırzade Medresesi'nin Sultan Mahmut'un ikinci hasekisi Hoşyar Kadın Efendi tarafından yaptırılmıştır¹⁵⁵. Haseki, dünyaya getirdiği çocuklar nedeniyle ikinci kadın efendiliğe yükseltilmiş ancak önce çocuklarının, ardından Sultan II. Mahmut'un vefatı üzerine inzivaya çekilerek kalan zamanını ibadet ederek geçirmiştir. Kendini hayır işlerine adanmış haseki, birçok bölgede mektep ve medrese yapımına önyak olmuştur. Hasekinin medrese yaptırmak için Bozok sancağını seçmesinin sebebi Çapanoğulları'nın devlet kademelerindeki etkili çalışmalarıdır¹⁵⁶. şehirde vakıflar ve loncalar tarafından yaptırılan mahalle mekteplerinin yanı sıra

¹⁵¹ Taha Niyazi Karaca; *Ermeni Sorunu İle İlgili Bir İngiliz Kaynağı Üzerine Eleştirel Değerlendirme*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2004, ss. 307-321.

¹⁵² Salname-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye 1316 Sene-i Hicriyesine Mahsustur, İstanbul, 1316, ss. 868-869.

¹⁵³ Karaca, a.g.e., ss. 307-321.

¹⁵⁴ Yurt Ansiklopedisi, s. 7645.

¹⁵⁵ Mustafa Çağatay Uluçay; *Padişahların Kadınları ve Kızları*, Ötügen Neşriyat, İstanbul, 2011, ss. 121-123.

¹⁵⁶ Uluçay, a.g.e., ss. 121-123.

devlet tarafından yaptırılan iptidai okullarında eğitim verilmektedir¹⁵⁷. Bu okullar arasında bir rüçhiye, bir idadi mektebi ve bir de Dar-ül Muallim'in olduğu görülmektedir¹⁵⁸. Bozok sancağında eski usulde eğitim veren mahalle mekteplerinin yanı sıra yeni tarzda eğitim veren okullarda bulunmaktadır¹⁵⁹. XX. yüzyılın başındaki istatistiklere göre Çehirdeki rüçhiye sayısı üçe yükselmiştir¹⁶⁰.

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Zühtü Paşa, 1893 yılında Osmanlı Devleti'ndeki okullar hakkında bilgi verirken, Osmanlı Devleti'ndeki azınlık okullarının sayısını 4.547 adet olarak belirtmiş bunların ise 498 tanesinin ruhsatlı olduğunu ifade etmiştir¹⁶¹. Kontrolü olanaksız hale gelen bu kurumlar, Ermeni ve Rum bağımsızlık hareketlerinin örgütlendiği en önemli merkezler olmuştur¹⁶².

Zühtü Paşa'nın belirttiği ruhsatsız okullar içerisinde bulunmasından dolayı kayıtlarda adı geçmeyen fakat bölgede varlığı bilinen bir Amerikan misyoner okulu da bölgede Protestanlığın yayılmasında etkin rol almış ve önemli çalışmalar yapmıştır. Yozgat'ın nüfusunda Protestan olmamasına karşın, misyonerliği yayma faaliyetleri 1914 sayımlarında 213 kişilik Protestan cemaatinin bulunduğunu göstermektedir¹⁶³.

Yozgat'ın öteden beri eğitim-öğretime önem verdiği ve bu hususta istisnai bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu hususta vilayet bütçelerinden eğitim için gerekli harcamalar ve düzenlemeler yapılmış özellikle eğitim masraflarına ait tedbirlerin hassasiyetle ele alındığı görülmüştür¹⁶⁴.

Dönemin en önemli eğitim kurumlarından birisi olan Yozgat Lisesi'nin çeşitli kaynaklarda 1895 yılında II. Abdülhamit zamanında yapıldığı belirtilmektedir.

¹⁵⁷ Türkiye İstatistik Kurumu; *Tazminat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri (1839-1924)*, (Hazırlayan: Mehmet Ö. Alkan), Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2000, s. 94.

¹⁵⁸ Türkiye İstatistik Kurumu, a.g.e., s. 94.

¹⁵⁹ Akyüz, a.g.e, ss. 142-144.

¹⁶⁰ A.g.e., ss. 128-129.

¹⁶¹ Atilla Çetin, "Maarif Nazırı Ahmet Zühtü Paşa'nın Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Yabancı Okullar Hakkında Raporu", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, Sayı. 10-11, (Ayrıbasım), İstanbul, 1983, s. 192.

¹⁶² Çetin, a.g.e., s. 192.

¹⁶³ Kemal Karpat; *Ottoman Population, 1830-1914, Demographic and Social Characteristics*, The University of Wisconsin Press, Wisconsin/London, 1985, ss. 172-173.

¹⁶⁴ Özlem Muraz Özdemir; *Yozgat Gazetesine Göre 1925-1928 Yılları Arasında Yozgat*, (Yüksek Lisans Tezi), Niğde, 2010, s. 35.

Yozgat Lisesi yapıldığı ilk yıllarda ilkokul olarak faaliyet göstermiş 1912 yılında ortaokul olarak eğitim ve öğretimine devam etmiş zaman içerisinde kapatılmış ve da sonraki yıllarda açılarak faaliyetini sürdürmüştür¹⁶⁵. Dönemin en önemli liseleri arasında gösterilen Yozgat Lisesi'ne öğrenci kayıt ve kabul şartları şöyledir¹⁶⁶:

1. Liseye alınacak talebenin kayıt ve kabulü için Maarif Vekaleti tarafından lise talebeleri için yapılacak olan sınavı geçmek,
2. Bu imtihana girebilmek için anasız ve babasız olmak,
3. Maddi durumunun yeterli düzeyde olmaması,
4. Liseye devam edeceğini belirtmek,
5. Çık mektebi iyi derece ile bitirmiş olmak,
6. İmtihan için gelecek kişinin masrafları mahalli hayır cemiyetlerine ve belediyelere aittir.

1919 senesinde Yozgat'ta açılan Dar'ül-Hilafe medresesi ise ikinci meşrutiyetin ilanından sonra medreselerin ıslahı çerçevesinde açılan ve ülke çapında yaygınlaştırılan yeni okullardan birisidir¹⁶⁷.

Milli mücadele yıllarında Yozgat'ta eğitim faaliyetleri olumlu yönde gelişim göstermiştir. Bu dönemde eğitim alanında hatırı sayılır çalışmalar yapılmış idadiler açılmış karma ilkokullar ve rüştiyeler ile çocuk yuvaları inşa edilmiş eğitimle ilgili komisyonlar kurulmuş bunlar aracılığıyla eğitim faaliyetleri devam ettirilmiş ve kontrolü sağlanmıştır¹⁶⁸.

Merkez livaya tabi nahiyelerde 30 okul, ilçeye yakın yerlerde 42 tane okul açılması planlanmıştır. Bununla birlikte özel idareye ait okullar da bulunmaktadır. Şer'iye Vekâleti'nden Meclise gönderilen Nahiye İmamları Hakkında Kanun gereğince imamların eğitimi maksadıyla bölgede İmamlar gubesi açılmış bunların dışında Sultani Mektebi, Akşam Öğretmen Okulu, Ziraat Mektebi ve Dar'ül-Hilafe medresesi faaliyete girmiştir¹⁶⁹.

¹⁶⁵ Temel Sönmez; *Dünden Bugüne Yozgat*, Vizyon Matbaacılık, Yozgat, 2000, s. 9.

¹⁶⁶ Yozgat Gazetesi, 29 Ağustos 1934, Sayı: 656, s. 4.

¹⁶⁷ Burhanettin Kapusuzoğlu; *Bozok İlimiye Tarihinde Medreseler, Zaviyeler ve Tekkeler, Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı*, Türk Ocakları Yozgat gubesi Yayınları, 2000, ss. 377-404.

¹⁶⁸ Şener, a.g.t, ss. 35-40.

¹⁶⁹ A.g.t, ss. 38-48.

Ülke genelinde olduğu gibi Yozgat ilinde de okuma ve yazma bilen nüfusun oranı (her iki cinsiyet için) sürekli olarak artıgöstermekte,1935 yılında erkeklerin %21'i, kadınların %4,3'ü okuma yazmak bilmekteyken okuma yazma bilenlerin sayısında zamanla önemli oranda değişim (artıg) olmuştur¹⁷⁰.

1935'teki kadın okuryazarlığı oranı %4,3'ten 1960'lara gelindiğinde %12,8'lere ulaştı¹⁷¹. Yozgat'ta eğitimin kalitesinin yükselmesi ve geliğmesi için mahalli idarelerin üzerlerine düğün görevleri yerine getirdikleri görülmektedir. Yozgat Belediyesi 1926 yılında maden ve orman mühendisi yetiştirilebilmesi için iki öğrencinin bütün masraflarını karşılamaya hazır olduklarını belirtmiş Belediye Reisi Nazım Bey'de gönderilen bu öğrencilere başarılı olmaları ve diploma almaları durumunda 1000 lira nakit mükâfat ve 10 yıl boyunca 100 lira maaşa belediyede istihdam olanağı sağlayacaklarını belirtmiş¹⁷².

Cumhuriyetin ilk yıllarında Yozgat'ta okullaşmanın hızla arttığı görülmektedir. Kız çocuklarının eğitime önem verildiğini ayrıca taçada okuma imkânı bulunmayan çocuklar için yatılı okulların tesis edildiğini görülür. Yine dikkat çeken bir husus da Yozgat'ta bir Çnam-Hatip Mektebinin mevcudiyetidir. Yozgat ile ilgili hazırlanan yıllıklar ve benzeri çalışmalarda ismi zikredilmese de çalışığımız dönemde Çbirde bir Çnam-Hatip Mektebi vardır¹⁷³.

1926 tarihine gelindiğinde hızla devam eden eğitim çalışmalarından birisi de Halk Mektebinin tesisidir¹⁷⁴. Dönemim Milli Eğitim Bakanı Şhak Bey Yozgat Muallimler Birliği'nin misafiri olarak 8 Temmuz 1927 Cuma günü Yozgat'ı ziyaret etmişve eğitim faaliyetleri hakkında incelemelerde bulunmuş¹⁷⁵.

1928 yılının Eylül ayında Meclis-i Umum-i Vilayet'in verdiği karar mucibince bu sene merkezde yapılacak ilk mektep binasına ait münakasa hitam bulmuştalibine ihale edilmiş. Sırasöğüd mahallisine giden caddenin tarafeynindeki mezarlık üzerine yapılacak olan mezkûr mektebin temeli atılmış. Mektep maarif

¹⁷⁰ Genç, a.g.e., s. 26.

¹⁷¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 7680.

¹⁷² Yozgat Gazetesi, nr. 256, 29 Eylül 1926, s. 1.

¹⁷³ Özdemir, a.g.t., s. 40.

¹⁷⁴ A.g.t., s. 37.

¹⁷⁵ A.g.t., s. 39.

vekâletinin kabul ettiği plan dâhilinde yapılarak gelecek sene tedrisatı için ikmal ettirilmiş bulunacaktır¹⁷⁶.

Ekim 1928'de Eski Kabristan dâhilinde inşası kararlaştırılan Çuk Kız Mektebi binasının temel atma merasimi gerçekleştirilmiştir. Muallim Osman Turgud Bey tarafından bir konuşma gerçekleştirilmiştir¹⁷⁷.

1928 senesinde, önceki yıllara nazaran okuma yazma eğitimi alan kişi sayısında önemli bir artış olmuştur¹⁷⁸. Yeni Türk Harflerinin Kabulü hakkında kanun henüz TBMM tarafından değerlendirilmeden önce resmi kurumlar harekete geçerek personeline yeni alfabeyi öğretmek için çalışmalarına başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı öncelikle öğretmen ve memurlara yönelik kurslar düzenlenmesi için, Ç Milli Eğitim Müdürlükleri'ne emirler göndermiştir. Gönderilen emre göre bütün memurların yeni harflerin öğretilmesi için kurslara devam etmesi, kurs nihayetinde başarılı olanlara belge verilmesi, başarısız olan ve katılmayanların ise işten el çektilmelerinin sağlanması istenmiştir¹⁷⁹. Verilen emirler ve direktifler çerçevesinde Yozgat'ta Ağustos 1928 tarihinde konu ile ilgili çalışmalar Vali Ali Rıza Bey başkanlığında başlamıştır¹⁸⁰. Bu durum okur yazar sayısındaki artışın en önemli nedenidir.

Yeni harflerin öğretilmesi için faaliyet gösteren bir başka kurum da Cumhuriyet Halk Fırkası'dır. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Yozgat teşkilatı tarafından açılan dershanede de aynı başarı ve gayretin sarf edildiği ifade edilmiştir¹⁸¹.

1934 yılında okullara kayıt olan öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle Tonuslu Oğlu Saffet Bey'in evi pansiyon olarak değerlendirilmiştir¹⁸². Çuk okula

¹⁷⁶ Yozgat Gazetesi, nr. 354, 19 Eylül 1928, s. 3.

¹⁷⁷ Yozgat Gazetesi, nr. 356, 3 Temmuz 1928, s. 1.

¹⁷⁸ Yozgat Gazetesi, nr. 358, 17 Temmuz 1928, s. 2.

¹⁷⁹ Osman Tekeli; *Aksaray Vilayeti Tarihi 1926-1933*, Aksaray 2008, ss. 87-88.

¹⁸⁰ Özdemir, a.g.t., s. 54.

¹⁸¹ A.g.t., s. 55.

¹⁸² Yozgat Gazetesi. 3 Birinci Temmuz 1934, Sayı: 661, s.1.

devam eden kız ve erkek öğrenci sayısı önceki yıla nazaran daha çoktur. 1933 yılında 2294 kız, 4879 tane erkek öğrenci varken bu sayı 1934 yılında 8000'i geçmiştir¹⁸³.

Yozgat Yüksek Talebe Cemiyeti 1944 yılında eğitimi desteklemek amacıyla açılmıştır¹⁸⁴. 1947 yılında Yozgat ilinde mesleki eğitim alanında faaliyet gösteren kız ve erkek sanat okulları esnaf ve sanatkarların talep ettiği teknik eğitim bilgisine sahip gençlerin yetiştirilmesini amaç edinmiştir¹⁸⁵.

2-10 Aralık 1946 tarihleri arasında gerçekleştirilen III. Milli Eğitim şurası sonunda ilk, orta ve teknik öğretime öğretmen yetiştirme mevzuatları, öğretmen kaynakları, bu kurumların uyması gereken çalışma esasları ve durumları değerlendirilmiş ve 1950 ve 1960'lı yıllara öğretmen yetiştirme, öğretmenlik statüsünün düzenlenmesi vb. konular hakkında görüşler ortaya konulmuştur¹⁸⁶. Şura sonunda yayımlanan raporda, sekiz yıllık temel eğitimin memlekette uygulanması ve ortaokul ihtiyacının karşılanması, kız ve erkek meslek öğretmen okullarının dört yıllık bir okul haline getirilmesi, Ankara'da bir yüksek öğretmen okulu açılması, "Milli Eğitim hizmetlerine asıl olan öğretmenliktir" ilkesinin yeniden yasalaştırılması ifade edilmiştir¹⁸⁷. Üstün başarılu öğretmenler hakkında kanun hükümlerinin yeniden düzenlenmesi, öğretmenlikte stajyerlik döneminin daha faydalı bir şekilde geçmesi, yöneticilerin görevden alınmalarının kanuni müeyyidelere bağlanması istenmiş yükseköğrenim görenlerden öğretmenlik mesleğine girmek istemeyenlerin bir meslek imtihanı geçirmesinin sağlanması, eğitim ve öğretim konularında araştırmalar yapacak bir enstitünün kurulması, öğretmenlere konut sağlama ve sosyal durumlarını geliştirme tedbirlerinin Bakanlıkça alınmasına ilişkin 30 maddeden oluşan son derece köklü öneriler yer almıştır¹⁸⁸.

¹⁸³ Yozgat Gazetesi. 23 Birinci Teşrin 1934, Sayı: 664, s.3.

¹⁸⁴ BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 3. BÜRO, Yer No: 599.75..1.

¹⁸⁵ Yozgat Gazetesi. 20 Ekim 1947, Sayı:1184, s.1.

¹⁸⁶ Milli Eğitim Bakanlığı; *Üçüncü Milli Eğitim Şurası (Çalışma Programı, Komisyon Raporları, Konuşmalar)*, Tıpkı Basım, İstanbul, 1991, ss. 100-101.

¹⁸⁷ Sait Dinç; *Cumhuriyet Döneminde Yapılan Milli Eğitim Şûraları ve Alınan Kararların Uygulamaları (1923-1960)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1999, s. 72.

¹⁸⁸ Dinç, a.g.t., s. 72.

Teknik öğretmen okullarının üç yıldan dört yıla çıkarılmasıyla son sınıftaki öğrencilerin öğretmenlik mesleğine hazırlanması ayrıca okulların “Erkek Teknik Öğretmen Okulu” ve “Kız Teknik Öğretmen Okulu” olarak ayrılarak okullarda eğitimin kalitesinin yükseltilmesi amaçlanmıştır¹⁸⁹.

14 Mayıs 1950'de, hükümet Türk siyasi tarihinde ilk defa seçimle belirlenmiş ve Türkiye yeni bir döneme girmiştir. Yeni dönemde ülkenin kalkınması ve gelişmesi için eğitimi ve kalifiye eleman ihtiyacı ortaya çıkmıştır. 1952 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Halk Eğitim Bürosu” kurulmuş 1953 yılında köy ve bucaklarda “Halk Okuma Odaları” açılmış 1956 yılında ise ilçelerde “Halk Eğitim Merkezleri” faaliyete geçirilmiştir. İlk defa 1959 yılında Türkiye'de Unesco desteğiyle, bir Temel Eğitim Merkezi kurulmuştur¹⁹⁰.

Demokrat Parti eğitim kademelerinin hepsinde din eğitimi ile ilgili düzenlemeye gitmiş 1953 yılında ise Antalya, Elazığ, İzmir, Trabzon, Çorum, Yozgat ve Erzurum'da İmam Hatip Okulları açılmıştır. 1959 yılında ise bu okullara öğretim üyesi yetiştirmek üzere ilki İstanbul'da olmak üzere dört yıllık İslam Enstitüleri açılmış sonra bu enstitüler Konya, Erzurum, Kayseri ve İzmir gibi bölgesel merkezlere taşınmıştır¹⁹¹.

Türkiye'nin planlı kalkınma dönemine girmeye hazırlandığı 1960 yılında, Halk eğitimi hizmetlerinin etki alanını genişletme, günlük faaliyetleri yurt düzeyinde teşkilatlanacak bir kuruluş dönüştürmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak “Halk Eğitim Genel Müdürlüğü” kurulmuştur¹⁹².

¹⁸⁹ Kemal Turan; *Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel*, M.E.B Yayınları, İstanbul 1992, s. 100.

¹⁹⁰ Oğuz Temizhan; *Halkevleri ve Halkevlerinin 1932–1940 Arası Eğitim Faaliyetleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006, s. 24.

¹⁹¹ Çhan Tekeli; “Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Eğitim Kurumlarının Gelişimi”, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, Çetiçim Yayınları, Cilt: 3, İstanbul, 1983, s. 668.

¹⁹² Temizhan, a.g.t., s. 25.

2. NÜFUS, MUHACİR VE MÜBADELE MESELESİ

2.1. NÜFUS

Yozgat nüfus varlığı bakımından orta büyüklükte olan illerden birisidir¹⁹³. 1927'den 1960'ye kadar geçen süre zarfında il nüfusu yüksek doğurganlık nedeniyle ülke ortalamasına göre daha hızlı büyümüştür. 1955'lerden sonra il dışına göç hareketi il nüfusunun gelişimini olumsuz etkilemiş ve nüfus artışı yavaşlamıştır.

Tablo 3: 1927-1960 Yılları Arasında Yozgat İli Nüfusu

YILLAR	Merkez Çete Nüfusu	Kır Nüfusu	Toplam Nüfus	1927 Yılına Göre Artış Oranı (%)	Bir Önceki Sayıma Göre Artış Oranı (%)
1927	18.032	190.596	208.628	100	0
1935	21.752	240.069	261.821	25,50	25,50
1940	26.262	250.349	276.611	32,59	5,65
1945	24.133	263.218	287.351	37,73	3,88
1950	31.208	293.261	324.469	55,53	12,92
1955	42.963	348.917	391.880	87,84	20,78
1960	52.557	349.843	402.400	92,88	2,68

Kaynak: D.ĞE, 1990 Genel Nüfus Sayımı-Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikler, T.C Baçvekkâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, D.ĞE., Yay. No: 1656, Ankara, 1997, s. 89.

1927-1950 arasında il nüfusu %55 artarak 324.469'a yükselirken, aynı dönemde ülke genelinde nüfus %53 artmıştır¹⁹⁴. İncelenen dönemde bir önceki yıl nüfusuna göre en yüksek oranda artış 1945 ve 1950 yıllarında meydana gelmiştir. Bu yıllardaki artış oranı 9,04'dur. Nüfus artış oranlarındaki bu değişimlerin doğal artış oranları kadar ilgili dönem aralığına özgü bir takım sosyo-ekonomik ve tarihi olaylardan etkilendiği düşünülmektedir. Çok modern genel nüfus sayımı olan 1927 yılından, 1935 yılı genel nüfus sayımına kadar geçen 8 yıllık sürede, Yozgat il nüfusu 208.628 kişiden 261.821 kişiye yükselmiştir. Nüfus artışının nedeni olarak göçmen kabulü ve 1927 yılı genel nüfus sayımında ortaya çıkan hataların ve eksik sayım sonuçlarının daha aza indirgenmesi sayılabilir. Bu döneme benzer artış eğiliminin

¹⁹³ Yurt Ansiklopedisi, s. 7633.

¹⁹⁴ Genç, a.g.e., s. 15.

sürdüğü 1945-1955 yılları arasında nüfusta artış olmuştur. Bu artış hızında bir önceki döneme göre kısıtlı da olsa gelişen ekonomik, teknolojik ve sağlık imkanlarının yanında, doğal nüfus artışının etkili olduğu söylenebilir. Nüfus mübadelesi bu dönemde de sürmüştür. Bugün yörede muhacir köyleri olarak isimlendirilen yerleşim yerlerinin önemli bir bölümü bu dönemden kalmıştır.

Tablo 3: 1927-1960 Yılları Arasında Yozgat Merkez İlçe Nüfusu ve Artış Oranları

YILLAR	Sayısal Artış			Güleks Artış (1927 Yılı 100 Kabul Edilmiştir)		Güleks Artış (Bir Önceki Dönem 100 Kabul Edilmiştir)	
	Erkek	Kadın	Toplam Merkez İlçe Nüfusu	Erkek Nüfus Artış Oranı	Kadın Nüfus Artış Oranı	Erkek Nüfus Artış Oranı	Kadın Nüfus Artış Oranı
1927	8.605	9.427	18.032	100	100	0	0
1935	11.400	10.352	21.752	132,5	109,8	3,2	1,0
1940	15.329	10.933	26.262	134,4	105,6	3,4	0,6
1945	12.739	11.414	24.153	83,1	104,39	-1,7	0,4
1950	16.522	14.686	31.208	129,7	128,66	3,0	2,9
1955	22.831	20.132	42.963	138,1	137,1	3,8	3,7
1960	27.787	24.770	52.557	121,7	123	2,2	2,3

Kaynak: T.C Baçkâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, 1990 Genel Nüfus Sayımı-Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri D.İE., Yay. No: 1656, Ankara, 1997, s. 89.

Yapılan genel nüfus sayımlarına göre 1940-1945 döneminin ülke tarihi için diğer dönemlerden farklı bir yeri vardır. Bu dönemde bütün il nüfuslarında bir düşüş söz konusudur. Bu dönem zarfında ülkemizde fiilen bir savaş durumu olmasa bile seferberlik hali nedeniyle ülkemizin genç nüfusu silah altına alınmıştır. 1945 yılı genel nüfus sayımında erkek nüfusunda görülen %-1,7'lik düşüş oranı da bu durumu kanıtlar niteliktedir. 1945-1950 yılları arasında nüfus artış oranında görülen yükseliş nedenleri arasında savaş ihtimalinin ortadan kalkması, askerlik hizmet süresinin normale dönüşü ve gelişen ülke ekonomisi sayılabilir.

Yozgat ilinde en yüksek nüfus artış hızının yaşandığı dönem 1950-1955 yılları arasındır. Bu yükseliş nedenleri arasında yurt dışından gelen göçlerle birlikte ülke ekonomisinde yaşanan gelişmelerin nüfusa yansımaları olarak kabul edilebilir.

Tablo 6: 1935 Genel Nüfus Sayımına Göre Yozgat Şehrinde Yaşayan Halkın Dinler ve Medeni Hal İtibariyle Ayrılışı

Medeni Hal	ERKEK			KADIN			GENEL TOPLAM
	ĞŞLAM	HRĞŞĞYAN	TOPLAM	ĞŞLAM	HRĞŞĞYAN	TOPLAM	
Bekar	3794	101	3895	2843	51	2894	6789
Evli	3441	62	3503	2224	128	2352	5855
Dul	85	-	85	872	8	880	965
Boşanmış	7	1	8	24	-	24	32
Meçhul	6	-	6	14	-	14	20
Toplam	7333	164	7497	5977	187	6164	13661

Kaynak: T.C Babakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, Genel Nüfus Sayımı 20 Ocak 1935 (Kat'î ve Mufassal Neticeler Yozgat Vilayeti), Mehmet İnan Basımevi, Ankara, 1937, s: 35.

Yozgat ilinde farklı dinlere mensup insanlarda yaşıyor. İ genelinde bu durum hoşgörüyü karşılamış bir kısıtlama getirilmemiştir. Ancak dul kalan veya bekar yaşayan kişi sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu durum Yozgat milletvekilleri tarafından da gündeme getirilmiştir.

Bekar nüfus oranının bu kadar yüksek olmasından dolayı ,Yozgat milletvekili Süleyman Sırrı Bey'in meclise Yozgat ilinde yaşayan erkek ve kadınlardan bekarlık vergisi alınmasına yönelik kanun teklifi sunmasına neden olmuştur. Meclise sunulan kanun teklifi şöyledir¹⁹⁵:

Memleketimizin gelişmesine göre nüfuzumuz çok azdır. Meşhriyetin ilanından ve hele harbi umummiden beri açılan nüfus boşluğunu doldurmak için çareler aramak yalnız hükümetimizin değil efratımlardan herkesin milli ve vatani borcudur. Son yapılan nüfus sayımında dahi bin erkeğe mukabil bin yetmiş kadının mevcudiyeti de gösteriyor ki memlekete kadın nüfusu erkeklerden çok fazladır.

Binealeyh hariçten memleketimize ırkdağarımızın getirilmeleri ne kadar lazımsa dahilinde de bekar erkek ve kadınların hayatını tercih ederek nüfusumuzun artmasına hizmetleri o rütbe elzemedir.

¹⁹⁵ BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 4108, Yer No: 3.17..18.

Hal böyleyken u son senelerde bir takım genç erkek ve kadınların bekarlık hayatlarını tercih etmekte ve bu itiyadın her iki zümre arasında günden güne artmakta olduğuna maalesef görülmektedir.

Bekar bir ınsın heyeti içtimaiyei millete derecei alak irtibatı ahsi ve ferdi kalmaktadır. Bu kabil kimseler hayatı umumiyyeye itrak ve kazançlarından, varlıklarından milleti istifade ettirmek için evlenmek mecburiyeti karında kalmalıdır. e bu noktai nazara binaen ve memleket nüfusunun arttırılması için aranılması lazım çarelerden birisini ususuretle temin edilmiş olacağı mütalasına binaen kadın ve erkeklerden muayyen yada bulunanların bazı matrahlar üzerinden devlete vermekte oldukları verginin bir mislini de bekarlık vergisi olmak üzere vermeleri için işbu teklifi kanuni tanzim ve müstacelen müzakere olunmak üzere Büyük Riyasete takdim kılındı.

Kanun teklifinde de anlaşıldığı gibi evlenme oranlarını arttırmak için çetli yollara baurulmuur.

2.2. MUHACİRLER VE MÜBADELE MESELESİ

Yozgat hrinde Müslüman-Ermeni-Rum nüfusunun bulunması bu dinlere mensup halkın birbirleri ile yakın ilişki içinde olduklarını göstermektedir. ehre gelen hemen hemen bütün seyyahlar bu karma yapı ve ilişkiler üzerinde durmuardır. XIX. yüzyılın baarında Orta Anadolu'ya gelen bir seyyah, Yozgat çevresindeki Ermenilerin Ermenice bilmediklerini, sadece Türkçe konuuklarını, Gayr-i Müslimler'in Türk dilini ve Türk adetlerini benimsemiş olduklarını açılacak Ermeni okullarına Ermenice öğretmek için dışarıdan hocalar getirilmesinin gerekeceğini yazmıır¹⁹⁶.

Yozgat ve çevresi, yoğun olmamakla birlikte mübâdil ve muhacirlerin iskân edildiği yerlerdendir. Yozgat'a gelen muhacirlerin sayısı1928'de 1403, 1929'da 114 kidir¹⁹⁷. Muhacirler baa merkez ilçe olmak üzere, Boğazlıyan, Akdağmadeni ve Sorgun ilçelerinde iskan edilmierdir¹⁹⁸. Mübâdillere kalabilecekleri ev ve ierini yürütmeleri için dükkân, çiftçilere de ev ve ziraî arazi verilmiir. Ancak dağıtım esnasında mübâdillerden ve vilâyetten kaynaklanan çetli sıkıntılar ortaya çıkmıır. Ortaya çıkan bu problemler pek çok kinin mağdur duruma dümesine neden

¹⁹⁶ Yüzgeçer, a.g.t. s. 286.

¹⁹⁷ *İstatistik Yıllığı (1929-1930)*, Türkiye Cumhuriyeti Bavekalet İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını, C. 3, Ankara 1930, s.101.

¹⁹⁸ Sarı, a.g.t., s. 92.

olmuştur. Müdillerin karışıklıkları problemlerin bağında mallarına karşılık yeterli miktarda gayri menkulün kendilerine verilmemesidir¹⁹⁹.

1860'dan sonra başlayan Anadolu'ya yönelik göç akımı, 1952 yılına kadar devam etmiştir²⁰⁰. Devlet, serbest göçmen olarak tanımlanan kişilerin Türkiye'ye gelişlerini kolaylaştırmak amacıyla, 1934 yılına kadar çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Buna göre, göçmenlere iskân yardımı talep etmediklerine dair verecekleri taahhüt senedine karşılık sonra yerleşim hakkı verilmiştir²⁰¹.

Göç etmek zorunda kalan Yugoslavlar, Selanik üzerinden İzmir'e kadar gelmiş buradan Elazığ'a gönderilmiştir. Gelen göçmenlerin ihtiyaçları Kızılay tarafından karşılanmış diğer giderleri için hükümet tarafından para yardımıyla bulunulmuştur. Elazığ'a gönderilen Yugoslav göçmenlerinin bir kısmı da Yozgat'a yerleştirilmiştir²⁰².

1936'da Romanya ve Bulgaristan'dan gelecek muhacirler için Konya, Niğde, Kayseri, Çorum, Yozgat, Tokat, Bolu ve Bilecek vilâyetlerinde köyler hazırlanmıştır. Devletin belirlediği yerlerde kalmak istemeyenlere, ihtiyaçları kendileri tarafından temin edilmek sureti ile yurt içinde serbest hareket etme özgürlüğü verilmiştir. 1937 yılında 3.867 kişi Romanya'dan deniz yolu ile, 4.675 kişi Bulgaristan'dan kara yolu ile olmak üzere, 8542 göçmen gelmiş ve önceden belirlenmiş olan iskan mahallelerine yerleştirilmiştir. Gelen bu göçmenler beraberlerinde, 520 öküz, 650 inek, 314 manda, 17 at, 14 merkep, 2.975 koyun ve keçi, 47 pulluk ve 13 ekim makinesi, 1 motorlu yapağı makinesi ve 356.783 kilo kişisel eşya getirmiştir. Gelen göçmenler için Yozgat'ta 445, Niğde'de 849, Ankara'da 308 evin inşası için gerekli olan bütçe devlet tarafından ayrılmış ve bu evlerin büyük bir kısmı tamamlanmıştır²⁰³. Yozgat'taki hazine arazilerinin 1935, 1936 ve 1937 yıllarında

¹⁹⁹ Sarı, a.g.t., s.94.

²⁰⁰ Necdet Tunçdilek; *Türkiye İskân Coğrafyası-Kır İskânı (Köy-Altı İskan Şekilleri)*, İstanbul Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1967, s.117.

²⁰¹ Aslı Cihangiroğlu; *Atatürk Dönemi Türkiye'de İskân Çalışmaları (1923-1938)*, (Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2010, s. 117.

²⁰² Cihangiroğlu, a.g.t., s. 135.

²⁰³ Sarı, a.g.t., s. 223.

gelen göçmenleri barındırabilecek büyüklükte olduğu, sonraki yıllara yaşanacak göçler için yeterli kapasiteye sahip olmadığı belirlenmiştir²⁰⁴.

16 Nisan 1951 yılında Türk Hükümeti göçmenlerin iskanıyla ilgili olarak 1951 yılına kadar gelmiş ve bu tarihten sonra gelecek olan tüm göçmenlerin iskanlı göçmen kategorisine alınması kararı alınmıştır. Böylece yanlarına hiçbir eşya almadan Anadolu'ya gelen göçmenlerin Türkiye'de rahat bir şekilde kalmalarına olanak sağlanmıştır. Ayrıca Türk Hükümeti'nin aldığı bu karar 1950 – 1951 göçlerinin başlamasından önce vatandaşın toprak sahibi yapma ve tarımsal istihali artırma projesinin de bir parçasıdır²⁰⁵.

Merkezi Komisyon tarafından, 10.000 göçmeni barındırmak üzere 30 köyün kurulmasına karar verilmiştir. Bu 30 göçmen köyü; Ankara, Konya, Kırşehir, Niğde, Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde inşa edilecek ve 1951 sonbaharına kadar tamamlanmış olacaktır²⁰⁶. İnşası planlanan köylerin tamamlanmasıyla gelen göçmenlerin maduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

3. HALKEVLERİ

3.1. HALKEVLERİNİN AÇILIĞI

1. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşında eğitimli vatandaşın ölümü, ülke içinde yetişmiş insan gücüne ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Varolan ihtiyaç Halkevlerinin ve Köy Enstitülerinin kurulmasını gerekli kılmıştır. Açılan bu kurumlar halkın eğitim-öğretim ihtiyacını amacıyla çalışmalar yapmıştır.

İlk Halkevi 19 Şubat 1932 günü 14 açılarak çalışmaya başlamış 15 yılda bu Halkevlerinin sayısı, 455'i bulmuştur²⁰⁷. İlk 14 Halkevi'nin kurulduğu şehirler Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, İstanbul, Eskişehir, İzmir, Konya, Malatya, Samsun'dur. Geçen yıllarda Halkevleri daha da

²⁰⁴ Cihangiroğlu, a.g.t., s. 140.

²⁰⁵ Ulvi Özgür; *Bulgaristan Türkleri'nin 1950-1951 Yıllarında Türkiye'ye Göçleri*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul, 2007, s. 90.

²⁰⁶ Özgür, a.g.t., s. 90.

²⁰⁷ *XVI. Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları*, CHP, Ankara, 1948, s.3.

yaygınlaşmıştır. 14 kentte Halkevi açıldıktan sonra, ilk yılda bu sayı 55'e, 1935'te 478'e yükselmiştir ayrıca köylerde de 4.500 Halkodası açılmıştır²⁰⁸.

Halkevleri'nin talimatnamesi Türk Ocakları'nın 19 yıllık tecrübelerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Talimatnamenin hazırlanmasında diğer ülkelerin eğitim kurumlarının çalışmaları incelenmiş ülkelerin genel yapısı, insanların ihtiyaçları ve genel kültür seviyeleri göz önünde bulundurulmuştur²⁰⁹. Talimatnamenin hazırlanması aşamasında diğer ülkelerin çalışmalarından yararlanılmasına rağmen hiçbir çalışmanın taklit edilmemesine ve kendi kültür yapımız dikkate alınarak hazırlanmasına özen gösterilmiştir.

3.2. HALKEVLERİNİN ÇALIŞMALARI

İnsanların farklı yeteneklere sahip olması ve farklı alanlara ilgi duyması göz önüne alınarak, herkesin kendine göre bir çalışma alanı bulabilmesi için, Halkevleri birçok alanda farklı kollara ayrılmıştır. Halkevleri'nde bir şube veya kol olarak gösterilen bu çalışma konuları²¹⁰: Dil ve Edebiyat ,Güzel Sanatlar ,Temsil ,Spor ,Sosyal Yardım ,Halk Dershaneleri ve Kurslar ,Kütüphane ve Yayın ,Köycülük ,Tarih ve Müze olmak üzere 9 tanedir. Halkevlerinin tamamında sayılan konularda çalışmalar bulmak bazen imkansızdır. Halkevleri imkanları doğrultusunda belirlenen konularını halka sunmaya çalışmıştır. Halkevleri ve Halkodaları, 1932–1951 yılları arasında ülke çapında olumlu etkileri görülen bir çeşit yaygın eğitim merkezleridir. Bu kurumlar sadece okuma-yazma çalışmalarına katkıda bulunmamışlar, Türk kültürünün oluşmasında da etkili olmuştur. Ana amaçları ulusal kültürü yayarak aydın kesimle halk arasındaki sosyal ve kültürel uçurumu kapatmak, cumhuriyet rejiminin getirdiği laiklik milliyetçilik özgürlük fikirlerini yaymak Atatürk ilkelerinin benimsenmesini sağlayamaktır²¹¹.

²⁰⁸ Mevlüt Kaplan; *Aydınlanma Devrimi ve Köy Enstitüleri*, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri, Ankara, 2002, s.15.

²⁰⁹ Nurcan Toksoy, "Türk Devriminde Milli Kültürün Yeri ve Halkevi Çalışmaları", *Türkoloji Çalışmaları Dergisi*, Cilt: I, Sayı: 3, s.148.

²¹⁰ C.H.P. *Halkevleri ve Halkodaları 1932–1942*, TBMM Kütüphanesi, Siyasi Parti Yayınları, Ankara, s.3.

²¹¹ Temizhan, a.g.t., s. 24.

Halkevleri halkın sosyalleşmesini ve çeşitli faaliyetlere katılımını sağlamak amacıyla zaman zaman farklı aktiviteler düzenlemiştir. Yozgat Halkevi tarafından 1934 yılı Temmuz ayında temsil grubu tarafından Belediye binasında sahnelenen KOZANOĞLU adlı piyes bu faaliyetlere örnek olarak verilebilir²¹².

1939 yılı gubat ayında halkevine olan ilgiyi artırmak için sesli bir sinema makinesi, bir radyo ve dört hopperlör almak için halkevi çalışanları İstanbul'a gönderilmiştir. Açılan sinema salonuyla vatandaşın halkevinde daha fazla vakit geçirmeleri amaçlanmıştır²¹³.

Farklı bölgelerde faaliyet gösteren halkevlerinin benzer çalışma programları vardır. Halkevlerinin bir yörede açılabilmesi için bölgenin yeterli nüfusa sahip olması ve Cumhuriyet Halk Partisine başvurularak izin alınması gerekmektedir.

Halkevi, Yozgat ve yöresinde yaşayan yoksulları tespit ederek himayesine almayı amaçlamış vatandaşlardan toplanan yardımlarında bu muhtaç kimselere ulaştırılması için çalışmalar yapmıştır. Bu vesile ile Yozgat ve yöresinde dilencilik önüne geçilmesi amaçlanmıştır²¹⁴.

1939 yılında halkevi tarafından yoksulların muayene edilip ihtiyaçları olan ilaçların temini için köy muhtarlıklarına mektuplar gönderilmiştir. Muhtarlıklara gönderilen mektuplar şu şekildedir²¹⁵:

Her yönden köylüsünün iyiliklerini düşünün, Türk köylüsüne yararlı olmaya çabalayan Halkevimiz sizlerin sağlık için de uğraşmayı düşünmüştür. Türk köylüsünü sağlam olarak ayakta tutmayı candan dileyen Halkevi yoksul yurttaşlarından hasta olanları Yozgat da doktora gösterip onlara parasız ilaç vermediği söz altına almıştır. Köyünüzde hasta olupta doktora kendilerini göstermek isteyenler Yozgat'a geldiklerinde Halkevine gelenler derdlerini bize açsınlar. Biz hasta olanları doktora gönderip doktorun vereceği ilacı parasız olarak yaptırıp kendilerine vereceğiz. Yalnız bize başvuracak olacak hastaların yoksul olduğuna bir belge gerektir. Bu gibi yoksulları köyümüzden falan oğlu falan hasta yoksuldur, Yozgat halk evinden yardım yapılması gereklidir, diye sizden alacağı belge ile gönderiniz.

talebi yer almaktadır.

²¹² Yozgat Gazetesi. 23 Temmuz 1934, Sayı: 651, s.1.

²¹³ Yozgat Gazetesi. 15 gubat 1939, Sayı:883, s.1.

²¹⁴ Yozgat Gazetesi. 3 Nisan 1935, Sayı:686, s.2.

²¹⁵ Yozgat Gazetesi. 26 Birinci Kanun 1934, Sayı: 672, s.3.

Halkodaları ise halkevleri ile aynı amaç doğrultusunda kurulan ve halkevlerinin ulaşamadığı köylere yardım götüren bir alt hizmet koludur. Hem halkevleri hemde halkodaları Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlı olup, parti tarafından atanan kişilerce yönetilmektedir.

Çayıralan Bucağında açılan halkodası Cumhuriyet Halk Partisi merkez idare kurulu tarafından halkevine çevrilmiştir. Çayıralan halkevi 1949 yılı şubat ayında Çe Kaymakamı, devlet memurları ve halkın katıldığı bir törenle açılmıştır. Açılış vesilesiyle konuşmalar yapılmış halkevi tiyatro kursuna katılanlar tarafından "Tarih Utandı" isimli piyes sahnelenmiş ve halk oyunları oynanmıştır²¹⁶. Halkevleri açıldığı bölgelerde kültürel ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde önemli bir role sahiptir.

3.3. HALKEVLERİNİN YAYINLARI

Cumhuriyet Halk Partisi ülke genelinde halkevleri sayısını on yılda 478 çıkarmış 4.332 köyde halkodası ve okuma odası açmıştır. Bu dönemde yaklaşık 50 tane özgün dergi yayınlanmış ve 500'e yakın kitap çıkarılmıştır²¹⁷. Halkevleri'nin aylık ve üç aylık sürelerde ve çeşitli adlarda yayınladıkları dergiler mevcuttur. Bu dergilerde çıkarıldığı bölgeye özel sosyo-kültürel konularla ilgili, halkı aydınlatmayı ve bilgilendirmeyi amaçlayan yazılar yayınlanmıştır. Dergilerde sözlü halk edebiyatı örneklerini yazılı hale getirmeyi ve arşivlemeyi sağlayan tarzda çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca dergilerin içeriğinde, toplumun her kesimine hitap eden yazılara yer verilmiştir. Bu yazıların, sade, anlaşılır bir Türkçe ile yazılmasına özen gösterilmiştir²¹⁸.

Yozgat'ta halkevi tarafından Bozok ve Notlar isimle basılan dergiler aylık olarak yayınlanmıştır²¹⁹.

²¹⁶ Yozgat Gazetesi, 24 şubat 1949, Sayı:1253, s.1.

²¹⁷ Toksoy, a.g.m., s.151.

²¹⁸ Makbule Sarıkaya, "Doğuşun Kars'ın Sosyo-Kültürel Gelişimine Katkısı", *Serhat Kültür, Tarih, Haber Dergisi*, İstanbul, 2005, s. 11.

²¹⁹ Hasan Taner; *Halkevleri Bibliyografyası*, Halkevi Yayınları, Ankara, 1944, s. 25.

Yozgat'ta 1933 yılında tarihinde 7 tane halk evi, 49 tane halkodası olduğu belirlenmiştir²²⁰. Bu odalar halkın ihtiyaçları doğrultusunda açılmış ve birbirinden farklı konularda halka hizmetlerde bulunmuşlardır.

1935 yılında Yozgat'ta bulunan halkevi vatandaşların istifade etmesi amacıyla konferanslar düzenlemiştir. Bu konferansların her hafta Cuma günü halkevi salonunda yapılması planlanmıştır²²¹.

Halkevi, sadece öğrencilerin kullanımı için ikinci bir okuma odası açmaya karar vermiştir. 1935 yılında yoksul öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanması için bir öğrenci yurdunun halkevi tarafından açılarak hizmet vermesi planlanmıştır²²². Halkevinde öğrencilerin yabancı dil eğitimine katkı sağlamak amacıyla İngilizce ve Fransızca dil kursları düzenlenmiştir²²³.

4. KÖY ENSTİTÜLERİ

4.1. KÖY ENSTİTÜLERİNİN GELİŞİMİ VE ÇIKIŞ NOKTALARI

Milli bilinci oluşturmak amacıyla açılması gereken en önemli kurumlardan birisi de Köy Enstitüleri'dir. Kurtuluş Savaşı sonrası azalan ülke nüfusunun önemli bir bölümü köylerde yaşamaktadır. Köyde yaşayan insanların bu enstitüler vasıtasıyla bilinçlendirilmesi ve köy çocukların eğitilerek topluma kazandırılması amaçlanmıştır. I. Meclis'in ilan edildiği 1876 yılında, Osmanlı topraklarında yeni öğretim yöntemlerine sahip okul sayısının 3.057 olduğu ve bu okulların da neredeyse tamamının kent merkezlerinde olduğu²²⁴ göz önüne alınırsa, köylerde yaşayan halkın eğitimine yeteri kadar önem verilmediği sonucuna ulaşılabılır.

14 Temmuz 1914'te Osmanlı Mebusan Meclisi'nde yaptığı konuşma ile bu sorunun giderilmesini isteyen Kastamonu mebusu Cemal Mahir Efendinin konuşması şöyledir²²⁵:

²²⁰ Temizhan, a.g.t., s. 53.

²²¹ Yozgat Gazetesi. 9 Ekim Kanun 1935, Sayı: 674, s.1.

²²² Yozgat Gazetesi. 16 Ekim Kanun 1935, Sayı: 675, s.1.

²²³ Yozgat Gazetesi. 13 Şubat 1935, Sayı:679, s.1.

²²⁴ Mahmut Makal; *Köy Enstitüleri yâda Deli Memedin Türküsü*, Güldiken Yayınları, Ankara, 1996, s. 15.

²²⁵ Şevket Gedikoğlu; *Evreleri, Getirdikleri ve Yankularıyla Köy Enstitüleri*, Çiğdem Matbaacılık ve Ticaret, Ankara, 1971, ss. 18-19.

Önereceğim yolla, bütün köylerimizi on yıl içinde okula kavuşturabiliriz. Yetmiş sancağımız var. Yurdu yetmiş eğitim bölgesine ayırabiliriz. Bu sancakların çiftlik olan bir yerinde ya da kamu topraklarının bulunduğu yerlerde yatılı okullar açabiliriz. O sancak içinde kaç tane köy varsa, hepsinden çocuk alabiliriz. Kızlar için dokumacılık, ağırlık, erkeklere de tarım işleri... Bunlara dört yıl ilköğretim, üç yıl da öğretmen okulunun programını göstereyim.

Şmail Mahir Efendi'nin bu konuşmasından kısa süre sonra başlayan I. Dünya Savaşı, sadece eğitim alanında değil, her anlamda ülkeyi olumsuz etkilemiş ve eğitim alanında yapılması planlanan düzenlemeler Kurtuluş Savaşı sonrasında kalmıştır²²⁶.

1929 yılında ortaya çıkan Dünya Ekonomik Buhranı, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de olumsuz şekilde etkilemiştir. Tarım ülkesi olan Türkiye ilk aşamada kendi kendine yeten bir ülke olma ilkesini benimsemiş ve bu hedefe yönelmiştir²²⁷. Devletçilik politikası anlamında, tarımsal üretimi destekleme yönünde yeniden bir yapılanmaya gidilmiştir²²⁸. Uygulanacak en doğru çözüm yolu ise köylüyü tarımsal konular hakkında eğiterek elde edilecek ürün miktarını, kalitesini ve yetiştirilen ürün çeşitliliğini artırmaktır.

Diğer bir gelişme ise, ekonomik buhranın etkileri sonucu tek parti yönetimin köye ve köylüye yönelmesidir. Serbest Cumhuriyet Fırkası tarafından kurulan hükümete yönelik ağır eleştiriler nedeniyle kamuoyundaki hoşnutsuzluğu²²⁹ azaltmak amacıyla 1930 yılında Fethi Okyar tarafından bir siyasi parti kurulmuş ancak bu parti kısa bir süre sonra kapatılmıştır.

1930'lu yılların başında gelişen bu iki olay, köylünün eğitim sorununu çözülmesi için atılması gereken adımları belirlenmesini sağlamıştır. Köylünün eğitim seviyesinin yükseltilmesi için yapılacak çalışmalar ülkenin gelişmiş düzeyinin artırılması amacıyla sonuçlandırılması gereken çalışmaların başında gelmektedir²³⁰.

²²⁶ Aydan Gürlüyer; *1938-1960 Yılları Arasında Kars'ta Sosyo-Kültürel Hayat*, (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars, 2010, s. 41.

²²⁷ Çağtay Keyder ve Faruk Birtek, "Türkiye'de Devlet Tarım İşleri 1923-1950", *Toplumsal Tarih Dergisi*, Ankara, 1983, s. 200.

²²⁸ Hürriyet Kongar, Köy Enstitülü Köy Öğretmenleri", *Tarih ve Toplum Dergisi*, C: XXV, S:148, Nisan 1996, s.11.

²²⁹ Osman Okyar ve Mehmet Seyitdanlıoğlu; *Atatürk, Okyar ve Çok Partili Türkiye: Fethi Okyar'ın Anıları*, Ankara, 1999, s. 63.

²³⁰ Şmail Hakkı Tonguç; "Köy Enstitüleri", *Aylık Ansiklopedi*, C: V, Sayı: 51, 1948, s. 1475.

1930 yılının ortalarına gelindiğinde, köylerdeki eğitim durumunu gösteren bir rapor hazırlanıp Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya sunulmuş Köy Eğitim Kursları'na giden yolu bu rapor açmıştır. Bu kursların açılması için çalışmalar yapılmış uygun kişiler bulmak için Yozgat, Kayseri, Çorum, Eskişehir'in köylerinde bakanlık tarafından inceleme yaptırılmış ve Ankara köylerinden kişiler toplanarak kursa tabi tutulmuştur. Bu eğitim adaylar, okuma yazma bilen ve köyde yapacağı işlerde çalışacağı güçlükleri yenecek yeteneğe sahip olan, köylüye rehberlik edebilecek ve köylünün mukadderatıyla kendi mukadderatının birbirine bağlı olduğunu kavrayacak kişiler arasında belirlenmeye çalışılmıştır.

1940 yılında 6 yaşın üzerindeki nüfusun %78'i okur-yazar değilken ve bu oran köylerde % 90'a kadar çıkmıştır. Köylü sağlık, temizlik vb. imkanlarından uzak kalmıştır. Bu yaygın bilgisizlikle daha etkin olarak mücadele etmek için köyde doğmuş köye yararlı olabilecek, nasırlı ellerinde kalem kitaptan daha çok, kazma, kürek, çapa, bağ makası, keser bulunan öğretmenlere ihtiyaç vardır²³¹.

Kanun koyucu, Türkiye'nin köy gerçeğini nitel ve nicel boyutlarıyla tam olarak kavrayamamıştır. Açılan eğitim kurumları batı taklitçiliğinin etkisinden kurtulamadığından, toplum tarafından kabul görmemiştir. Öğretmenlerin çoğu köyde doğup büyümüş olanlar da dahil, köyü kalkındıracak bilgi ve beceriye sahip olmadıkları için köyden uzaklaşmanın yollarını aramışlardır²³². Bu durum köyde yaşayan halkın eğitim seviyesini olumsuz yönde etkilemiş eğitime dayalı kalkınmanın gecikmesine yol açmıştır.

4.2. KÖY ENSTİTÜLERİNİN AÇILMASI VE AÇILDIĞI YERLER

1938 yılında Milli Eğitim Bakanlığı görevine Hasan Ali Yücel getirilmiştir²³³. Yücel, ilköğretim seferberliği ve köydeki eğitime yönelik gerçekleştirilen çalışmaları gözden geçirmiş köylerdeki öğretmen okullarına gidip uygulamaları incelemiştir

²³¹ Yahya Akyüz; *Türk Eğitim Tarihi (9. Baskı)*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2004, s. 354.

²³² Niyazi Altunya; *Köy Enstitüsü Sisteminin Düşünsel Temelleri (3. Baskı)*, Uygun Basımevi, Ankara, 2002, s. 17.

²³³ Engin Tonguç; *Bir Eğitim Devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç (Yaşamı, Öğretisi Eylemi)*, Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği Yayınları, Çamir, 2007, s. 247.

yapılan ve yapılacak olan iÇeri, tüm plan ve projeleri bütün ayrıntıları ile anlamaya çalışılmıŒtır²³⁴.

Hasan Ali Yücel, köy enstitülerinden beklentilerini Çu sözlerle dile getirmiŒtir²³⁵:“Köydeki öğretmen, Cumhuriyetin ve inkılâbın yayıcısı, bekçisi ve öğreticisidir”. Bu konuda oldukça umutlu olan Yücel Cumhuriyetle beraber ortaya çıkan inkılâpların, öğretmenler vasıtasıyla köylere kadar ulaÇacağını ifade etmiŒtir.

Hasan Ali Yücel, Milli Eğitim Bakanı olarak Çmail Hakkı TonguÇ’un en büyük destekçisi olmuŒtur. TonguÇ’un sistemi, köylerden seçilecek öğrencilerin öğretmen olarak yetiÇirilmeleri ve eğitimleri sonunda yine köylerde görev yapmaları üzerine kurulmuŒtur²³⁶. Kurgulanan bu ideal köy modeli için köy enstitülerinin hukuki temelleri atılması amaçlanmıŒtır. Bunun için hazırlanan “Köy Enstitüleri Kanunu” olarak bilinen 3803 sayılı yasa, meclisten geçmeden, köy enstitülerinin kuruluşuyla ilgili çok sayıda konu incelenmiŒtir. 1940 yılında enstitü yöneticilerine birlikte çalışmak kiÇleri seçme hakkı tanınmıŒtır. Hatta enstitüler için gerekli malzemeyi temin edebilmek amacıyla, firmalarla temasa bile geçilmiŒtir²³⁷. Sıra enstitülerin kurulması için gerekli olan hukuki altyapının hazırlanmasına gelmiŒtir.

Hazırlanan 3803 sayılı yasa tasarısı TBMM’ne getirilmiŒve 1940 yılı Mart ayında komisyona verilmiŒtir²³⁸. Söz konusu yasaya, hiçbir milletvekili red oyu kullanmamıŒ oylamada 428 milletvekilinden 278’inin kabul oyu, 3 milletvekilinde çekimsiz oyu kullanmasıyla kanun tasarısı kabul edilmiŒtir. En dikkat çeken husus 148 milletvekilinin bu oylamaya katılmamıŒolmasıdır²³⁹. Oylamaya katılmamak tek parti yönetiminin teamüllerinden bir haline gelmiŒtir. Milletvekilleri oylamalarda red cevabı vermektense katılmamayı tercih etmiŒlerdir.

²³⁴ Pakize Türkoğlu; *TonguÇ ve Enstitüleri*, Yapı ve Kredi Yayınları, Çstanbul, 1997, s. 135.

²³⁵ Hasan Ali Yücel; *Köy Enstitüleri ve Köy Eğitimi ile İlgili Yazılar*, KonuÇmalar, Köy Enstitüleri ve ÇağdaÇ Eğitim Vakfı, 1. Basım, 1997, ss. 132-142.

²³⁶ Ayça Turan; *Türkiye’de Öğretmen YetiŒtirmede Akpınar Köy Enstitüsünün Yeri ve Önemi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2009, s. 195.

²³⁷ Fay Kirby; *Türkiye’de Köy Enstitüleri*, Çnece Yayınları, Ankara, 1962, s. 201.

²³⁸ Kirby, a.g.e., s. 213.

²³⁹ *Köy Enstitüleri ile İlgili Yasalar (1937-1954)*, Hazırlıyan Mustafa Aydoğan, Köy Enstitüleri ve ÇağdaÇEğitim Vakfı, Ankara, 2000, ss. 111-115.

Kabul edilen kanuna göre, zirai faaliyetlere elverişli arazileri bulunan yerlere Köy Enstitüleri açılmıştır. Enstitülere yalnızca köy okullarını bitiren çocuklar alınarak bunların içinden başarılı olanların köy öğretmeni olması planlanmıştır. 20 lira maaşa köylere atanacak olan bu öğretmenlerin 20 yıl boyunca bakanlık tarafından belirlenen yerlerde çalışmalarını amaçlanmıştır. Enstitü öğrencileri arasında öğretmenlikte başarılı olamayacağı anlaşılan öğrenciler ise, öğretilen derslerin ışığında farklı bir meslek sahibi olması sağlanacaktır²⁴⁰.

3803 sayılı köy enstitüleri kanununun kabul edilmesiyle birlikte mevcut olan “Köy Öğretmen Okulları”, “Köy Enstitüleri”ne dönüştürülmüş ve ardından 1940–1941 öğretim yılında 10 yeni Enstitü daha açılmıştır. Daha önce, köy öğretmen okulu adıyla anılan 4 enstitü ile birlikte köy enstitülerinin sayısı 14’e yükselmiştir²⁴¹.

1937 yılında köy öğretmen okullarına giren öğrenciler, 1942’de köy enstitülerinin ilk mezunlarını olmuştur.

²⁴⁰ Aslaner, a.g.t., s. 156.

²⁴¹ Recep Bulut; *Nisan’daki Güneşler 50. Yılında Köy Enstitüleri 1940-1990*, San Matbaası, Ankara, 1990, s. 36.

Tablo 7: 1937-1948 Yılları Arasında Açılmış Olan Köy Enstitüleri ve Merkezleri

	Enstitünün Adı	Bulunduğu İl	Kuruluşu	Enstitünün Kesimine Giren İller
1	Çifteler	Eskişehir	1937	Afyon, Kütahya, Uşak, Konya
2	Kızılçullu	İzmir	1937	Manisa, Denizli, Aydın
3	Kepirtepe	Kırklareli (Lüleburgaz)	1938	Edirne, Tekirdağ
4	Gölköy	Kastamonu	1939	Çankırı, Çorum, Zonguldak, Sinop
5	Düziçi	Adana (Haruniye)	1940	Maraş Gaziantep
6	Arifiye	Kocaeli (İzmit)	1940	Bursa, Bilecik, İstanbul, Bolu
7	Aksu	Antalya	1940	Muğla, Mersin
8	Savaştepe	Balıkesir	1940	Çanakkale
9	Gönen	Isparta	1940	Burdur
10	Cılavuz	Kars	1940	Artvin, Ağrı, Erzurum
11	Akçadağ	Malatya	1940	Tunceli-Elazığ
12	Pazarören	Kayseri	1940	Yozgat, Kırşehir, Niğde
13	Akpınar	Samsun (Lâdik)	1940	Amasya, Tokat
14	Beğkdüzü	Trabzon	1940	Ordu, Giresun, Gümüşhane, Rize
15	Hasanoğlan	Ankara	1941	Ankara, Çankırı
16	İzmit	Konya	1941	Nevşehir, Niğde
17	Pamukpınar	Sivas (Yıldızeli)	1941	Erzincan
18	Pulur	Erzurum	1942	Bingöl
19	Ortaklar	Aydın	1944	Denizli
20	Dicle	Diyarbakır (Ergani)	1944	Urfa, Mardin, Bitlis
21	Ernis	Van	1948	Hakkâri

Kaynak: Pakize Türkoğlu, *Tonguç ve Enstitüleri*, Yapı ve Kredi Yayınları, İstanbul, 1997, ss: 176-177.

1937 ile 1948 yılları arasında toplam 21 tane köy enstitüsü faaliyet göstermiştir. İmini açıldığı köyden alan enstitüler, civar köylerde yaşayan çocukların eğitiminden de sorumlu tutulmuştur. Daha sonra yeni enstitüler açılıp, bölgeler kısıtlanınca öğrenciler kendilerine yakın olan enstitülere gönderilmiştir. Enstitüler, bölgelere ayrılırken, coğrafi ve iklimsel özellikleri göz önünde bulundurulmuştur²⁴². Farklı bölgelerde kurulmuş olmalarına rağmen, her enstitüde benzer özellikler bulunmaktadır. Bu birimler arasında yatakhaneler, lavabo-tuvalet,

²⁴² Köy enstitüsü kurulurken, yerleşim yerleri olarak şehir ve kasabaların dışındaki yerler tercih edilmiştir. Enstitülerin bölgelere göre ayrıldığını da görüyoruz. Bu itibarla, enstitülerin bölgelerine giren bazı iller şunlardır: Kayseri Pazarören Köy Enstitüsü: Yozgat, Kırşehir, Niğde, Trabzon Beğkdüzü Köy Enstitüsü: Ordu, Giresun, Gümüşhane, Rize gibi... Daha fazla bilgi için bakınız: Türkoğlu, Tonguç ve Enstitüleri, ss. 175-178.

yemekhane, çamaşırhane, revir, fırın, ahır, öğretmen lojmanları, derslikler, kitaplık, laboratuvar, atölyeler, spor tesisleri, uygulama okulu, berber, terzihane, PTT, merkezleri gibi birimler her enstitüde sayılabilir. Ayrıca her enstitünün 2000–3000 dekar büyüklüğünde arazisi bulunmaktadır²⁴³. Bu araziler ilerleyen yıllarda ortaya çıkabilecek ihtiyaçların karşılanması amacıyla daha geniş ölçüde hizmete sunulmuştur.

4.3. KAYSERİ- PAZARÖREN KÖY ENSTİTÜSÜ

Pazarören Köy Enstitüsü 1940 yılında, Kayseri'ye 81 km., Pınarbaşı'na 27 km. uzaklıktaki Pazarören nahiye merkezinde kurulmuştur. Ü ve ilçe merkezlerine en uzak olan enstitülerin başında gelir. Burada enstitüden önce 1938 yılında eğitim kursu faaliyet göstermiştir. Bu kurs köylüler tarafından yapılan yatılı okulda açılmış öğretmenlerin yaptıkları ile birlikte bina sayısı sekize ulaşmıştır²⁴⁴.

Enstitünün sorumlu olduğu sınırlarına giren Kayseri ve Yozgat illerinin yanında, ilk yıllarda Niğde, Sivas ve Kırşehir illerinden de öğrenci kabul edilmiştir. Enstitüye gelen öğrencilerin yaşadıkları şehirlerin iklimsel özelliklerine uygun sebze ve meyve yetiştiriciliğini öğrenmeleri için enstitülerde eğitim faaliyetlerini sürdürebilecekleri imkanlara sahip olması gerekir. Bu amaçla Pazarören köy enstitüsünde sarımsaklı semtinden 400 dönüm arazi alınmıştır²⁴⁵.

Enstitünün ormana yakın bir alanda kurulması verilecek olan ormancılık eğitimi faaliyetlerini artırmıştır. Ladik Gölü'ne, Tersakan Irmağı'na yakın olması da su mahsulleri alanında verilecek eğitimi kolaylaştırmıştır. Zirai çalışmalarda kullanılmak üzere başlangıçta 2500 dönümlük bir arazi verilmiştir. Daha sonra çevredeki bir iki çiftliğin de satın alınmasıyla arazi miktarı 6000–7000 dönüme ulaşmıştır. Enstitü arazisi içinde bulunan meralar, otlaklar, çayırlar hayvan

²⁴³ Aslaner, a.g.t., s. 159.

²⁴⁴ Şevket Gedikoğlu, "Pazarören Köy Enstitüsü", *Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi*, C. 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1939, s. 221.

²⁴⁵ Şevket Gedikoğlu; *Evreleri, Getirdikleri ve Yankularıyla Köy Enstitüleri*, ÇMatbaası, Ankara, 1971, s. 45.

yetişiriciliği açısından çok önemlidir. Toprak biraz fakir olsa da su sıkıntısı olmadığından, ıslah etmek mümkün olmuřur²⁴⁶.

Sebze ve meyve yetişiriciliği ile dokumacılık eğitimine de büyük önem verilmişir. Ancak 1943 yılında yaşanan depremden çok zarar görmüş baanılan noktaya dnlmşr. Enstitüler arasında kurulan iş birliği, yardım ve dayanışma ruhu sayesinde enstitü kısa zamanda eski haline dnmřr²⁴⁷.

4.4. KÖY ENSTİTÜLERİNİN KAPATILMASI

Köy Enstitüleri'ne yönelik eleşiriler 1943 yılında yapılan Eğitim ğurası'nda konuşulmaya baanmışır. Eleşirilerin ana noktasını enstitüde verilen iş eğitimi dersleri oluşurmuşve kullanılan araç gereçlerin ilkel olduğu ifade edilmiçir. Ayrıca motor-makine derslerinde traktör, jeep ve kamyon kullanımı eleşirilmışir. Oysa Ğmail Hakkı Tonguç motor ve makinelerin enstitülerde kullanılmasını hedeflemiş bu cihazlardan enstitülerde eğitim gören gençlerin faydalanmasını amalamıřır²⁴⁸.

Köy Enstitüleri'ne yönelik eleşiriler, siyasi ve ideolojik bir hal almıçır. Eleşirilerin çoğu özellikle toplumun sağ kesimi tarafından yapılmışır. Köy Enstitüleri hakkında yapılan eleşiriler, yorum ve tepkiler en çok sol ve ağrı sol guruplar tarafından dile getirilmıřir²⁴⁹. Köy Enstitüleri'nde teoriye yönelik derslere ağırlık verilmesiyle, Sovyet Rusya'ya yaklağığını ifade edilmiçir. Rusya'da öğrencilerin halk içerinde alışığı belirtilip aynı eyin Köy Enstitüleri'nde de amaçlandığı vurgulanmışır. Köy Enstitülerinde kitap okuma saatleri önemle üzerinde durulan etkinliklerin baında gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında Köy Enstitüleri'nin kitaplıklarının milliyetçilik, askerlik aleyhine, komnizlik lehine kitaplarla, Rus eserleriyle dolu olduğu, enstitülerde yapılan serbest tartışmalarda, serbest okuma saatlerinde solcu kitapların okutulduğu vurgulanan diğer bir noktadır. Din düşmanlığının öğrencilere aılandığı ve din derslerinin enstitü programları içerisinde yer almadığı iddia edilmiçir. Köy Enstitüleri'ne yöneltilen eleşirilerden

²⁴⁶ Nurettin Biriz, "Lâdik-Akpınar Köy Enstitüsünün Kuruluşu", *Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi*, C. 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1939, s. 107.

²⁴⁷ Gedikoğlu, a.g.e., 1971, s. 43.

²⁴⁸ Türkoğlu, a.g.e., s. 492.

²⁴⁹ Gedikoğlu, a.g.e., 1971, s. 290.

biri de uygulanan karma eğitim sistemine yöneliktir. O günkü şartlar altında karma bir eğitimi gerçekleştirmek zorunlu olarak yapılmıştır. Enstitüler bu yönleriyle eleştirilmiştir. Köy Enstitüsü müdürleri bu konuyla ilgili olarak ciddi bir problem yaşanmadığını belirtmiştir. Bu tür olaylar 15.000'i aşan öğrenci içinde 5-10'u geçmemiştir²⁵⁰.

Köy Enstitüleri'ndeki kız öğrenciler doğal davranışlarının dışına çıkmamıştır, köylerde nasıl tarlalarda beraber çalışıyorsa, o çalışmaya bilinci içinde birlikte yaşamıştır, aynı köylerde görev alarak köy sorunlarını birlikte çözüme ulaştırmıştır. Bir diğer eleştiri de köye sadece köyden öğrenci alınması sonucu köylü, şehirli ayrımının ortaya çıktığığının düşünülmesidir. Oysa böyle bir amaç güdülmemiştir. Aksine şehirden öğrenciler köy ve köylülere adapte olamamıştır. Köylerde öğretmenin her alanda öncü olmasını hedefleyen bu programla Köy Enstitülerindeki ders programları kültür dersleri, tarım dersleri ve çalışmalarını, teknik ders ve çalışmalar olarak üç ana gruba ayrılmıştır. Bu programla yetişen öğrenciler köylere öğretmen olarak gittiklerinde hem öğretmenlikte hem tarım hem de teknik alanlarda çevrelerine örnek olmuştur²⁵¹.

Köy Enstitüleri üretime ve hizmete yönelik bir çalışmaya sergilemiştir. Bu noktalar dikkate alındığında Köy Enstitüsü mezunu öğretmenin kültür bakımından zayıf olmadığı ortaya çıkmıştır. Köy Enstitüleriyle birlikte köylü çocukları modern binalara, öğretmenlere kavuşmuş ve köylere bir ölçüde dinamizm gelmiştir. Köy Enstitüsü ile durumu kavramadan kabullenme, kadere boyun eğme, dinin yanlış anlaşılması ve uygulanması sonucu köylerde yer alan bilim dışı düzenler ortadan kalkmıştır. Ortaya çıkan bu canlılık ve köylerdeki eski alışkanlıkları yıkma çabası Köy Enstitüleri'nin sonunu hazırlamıştır²⁵².

Köy Enstitüleri sayesinde fakir çocukların okuması, köylüyü aydınlatması, köylerde yıllarca süregelen ağalık düzeninin sorgulamasının yolunu açmış bu durum CHP'nin içinde belli bir kesimin köy enstitülerinin verdiği eğitimi eleştirmelerine

²⁵⁰ Gedikoğlu, a.g.e., 1971, s. 291.

²⁵¹ A.g.e., 1971, s. 292.

²⁵² Gül Nihan Toprak; *Cumhuriyet'in İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2007, s. 90.

neden olmuştur. Yapılan itirazlara karşın Köy Enstitüleri çalışmalarına bir süre daha devam etmiştir. Ancak eleştiriler giderek ciddi bir şekilde artmaya devam etmiştir.

Çok partili dönemin ilk genel seçimlerinden sonra kurulan hükümet içinde Hasan Ali Yücel'den oluşan Milli Eğitim Bakanlığına, başlangıçtan beri Köy Enstitülerine karşı olan Reçat gemsettin Siner getirilmiştir. Köy Enstitüleri'nin kuruluş felsefesine göre iÇeyiğ 1946 yılına dek sürmüştür²⁵³. Hasan Ali Yücel'in ardından Ğ Hakkı Tonguç'ta İlköğretim Genel Müdürlüğü görevinden alınmıştır. Bu değişiklikler, bir başka kökten değişikliği gerçekleştirmenin ilk adımlarıdır. Reçat Bey'in bakanlığa geldikten sonra Meclis'ten geçirdiği 19 Şubat 1947 tarihli tek maddelik 5012 Sayılı Yasa ile köylerdeki kadınlar ilköğretim seferberliği yükümlüğü dışında bırakılmıştır²⁵⁴. 1946'dan sonra Köy Enstitüleri'nde yapılan bütün değişiklikler, yeni uygulamalar "ıslah" çalışması adı altında yapılmıştır. CHP'de enstitülerin halkın yararına olduğunu anlatmak yerine "düzelteceğiz" diyerek kendi yaptıklarını savunamamıştır. Kendi yaptıkları ve yoktan var ettikleri bu kurumları bir hata olarak görmeye başlamıştır. Milli Eğitim Bakanı Reçat gemsettin Siner döneminde 1947'de çıkarılan 5117 ve 5129 sayılı kanunlarla köylerdeki öğretmenlerin enstitülerle bağları kesilmiştir. Verilen tarım, sanat araç gereçleri geri alınarak, 100 lira aylıklı memur durumuna getirilmiştir. Enstitülere öğretmen yetiştirmek üzere açılan ve 1944-1945, 1945-1946, 1946-1947 öğretim yıllarında mezun veren Yüksek Köy Enstitüsü 26 Kasım 1947'de kapatılmıştır. Tevfik Ğeri döneminde Köy Enstitüleri 27 Ocak 1954 tarihli ve 6234 Sayılı Yasa'yla öğretmen okullarına dönüştürülmek suretiyle kapatılmıştır.

5. KÜTÜPHANELER

Yozgat'ta ilk kitaplıklar din ve eğitim kurumlarında açılmış daha çok kurumlarda çalışanların yararlanabileceği bu kitaplıkların tümü çeşitli nedenlerden kapatılmıştır. Bu kitaplıklardan en uzun süre kullanılanı Köseyusuflu Köyü

²⁵³ Meral ,A.g.e.,s.106.

²⁵⁴ Meral Pazar; *Demokratik Eğitimde Bir Anıt Kurum-Köy Enstitüleri*, Güldiken Yayınları, Ankara, 2001, ss.105-106.

Medresesi Kitaplığı olup medrese binasının yıkılmasından sonra buradaki kaynaklar İstanbul Beyazıt Kitaplığı'na aktarılmıştır²⁵⁵.

1923 yılında ilde kurulan ilk teçkilatlı kütüphanenin bünyesinde 20.000 adet kitap mevcuttur²⁵⁶. Bu kütüphane ĞHalk Kitaplığı adıyla merkez ilçede açılmıştır²⁵⁷. 1991 yılından itibaren, il kültür merkezi binası içerisinde 1.090 metrekare ve toplam 3 katta faaliyetlerine devam etmiştir²⁵⁸. Öde 1959 yılında çocuk kütüphanesi (3.000 kitap) ve halk eğitim kitaplığı (4.000 kitap) adıyla açık olan iki kütüphane bulunmaktadır²⁵⁹.

Geçmişte cami kütüphanelerinde yazma kitaplar mekanın bir köşesindeki birkaç dolapta ya da ayrı bir odada korunurken hadis, fıkıh konularındaki yapıtlardan ve Kur'an-ı Kerim'lerden oluşan herkesin yararlandığı kitaplar açık kitaplıklarda bulundurulmuştur²⁶⁰. Ayrıca cami veya mescit olan ancak içini yitirmiş olan yerlerin kütüphane olabilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Örneğin, 1951 yılında Yozgat'ta bulunan ve kullanılmayan geyh Necdi mescidinin kütüphane yapılmak üzere Milli Eğitim Bakanlığına satılması hakkında Vakıflar Genel Müdürlüğü Ğlare Meclisince yapılan teklif, Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir²⁶¹.

Cumhuriyet döneminde Yozgat'ta il ve ilçe halk kütüphaneleri dışında kütüphane binası inşa edilmemiştir. 1928-1960 yılları arasındaki dönemde Yozgat yöresinin kütüphanecilik konusunda eksik kalmasının sebepleri ise bu dönemde yaşanan toplumsal ve ekonomik temelli olumsuz gelişmelerdir.

²⁵⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 7699.

²⁵⁶ Türk Ansiklopedisi, s. 452.

²⁵⁷ Yurt Ansiklopedisi, s. 7699.

²⁵⁸ Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yozgat ĞHalk Kütüphanesi, <http://www.yozgatkutup.gov.tr/>, (15.10.2013).

²⁵⁹ Türk Ansiklopedisi, s. 452.

²⁶⁰ Ali Can; "Yazma Eserler ve Yazma Eser Kütüphaneleri", *Türkiye'de Bilgi Merkezlerinin Yönetimi ve Sorunları Sempozyumu*, (Haz. Doğan Atılğan ve Sacit Arslantekin), Ankara, 1996, s. 93.

²⁶¹ BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 68-47, Yer No: 126.59..5.

6. BASIN-YAYIN HAYATI

Millî mücadele döneminde Yozgat'ta çıkarılan Harketi Fikriye edebi özellikler taşıyan en önemli eserlerden birisidir²⁶². Ülkenin içinde bulunduğu durumu yansıtan bir yayındır. Milli Mücadele yıllarında Yozgat Valisi İbrahim Bey'in özel ilgi ve gayreti sonucu valilik tarafından satın alınarak ismi "Yeni Yozgat" olarak değiştirilmiştir²⁶³. 1921 yılının Temmuz ayından tarihinden itibaren Yozgat ilinin resmi gazetesi olarak yayınlanıp her hafta Perşembe günleri basılmış ve nüshası 100 paraya satılmıştır. Altı aylık aboneliği 110 kuruş yıllık aboneliği ise 200 kuruş olarak tespit edilmiş ve Milli Mücadele yıllarında fiyatında değişiklik yapılmamıştır²⁶⁴. Gazetenin başyazarı Divanlızade Ahmed Hamdi olup 43. sayıya kadar bu görevini yürütmüş 43. sayıdan 60. sayıya kadar Nakipzade Fazlı gazetenin başyazarlığını üstlenmiş 60. sayıdan itibaren başyazarlığı tekrar Divanlızade Ahmed Hamdi devralmıştır. Gazete Çitlak Harbinin o buhranlı ve tehlikeli zamanlarında halkta fikren ve kalben milli birlik, beraberlik ve birliği duygularını aşılayarak bu zorlukların üstesinden gelmeyi gaye edinmiştir²⁶⁵.

Cumhuriyetle birlikte canlanan basın-yayın çalışmalarını il merkezinde yoğunlaştırmıştır. İlk basılı yayını olan il gazetesini 1923 yılında okuyucularıyla buluşturmuştur. 1938'de Notlar, Halkevleri'nin yayınları ve Bozok dergileri basılmıştır²⁶⁶. Bozok dergisi her ayın 15'inde çıkarılmıştır²⁶⁷.

1928 yılında vilayet merkezinde Yozgat Gazetesi adıyla resmi bir gazete haftada bir çıkartılmıştır. Başyazarlığını ekseriyetle Avukat Hüsnü Cingiz yapmakta, idari işlerini ise basımevi görevlisi Saim Olcay yerine getirmektedir. Neşriyatı umumiyet itibarıyla iktisadi, içtimai ve mahallidir. Haftada 800 nüsha çıkarılırdı²⁶⁸. 1950 yıllarından önce Halkevlerine de gönderilen Ulus gazetesi 1950 den sonra gönderimi

²⁶² Bünyamin Ayhan; *Olağanüstü Durumlarda Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeye Basının Katkısı: Milli Mücadele Dönemi Türk Basını*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005, s. 223.

²⁶³ Yurt .a.g.e., s. 7699.

²⁶⁴ gener, a.g.t., ss. 5-6.

²⁶⁵ Abdullah Gamsız; *Milli Mücadele Döneminde Yeni Yozgat Gazetesi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya, 2002, ss. 52-55.

²⁶⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 7699.

²⁶⁷ Yozgat Gazetesi.15 Haziran 1938, Sayı:851, s.1.

²⁶⁸ BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1285.274..6.

sona ermiştir²⁶⁹. 1950'lere kadar basın yayın alanında başka bir çalışmadan söz edilemez. 1950 sonrasında yeniden canlanan çalışmaların kısa sürede diğer ilçelerde de yaygınlaşmasıyla gazetecilik oldukça ilgi çeken bir alan olmuştur. Bu yıllar da çıkan gazetelerden 15'i yayın hayatına 1973'e kadar devam etmiştir. Bu gazetelerin 11'i il merkezinde, diğerleri Boğazlıyan, Yerköy ve Sorgun ilçelerinden basılmıştır. Ayrıca 1955 yılında Hakikat (Neçet Tanrıdağ), 1966 yılında Yeni Yozgat ve Yerköy (Nazım Kayhan), 1967 yılında Çeri (Senihe Karaereli), 1968 yılında Anadolu (Hilmi Gönenç)²⁷⁰, 1969 yılında Sorgun (Nevzat Çoçkun) gazetesi yayın hayatına başlamıştır²⁷¹.

Yozgat'ta haberleşme alanında yeni adımlar 1947 yılında atılmıştır. Doğu ve kuzey illerine uzatılacak olan Çehirler arası telefon hattının Yozgat'tan geçirilmesi P.T.T Umum Müdürlüğüne kararlaştırılmıştır²⁷².

²⁶⁹ BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1244.149..2.

²⁷⁰ Yurt Ansiklopedisi, s.7699.

²⁷¹ Rıfat Çakır; Yozgat Düğün Gelenekleri-Okuntu Dağıtma, Çeri Gazetesi, Yozgat, <http://www.ilerigazetesi.com.tr/yozeat-dugun-gelenekleri-okuntu-dagitma-makale,8247.html>, (20.10.2013).

²⁷² Yozgat Gazetesi. 21 Temmuz 1947, Sayı:1172, s.1.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YOZGAT İLİNDE SOSYAL HAYAT

1. YAĞAM TARZI

1.1. MİMARÇIYI

Yozgat ve çevresi 5000 senelik bir tarihe sahiptir. 1071 Malazgirt zaferinden sonra bu bölgeye yerleşen Orta Asya Türkmenleri sayesinde bu bölge tamamen Türkleşmiş ve Türk-İslam kültürü bu çhiredede hakim olmuştur²⁷³. Yozgat'ın geleneksel özellikleri Ç Anadolu'nun diğer çhirleriyle benzer özellikler taşımaktadır. Örneğin, folkloru Çankırı, Ankara, Niğde, Amasya, Tokat ve Kayseri ileriyle birbirini anımsatan ritimlere sahiptir²⁷⁴.

Yozgat ili değışme kapalı bir çhir değildir. Bu özelliği de Cumhuriyet sonrası gelen göçmenlerin yöresel olarak beraberlerinde getirdikleri bazı alışkanlıklarını benimsemelerinden anlaşılmaktadır. 1924 ve 1936'da Yunanistan ve Romanya'dan göçenlerin bir bölümü Yozgat'a yerleştirilmiştir. Bu gelenleri 1951'de Bulgaristan göçmenleri izlemiş göçmenler kendilerine özgü gelenek görenekleriyle yerleşik kültürel yapıyı etkilemişlerdir²⁷⁵.

Orta Anadolu Bölgesi'nin iklim özelliklerinden dolayı Yozgat evlerinin tamamına yakını Türk evi olarak "Ç Sofalı" plan tipine sahiptir. Bu ev planları iklim gereği çok kullanılmıştır. Yozgat ilinde belirlenen yapı çeşitlerine örnek olarak "Karnıyarık plan tipi, dört eyvanlı ve köç odalı plan tipine" örnek olarak inşa edilmiş evleri görmek mümkündür. çehringenelinde ahçabın ve taçın kolay bulunan bir malzeme olmasından dolayı yapılarda kullanılan temel malzemeler taç ahçap ve kerpiç olmuştur. Evlerin alt katlarının kesme taçüzzerine hımıçduvarlı kıtık sıvadan inşa edildiği belirlenmiştir. Ç genelinde sarı kesme taç yapılar da rastlanmıştır. Yozgat evlerinde süsleme olarak kalem iş ve ahçap ağırlıklı bezemeler çoğunlukla kullanılmıştır. Ahçap malzemelerden, tavanlarda, yüklüklerde, kapı ve pencerelerin yapımında faydalanılmıştır. Konakların yapısında bir küçük bir büyük kapı olduğu

²⁷³ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 249.

²⁷⁴ A.g.e., s. 249.

²⁷⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 7689.

görülür. Büyük kapı arabaların, küçük kapı ise insanların kullanımı için yapılmıştır²⁷⁶. Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan Sivas, Ankara, Kayseri, Konya evleri incelendiğinde benzer plan tiplerine sahip oldukları, malzeme ve yapım teknikleri olarak yöresel özellikler sergiledikleri görülmektedir²⁷⁷.

Yozgat evleri incelendiğinde, inşa edilmiş olan yapıların çoğunun eski olmasının nedeni Çehirin XVIII. yüzyılın başlarında kurulmuş olmasıdır. Dar sokakları, arnavut kaldırımları, dere üzerindeki ufak köprüleri, cumbalı, çıkmalı ve oluklu tuğla örtülü çatılı, ahşap evleri dikkat çekmektedir. Kıtık sıvalı, hımısık duvarlı, ekseriya iki katlı evler birbiri içlerine girercesine sık ve çoktur²⁷⁸. Genelde evlerin iki katlı, dikdörtgen veya yuvarlak kemerli sık aralıklı pencereleri, cumbaları, çıkmaları, geniş saçakları, üzerine oluklu kiremit örtülü çatıları; evin ön kısmında geniş bahçeleri, bahçenin bir tarafında yunaklığı ve yanında kuyusu, diğer tarafında çiçekliği olan ahşaptan yapılmış göze çarpan özellikleridir²⁷⁹. Alt kat anlamında tahtânî, üst kat anlamında fevkânî kelimesi kullanılmaktadır. Evlerde tahtânî, fevkânî oda, kiler, mutfak, sofa, ortalık, magaza, âhûr, samanlık, ambar, çatal kuyu, havlu, bahçe, escâr-ı müsmireli bahçe ve mâ-i leziz gibi mekanlar yapılmıştır²⁸⁰.

Yozgat ilinde inşa edilen önemli yapılar arasında Karşoğlu Konağı, Hayri Çinal Konağı, Nizamoğlu Konağı, Rıfat Koç Konağı, Ozanlar Konağı, Yeşilkaya Konağı, Kazım Dönmez Konağı, Ömer Dünder Evi, Koldemir Konağı, Eryağlar Konağı sayılabilir. Büyük ailelerin yaşam sürdüğü Yozgat konakları da yapıldıkları dönemin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını gösterir birer belge niteliğindedir²⁸¹.

Karşoğlu Konağı²⁸²: 1929 ve 1936 yılları arasında Yozgat Belediye Başkanlığı yapan Yusuf Karşoğlu tarafından satın alınarak uzun süre kullanıldığı için "Karşoğlu konağı" olarak adlandırılmıştır. Atatürk'ün Yozgat'a ilk geliğinde (3 Şubat 1934) burada kaldığı ve sonrada uzun bir süre Vali Konağı olarak kullanıldığı

²⁷⁶ Süheyla Iğksoy; *Geleneksel Yozgat Evlerinde Yaşam ve Anlam: Evin Sözlü Tarihi*, (Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 2010, s. 11.

²⁷⁷ Çiğdem, a.g.t., s. 173.

²⁷⁸ Yüzgeçer, a.g.t., s. 298.

²⁷⁹ Iğksoy, a.g.t., s. 11.

²⁸⁰ Yüzgeçer, a.g.t., s. 298.

²⁸¹ Çiğdem Belgin Dikmen ve Zuhâl Özçetin; "Kültürel ve Sosyal Sürdürülebilirlik Bağlamında Yozgat Konaklarının Cephe Düzeni", *6. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu*, 12-13 Nisan, Bursa, 2012, s. 3.

²⁸² Iğksoy, a.g.t., s. 30.

bilinmektedir. Konağın bodrum katında depolar, zemin katta; sofa, odalar, mutfak ve tuvaletler, üst katta sekizgen bir sofanın etrafında odalar yer almaktadır.

Hayri Ğal Konağı²⁸³: Yozgat ili Merkez Ğtanbulluoğlu mahallesi, Emniyet caddesi üzerinde yer alan Hayri Ğal Konağı, Geç Osmanlı Dönemi sivil mimari örneklerindedir. Konak eğimli bir arazide üç katlı olarak inşa edilmiştir. Kuzey, doğu ve batı cepheleri yola, güney cephesi bahçeye bakar. Doğu ve batı yol cephelerinden konağa iki ayrı girişbulunmaktadır. Doğu bahçe kapısı taşerçeveveli, yuvarlak kemerli olup kapı kanadı ahıptır. Ahıp kapı üzerinde rozet motifleri içermiştir. Osmanlı evleri, sokağa cephe arama, arsanın konumu, kible faktörü, komşuluk ilişkileri, güvenlik, namus ve örtünme gibi faktörlerin etkisiyle Ğhirde yerini almıřtır²⁸⁴.

Nizamoğlu Konağı²⁸⁵: Yapı yuvarlak kemerli bir kapıya sahiptir. Bir salon çevresine U Ğklinde 20 tane oda çevrelemiştir. Bir bağlantı ile bütün odaların bir birine bağlanması aile hayatının kopuk yaşamadığının bir göstergesidir. Çünkü kalabalık ve büyük ailelerde çok fazla odaya ihtiyaç vardır, birliktelik çok önemli unsurdur.

Yozgat evleri iklimin etkisiyle yazlık ve kışık yaşamaya elverişli planlanmıştır²⁸⁶. Bu evlerde ara kat veya orta kat genellikle alçak tavanlı küçük pencereci olarak kışortamına daha uygun, üst katlardaki odalar ise yaz mevsimine uygun olarak tasarlanmıştır²⁸⁷. Yozgat konaklarında evlerin planları, oda ve sofanın konumlarına göre farklılık göstermiştir. Konutların zemin ve birinci katlarında bulunan mekan öğeleri incelendiğinde, zemin ve üst kat planlarında genellikle bir ayırım yapılmadığı ve aynı planın tekrarlandığı görülmektedir. Üst kat yerleşiminde

²⁸³ İğksoy, a.g.t., s. 50.

²⁸⁴ Ömer Demirel vd.; *Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim- Kusam (XIV-XIX Yüzyıllar)*, Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, T.C.Basbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara, 1992, ss. 703-704.

²⁸⁵ Makbule SavaşSezer; *Yozgat ve Çevresi Tarihi Yapılarındaki Süslemeler*, (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 1998, s. 43.

²⁸⁶ Dikmen ve Özçetin, a.g.e., s. 3.

²⁸⁷ Ğğün, a.g.t., s. 10.

sofa konumunun ve boyutunun sokakla iliŖki kurmak ve sokağa daha fazla odanın aŖılması amacı ile farklılaŖıĖı örneklere de rastlanmaktadır²⁸⁸.

YerleŖmenin doğal konumuna bağlı olarak sokaklar girintili çıkıntılıdır. Sırtlarını yamaca dayamığ ayrıık düzende bahçeli evler güneye bakacak ekilde inşa edilmiŖtir²⁸⁹. Bahçeler ev içinde özel yaŖamın gizliliği düŖüncesiyle insan boyunda duvarlarla çevrilmiŖtir. Kanatlı denilen çift kanatlı büyük bir kapıdan toprak döŖeli avlulara girilmektedir. Ahır, kümes, hela, tandır, kuyu bulunur .Bir kısım büyük evlerin ortak kullanılan mahalle tandırları mevcuttur²⁹⁰.

1.2. EV EĞYALARI

Osmanlı evlerinde sergi amacıyla kullanılan eğyaların basında halı, kilim, palas, cicim, ul, keçe, seccade ve hasır gelmektedir. Halı Türkler’de köklü bir gemiğ olan ve yaygın olarak kullanılan bir sergi eĖdidir²⁹¹. Halıya oranla daha yaygın olarak kullanılan kilim, evlerde kullanılan ul, müslümanlar tarafından daha ziyade namaz kılmak amacıyla tercih edilen seccadeler de sergi eğtleri arasında sayılmaktadır²⁹².

Yatak tabiri genellikle üzerinde yatılacak herŖey için kullanılmıŖtır. Yozgat insanı, evindeki yatağa çok önem vermiŖtir. Çünkü yatak, bir övünç vesilesi, bir gurur kaynağı ve varlık göstergesidir. Gelinlerin eyizlerinde kaç kat yatak getirdikleri ilk merak edilen husustur²⁹³. Bu nedenle diğer eğyalara göre yatak, yorgan ve yastık sayısı fazladır. Yatak olarak bez basma yüzlü döŖek, allı morlu yün memlû cedîd döŖek, basma yüzlü sağır döŖek, firâğ atârî firâğ basma firâs; yorgan olarak; ubuklu basma yüzlü yorgan, yerli basma yüzlü yorgan, siyah âl yorgan, sarı ubuklu bez yüzlü yorgan, bez basma yüzlü yorgan, allı basma yüzlü yorgan, harîr morlu yüzlü yorgan, güvez morlu yüzlü cedîd yorgan, sayfter yorgan, yün basma

²⁸⁸ Dikmen ve Özçetin, a.g.m., s. 4.

²⁸⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 7691.

²⁹⁰ A.g.e., s. 7691.

²⁹¹ Demirci vd.; a.g.e., s. 707.

²⁹² A.g.e., s. 708.

²⁹³ Ėmail Cansız; *Osmanlı Döneminde Yozgat'ta Sosyal ve Kültürel Hayat*, Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı, Türk Ocağı Yozgat Ėubesi Yayınları, Ėstanbul, 2000, s. 244.

yorgan, basma yorgan, yastık olarak ise; Çal yastık, basma yüzlü yün yastık, beyazlı yüzlü basma yastık, basma yüzlü yastık olarak çeğtlenmiçir²⁹⁴.

Yozgatlılar, mutfak kültürüne ayrı bir önem vermiçerdir. Birçok mutfak eçyası, birbirine çok benzer oldukları için ayrı ayrı isimlendirilmiç ve farklı maksatlarla kullanılmıçır²⁹⁵.

Mutfak eçyaları: Kuçhane, kapaklı kuçhane, sağır kuçhane, kapaklı tâbe, yağ tâbesi, sağır tâbe, kebir tâbe, yumurta tâbesi, kebir helva tâbesi, iğs tâbesi, sefer tası, kapaklı sahan, yumurta sahanı, kebir sahan, kapaksız sahan, kebir nuhâs sahan, sağır sahan, sitil, kuplu sitil, küp, sirke küpü, dövülme küp, sac, sac mangal, sigare mangal, nuhâs mangal, saç ayağı, tas, su tası, çorba tası, nuhâs tas, saplı tas, sağır tencere, kebir tencere, ibrik, vasat kahve ibriğı, çay ibriğı, Çrbet ibriğı, et bıçağı, kazgan, sağır kazgan, tepsi, kadayıf tepsisi, fincan ve cezve tepsisi, tabak, sigar-ı dımaski tabak, bakır tabak, nuhâs tabak, cam tezgâh, bastırma teknesi, hamur leğeni, teneke bıçağı, tas bulgur değırmeni, kahve değırmeni, kebir tas, büyük tas, lenger, lengerî, kebir leğen, sağır leğen, yağ leğeni, çorba leğeni, sağır çorba leğeni, helke, kebir helke, nuhâs meydan sinisi, sağır sini, kebir nuhâs sini, tabla ve sigare tabladır. Keyif verici aletler arasında Çrbet ibriğı, vasat kahve ibriğı, çay ibriğı ve beyaz nargile sayılabilir²⁹⁶.

Temizlik aletleri ise; hamam leğeni, yunak kazanı, çamaçır kazanı, kebir çamaçır kazanı, hamam tası, sarı hamam tası, el leğeni, ibrik ve nuhâs ibrik leğenidir. Tarak da temizlik aletleri arasında zikredilebilir. Ayrıca temizlik aletleri arasında hamam takımı ve peçirinde ifade edilmesi gerekmektedir.

Aydınlanma aleti olarak Çem,dân (Çamdan), kebir Çem,dân, sağır Çem,dân,nuhâs kebir Çem,dân, yaldızlı nuhâs kebir Çem,dân, sağır sarı fener (fener), cam fener ve el fiskesi yer almaktadır²⁹⁷.

Ziraat aleti olarak baltalı kazma, kazma, tırpan, çuval, sağır çuval, müdd çuvalı, tohum heybesi ve araba yer almaktadır. hayvan takımı olarak siyah kıl heybe,

²⁹⁴ Yüzgeçer, a.g.t., s. 300.

²⁹⁵ Cansız, a.g.e., s. 244.

²⁹⁶ Yüzgeçer, a.g.t., s. 301.

²⁹⁷ A.g.t., s. 302.

serrâc ve dülger takımı, merkep semeri, çift takımı, esb-i rahtiyye ve eğer pikesi kullanılmaktadır²⁹⁸.

Diğer eÇyalar ise; sandık, yeÇil sandık, göz sandık, çekmece, ceviz çekmece, sedef çekmece, ceviz tahta, bohça ma"i Çlte yüzlü minder, çaput minder, yerli basma yüzlü minder, basma yüzlü minder, yün memlû köse minderi, yün memlû minder, kebir ve sağır köse minderi, yün memlû mak,ad, yün mak,ad, hâne mak,adı, kulândânlı iclâs-i mak,ad Bursa, yün memlû kebir mak,ad, ot memlû sadîr, saat, tahta burç, kantar, Çmsiye, soba, soba tahtası, boru, iskemle, balta ve mühürdür²⁹⁹.

1.3. MAHALLÛYEMEKLER VE YÖRESEL BESLENME BÇÇMLERÛ

Yöresel yemek kültürü büyük ölçüde buğday ürünlerinden ve unlu besinlerden oluşmuÇ bulgur, yarma ve düğürcek hemen her tür yemekte ve çorbada kullanılmaktadır³⁰⁰. Tarhana ilin en bilinen çorba çeÇtlerindedir. Bulgur ve yarma yörede çalıbasan yâda kırmızı buğday denilen iri taneli bir buğday türünden elde edilmiştir³⁰¹. Mantı, deyince akla önce Kayseri ili gelmekle birlikte Niğde, Sivas, Çorum, Yozgat, Tokat gibi illerin köylerinde de geleneksel olarak yapılmaktadır³⁰².

Çin en çok bilinen yemek ve tatlı çeÇtleri arasında madımak, çiğdem pilavı, testi kebabı, kuyu kebabı, teltek ve haside tatlısı gelmektedir³⁰³. Bu yemeklerin yanı sıra özel günlerde yapılan arabaÇ çorbası da yöreye özgü bir tattır. Geleneksel arabaÇ çorbası için orta büyüklükte bir tencere içerisinde un ve suyla hazırlanan bulamaç bir süre kaynatılmakta ve kıvamını anlamak için oklavayla birkaç kez karıÇırılmaktadır. Daha sonra hafifçe ısıtılmış bir tepsiye dökülen hamur donması için soğuk bir ortamda bekletilmektedir. Ayrı bir tencerede un ve yağ kavrulur ve tavuk suyuna çorba yapılır. Tavuğun göğüs etleri çok küçük parçalara ayrılarak

²⁹⁸ Yüzgeçer, a.g.t., s. 301.

²⁹⁹ Cansız, A.g.t., s. 303.

³⁰⁰ Yurt Ansiklopedisi, s. 7690.

³⁰¹ A.g.e., s. 7690.

³⁰² Milli Eğitim Bakanlığı; *Yiyecek İçecek Hizmetleri, Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)*, Ankara, 2006, s. 22.

³⁰³ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

çorbanın içine atılır. Donmaya bırakılan hamurun ortasına çorba kasesi yerleştirilir, hamur dilimlenir. Kağıkla alınan hamur dilimi çorbaya daldırılarak yutulmaktadır³⁰⁴.

Yozgat yöresinin diğer meçhur ve lezzetli yemeği de Kuyu kebabıdır. Kuyu kebabının (iki porsiyon) yapılması için gerekli malzemeler; yarım kilo orta yağlı taze kuzu eti, iki baş kuru soğan, iki adet domates, iki adet sivri biber, iki adet pide ekmeği, yeterince tuz ve karabiberdir³⁰⁵. Büyük bir ustalık isteyen kuyu kebabının yapılışı için; kuzu etinin sinirleri alınarak tuzlanır ve bir gün dinlendirilir. Daha sonra etler bir çengele takılarak kuyuya indirilir ve yaklaşık olarak bir, bir buçuk saat, kebaba adını veren kuyuda pişirilir. Kuyu sıcaklığı iyi muhafaza edebilen tuğla ve toprakla sıvanarak yapılmıştır. Kuyunun iki kenarında meç odunu yakılır, ortasında ise etlerin asıldığı demir bir çubuk vardır. Çubuğun altında etin yağının ve suyunun birikmesi için konulan oluk bulunur. Pişen etlerin konulması için iki tane de tava yer alır.

Türkülerimizde geçen “kebabı köz öldürür” deyişi kebabın pişirilmesindeki ustalığa işaret eder. Türküler de konu olan Kuyu kebabı, Yozgatlı Aşk Veli'nin Yozgat'ı öven dizelerinde şöyle yer almıştır³⁰⁶:

**Havası var başka ele benzemez,
Kuyusu var gelen yemeden gidemez,
Bir yiyen bir daha vazgeçemez,
Bozok yaylasının Çahı Yozgat'ım.
Aşk Veli'yim derdim hiç bitmez,
Yaban ellerde günüm geçmez,
Gönül ayrı kalsa da ümidin kesmez,
Bozok yaylasının Çahı Yozgat'ım.**

³⁰⁴ Yurt Ansiklopedisi, s. 7690.

³⁰⁵ Kültür Bellek, Yozgat Kuyu Kebabı, Türk Kültürü Araştırmaları, <http://www.kulturelbellek.com>, (07.04.2014).

³⁰⁶ Mehmet Öcal Oğuz vd.; *Kentler ve İmgesel Yemekler*, Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (THBMER), Gazi Üniversitesi THBMER Yayınları, Ankara, 2006, s.41.

Yozgat'ın bütün lokantalarında, öğle servisinde kebab bulmak mümkündür. Yerli ve yabancı turistlere ikramı yapılan bu kebab yurt dışına ve özellikle de Almanya'ya gönderilmiştir³⁰⁷.

2. YÖRESEL GİYİM KUŞAM ÖZELLİKLERİ

Bindallı, Çalvar, üçetek, cepkenler, potur ve iç giyim yöresel giyim-kuşam özelliklerini yansıtan eşyalar arasında sayılmaktadır. El işleme alanında; dival iş yastık ve bohçalar, Türk iş ve hesap iş uçkur, peçkir ve çevreler, kenarları kanaviçe işmeli, tığ dantel örgülü çarçaf ve yastık yüzleri genç kızların en çok ilgilerini çeken geleneksel el sanatları arasında sayılmaktadır³⁰⁸.

Yöreye özgü kadın kıyafetleri arasında entari, üçetek ve başlık vb. giyimlerde geleneksel öğelere rastlanmaktadır. Üçetek en yaygın entari biçimidir, altına don ya da büzmeli Çalvar giyilir. Delme yelek ya da salta, bunun daha uzun ve kollusu libade, çizgili mintan da özellikle genç kızların tercih ettiği giysiler arasında yerini almıştır. Başlık biçimleri de çeşitlilik gösterir. Pullu ya da kudazı fes, tepelik üstüne düz ve açık renkli yazmalar bağlanır. Kadife ve aba başlıklar genellikle yaşlılar tarafından tercih edilir. Maddi durumu iyi olan ailelerde kadınların, bazı özel günlerde bellerine gümüşkemer taktığıda görülür³⁰⁹. Günlük kıyafetlerini ekonomik gelirleri belirler. Gelirleri iyi olan kadınlar; acem Çalı, kefiye, poçu, iplikten örme bel bağı gibi kuşaklar bağlanmaktadır. Çalırken bele, etekcek denen önlükler bağlanır. Ayağa, yün çorap, lapçın kundura, kırsal kesimde çarık giyilir. Kentlerde kulaklı denen ve kaytanla bağlanan bir tür mest de giyilir.³¹⁰ Ziynet eşyası olarak beçik altın, onluk altın, yirmilik altın, sandıklı altını, gerdanlık, yüzük, zümrüt küpe ve gümüşbilezik tercih edilen aksesuar arasındadır³¹¹. Ayrıca, Qârî entari, bir kat çuha elbise, yün basma elbise takımı, kadife hullate, çuha hullate, acem Çalı ve bürük

³⁰⁷ Oğuz, a.g.e., s. 41.

³⁰⁸ Lale Özder vd.; *Yozgat İli Nizamoğlu Konağı Etnografya Müzesi El Sanatları ve Giyim Kuşam Kültürü Örneklerinin Elektronik Ortamda Tanıtılması*, Atatürk Dil Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, C. I, Ankara, 2008, s. 1046.

³⁰⁹ Özdemir, a.g.t., s. 6.

³¹⁰ A.g.t., s. 6.

³¹¹ Yüzgeçer, a.g.t. s. 302.

tercih edilen kıyafetler arasındadır³¹². Kadınlar sokakta giymek için genellikle bürük denilen el dokumasından yapılmığ çizgili kumağara sarılmayı tercih etmiğerdir. Özel günlerde köyde yağayan kadınlar, baÇarına paralarla süslü fesler giyip üstüne bağörtüsü örtmüĖerdir³¹³.

Yozgat ve çevresinde günlük yöresel giysilerin kullanımı devam etmektedir. Kadınlar iki, üç kat giydikleri giysilerini renkli iplikler, kumağar ve boncuklar ile süslemektedirler. Ayrıca, baÇarına giymek için boncuklarla, çeğtli harçlarla, penezlerle süslenmiğgümüğtepelikleri tercih etmektedirler. Kadınların kıyafetlerinin hazırlanmasında ençok tercih edilen kumağar arasında kadife, atlas, kutnu, selimiye cinsi dokuma kumağar kullanılmıÇır. Bu kumağarın çoğunluğu ipek iplikle dokunmuğur. Kadınlar kıyafetlerini korumak için, içi basmadan yapılmığ belden lastikli üst etek kullanmaktadırlar. Kadınların giyim kuğamalarında renklerin ayrı bir önemi vardır. Atlas kumağarda koyu pembe, kırmızı, narçiçeği, mor, kadife kumağarda ise bordo, kırmızı ve mor ençok tercih edilen renklerdenidir³¹⁴.

Kadife ya da atlas kumağarın üzerine, sırma, kılıptan ya da sim ile serpmeye dal, yaprak, çiçek motifleri iğenerek elde edilen kumaÇardan bindallı adında elbiseler dikilir. Gelinlik olarak giyilen bindallının Yozgat kültüründe önemli bir yere sahiptir. Bindallının yapıldığı atlas kumağarın üzerine dival iğ denilen iğeme tekniği genel olarak uygulanır³¹⁵, bunun yanı sıra bitkisel ve geometrik motiflerin iğendiği de görölmektedir. Ayrıca, desenli, çizgili ipek kumağar ve atlas kumağ üzerine yine dival iğ tekniği ile iğeme yapılarak günlük giyimde kullanılan üçetek üzerine de uygulanmıĖır³¹⁶.

Bindallılar açık, koyu pembe ve beyaz atlas kumağ ve bordo, mor, kırmızı kadife kumağan dikilir. Bindallıların üzerinde yoğun olarak çiçek, yaprak ve dal

³¹² Yüzgeçer, a.g.t. s. 302.

³¹³ Özder vd, a.g.e., s. 1047.

³¹⁴ A.g.e., s. 1048.

³¹⁵ Dival (Ė): Bindallıların iğeme tekniği olan “dival” iğ kartondan hazırlanan motiflerin, kadife, çuha, atlas, keçe, arakıye kumağarının üstüne aplike yöntemiyle altın, gümüğ sim (ipek ipliğin üstü gümüğince el sarılmığ Ėekli) veya altın, gümüğkaplamalı bakır tellerin kartonun üzerinden iğne ile sarma usulü ile geçirilmesi yoluyla yapılır.

³¹⁶ Özder vd., a.g.e., s. 1048.

motiflerine rastlanır. Bindallı üzerindeki görüntü, sembolik ve geometrik bezemelerle bir bütünlük içindedir³¹⁷.

Ancak belirtilen kıyafet tercihlerine rağmen, Yozgat ili yenilikleri ve değişiklikleri hemen kabul edemeyen kapalı bir toplumsal yapıya sahiptir. 1929 yılında Çiçeri Bakanı tarafından hazırlanıp Bakanlık'a sunulan raporda³¹⁸:

Yozgat ili merkez büyük cami vaizi Ethem Hoca'nın açık gezen kadınların fahiçe olduklarını vasfiyle tahkir etmiş olması ve daha bazı mürteciane sözler sarf eylemiş olması hasebiyle mahkemeye sevkinin mukarrer bulunduğu ve geçen senede aynı vaziyeti dolayısıyla mahkemeye sevk olunmuş bulunduğu vilayetten ihtar kılınmıştır. Arz ederim.

denilmiştir. Bu olayın yaşandığı dönemde kadınların hayatlarının çoğunu evin içinde geçirdikleri anlaşılmaktadır. 1928-1960 yıllarında yaşayan halkın bu konudaki görüşleri göz önüne alındığında açık giyimli olarak tarif edilen kadınları yadırganmış olması doğal karşılanmıştır.

Yozgat yöresinde yöresel giyim eşyalarıyla birlikte kullanılan aksesuarlar şöyledir:

2.1. ÇEVRELER

Çevre; kenarları kıvrılmış oya ile veya içmelerle süslenmiş yağılık, mendil olarak tanımlanmıştır³¹⁹. Genellikle 4 köşesi içmeli olan çevreler, geleneksel Yozgat çeyiz parçaları içinde önemli bir yere sahiptir³²⁰.

2.2. UÇKURLAR

Yöresel kadın ve erkek giyiminde vücudun belden aşağı alt kısmına geçirilip giyilen çalvar, potur, zıbka, iç donu, belden "uçkur" denilen ince kuşakla bağlanarak tutturulmaktadır. Bu giysilerin tümünde uçkurun geçirilebilmesi için bel kenarına bir bozuk bırakılmaktadır. Belde bulunan uçkur bandının ön kısmında uçkurun geçeceği

³¹⁷ Özder vd., a.g.e., s. 1048

³¹⁸ BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 9035, Yer No: 102.668..8.

³¹⁹ Reçat Ekrem Koçu; *Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 1996, s. 71.

³²⁰ Özder, vd, a.g.e., 1048.

ilik (yırtmaç) açılarak bele geçirilmesi sağlanmaktadır³²¹. Bu sayede giyilen kıyafetlerin vücuttan ağıya düşmesi engellenmektedir.

2.3. PEÇKİRLER

Yozgat giyim ve kuşamında önemli bir yere sahip olan peçkirlere; el bezi, destimal, yağlık da denilmektedir. Genellikle pamuklu kumaşan, iki uç kısma yapılan içemeleri ile geleneksel el sanatı olarak kültürel zenginliklerimiz arasında sayılmaktadır. Günlük yaşamda el, yüz ve vücut temizliğinde kurulama eğiyası olarak kullanılmıdır. Günümüzde ise bunun yerini havlular almıdır³²².

2.4. DOKUMALAR (HALI VE KİLİM)

Yozgat'ta; "1950 yıllarından önce her evde bir dokuma tezgâhı bulunmakta ve bölgede yaayanlar giyinme ve ev eğiyası ihtiyaçlarını kendileri dokuyarak karışlamaktaydı" ³²³. Yozgat yöresinde yakın zamana kadar her ailenin evinde bir dokuma tezgahı bulunurken günümüzde sayıları her geçen gün azalan bir hal almıdır³²⁴. Yozgat ve yöresinde halı ve kilim dokumacılığında en çok kullanılan renk beyazdır. Beyazdan sonra kırmızı, siyah, sarı, yeil, turuncu, mavi ve kahverengi renkleri ağırlıklı olarak tercih edilmiir³²⁵.

Yozgat'ın her yöresinde halı dokumacılığı meurdur. Halıların renkleri parlak, desenleri geometriktir. Yörenin dokumalarında kullanılan sembolik motifler ve yöresel anlamları öyledir³²⁶:

Akrep: Yer altı güçlerinin, ya da kötülüğün sembolü olmuur. Bu motiflerin kötülüklerden koruduğuna inanılır.

³²¹ Koçu, a.g.e., s. 236.

³²² Özder v.d., a.g.e., s. 1049.

³²³ Bekir Deniz, "Yöre Özellikleriyle Yozgat Dokumaları", *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, C.V, Çamir, 1990, s. 85.

³²⁴ Deniz, a.g.m., s. 85.

³²⁵ Burçin Ergen; *Yozgat Yöresi Kilim, Cicim Ve Zili Örneklerinin Renk, Motif Ve Kompozisyon Özellikleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010, s. 32.

³²⁶ Ergen, a.g.t., ss. 32-41.

Ak-birleGm: Motif acı-sevinç, gece-gündüz, kadın-erkek gibi zıtlıkların yaÇamda birlikteliğine ve herÇeyin karÇılığının bulunduğuna, doğada tek ve karÇılığı olmayan hiçbir Çeyin bulunmadığına dikkat çekmektedir.

Balık: Bolluk ve bereket sembolü olmuÇur.

Çengel: Dokumalarda nazarlık, nazara karÇ kötü gözlerden korunma amacına yönelik olarak kullanılmıÇır.

Elbelinde: Kadının doğurganlığının ve üretkenliğin getirdiği ayrıcalık anlamındadır.

El-parmak-tarak: Hristiyanlıkta Meryem Ana'nın eli, İslam Dini'nde Fatma Ana'nın eli iyileÇirici özellik ve kutsallık anlamlarında motif olarak kullanılır.

Göz: Anadolu'nun gelenek, görenek ve inanıÇarında göz motifi, nazara karÇ koruyucu olarak kullanılmıÇır.

Gül-Çiçek-Yaprak: Gül motifi genellikle cennet bahçelerinin kutsallığını ve bereketini simgelemiÇır.

Hayat Ağacı: Toprak ve üretkenliğin simgesi olan ağaç ve bitkiler, bereketin her dönemde sembolü olmuÇur.

Koç Boynuzu: Güç, bereket, kuvvet olarak sembollemiÇır.

Kurt izi: Korku ve korunma amaçlarıyla dokunan bu motiftir.

KuÇ Ruhu sembolize eder.

Mihrap: Dokumalarda evrenin kapısını, Allah'a ulaÇılan kapı ve yol anlamına gelir.

Nazarlık(muska): Dokumalarda korunma, dilek, istek, arzu ve beklentilerin yerine gelmesi, canı malı mülkü koruma, kötü gözü önleme anlamında iÇenmiÇır.

Pıtrak: Bolluğu ve bereketi sembolize eder.

Saç Bağı: Genç kızların evlenme isteğini ifade eder.

Sandık: Evlilik ve çocuk isteğini simgelediğine inanılır.

Su: Akıp giden her Çeyi silen, örten ya da yeniden yaratan yapısıyla hayat, temizlik, üreme ve bereketin, aynı zamanda sonsuzluğun ve devamlılığın bir sembolü olmuÇur.

Yıldız: Gökyüzü, iyilik, aydınlık, ılgık ve kahramanlık sembolü olmuştur.

İnsanların çevreden gelen etkilere karşı korunmasını ve yaşadıkları yerin güzel bir şekilde döşenmesini sağlamak gibi ihtiyaçlarını karşılayan dokumacılık kültürü, tarihin en eski el sanatlarından. Anadolu da turistler tarafından yaygın olarak bilinen ve en çok ilgi çeken geleneksel el sanatları arasında dokumacılık ilk sırayı alır³²⁷. Dokumacılık kültürü, ülkenin birçok yöresinde korunarak geçmişten günümüze kadar ulaşmış bazı illerimizde ise yıllar içinde kaybolmuştur. Yozgat, dokuma alanında gelenekselleşmiş ve yozlaşmamış örnekleri yansıtan önemli illerimizden biridir³²⁸. Yozgat, Boğazlıyan, Sorgun ve Çiçek Dağı'ı Türkmen halıları meşhur ve değerli halılar arasında yerini almıştır³²⁹.

2.5. ÖRGÜLER

Örgü, tezgâha ihtiyaç duymadan iğne, tığ, iğ ve mekik gibi araçlarla her yerde ve her zaman yapılma imkânı olan bir el işidir³³⁰.

3. ÖRF VE ADETLER

3.1. GELENEKSEL TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Yozgat'ta ocaklık uygulamasına sıkça rastlanmaktadır. İnsanlar hastalıklarının bularda geçeceğine inanarak tedavi olmak için ocakları tercih ettikleri görülmektedir. Tedavi mekanlarında bulunan kişilerin şifacı özelliği taşıdığına inanıldığı için halk bu tedavi yollarını genellikle tercih etmektedir. Yozgat ve yöresinde sayabileceğimiz 32 çeşit ocak bulunmaktadır. Bu ocaklar şöyledir³³¹:

- Alazlama Ocağı (Bakır Basması Ocağı).
- Bulgurlama Ocağı
- Bademcik (Boğaz Çekme) Ocağı
- Çitme Ocağı
- Dalak Kesme Ocağı

³²⁷ Çetin Aytaç; *El Dokumacılığı*, M.E. B. Yayınevi, İstanbul, 1989, s. 1.

³²⁸ Özder v.d., a.g.e., s. 1049.

³²⁹ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

³³⁰ Kenan Özbil, *El Sanatları I- Anadolu Çorapları*, C.H.P. Halk Evleri Bürosu Yayını, Ankara, 1945, s. 36.

³³¹ Akın Uyar; *Halk Hekimliği Kapsamında Yozgat Ocakları*, (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2013, ss. 34-67.

- Derma (Demreği) Ocağı
- Domuzbağı Ocağı
- Gece Yanığı Ocağı
- Gelincik Ocağı
- Göbek Düğmesi (Çekmesi) Ocağı
- Göz Ocağı
- Ğdirseği (Arpacık) Ocağı
- Kabakulak Ocağı
- Karalama Ocağı
- Karıncalık Ocağı
- Kırık-Çıkık (Sınık) Ocağı
- Kızılyüğrük Ocağı
- Kösnü (Kösdü) Ocağı
- Kuduz (Tuz Afsunlama/Efsunlama) Ocağı
- Mantar Ocağı
- Nazar (KurĞın-Üzerlik) Ocağı
- Romatizma Ocağı
- Sancı Ocağı
- Sarılık Ocağı
- Saçkıran Ocağı
- Siğil Ocağı
- Silme Ocağı
- Tıvga Ocağı
- Uçuk Ocağı
- Yarımca Ocağı
- Yel Bağlama (Kulunç) Ocağı
- Yürek Ölçme (Korku) Ocağı

Yozgat'ta halk arasında bilinen ve efsaneleri anlatılan ocaklarda mevcuttur.

Bu ocaklar ise Ğınlardır³³²:

- Albastı Ocağı
- Benpınarı Ocağı
- Ekmek Ocağı

Bu ocaklara gelen insanların amacı; önce Allah'ın izni ve Ğfacıların vesilesiyle var olan hastalıklarından kurtulmaktır. Çoğu zaman doktorlara gitmeden hastalıklarından bu Ğkilde kurtulduklarını ifade etmektedirler³³³.

³³² Uyar, a.g.t., ss. 34-67.

³³³ A.g.t., ss. 34-67.

3.1.1. Geleneksel Tedavilerde Kullanılan Bitkiler

Geleneksel tedavi yöntemleri sayesinde Çıfa bulmak umuduyla ocaklara gelen hastaların Çıfacılar tarafından iyileştirilmelerinde kullanılan bazı bitkiler ve uygulama yöntemleri şöyledir³³⁴.

Yöresel Adı: Ardıç

Yöresel Kullanılışı: Ardıç kozalaklarından hazırlanan karışım dahilen, mide rahatsızlıklarının giderilmesinde kullanılmaktadır.

Yöresel Adı: Çam

Yöresel Kullanılışı: Reçinesi, sıcak süt ile karıştırılıp, dahilen, bronşit tedavisinde ve nefes darlığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Yöresel Adı: Karamih diken, Kızamık

Yöresel Kullanılışı: Meyvesi doğrudan yenerek, ağız yarası tedavisinde kullanılır.

Yöresel Adı: Sülük otu

Yöresel Kullanılışı: Bitkinin tamamı küçük parçalar halinde suda kaynatıldıktan sonra ezilip, bir bez yardımıyla yara ve çıbanın üzerine kapatılır.

Yöresel Adı: Demra otu

Yöresel Kullanılışı: Toprak üstü kısımları kurutulduktan sonra dövülüp, süt ve yağ ile karıştırılarak haricen, yara tedavisinde kullanılır.

Yöresel Adı: Çakır diken

Yöresel Kullanılışı: Toprak üstü kısımlarından hazırlanan dekoksion, dahilen, kan çekerini düşürmek amacıyla kullanılır.

3.2. DOĞUMLA İLGİLİ GELENEKLER

Doğum öncesi denilen dönem, kadının çocuk sahibi olma isteğiyle başlar. Anadolu'nun hemen hemen her bölgesinde olduğu gibi Yozgat ilinde de çocuğu

³³⁴ Muhammed Çisan Han; *Kadışehri (Yozgat) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2012, ss. 16-29.

olmayan aileler de ilk olarak kusur kadında aranır. Dolayısıyla kadının kısır olup olmadığını öğrenmek, doğacak çocuğun cinsiyetini belirlemek ve gebelik süresince doğacak çocuğun düşmemesini, sağlıklı olmasını, fiziksel ve psikolojik her türlü zarardan korunmasını, annenin sütünün artmasını sağlamak için çeşitli inanışlar ve bunlara bağlı geliştirilen uygulamalar bulunmaktadır³³⁵.

Kırsal kesimde çok çocuk ve erkek çocuk isteği yaygındır. Kentlerde çok çocuk isteğinden ziyade çocukların bakımları ve yetiştirilmeleri için gerekli maddi olanaklar, çocuk sayısında belirleyici bir faktördür. Hali hazırda çocuk isteyen ailelerin inandıkları bazı batıl uygulamalar mevcuttur. Çocuk istemi ile ziyaret yerlerine gitme, adakta bulunma, muska yazdırma, hocaya yada elinin uğruna inanılan yerli ebelere görünme bu batıl inanışlar arasında sayılmaktadır³³⁶.

Hamileliğin ilk aşaması olan ağzı erime döneminde kadınlar bazı şeyleri yapmakta, özellikle belirli nesnelere bakmaktan, çeşitli yiyecekleri yemekten kaçınmakta yada tersine bazı şeylere özenmekte ve istemektedir. Ağzı eren kadın genellikle acı, ekşi ve baharatlı yiyeceklere istek duymaktadır³³⁷. Bebek bekleyen aileler doğum öncesi çeşitli hazırlıklar yaparlar. Bu hazırlıklara örnek olarak bebeğin çamaşırlarının, bezlerinin ve beğğinin alınması, çamaşırların kenarlarının geleneksel oya ve iğmelerle iğilmesi örnek verilebilir.

Köylerde doğum yağı köy ebeleri tarafından yaptırılmaktadır. Doğum sırasında ortaya çıkabilecek herhangi bir sorun halinde veya doğumun uzun sürmesi durumunda bu yağ ebeler suya konulan ve doğumu kolaylaştırdığına inanılan ve "Fatma Anamızın Eli" olarak adlandırılan otu kullanırlar. Bu bitkinin yaprakları açıldıkça çocuğun doğumunun yaklaştığına tamamen açıldığında ise çocuğun doğacağına inanırlar³³⁸.

Bu bölgede Dursun, Durmuş Durdu, Duran, Yağar, Satılmış.. v.b isimlerin yeni doğan çocuklara bu isimler verilir. Bebeklere bu isimlerin konulmasının nedeni,

³³⁵ Sibel Artan; *Bâli Efendi'nin Tercüme-i Aynü'l-hayat'ında "Doğum"*, I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi, 17-19 Mayıs, Saraybosna, 2013, s. 4.

³³⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 7691.

³³⁷ Milli Eğitim Bakanlığı; *Konaklama ve Seyahat Hizmetleri/Anadolu Halk Kültürü*, Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP), Ankara, 2006, s. 23.

³³⁸ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

isimlerin, çocukların daha uzun yaşamasını sağlayacağına ve ölümü geciktireceğine dair halk arasındaki yaygın olan inanıştır. Eğer birinin erkek çocuğu yaşamıyor ise sonraki doğan çocuğa saydığımız isimlerden biri koyar ve yeni doğacak çocuğun uzun ömürlü olacağına inanılır. Ayrıca çocuğu yaşamayan kadınlar belirtilen isimli çocuğa sahib yedi aileden kumaçparçası alıp, bebeğe bu kumaçardan elbise yaparak daha uzun yaşasın diye giydirirler. Yeni doğan çocuğun kırkı çıkıncaya kadar daha önce çocuğu vefat eden kadınların ziyaret etmesi hoşlanmaz. İki loğusa kadının kırkları çıkmamışsa birbirini ziyaret etmelerine izin verilmez. Loğusa kadınlar ziyarette bulunmak zorunda kalırlarsa birbirlerine sırtlarını dönerek iğne değiştirirler. Loğusa kadının kocası evde yoksa yatağının altına balta veya bıçak konulur. Evciler kasabasında kırklı çocuğun bulunduğu eve un, tuz, et sokulmaz. Eğer alınacaksa ilk olarak çocuk evden çıkartılır, un, tuz, et eve konulduktan sonra çocuk eve tekrar sokulur³³⁹. Cenaze götürülürken kırklı çocuklar ve kırkı çıkmamış gelinler cenazeden daha yüksek bir yerde bulunmak zorundadır³⁴⁰.

Ayrıca lohusa kadının yanına kedi yaklaştırılmamakta, yeni doğum yapan anne kırkı çıkana kadar odada yalnız bırakılmamaktadır. 40 basması ve nazar bebekle ilgili inanışın en yaygın olanıdır³⁴¹. Lohusanın yattığı yatağın yanına maça, kocasının veya bir erkeğin ceketi ve iğne bırakılmakta, iğnenin "Al kız" geldiği takdirde ayağına batacağına inanılmaktadır. Bebeğin yüzüne "Al kız" çocuğa yanaşmasını diye tülbent örtülmekte ve yörede al basmasıyla ilgili birçok hikâye anlatılmaktadır³⁴².

Yozgat ve yöresinde doğum yapmış kadınlara soğuk su verilmemekte ayrıca vücudunda tınga yani kaçntı hastalığı olan kadınlar, yeni doğum yapmış kadınlar ile görüşülmemektedir³⁴³. Kız çocuğu doğuran anneye "kızandan gelmiş gibi yatar", erkek çocuğu doğuran anneye ise "Yıldandan (yayladan) gelmiş at gibi yatar" denilmektedir. Bu söz halkın oğlan çocuğuna ne kadar önem verdiğini

³³⁹ Abdurrahman Filiz; *Çayıralan (Yozgat) ve Çevresinde Ölümlü İlgili İnanış ve Uygulamalar, (Yüksek Lisans Tezi)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2006, s. 19.

³⁴⁰ Filiz, a.g.t., s. 20.

³⁴¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 7691.

³⁴² Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁴³ Ahmet Gündüz; *Kırşehir'de Dulkadirli Adını Taşıyan Köyler Hakkında Bilgiler (Tarihi, Gelenek, Görenek, Örf, Adet, Geçim Kaynakları)*, Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Terature and History of Turkish or Turkic, Volume 6/3, Summer 2011, ss. 811-833.

göstermektedir. Ebe kadın ve anneye kaynanası yağlı yumurta, süt ve yağlı yemekler hazırlar ve sofraya ekli yiyecekler konulmamaktadır³⁴⁴. Yeni doğum yapmış anneye sütünün bollaması için özellikle hayvansal gıdalar yedirilmektedir³⁴⁵.

Yeni doğmuş çocuklara adet gereği sülâleden olan, anne, baba, dede ve genç yaşta ölen yakınların isimleri "İsmi yerde kalmasın" düğünceyiyle verilir. Verilecek isim belirlendikten sonra imam efendi eve davet edilerek çocuğun adı kulağına okunur. İsmi, bebeğin "sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet okuyarak" adını 3 defa tekrar eder.³⁴⁶

Yozgat'ta yeni doğan bebekler doğduğumunun kırkinci günü yıkanmaktadır. Geleneklere göre bebeğin yıkanacağı ılık suyun içine babaannesi(ebesi) tarafından "çocuk gümüş gibi parlansın (iyi insan olsun)" anlamında gümüş bir yüzük koyulur. Aynı suyla doğum yapan annesinde yıkanması adettendir. Kırkı çıkan anne çocuğuyla beraber ilk defa kimin evine giderse ev sahibi çocuğa (nasıpli olsun anlamında) para, yumurta, tülbent gibi hediyeler verir. Yeni doğanın yüzü, gözleri kızıl olmasın diye kırkı çıkıncaya kadar açılmaz³⁴⁷.

3.3. BATIL İNANILAR

Öküz, inek, koyun vb. hayvanlardaki ani değişimler, örneğin gözlerinden yağ gelmesi, alımlı dığında bağırması, ölümün habercisi olarak algılanmıştır. Halk arasında atların ön ayaklarıyla yeri kazıp kışkemeleri, kurtların gece ulumaları, yarasaların gece uçarken çıkardıkları sesler, horozların akşam namazından sonra ötmesi de ölümü haber veren işaretler arasında sayılmıştır.³⁴⁸

Yabani hayvanların içinde uğursuzluğuna en fazla inanılan ve ölümün habercisi olarak kabul edilen hayvan baykuştur. Eğer baykuş bir evin bacasına veya evin damına konarak acı acı öterse o evin viran olacağına inanılır. Hatta baykuş ötmesi beddua olarak da sıkça kullanılmakta "Evinde baykuş ötsün", "bacana baykuş

³⁴⁴ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁴⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 7691.

³⁴⁶ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁴⁷ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁴⁸ Filiz, a.g.t., s. 13.

tünesin” denilmidir³⁴⁹. Gece acı ve ekşi yiyecekleri dışardan isteyen birine vermek “Acı vermek acı getirir” düğünceyle uygun görülmemektedir.

Bunların yanı sıra kor halindeki ateşin gece komşuya verilmesi hoş karşılanmayan durumlardandır. Özellikle altı kara olmuştan kazanlar ve kaplar o evden ölü çıkar düğünceyle verilmemeye çalışılır. Kara kapların kara haber getirdiğine inanılmaktadır. Evde kullanılan makasın ağzının açık bırakılması kefen biçmeye yorumlanır ve hemen makasın ağzı kapatılır. Arefe ve bayram günleri ele iğne almak, dikiş dikmek uygun görülmez, ölmüş kişilere eziyet vereceğine inanılmadır³⁵⁰. Ay ve güneş tutulması, yıldız kayması, Çimçek çakması ve gök gürlemesi vb. olaylar halk arasında çoğu zaman ölümün habercisi olarak sayılmadır³⁵¹.

Kadın hastaların başına, ellerine ve ayaklarına kına yakılması, başına “peygamberimiz yeşil giyerdi” inancı nedeniyle yeşil tülbent takılması, hastaların başına bulması amacıyla uygulanan ve geçmişten günümüze kadar ulaşan batıl inançlar arasındadır³⁵².

Bir evden cenaze ayrıldıktan sonra ölü evindeki yemeklerin ve dolu kapların tamamı boşaltılır. Bu adet yöre halkının “Azrail elini yıkadı ve gitti” inancından kaynaklanır. Ölü yıkanırken ve giderken ölüm ağırlığı çökmesin diye uyuyan kimseler uyandırılır, cenaze çıkarken ev silinerek temizlikte kullanılan su cenazenin ardından serpilir³⁵³. Cenaze için su ısıtılan kazanın altındaki ateş söndürülmez, sonuna kadar yanması beklenir. Ateş bazı yörelerde bir gün, başka yerlerde üç gün, bazı yerlerde de bir hafta kadar yakılmaktadır. Bu ateşin yanmasının ölen kişinin kabrini aydınlatacağına inanılır. Ölen kişinin arkasından 7. ve 40.günde yemekler ikram edilir. Bu ikramlar ölen kişinin hayrına yapılır ve kabirde karşılığı olacağına inanılır. Ölen kişinin eşinin ölümden hemen sonra mezarlığa gitmesinin uygun

³⁴⁹ Filiz, a.g.t., s. 13..

³⁵⁰ A.g.t., s. 14.

³⁵¹ Sedat Veyis Örnek; *Türk Halk Bilimi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, II. Baskı, Ankara 2000, s. 209.

³⁵² Filiz, a.g.t., s. 17.

³⁵³ A.g.t., s. 20.

olmamasının nedeni halk arasında ‘‘Hemen nikahını istemeye geldi’’ dncesinden kaynaklanmaktadır³⁵⁴.

3.4. MAHALLHALK OYUNLARI VE YÖRESEL MZKLER

Mahalli halk oyunları ve musiki geleneği  Anadolu kültürünün etkisi altında kalmıştır. Davul ve zurna eiğinde oynanan karlama oyunları yaygındır. Bireysel halk oyunları arasında halaylar, karlamalar, ifte telli, tek ayak, kamalı, pobbilli, yerli gelin, cema ve bozok semahı önemli bir yere sahiptir.³⁵⁵.

Halay ve tek oyunlar yörede yaygın olduğu gibi, semah gösterileri de bir o kadar oynanmaktadır. Muhabbetlerde sıra gezmelerinde, bahar enliklerinde sürmeli atıarı yapılmaktadır.  Anadolu‘da Sivas, Çorum, Tokat, Yozgat, Kırehir, Ankara, Amasya, Güney ve Güneydoğu Anadolu‘da Adana, Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır, Doğu Anadolu‘da Ağrı, Bingöl, Elazığ, Bitlis, Erzincan, Malatya, Tunceli, Van illerinde yöresel halk oyunları ve halaylar meurdur³⁵⁶.

Yozgat halaylarının geneli sözlü halaylardır. Halaylar ağırlama ve hoplatma olarak iki bölüme ayrılır. Kadınlar ve erkekler tarafından ayrı ayrı oynanır. Burçak Tarlası, Kunduralım, Nalınım, Feydi Toraman, Darini, Halime, Sürmeli, Asmalarda zm, Leblebici, Loli, Keçeci Baba, Vıy Vıy Karanfilli, Gelin, Dnr kadın halaylarına örnek olarak verilebilir. Kadın halaylarında def halayı; bağımsız sıra oyunu tarzında, ellerinde defle ve bağlama eiğinde oynanır. Erkek oyunlarına örnek olarak da Tek Ayak, Kamalı, Bobbili, Yerli Gelin, Cemo verilebilir³⁵⁷.

Halk müziğimizde sürmeli denince ilk akla gelen Yozgat yöresi ve Yozgat Srmelileri‘dir. Bu srmelilerin hem okuyuğhem de icra olarak kendine has bir tarzı vardır³⁵⁸. Yozgat yöresi sürmeli eğtleri ve tavırları bedeğiğk ağız olarak bilinir, alınır ve söylenir. Sürmeli okunuarında duyuğ his, gırtlak figürü ve nüansları çok

³⁵⁴ Filiz, a.g.t., s. 20.

³⁵⁵ Yeni Rehber Ansiklopedisi, s. 250.

³⁵⁶ Veli Mavili; *Yozgat Yöresi Müzik Kültürünün İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2012, s. 29.

³⁵⁷ Mavili, a.g.t., s. 29.

³⁵⁸ A.g.t., s. 22.

önemlidir. Sürmelilerin kendilerine has melodileri vardır, asırlardır kıymetlerini hiç kaybetmemişlerdir. Hatta günden güne daha fazla değer kazanmışlardır³⁵⁹.

En bilinen Sürmeli çeşitleri şunlardır³⁶⁰:

1. Zodik Tavrı Sürmeli
2. Efulliye Tavrı (Habibe Ağzı) Yozgat Sürmelisi
3. Çitariye Tavrı Sürmeli (Nida Ağzı)
4. Pezik Ağzı Sürmeli
5. Zeybek Düzeni Sürmeli.

Yozgat ili ve çevresinde yerel müzik hayatın bir parçasıdır. Çin tamamında yerel radyolarda seslendirilen yöreye ait ezgiler büyük bir beğeniyle dinlenmektedir. Özel günlerde, eğlencelerde yerel sanatçılar tarafından seslendirilen Çarkılar ve ezgiler Yozgat iline ait kültürel çeşitliğin en güzel örnekleri arasında sayılabilir.

3.5. SÜNNET GELENEĞİ

Erkek çocuk sahibi her aile tarafından çocuklarının sünneti için (maddi durumları el verdiği ölçüde) sünnet düğünü yapılmaktadır. Sünnet düğünü için ilk olarak sünnet günü belirlenip akrabalar, arkadaşlar ve komşular düğüne davet edilmektedir. Düğün daveti günümüzde iki şekilde yapılmaktadır. Birincisi okuyucu gezdirilerek düğünün duyurulması ikincisi ise düğün davetiyesi dağıtılmasıdır. Duyurucu olarak görevlendirilen kadın evleri tek tek dolaşarak düğün sahibinin selamını iletmekte, sünnet düğünü ile ilgili bilgi vermekte ve ev sahibini düğüne davet etmektedir. Bu gelenek köylerde ve kırsal yerleşim merkezlerinde daha çok görülmektedir. Şehir merkezlerinde ise sünnet düğünü davetiyeler aracılığıyla duyurulmaktadır.³⁶¹

Sünnet düğünü başlamadan önce sünnet çocuğu hamama götürülüp sünnet evinde mevlüt okutulduktan sonra sünnet merasimine geçilmektedir. En önemli geleneklerden birisi de sünnet töreninden önce çocuğa kına yakılmasıdır.³⁶²

³⁵⁹ Süleyman Sökmen, *Sürmelim*, YOBÇAD Yayınları, Yozgat, 1996, s. 3.

³⁶⁰ Mavili, a.g.t., ss. 23-25.

³⁶¹ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁶² Gündüz, a.g.m., ss. 811-833.

Yozgat yöresinde kirveliğe uzak-tanidik biri seçilmektedir. Bunun sebebi bir “kan” ve “süt” bağının ortaya çıktığı düğünceyle sünnet olacak çocuğun kirvenin kızınıyla evlenememesi, kirvenin de sünnet olan çocuğunun ailesinden kız almasının uygun görülmemesidir³⁶³. Yozgat ili ve çevresinde sünnet düğünlerindedeki geçmişi günümüze halen uygulanmakta olan geleneklere büyük önem verilmektedir.

3.6. GENÇLERİN ASKERE UĞURLANMASI

Türk gelenek ve göreneklerinde askerliğini yapmayan gence yetiğin gözüyle bakılmamakta, henüz büyüdüğü kabul edilmediği için kız bile verilmemektedir. Askerlik sonrası gence herkes tarafından güvenilmekte, evlenmesine müsaade edilmekte, Çahsına ayrı bir değer verilmektedir³⁶⁴.

Askere gitmeden önce asker adayı/adaylarını eÇ dost ve akrabaları evlerine davet ederek, gönüllerinden geçtiği kadar ceplerine harçlık koymakta ve askerliği rahat geçsin düğünceyle askere daha önce gitmiş ve askerliği kolay geçmiş birinin çorabı yeni asker adayının ayağına giydirilmektedir³⁶⁵. Bunun yanı sıra, askerler için eğlenceler tertiplenerek, asker kınası yakılmaktadır³⁶⁶.

Asker adayları, köyden ayrılacakları gün bütün yöre halkı toplanır ve sabah namazı topluca camide kılınır. Evlerinde yanlarına alacakları çantaları ve yük azıklarını hazırlayan asker adayları köy meydanında bir araya gelirler. Asker adayı gençler için topluca dualar edilir. Askere uğurlama esnasında gençlerin ağlaması hoş karşılanmaz ve asker adayı/adayları davul-zurna eÇiğinde uğurlanır³⁶⁷.

3.7. GÖRÜCÜ-DÜNÜR GÖTME VE EVLENME GELENEĞİ

Evlenme yaÇna gelmiş gençler evlenme isteklerini ailelerine doğrudan söylememekte, bunu davranışlarıyla anlatmaya çalışmaktadırlar. Gençlerin evlenme isteğini anlatmak için başvurduğu yöntemlerin başında, annesine ve babasına

³⁶³ Mustafa Uslu; *Yozgat'ta Sünnet Düğünü Gelenekleri*, Turk Folkloru, 1989, s. 19.

³⁶⁴ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁶⁵ Gündüz; a.g.m., s. 820.

³⁶⁶ A.g.m., s. 820.

³⁶⁷ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

“gurbete çıkmaya niyetlendiğinden” sık sık söz etmesidir. Eskiden bölgede de görülen bu adetlerin yok olmaya yüz tuttuğu bilinen bir gerçektir³⁶⁸.

Yozgat ili ve çevresinde küçük yaştaki gençlerin velayet yoluyla evlendirildikleri görülmektedir. Küçük yaşta olan gençlerin kendi iradeleriyle evlenme kararı veremeyecekleri, birbirlerine denk olan ve gelecekte mutlu bir evlilik sürdüreceklerine kanaat getirilen gençlerin velilerinin rızasıyla nikâh kıyabildikleri görülmektedir³⁶⁹. Okumuş ailelerde evlenme yaşı daha yüksektir.

Gencin evlilik isteği, aile ve özellikle baba tarafından uygun görülürse veya anne ve babanın evlendirme isteği oğulları tarafından kabul edilirse önceden belirlenmiş bir gelin adayı yoksa aileye yakın çevreden uygun bir kızın olup olmadığı araştırılmaktadır. Tavsiye üzerine erkeğin annesi, ablası vb. yakınları gelinlik çağda kızı olan ailelerin evlerine gezmeler tertipleyerek kızı görmeye giderler ve gelin adayı kızı yakından tanımaya çalışırlar. Kız görme esnasında gelin adayının görücülerle sohbet etmesi sağlanarak hitabet yeteneği ölçülmektedir. Görücü kadınların amacı gelin adayı kızın fiziksel özellikleri, davranışları, aile yapısı vb. konular hakkında bir fikir sahibi olmaktır³⁷⁰. Diğer bir yöntem ise aileye yakın akrabaların kız bakmalarını istemektir. Bu hususta yardım istenen kadınlar kızı takip eder ve kızın hamama gittiği bir gün rastlantı olmuştığı gibi hamama giderek kızı baştan ayağa kadar incelerler. Kızın ağzının ve vücudunun kokup kokmadığını anlamaya çalışırlar. Bu süreç sonucunda gelin adayı hakkında olumlu bilgiler edinilmesi durumunda oğlan tarafı kızın istemeye karar verir³⁷¹.

Oğlan tarafı dünür geleceğini kız tarafına bildirir. Oğlan ve kız tarafının yakın akrabaları toplanır. Dünürlükte oğlan babası hiç konuşmaz. Kız isteme esnasında her iki tarafın vekili de bulunmaktadır. Oğlan tarafının vekili kısa bir sohbetten sonra sözü asıl konuya getirir. Kızın Allah'ın emri, Peygamber kavli ile ister. Kız tarafının vekili, “Allah yazdıysa ne diyelim” cevabını verebileceği gibi, kızın verilmesine razı

³⁶⁸ Pertev Naili Boratav; *Yüz Soruda Türk Folkloru* (Çev: Konur ERTOP), Gerçek Yayınları, İstanbul, 1999, s. 210.

³⁶⁹ Yüzgeçer, a.g.t., s. 291.

³⁷⁰ Boratav, a.g.e., s. 211.

³⁷¹ Kenan Akyüz; *Yozgat'ta Evlenme Adetleri*, I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayını:21 C. IV, Ankara, 1976, s.13.

değilseler ise “Biraz düşünelim, birkaç gün ailecek danışalım” şeklinde bir cevapta verebilir. Eğer kızın verilmesi uygun görülürse aileler tarafından düğün hazırlıklarına başlanılır. Düğün öncesi kız evinin istekleri karşılarak verilmesi uygun görülen hediyelerle birlikte akraba ve tanıdıklara düğün davetiyesi gönderilmektedir³⁷². Aynı zamanda yörede günsalık olarak isimlendirilen başık parası kızın çeyiz ve düğün harcamaları için kullanılmaktadır. Verilecek başık parasının yüksek olması kız tarafına verilen değeri ve saygınlığı ifade etmektedir³⁷³. Yozgat’ta düğünden önceki Pazartesi günü geline erkek tarafından kına hamamı hazırlanmaktadır. Gelinin yıkanmasının ardından soyunma odasında genç ve bekâr kızlar ellerinde mumlar eşiğinde gelinin etrafında bir halka oluşturarak gelinle beraber hamamda eğlenirler³⁷⁴.

Geleneksel düğün törenleri Pazartesi günü başayıp Perşembe akşamı sona ermektedir. Gelin alma merasiminin uğur getirdiğine inanılan Perşembe günü olmasına dikkat edilmektedir³⁷⁵.

Düğünden önce evin damına bayrak asılarak bayrak çerezi dağıtılmaktadır. Hoca tarafından edilen duanın ardından gelen misafirlere hazırlanan çerezler ikram edilerek, düğün evinde toplanan erkeklere şerbet sunulmaktadır³⁷⁶. Düğün evindeki konuklardan birisi “Düğünün ne sağdıcı ne de kahyası var” diyerek ortaya iki şeker atar. Maddi durumu iyi olan güveyin yakın arkadaşlarından birisi şekerlerden birini alarak “Ben sağdıcı”, diğer şeker alan başka bir arkadaş da “Ben kahyayım” demek suretiyle düğün sırasında denetim ve yönetim sorumluluğunu üstlenerek gerdeğe kadar güveyin yanından ayrılmazlar³⁷⁷.

Kız evinde kına gecesi eğlencesi yapılmaktadır. Bu eğlencede baş övme türküleri söylenir. Evlenecek kız, emsalleri tarafından getirilerek bir sandalyeye oturtulur. Yönü kıbleye çevrilir. Orada bulunanlardan ehil bir kadın başövcü olur

³⁷² Çakır, a.g.m., s.1.

³⁷³ Yurt Ansiklopedisi, s. 7690.

³⁷⁴ Cengiz Çetin, “Türk Düğün Gelenekleri ve Kutsal Evlilik Ritüeli”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. 48, Ankara, 2008, s. 114.

³⁷⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 7691.

³⁷⁶ Gündüz, a.g.m., s. 822.

³⁷⁷ Yurt Ansiklopedisi, s.7691.

ve eline bir tef alarak gelinin görümcelerini oyuna kaldırır. Bağöven türkü söylerken geline de kına yakılır³⁷⁸. Bağöven tarafından söylenen türkünün sözleri Ŗyledir³⁷⁹:

Elimi soktum astara
Elimi kesti testere
Mevlam Ėrinlik göstere
Kız anam, kına kutlu olsun
Yarının ağzı tatlı olsun
Kurdular düğün ağını
O döver kızın bağını
Çağırın kızın gardağını
Biner atın iyisine
Çıkar yolun kıyısına
Çağırın bey dayısına
Ayrılık anam ayrılık
Ayrılık eğim ayrılık
Saç ağası saçtan yüce
Görelim ayrılık nice
Sen duracaksın gece
Ayrılık anam ayrılık
Ayrılık eğim ayrılık
Atımın kuyruğu seçek
Sineme vurdun bıçak
Ayrılık günlerim gerçek
Ayrılık anam ayrılık
Ayrılık eğim ayrılık

Kına gecesi eğlencesinin sabahında davul ve zurna eğliğinde gelini almak için hazırlıklar tamamlanır. En önde seymenlerin bulunduğu düğün alayı toplanarak kız evine doğru hareket edilir³⁸⁰.

³⁷⁸ Mavili, a.g.t., s. 10.

³⁷⁹ Hayrettin Rayman; *Yozgat Folkloru*, Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2004, s. 294.

Düğün alayı kız evine girmeden önce çevrede bir tur atar ve uygun yerlerde at yarıĞ, güreĞ cirit gibi geleneksel yarıĞmalar düzenlenir³⁸¹. Cumhuriyet Bayramı, Zafer Bayramı vb. özel günlerde organize edilen cirit oyunu nadiren de olsa düğün törenlerinde de düzenlenmektedir. Yozgat'ın bazı köyleri bu eski oyunu günümüze kadar muhafaza etmişlerdir.

Anadolu'da gelin kızın bekâretiyle ilgili geleneksel inanışların benzerlerini Yozgat yöresinde de görmek mümkündür³⁸². Yozgat'ta kızın aifliğini belirtmek için beline kırmızı kuşak bağlanmaktadır. Düğün eğlencesi sonrası gelin, kız evinden dualar eĞliğinde çıkarılarak oğlan evine götürülür³⁸³.

4. BAYRAM VE KUTLAMALAR

1928 yılı Cumhuriyet Bayramı Çehir merkez ve kazalarında büyük bir coşkuyla kutlanmıştır. Yozgat'ta bayram kutlamalarının hazırlıklarına her yıl olduğu gibi birkaç gün önceden başlanmaktadır. Bayram sabahı halk hükümet meydanına akın etmiş her taraf Türk bayraklarıyla süslenmiştir. Türk bayrakları, resmi ve hususi binalara da asılarak bayram coşkusu devlet ve millet ele ele büyük bir coşkuyla kutlanmıştır. 1928 yılı Cumhuriyet Bayramı kutlamalarıyla ilgili olarak Yozgat Gazetesi'nin 31 Ekim 1928 tarihli nüshasında şu ifadeler yer verilmiştir³⁸⁴.

Hükümet meydanında program saat 10 da başladı. Yarım saat önceden tüm mektepler, muntazam yürüyüşleriyle, milli marşları okuyarak tören alanına geldiler. Mekteplileri jandarma ve polisler takip etti. Vali Ali Rıza Bey ve bilumum memurlarla tören alanına geldiler. Halk büyük meydanı doldurmuştu. Vali beyin de gelmesiyle tören başladı. Orta mektep talebelerinde Mediha ve genç bir mektepli günün anlam ve önemini anlatan hitaplar yapmışlardı. Mekteplilerin hitaplarından sonra genç mektepli kızlar Cumhuriyet marşını söylediler. Tören sonunda valilikte resmi tebrik merasimi yapılmıştır. Yanlarında defterdar Cemil bey, Belediye reisi Bahri beylerle beraber askeriye, halk fırkasına, Türk ocağına, belediye ye giderek

³⁸⁰ Yozgat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

³⁸¹ Yurt Ansiklopedisi, s.7691.

³⁸² Çetin, a.g.m., s. 117.

³⁸³ Hamit Zübeyr Koçay; *Türkiye Türk Düğünleri Üzerine Mukayeseli Malzeme*, Maarif Matbaası, Ankara, 1944, s. 264.

³⁸⁴ Yozgat Gazetesi, nr. 360, 31 Ekim 1928, s. 1.

iadeyi ziyaret etmiştir. Akşam vali bey, valilik namına meclis-i umumi salonunda 40 kişilik bir davet vermiştir. Vali ve eşleriyle misafirleriyle ilgilendiler. Saat 7.30 misafirlerin hepsi gelmiş yemek başlamıştır. Yemek 1 saat 40 dakika sürmüştür. Vali bey konuşma yapmıştır.

Yayımlanan gazete haberinde de ifade edildiği gibi Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına halk büyük önem vermiş ve yöneticilerle birlikte bayram kutlamalarına eşlik etmiştir.

4.1. PANAYIR

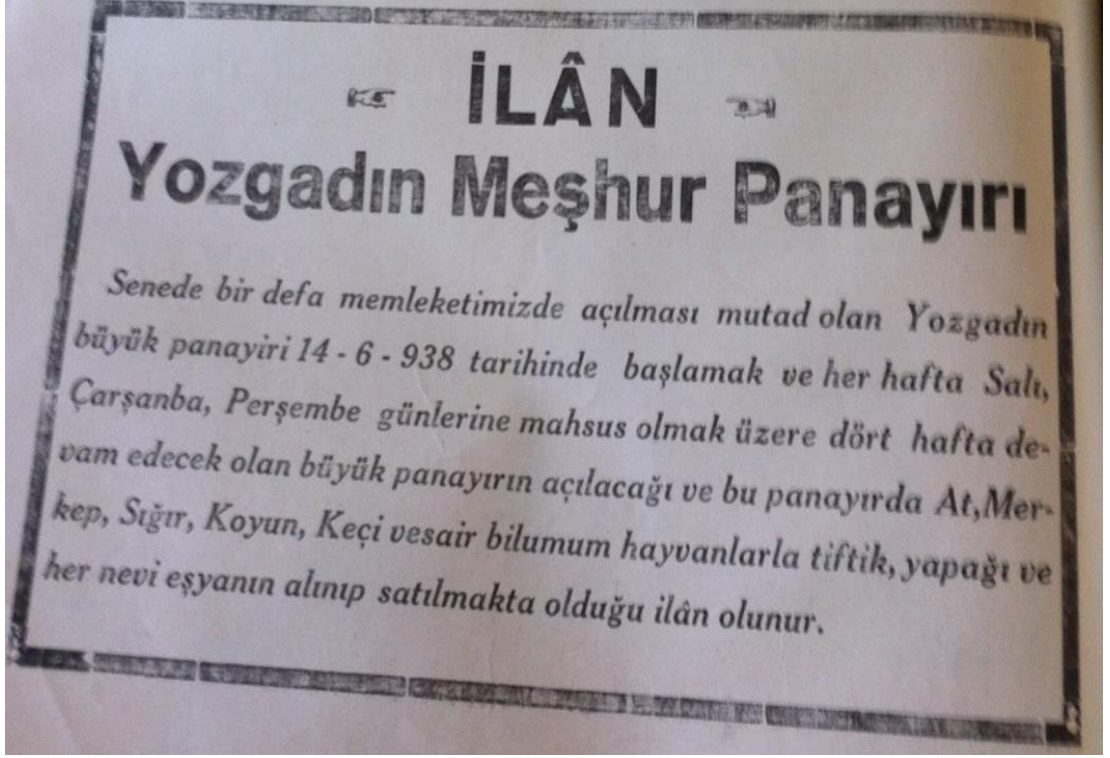
Panayirlarda çoğunlukla zirai ve hayvansal ürünler tanıtılmaktadır. 1928 yılında düzenlenen panayıra sadece Yozgat'tan değil, Kırşehir, Çorum, Zile ve Kayseri gibi komşu illerden üreticiler de katılım göstermiştir³⁸⁵. Yozgat Gazetesi'nin 1928 yılında düzenlenen panayır hakkında yayınladığı haber şöyledir³⁸⁶:

Her senenin panayırında mahsulattan gayri panayırın revaçlı olduğu senelerde mahsulat üzerine de muamele cereyan ederdi. Hayvanat, mamulât ve masnuat üzerine emsalsiz satışlar olur, halk bu fazla olan malını değerli fiyatla satarak mühim istifadeler temin ederdi. Ki bu satıcıların galip bir küntlesini köylülerimiz teşkil ederdi. Bu sene yine köylü panayıra ineğini, manda öküz ve davarını getirmiş, alıcılara teğir ediyor. Altı yedi bin canlı mahlûkun teşkil ettiği bu iktisat mahçerinde bağıdöndürücü bir durgunluğun çahidi olmak ne fena bir neticedir. zavallı köylünün, yularından tutup müçeriye teçir ettiği ineğine on lira fiyat verilmesi, altmışyetmiş lira değerindeki mandasını yirmi beçotuz liraya kimsenin alamaması, genç bir düve ile lağar bir merkebietmesi bizi düçündürecek bir levhadır. Memleketin iktisadiyatı köylünün omuzlarına dayanırken, onu bu feci vaziyette görmek ne kadar elim ise, bu felaketin esbabını ortadan kaldıracak tedabiri her gün biraz daha ihmal etmek o nispette fecidir.

³⁸⁵ Yozgat Gazetesi nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 1.

³⁸⁶ Yozgat Gazetesi nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 1.

Şekil 5: Yozgat'ta Kurulan Panayıra Ait Gazete İlanı

Kaynak: Yozgat Gazetesi, 8 Haziran 1938, Sayı: 850, s.2.

14 Haziran 1938 yılında kurulan ve 4 hafta boyunca her hafta Salı, Çarşamba, Perşembe günleri ziyaret edilebilecek olan panayırda, her çeşit canlı hayvanın yanı sıra bir çok eşyanında satışı sunulduğu dönemin gazeteleri aracılığıyla halka duyurulmuştur.

1928 yılı itibariyle Yozgat ve çevresinde yaşayan halkın maddi durumlarının yeteri kadar iyi olmaması nedeniyle panayırda ortaya çıkan ticaret hacmi üreticileri memnun etmemiştir.

4.2. TASARRUF HAFTASI KUTLAMALARI

Tasarruf Haftası Yozgat ilinde büyük coşkuyla kutlanmaktadır. Halk her yıl gerçekleştirilen tasarruf haftası kutlamalarına büyük ilgi göstermektedir. Halkın kutlamalara bu denli yoğun ilgi göstermesinin nedeni yerli malına verdiği önemden kaynaklanmaktadır.

Yozgat'ta Tasarruf Haftası kutlamalarıyla ilgili olarak 1932 yılında çıkan Yozgat Gazetesi'nin haberine göre, Yozgat ili Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin bu hafta için dikkat çeken bir program hazırladığı ifade edilmiştir. Bu programa göre tasarruf haftası kutlamaları Pazartesi sabah Halk Fırkası önünde toplanan vatandaşlara Vali Bey'in yapacağı açılış konuşmasıyla başlayacaktır³⁸⁷.

Vali Bey'in yapacağı açılış konuşmasından sonra protokol heyetiyle birlikte vatandaşların, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin hazırlanan yerli malı sergisini ziyaret etmesi, ziyaret sırasında Tasarruf Cemiyeti Başkanı Şeref Bey'in yapacağı konuşmayla sergi hakkında bilgi vermesi, protokol heyetine ve cemiyet üyelerine kutlamalara katılarak vermiş oldukları destek için teşekkür etmesi planlanmıştır³⁸⁸.

Yerli malı haftası hakkında bir esnafın görüşleri 1931 yılında basılan Yozgat Gazetesi'ne şu şekilde haber olmuştur³⁸⁹:

Milli iktisadı kurtarıp iktisadi istikbali kazanmanın ancak yerli malı kullanmakla mümkün olabileceğini vicdanlarımızla takdir ettik. İktisadi istikbali olmayan milletlere yarım millet namı verilen Şu devirde milli iktisadımızı yükselterek itila edebilmemiz için yerli mamulât ve masnuata rağbet gösteren hamiyetli hemşerilerime bir hizmet olmak üzere yerli kumaşın elbise yaptırıcılardan nısıf ücret almak suretile bir fedakârlıkta bulunacağımı ve elbiselerinin imalinde daha fazla dikkat edeceğimi Şerefle arz ederim.

Yozgat halkı tasarruf haftasını elinden geldiği ölçüde desteklemiştir ve teşekkür etmiştir. Yozgat'ta tasarruf haftası kutlamaları yanı sıra Cumhuriyetin Şanı, Zafer Bayramı v.b milli bayramlar da büyük bir coşku, heyecan ve çetli etkinliklerle (at koşulları ve cirit ve pehliven güreşleri ve okul talebeleri tarafından dahi muhtelif oyunlar tertip edilmesi vb) kutlanmıştır³⁹⁰.

³⁸⁷ Yozgat Gazetesi , 14 Kânunuevvel 1932, Sayı: 570, Tesisi:1921, s. 2.

³⁸⁸ Yozgat Gazetesi. 28 Şirince Teşrin 1934, Sayı: 668, s.1.

³⁸⁹ Yozgat Gazetesi, 16 Kânunuevvel 1931, Sayısı: 519, s. 2.

³⁹⁰ BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 7. BÜRO, Yer No: 1149.32..2.

5. DÖNÜŞÜM YERLERİ

Yozgat muhitinde bulunan türbelerin birçoğu, halk tarafından Gıfa merkezleri olarak kabul edilmiştir. Gıfa aramak için buralara gidilerek dualar edilmiştir. Bu önemli türbelerden bazıları şunlardır:

Bun Baba Türbesi (Mum Baba): Türbeye bir bina bulunmayıp duvarlarla çevrili bir bahçe içerisinde yer almaktadır. Tarihi geçmiş bilinmeyen bu yer uzun süredir yöre halkı tarafından ziyaret edilmektedir. Türbede yattığına inanılan Bun Baba'nın Yozgat merkez ilçede türbeleri bulunan Nohutlu Baba ve Sarı Baba ile kardeş olduğuna inanılmaktadır. Bu türbeye hasta çocuklar, Gıfa bulmaları amacıyla üç hafta boyunca her Perşembe günü getirilerek dualar eşiğinde türbenin çevresinde üç tur gezdirilmektedir. Bu şekilde gelen hastaların bulacağına inanılmaktadır³⁹¹.

ğeyh Osman Bağdadî Türbesi: Bu türbe halk arasında çarpılma olarak adlandırılan “felç” ve “yürüyemeyenler” ocağı olarak bilinmektedir. Özellikle Cuma günleri öğle ile ikinci saatleri arasında türbe ziyaret edilmektedir. Türbenin yanında bulunan suyla abdest alınıp ve namaz kılınır. Hastaların türbe etrafında gezdirilerek Gıfa bulacağına inanılmaktadır³⁹².

Emirci Sultan Türbesi: Yozgat Osman Paşa kasabasında bulunan bu türbede yatan Emirci Sultan Hazretleri, (Hacı Bektaş Veli Hazretleri, Mevlana Hazretleri ile birlikte Hoca Ahmet Yesevî Hazretleri'nin öğrencisi) Anadolu'da İslam Dini'nin yayılmasına öncülük etmiştir. Türbeye, Gıfa bulma niyetiyle felçli, konuşamayan, yürüyemeyen ve çocuğu olmayan hastalar gelmektedir. Çocuğu olmayan hastaların türbe ziyareti sonrası erkek evlat sahibi olmaları halinde doğan çocuklarını ismi “Osman” veya “Emir” konulmaktadır. Türbe içerisindeki büyük tesbihi, hastalar Gıfa aradıkları bölgeye sürerek, Gıfanın en kısa sürede zamanda geleceğine inanırlar³⁹³.

Nohutlu Baba Türbesi: Türbe, Yozgat ilinin kuzeyinde ve Nohutlu Tepesi'nin zirvesine inşa edilmiştir. Yıllardır tek mezardan ibaret olan ve bakımsız bırakılan türbe gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları sonucunda izbe ve eski

³⁹¹ Koçaker, a.g.t., s.21.

³⁹² Uyar, a.g.t., ss. 68-73.

³⁹³ A.g.t., ss. 68-73.

görüntüsünden kurtarılmıştır. Bu türbe hakkında varolan en eski inanış ise türbeye bacasını örtmeden gelen kadınların dualarının kabul olmayacağıdır³⁹⁴.

Hasan Dede Türbesi: Türbe Büyük Çırcırlı Köyü'nde bulunmaktadır. Her türlü hastalığa şifa ocağı olarak görülen bu türbeyi genellikle çocuğu olmayan aileler ziyaret etmektedir³⁹⁵.

Fakıbeyler Türbesi: Türbe adını bulunduğu köyden almıştır. Felçli hastalar, öncelikle türbenin yanında bulunan çeşmede yıkanmaktadır. Daha sonra türbe içersinde iki rekât namaz kılınıp ve şifa bulmak için dua edilmektedir.

Sulu Türbe: Sulu Türbe'yi halk hastalarına şifa bulmak için ziyaret etmektedir. Her türlü hastalık için gelinmektedir. Türbe ziyaretinin ardından hastalıklara şifa için türbenin yanındaki çeşmeden su içilir ve abdest alınır. Örneğin hastalık, bir cilt hastalığıysa ziyaret sonrası o suyla hastalıklı bölge yıkanır. Felçliler ve çocuğu olmayan hastalar, türbe ziyaretinden sonra, türbenin önünden temiz toprak ve su alarak bir kavanoza koymaktadır. Hastalar dertlerine şifa bulana kadar bu kavanozdaki sudan toprağına dokunmamak kaydıyla çok az içmektedirler³⁹⁶.

Ahmet Şevki Ergin Hoca Efendi Türbesi: Yozgat'ın güneyinde çamlık yolu üzerinde kurulu olan Şeyh Zade Camii'nin içinde türbesi bulunmaktadır. Şeyh çok küçük yaşarda Yozgat'a gelmiş ve medrese tahsilini Yozgat'ta tamamlamıştır. Hayatını tasavvuf eğitimine adanmış ve bir çok talebe yetiştirmiştir³⁹⁷. Bu türbenin ziyaret edilmesinin en önemli nedeni, birçok hastanın burda şifa bulduğuna dair halk arasında varolan yaygın inanıştır.

Yozgat ilinde ziyaret edilebilecek diğer önemli yerler arasında³⁹⁸:

1. Ağacadağ ziyaret yeri
2. Aziz baba türbesi
3. Bulgurcu veli ağa türbesi
4. Cadılı dede ve ahmedin türbe

³⁹⁴ Koçaker, a.g.t., s.21.

³⁹⁵ Uyar, a.g.t., ss. 68-73.

³⁹⁶ A.g.t., ss. 68-73.

³⁹⁷ Koçaker, a.g.t., ss. 14-20.

³⁹⁸ A.g.t., ss. 14-20.

5. Ceçbaba ziyaret yeri
6. Çataltepe ziyaret yeri
7. Çıplak ali ocağı
8. Dede ziyaret yerleri
9. Dilek dede ziyaret yeri
10. Ebe müslim
11. Eli büyük türbesi
12. Emir sultan türbesi
13. Geyik baba türbesi
14. Gül baba
15. Kul emin
16. Hacı salih efendi
17. Halil dede
18. Hasan baba
19. Hasan dede türbesi
20. Hıdır baba
21. Hüso baba
22. Iğk baba
23. Öyas ağa yatır
24. Karaziyaret
25. Kırklar
26. Kırtılı baba ziyaret yeri
27. Kuzu baba türbesi
28. Kürt imam bahçesi
29. Körpeli baba türbesi
30. Pir hüsniye ana türbesi
31. Piri baba ziyaret yeri
32. Sapanlı dede
33. Satı ana tekkesi
34. Tayfur baba türbesi
35. Yağ baba

36. YeŒil tekke

37. Yıldız doğan türbesi

sayılabilir. Türbelerin ve ziyaret yerlerinin bu kadar fazla olmasının nedeni halkın sıkıntılarana ve hastalıklarına bu yerlerde çözümler ve Œifa bulacaklarına olan inançlarıdır. Bu ziyaret yerleri ve türbelerin fazla olmasından da anlaşılacağı üzere halk, genel itibari ile türbe ve benzeri yerlerde ziyaret etmekte ve buralarda dertlerine Œifa aramaktadır.

6. GELENEKSEL MESLEKLER

Yozgat'ta geleneksel meslekler günümüzde önemlerini yitirmişlerdir. Bunun nedenleri arasında halkın değişen ihtiyaçları, teknolojiye yaŒanan gelişmeler, meslekte yetiŒmeye istekli çırak bulunamaması sayılabilir. Günümüze kadar ulaşan geleneksel meslekler arasında; semercilik, mestçiler, tenekecilik, terzilik, nalbantlık, kunduracılık, sarraflık, bakırcılık, kürkcülük, abâcılık, tellallık, bıçakçılık sayılmaktadır³⁹⁹.

Yozgat ilinde 1940 ve 1950 yıllarında bıçak yapımı için kamyonların makasları kullanılmıŒtır. Günümüzde ise bıçaklar hazır çelik malzemeden imal edilmektedir. Geleneksel bıçak üretiminde ham çelik körüğün korladığı ateŒe iyice dövülerek istenilen Œikle sokulmaktadır. Bıçak ustalığındaki maharet çeliğe verilen su miktarının ayarlanmasıdır. Bıçak sapı için ya ağaç (gürgen, ceviz) yada keçi, manda boynuzu kullanılmaktadır⁴⁰⁰.

Nalbantçılık 1930'lu yıllarda önemli meslekler arasında sayılmakta iken teknolojinin gelişmeler sonucu yok olan meslekler arasında yerini almıŒtır.

Bakır mutfak eğyalarının kullanıldığı dönemlerde en önemli mesleklerden birisi olan kalaycılık da bugün kaybolmaya yüz tutmuş meslekler arasında yer almaktadır.

³⁹⁹ Yüzgeçer, a.g.t., ss. 306-307.

⁴⁰⁰ Yozgat Valiliği Œ Yılıhı, s. 176-177.

Yozgat ilinde gümüş işemeciliği ile ilgilenen belli sayıda esnaf bulunmaktadır. El işemeciliğinde genellikle kolye, bilezik, künye, küpe, kapı kolları, kapı tokmakları vb. eçyalar yapılmaktadır.

1960'larda Tol aręısı içinde bakırcılar varken bakırcılık mesleği, bugün için birkaç ustanın yağatmaya alığığı unutulmaya yüz tutmuğ bir sanat halini almıçır. Günümüzde bakır işemeciliğinde, gümüşe olduğu gibi işenmiğve yapılmığolarak gelen hazır kaplar ve eğyaların satığ yapılmaktadır. Esnaf bir yandan yok olmadan sanatını devam ettirmeye alığırken diğer yandan da çeğitli sorunlarla bağetmeye alığmaktadır. Arağırılan dönemde esnafın bağetmeye alığığı sorunlardan birisi temizlik konusu ve diğeri ise veresiye satığsonrası ürünün ücretinin zamanında tahsil edilememesidir. 31 Ekim 1928 tarihli Yozgat Gazetesi'nde esnafın durumu ve vaziyeti hakkında geniğbir haber yayımlandığı görülür. Bu haberde⁴⁰¹:

Memleket iktisadının küçük cüzü damları olan esnafımızın bugünkü vaziyeti hakkında bir malumat elde etmeği faydalı bulduk. Muhtelif sanayi erbabıyla ayrı ayrı temas ettik. Elde ettiğimiz netice maalesef müsbet değildir. tıda kunduracı sanatkarlarıyla temas ettik bu sanat erbabı son senelerde iğerinin durgun gitmesinden müçteki bulunuyorlar. Memlekette hüküm süren iktisadi darlık yüzünden müğterilerinin azaldığını evvelce geceleri bile alığmak zarureti karęsında iken şimdi tezgâhları bağında müğteri beklediklerini elde ettikleri dükkân kirasını hükümet tekâlifini tediye edemediklerini maiğet buhranıyla peneleğtiklerini haber verdiler. Saralarla yaptığımız temasta bunları daha ziyade müçteki bulduk evvelce hayvanına yüz yüz elli lira verip takım yaptıran müğterilerin bu gün hikaye olunduğu ellerindeki sermayelerini satmak suretiyle karınlarını duyurdukları yana yakıla hikaye ettiler. Demircilerle yaptığımız hasbıhalde bu sanat erbabının dünkü kazançlı iğerinden bir şey kalmadığını her kesin maiğeti karęsında oluruyla idare ettiğini yeni masraflardan ictinab suretiyle umumi muzayekeden ucuz kurtulmağa alığıklarını öğrendik. marangozlar yaptığımız temas bizi iki safha karęsında bulundurdu. Yapıcılıkla geçinen marangozlar iğ bulmamaktan müteğeki ince iğ yapan doğramacılar ise fazla sipariękaręsında yetiemediklerini ifade ediyorlar. Ki esasen memletimizde marangozluğun ince içte uğrağan sanatkârlar adedi üçten fazla

⁴⁰¹ Yozgat Gazetesi, nr.360, 31 Ekim 1928, s.2.

olmadığı için bunlar tabiyetiyle memleketin umumi ihtiyacına kafi gelememektedir. Terzi esnafı bilhassa diğer sanatkârlardan daha fazla müçteki, terzilerin hemen hepsi eski elbiseleri türkistan yapmakla yahud ufak tefek tamirle meçgul bu bulunuyorlar. Umumi durgunluğun sebebi hakkında yapılan tahkikatta aldığımız netice çudur. Halk parasızlık yüzünden umumi bir muzayaka içinde herkes oluver ile idare etmek zaruretindedir. Kuraklık yüzünden istihsalin azlığı memlekette kazanç miktarını adam akıllı tenfiz emiçdenilmektedir.

Gazete haberinden de anlaçılacağı üzere esnaf ve sanatkarların dönemin iktisadi çartları altında ezildiği ve sor durumda olduğu anlaçılmaktadır.

7. GELENEKSEL SPORLAR

Günlük hayatta tarihi ve coğrafi yapısı nedeniyle Yozgat ilinde at arabasından yararlanıldığı görülmektedir. Vatandaş atı hem binek olarak hemde günlük yaçantılarında kullanmaktadır. Yöre halkı binicilik konusunda üstün meziyetlere sahiptir. Bu nedenle cirit spor Yozgat ve yöresinde çok geliçmiştir.

Cirit eskiden beri Türklerin oynadığı bir kahramanlık ve cesaret oyunudur. Bu oyuna Yozgatlılarda çok merak sarmıçardır. Hatta evinde ekmeği bile olmayanın cirit oynamak için bir atı bulundurduğu söylenir. Düğünlerde bile ara sıra cirit oyununa rastlanmaktadır. Bazı Yozgat köyleri bu eski oyunu hala bir gelenek olarak muhafaza ederler. Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar devam eden cirip sporu müsabakaları Yozgat ilinde Abdullah Ağa bahçesinde gerçekleştirilmektedir⁴⁰².

1928 yılındaki cirit oyunları da her yıl olduğu gibi Nisan ayının müsait günlerinde baçamıçır. Abdullah Ağa bahçesi civarında yapılan yarıçara çok değerli atlar ve sporcular katılmıçır⁴⁰³.

⁴⁰² Koç, a.g.e., s. 65.

⁴⁰³ Yozgat Gazetesi nr. 333, 25 Nisan 1928, s. 4.

Şekil 6: At Yarışları

Kaynak: Yozgat Gazetesi.3 Mayıs 1939, Sayı: 894, s.4

KurtuluşSavaşı sırasında Yozgat'ın süvari alayı ciritle oyununa verdiği kıymet sayesinde büyük başarılar elde etmiştir. Kurtuluşsavaşında 300 süvariden oluşan bir birlikle kendilerinden çok daha kalabalık düşman askerlerini, ciritle oyunundaki maharetleri sayesinde savaş alanında hezimete uğratmıştır⁴⁰⁴.

Döneme ait gazetelerden edinilen bilgilere göre ciritle sporunun yanı sıra güreş sporuna da Yozgat ve yöresinde yoğun ilgi duyulmaktadır. Yozgat gazetesinin 1936 yılına ait nüshasında Hasbekli Habib Yiğitsoy ile Güllüklü Mustafa pehlivanlar arasında yapılan bir serbest güreş müsabakasından bahsedilmiştir. Çok çetin geçen müsabakayı favori olarak gösterilen Habib Yiğitsoy'un kazanacağı düşünülürken Güllüklü Mustafa Habibi müsabakayı galip tamamlamıştır. Müsabakayla ilgili olarak gazetede yer alan yorumlarda serbest güreş konusunda deneyimsiz olan Habib

⁴⁰⁴ Koç, a.g.e., s. 65.

Yiğitsoy'un Güllüklü Mustafa Habibi'nin ustaca oyunları karşısında ne yapacağını gösterdiği ifade edilmektedir⁴⁰⁵.

Yozgat'ın kış sporlarına çok elverişli ve kayakçılık konusunda Uludağ'dan daha ileri seviyede ve daha güzel yerleri olduğuna inanıldığından bu sporun teşvik edilmesi ve Yozgat ilinin tanıtımı amacıyla, kayakçıların ihtiyacı olan malzemelerin tamamı vilayet tarafından temin edilerek Yozgat'a getirilmiştir. 1938 yılında Ankara'dan gelen kayakçılar arasında Almanya ve Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde eğitimlerini tamamlamış ve kayak sporuyla ilgili doktorlarda bulunmaktadır. Kayak yapmak için Yozgat'a gelen misafirler gördükleri manzaranın güzelliği karşısında şaşkınlığa uğramıştır. Yozgat ili Ankara'ya en yakın illerden birisidir. Bu nedenle gelecek sene ile gelecek kayak sporuyla ilgilenen kişi sayısında artış beklenmektedir⁴⁰⁶.

22 Ocak 1949 yılında Yozgat spor bölgesi sporcularından 19 kayakçının iştirakiyle Yozgat ilinde düzenlenen kayak müsabakalarının birinci etabında 18 kilometrelik mukavemet yarışması yapılmıştır. Çok sert hava şartları altında gerçekleştirilen müsabakalar son derece başarılı şekilde gerçekleştirilmiştir. Müsabakalarda 57 dakika 35 saniye ile Yaşar Eryağar birinci, 58 dakika 26 saniye ile Fikret Tanıçman ikinci ve 60 dakika ile Yılmaz Öner üçüncü olmuştur⁴⁰⁷.

23 Ocak 1949 Pazar günü gerçekleştirilen 200 metre küçükler slalom 1 dakika 4 saniye 11 salise ile Fikret Tanıçman birinci, 1 dakika 12 saniye 8 salise ile Ahmet Ökçü ikinci ve 1 dakika 20 salise ile Ali gahin üçüncü olmuştur⁴⁰⁸.

1954'te daha iyi spor imkânlarının halka sunulması için Yozgat ilinde bir türlü tamamlanamayan spor salonu için ödenek istenerek Demokrat Parti döneminde spor kompleksi inşaatının bitirilmesi amaçlanmıştır. Gençliğin her türlü faaliyetleri ve toplu halde yapılacak etkinlikler için müsait olacak şekilde planlanan spor salonu

⁴⁰⁵ Yozgat Gazetesi. 29 Nisan 1936, Sayı:742, s.3.

⁴⁰⁶ Yozgat Gazetesi. 23 Şubat 1938, Sayı:835, s.1.

⁴⁰⁷ Yozgat Gazetesi. 27 Ocak 1949, Sayı:1249, s.1.

⁴⁰⁸ Yozgat Gazetesi. 27 Ocak 1949, Sayı:1249, s.1.

Demokrat Parti Hükümeti'nin en büyük eseri olacağından tamamlanması için 150.000 lira kadar bir para ayrılmasıdır⁴⁰⁹.

8. SAĞLIK TURİZMİ

8.1. TERZİLEKAPLICALARI

Etiler ve Romalılar devrinden bugüne kadar büyük bir öneme sahip olan ve kaplıca suyunun birçok hastalıklağa şifa olduğuna inanılan Terzili kaplıcalarında meydana gelen yıpranma nedeniyle vilayet tarafından kapsamlı bir tadilat işi yaptırılmıştır. Kaplıcada yapılan düzenlemeler arasında⁴¹⁰:

1. Kaplıcaya ulaşımı sağlamak amacıyla otobüs firmalarıyla yapılacak anlaşma sonrası Yozgat, Maden ve Boğazlıyan'dan kaplıcaya sabah ve akşam otobüs seferlerinin düzenlenmesinin sağlanması,
2. Yolcular tarafından ödenmesi kararlaştırılan ücretin dışında seyahat edecek yolcu olmadığı takdirde seyahat masraflarının encümen tarafından karşılanması,
3. Kaplıcaya ilgili artırmak için sonbahar ayında panayır kurulması,
4. Kaplıcaya gelen vatandaşların rahat etmelerini sağlamak maksadıyla dinlenme yerleri ve gazino inşa edilmesi

⁴⁰⁹ BCA, Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: D3, Yer No: 50.302..14

⁴¹⁰ Yozgat Gazetesi.12 Haziran 1935, Sayı:696, s.1.

Şekil 7: Sorgun ve Terzili Kaplıcaları

Kaynak: Yozgat Gazetesi.9 Mart 1938, Sayı: 837, s.2.

Kaplıcaları kullanmak için gelen vatandaşların hertürlü ihtiyacının karşılanması için yapılan bu çalışmalar nedeniyle kaplıcaı kullanabilmek maksadıyla ödenen ücretlerde de artışa gidilmesi zaruretini ortaya çıkarmıştır. Bu durum 1934 yılı Temmuz ayında çıkan Yozgat Gazetesi vasıtasıyla halka duyurulmuştur⁴¹¹.

9. TOPLUMSAL SORUNLAR VE YARDIMLAĞMA

9.1. TOPLUMSAL SORUNLAR

9.1.1. Elektrik ve Su Kesintileri

ğubat 1935'te Yozgat Gazetesinde Yozgat ilinin su sıkıntısıyla ilgili olarak yayımlanan haber üzerine Yozgat Belediye Başkanı A. Uslu tarafından gazetesimize

⁴¹¹ Kaplıca Müsteciri Meyhur Oğlu Haydar, Yozgat Gazetesi. 4 Temmuz 1934, Sayı: 648, s. 2.

gönderilen cevap yazısında yazısında yapılan çalışmalarla ilgili olarak Çi hususlara yer verilmiştir⁴¹²:

Su derdimiz, su içimiz bağı altındaki yazınızı okudum. şehir içindeki alaka ve duygunuza karışevince ve kıvanç duyduğumuzu bildiririm. Kasaba kenarında akan şeker pınar, Çirçir sularına geçen sene belediyece birer depo yapılmış ise de , su yollarının eskisi gibi künklerle gelmesinde beğ görülmemiştir. Bahusus belediye bütçesinin çelik ve font borularla suların getirilmesini temin edecek vaziyeti olmadığı malumunuz olsa gerektir. Diğer suların gelirleri belediyeye devir edilmemiş ve sefım bay Yusuf Duygu tarafından bu hususta teçebbüslerde bulunulmuş ise de neticelendirilememiştir. Binaenaleyh Belediye kanununun 158 inci maddesinin son fıkrasını tatbik etmek ve ettirmek her zaman mümkündür.

Yüce Valimiz içme suların fenni projesinin ilk önce yaptırılarak harcanacak para belli olduktan sonra belediyece mümkün olan miktarı bütçeden tasarruf ve kısmen de istikraz sureti ile temin edilebileceği – evvelce tebliğ olunduğunu bildirir. Filhakika belediyemizin mali vaziyeti yüksek valimizce malum olduğundan ve beğ senelik programımızın beğinci senesinde olduğumuz halde programlı masrafların ve içerin hemen hiç birisinin sonucunu elde edememesinden belediyenin muhtaç olduğu bütün içerde valimizin gereği gibi yardım ve kıymetli düğünelerini ve rehberliklerini beklemek hakkımız olduğu gibi kendisinde var olma yardımı esirgememekte olduğunu minnetle anarız. Lakin teğini sani içtimasında belediye meclisi fenni su isalesinde mustakbal şehir planı lazım olacağına binaen evel emirde elektrik tesviyeyi münhaslı harit aile şehrin müstakbel planının yaptırılmasını ve çimdilik mesainin bu cihetlere bir taraftan istikraz karışığı olarak gayri müseccel belediye emlakının tescili ve sigorta muamelesi ile kıymet taktiri hususlarının temininden sonra gayri menkul ipotek sureti ile bilahare istikraz akti hususna kara verilmiştir. Belediyenin bu karardan sonra değerli şehir mütehasssızlarından birisinin celbine teçebbüs etmiş ve elektrik içinde müteaddit şirketlerle muharebe de bulunmaakla beraber elde buluna makinenin temin için de meclisten mezuniyet alınmış ve icabına teçebbüs edilmiştir. Halkımızın ve münevverimizin muzaharatlarını bekleriz.

Yozgat Gazetesinin 705 sayılı nüshasında yayımlanan yazıda Yozgat ilinin en önemli ihtiyaçlarından birisi olan elektrikliğin vatandaşara çok yüksek fiyattan satılmasının yöre halkını soktuğı zor durum anlatılmaktadır. Uray tarafından sağlanan elektrikliğin yetersizliğı yanı sıra elektrikliğin kilovatının otuz kuruşolmasının büyük haksızlık olduğu ve dünyanın en pahalı elektrikliğinin Yozgat ve yöresinde kullanıldığı iddia edilmektedir⁴¹³.

⁴¹² Yozgat Gazetesi. 27 şubat 1935, Sayı: 681, s.1.

⁴¹³ Yozgat Gazetesi. 14 Ağustos 1935, Sayı:705, s.1.

Urayın elektrik için her gün harcadığı paranın miktarı ile elektiriğin kilovat saat fiyatı arasında büyük bir fark mevcuttur. Haberde urayın elektrik üretimi için kömüre, iÇiye ve baÇka Çeylerin maliyetlerine katlanıyor olması durumunda elektirik maliyetlerinin yüksekliği hoğgörülebileceği ifade edilmiÇir. Ancak uray kar eden bir kurumdur. Haberde kar eden bir kurumun Yozgat ve yöresinde kilovat saati 30 kuruÇa elektirik satmasının büyük hata olduğu belirtilmektedir.⁴¹⁴.

Yozgat ilinde zaman zaman ortaya çıkan elektrik ihtiyacındaki artıÇnedeniyle çevre illerden destek alınmıÇır. 1965 yılında elektrik probleminin 3 aylık süre zarfında kesin bir çözüme kavuÇurulması kararı alınmıÇır⁴¹⁵.

9.2. YARDIMLAĞMA

Tayyare Cemiyeti: Atatürk döneminde yolu olmayan, ulaÇım imkanları yılın belirli günlerinde, zorlukla sağlanan memleketin en ücra köy ve kasabalarından bile Türk Tayyare Cemiyetine inanılmaz ölçüde bağıÇve yardımlarda bulunulmaktadır. Elde ettiği ürünün bir kısmını, canlı hayvanını, arazisini, tarlasını, bağını, bahçesini, maaÇını, evlenme yüzüklerini, gelinliğini ve hatta kefen parasını dahi kuruma bağıÇamada yarıÇan Türk köylüsü, kentlisi havacılığa dünyada hiçbir ulusun sağlayamadığı toplu desteği ve katılımı sağlanmıÇır. Bu yardımlardan cemiyetin yayın organında neredeyse herÇeyini bağıÇayan halkın özverisinden Çı Çekilde bahsedilmektedir⁴¹⁶:

Yozgat'a tabi Salmanlı'nın Kayadibi Köyünden 95 yaÇında Mehmet AĞa adında bir köylü beÇyüz lira kıymetindeki bağını cemiyetimize terk ve teberru etmiÇve Yozgat Çubemiz tapusunu cemiyetin üstüne almıÇır Vatan muhabbetini ahar ömründe dahi ispat eden bu ihtiyarın hamiyet ve büyüklüğü umumi merkezce takdir ve Çükânla karÇılamıÇ ve nizamnamemiz mucibince bir altın madalya ile taltifi kararlaÇtırılmıÇır. Demirci kazasının (BayramÇah) köyünden, Hacı Ali Efendinin Zevcesi Zeynep Hanım ölürken (97) lira değerindeki terekesini cemiyetimize teberru

⁴¹⁴ Yozgat Gazetesi. 14 Ağustos 1935, Sayı:705, s.1.

⁴¹⁵ BCA, BaÇbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0. 0, Dosya: E21, Yer No: 94.587..1.

⁴¹⁶ Saime Yüceer, "Atatürk'ün Güvenlik Politikasına Bir Örneğ: Türk Tayyare Cemiyeti-Bursa Örgütü", *Atatürkçü Bakış Dergisi*, Yıl. 2, C. 2, Sayı. 3, Uludağ Üniversitesi Yayını, Bursa, 2004, s. 15.

etmiŒir. En son dakikasında bile vatani vazifesini düŒünü bu büyük kalpli Türk anasına Tanrı’dan rahmet dileriz.

Her yıl olduğu gibi bu 1928 yılında da Tayyare Cemiyeti kurban derilerini toplamak için hazırlıklar yapmıŒır. Halktan, bu kurumun önemini göz ardı etmeksizin dini vazifelerini yerine getirirken milli bir vazifeyi de yerine getirmeleri beklenmektedir. Yozgat halkının Tayyare Cemiyeti’ne yaptığı yardımlar, memleket namına bir tayyare alınacak miktarı bulmuŒ ve bunu dikkate alan merkez Tayyare Cemiyeti Yozgat adını verdikleri bir teyyare satın almıŒır⁴¹⁷.

Devletin kuruma gelir sağlamak amacıyla, bunların dıŒında baŒka birtakım düzenlemeleri de olmuŒ arazi vergilerinin ve ticaretle uğraŒanların verdikleri kazanç vergisi üzerinden kuruma belli bir yüzde ayrılmıŒ 1927’de ithal edilecek sinema filmlerinin ithal yetkisinin THK’ye verilmesine dair Bozok (Yozgat) milletvekili Süleyman Sırrı’nın yasa teklifi kabul edilmiŒ ve on yıl süreyle bu hak THK’ye verilmiŒir. Kurumun gelir sağlaması, sadece halktan gelecek yardımlara bırakılmamıŒ devletin elde ettiği gelirden kuruma kaynak sağlanmaya çalıŒılmıŒır. Devletin, THK’yi bu derece desteklemesinin temelinde, kurumun kuruluŒ amaçlarının etkisi olduğu ileri sürülebilir⁴¹⁸.

Yardım Yurdu: Orta mektep talebeleri, mektebin muhtaç çocuklarına yardım etmek için bir “yardım yurdu” tesis etmiŒir. Yurt görevlileri yurttaki kalan öğrencilerle büyük bir özveriyle ilgilenmekte, ailelerinin eksikliğini hissettirmemeye çalıŒmaktadır. Örneğin yurt idare heyeti hasta bir talebenin tedavisiyle alakadar olmuŒ yurt doktoruna muayene ettirmiŒ doktorun uyarısı üzerine otomobille hastaneye götürmüŒüdür. Öğretmenler, bununla yetinmeyerek baŒka bir öğrenciye elbise tedarik etmiŒer, on kadar talebenin de öğle yemeklerinin Hilal-i Ahmer Cemiyeti’nce verilmesini temin etmiŒerdir⁴¹⁹.

⁴¹⁷Yozgat Gazetesi nr. 338, 29 Mayıs 1928, s. 2.

⁴¹⁸ Hakan Uzun, “Türk Hava Kurumu Gelir Kaynakları: Fitre, Zekât Ve Kurban Derileri Üzerine”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. IV, 15, Yıl 2007/Güz, Ğamir, 2009, s. 168.

⁴¹⁹ Yozgat Gazetesi nr. 327, 7 Mart 1928, s. 3.

Hilal-i Ahmer Cemiyeti ve Deprem: Halkın destek verdiği en önemli yardım kuruluğardandır. Hilal-i Ahmer kanayan yaralarımıza merhem olmak, akan gözyaşarını silmek, felaketin koruyla yanan kalplerin ateşini söndürmek için halk tarafından maddi-manevi elverdiği ölçüde desteklenen en necib bir müessesedir.

Hilal-i Ahmer Cemiyeti'ne verilen önemi anlayabilmek için Mustafa Kemal Atatürk tarafından kullanılan Çı ifadelerine bakmak yeterlidir⁴²⁰.

Efendiler tarih-i harb sıhhiyede ve memleketin muavenet ictimaiyye tarihinde bir mevki mahsus ihraz etmiş olan Türkiye Hilal-i ahmer cemiyetinin bu sene zarfında mübadillerin sıhhi ve ilbas ve iskan umuruna ve memleketin afet-i ictimaiyye ve arzıyyesine yaptığı kıymetli yardımları takdirle zikr ederim.

1928 yılının Haziran ayında Yozgat'ta bağı gösteren kuraklık ve ekonomik sorunlar sebebiyle Hilal-i Ahmer tarafından Yozgat iline 5 bin lira yardım gönderilmiştir. Yozgat Gazetesi'nde bu yardımdan Çı Çekilde bahsedilmektedir⁴²¹:

Memleketimizde hüküm süren içtimai sefaletin elim vaziyeti karşısında memleket muhtaceynini düğükleri sefaletten kurtarmayı mukaddes gayesinin ulvi bir vazifesi telakki eden muhterem Hilal-i Ahmer cemiyeti Çhrimiz merkezine gönderdiği beğ bin lira ile binlerce bedbahtın sefaletine yetiçmiç, birçok gözyaşarını silmiç, aç midelere bir lokma ekmek bırakmaya muvaffak olmuçtır. Hilal-i Ahmer cemiyeti merkez-i umumisinden yapılan bu muavenetin iki bin lirası merkez ve köyelerine, bin beğyüz lirası Selmanlı nahiyesine, bin lirası Kızılkoca nahiyesine, beğyüz lirası da Boğazlıyan kazasındaki muhtaceyne tahsis edilmiçtir. Muhtaceynin miktarı Çhrimiz merkezince tespit edilerek behr-i nüfusa isabet eden miktar bir komisyon marifetiyle köy ve mahalle muhtarları müvacehesinde tevzi edilmiçtir. Kızılkoca nahiyesi tevziyatını Halk Fırkası merkez kaza mutemedi Celal, Hilal-i Ahmer azasından Bekir Beyler, Selmanlı nahiyesi tevziyatını Halk Fırkası azasından Mirahurzade Kemal, ticaret odasından Ali Efendiler icra etmek suretiyle ibraz-ı hamiyet etmiçtir. ğehrin ve aç nahiye köyelerinin tevziyatı hitam bulmak üzeredir.

1928 yılının Temmuz ayında yine Hilal-i Ahmer Cemiyeti tarafından Akdağ kazasına 1500 lira yardım gönderildiği ifade edilmiştir. 1928 yılında Hilal-i Ahmer

⁴²⁰ Özdemir, a.g.t., s. 26.

⁴²¹ Yozgat Gazetesi nr. 340, 13 Haziran 1928, s. 2.

Cemiyeti aracılığıyla Yozgat'a yapılan toplam yardım miktarı 6500 lirayı bulmuştur⁴²².

Ç Anadolu Bölgesi'nde 1923-1938 yılları arasında Konya, Kırşehir, Yozgat ve Kayseri gibi yerlerde sel baskını ya da deprem gibi felaketler yaşamış ve halk bu durumdan olumsuz olarak etkilenmiştir. 1931 yılında meydana gelen deprem sonrası ilde yaşayan halk maddi ve manevi olarak büyük kayıplar yaşamıştır⁴²³. Depremden etkilenen olan halkın bir kısmı yeni iskân yerlerine taşınırken, bir kısmı mevcut evlerin tamir edilmesiyle hayatlarına devam etmiştir. Deprem ve sel felâketlerine maruz kalmış olan halkın en büyük yardımcılarından biri, hiç şüphesiz Hilâl-i Ahmer Cemiyeti olmuştur⁴²⁴.

26.4.1938 tarihli Çıra Vekilleri Heyeti kararıyla Kırşehir ve Yozgat'ta meydana gelen deprem üzerine gönderilen heyetin verdiği rapor incelenmiş ayrıca Kayseri vilâyetinin Bağ Köyü'nde sarsıntı dolayısıyla kopan bir kayanın ileride tahribat yapacağı düşünülerek bu köyün yerinin değiştirilmesine 25 Mayıs 1938 tarihli toplantıda karar verilmiştir. Rapora ve depremin bu sahada yapmış olduğu tahribat derecesine göre, yapılması gereken iş hacminin 3.000.000 lirayı geçen bir masrafa ulaşacağı görülmüştür. Bu miktarın gerek bütçe dâhilinde ve gerekse hâricinde, herhangi bir şekilde temin edilmesine imkân yoktur. Bu sebeple daha önce Hilâl-i Ahmere verilmiş olan 30.000 lira ile bu defa özel bir kanun ile tahsisi kararlaştırılan 500.000 lira ve Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nce toplanmakta olan yardım oranında, yer sarsıntısından zarar gören halka evlerini yapmak hususunda yardımda bulunulacaktır⁴²⁵.

Yapılması kararlaştırılan bu işlerle, zarara uğrayan halkın en kısa sürede eski hayat şartlarına kavuşmaları istenmiş bu nedenle pek çok malzeme ve ustanın mümkün merteye kendi sahalarından temini emredilmiştir. Böylece malzeme taşınması ve usta tedariki gibi meselelerle uğraşılmayarak, hemen tamirat işine geçilebilecektir. Bu arada 19 Nisan'da meydana gelen Kırşehir depreminden

⁴²² Yozgat Gazetesi nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 2.

⁴²³ BCA, Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 7351, Yer No: 66.441..9.

⁴²⁴ Sarı, a.g.t., s. 397.

⁴²⁵ A.g.t., s. 399.

Ankara'da etkilenmiştir. Haymana'da bazı hayvanlar telef olurken, Koçhisar'da ise, binaların %75'inde çatlaklar meydana gelmiş Keskin kazasında da yine bazı binalarda çatlaklar oluşmuştur. Hasandede Köyü'nde ise, evlerin %98'i oturulamayacak duruma gelmiş Seyfili ve Cinali Köyleri'nde birçok ev yıkılmıştır. Kırşehir depreminin etkisi Yozgat'ta da gözlenmiştir. Yerköy'de bazı resmi bina ev ve dükkânların duvarları çatlamış Salmanlı nahiyesinde 3 ev yıkılmış ve 7 ev de hasara uğramıştır. Sekili köyünde bulunan 59 evden 49'u tamamen yıkılmış olup, 7 tanesi de ağır hasara uğramıştır. Bu sırada Yozgat'ın diğer nahiyelerinde de depremin etkisi hissedilmiştir⁴²⁶.

Kırşehir ve Yozgat'ta 1938'de meydana gelen depremin ardından, bu bölgede yeniden köy kurulması amacıyla harekete geçen hükümet, Dâhiliye Vekili gükürü Kaya'yı görevlendirmiş ve o da görüşlerini bildiren yazısında, köylerin yerlerinin tayininde öncelik verilmesi gereken yerleri;

1. Zلزله tahribatına dayanamayacak yerlerdeki köyler
2. Küçük köyler
3. Arazisi dar, susuz, havası bozuk köyler

Çeklinde tespit etmiş ve köylerin imkanlar dahilinde arazisi çok, suyu bol, havası güzel yerlere yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Himaye-yi Etfal Cemiyeti: Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de kimsesiz çocukların barınabilmesi için Himaye-yi Etfal vb. kuruluşlar tesis edilmiştir. Kısa sürede bu cemiyet ülke genelinde şubeler açarak faaliyete başlamıştır. Adı geçen cemiyet Ankara'da çocuk yurdu kurmuştur. Yozgat'ta da cemiyetin bir şubesi açılmış olmakla beraber faal olmadığı gazete bilgilerinden anılmaktadır. Yozgat Gazetesi, bunun sebebini cemiyeti temsil edenlerin ilgisizliğine bağlamıştır⁴²⁷.

⁴²⁶ Sarı, a.g.t., s. 400.

⁴²⁷ Yozgat Gazetesi nr. 327, 7 Mart 1928, s. 1.

1928 yılında istifalar sonucu Yozgat Himaye-yi Etfal Cemiyeti'nde yeni seçimler yapılmıştır. Yapılan seçimler sonucunda yeni heyet şu şekilde gerçekleştirilmiştir⁴²⁸:

Görevi Adı

Başkan: Çatakzade Celal Bey

Reis-i Sani : Hayet Hanım

Muhasebe Veznedarlığına: Eczacı gükrü Bey

Kâtip Muallim: Naile Hanım.

Bu kurumda çalışanların genel amacı ülke genelinde herhangi bir durumdan ötürü annesiz ve babasız kalan çocukların bakımlarını üstlenmek ve onlara aile sıcaklığı ve sevgisini hissettirmektir. Himaye-yi Etfal Cemiyeti'nin bünyesinde sadece annesiz ve babasız çocuklar bulunmamaktadır. Anne ve babası hayatta olmasına rağmen çocuklarının bakımı sağlayamayan veya aile şiddetine maruz kalan çocuklar da cemiyet himayesine alınmaktadır.

⁴²⁸ Yozgat Gazetesi nr. 354, 19 Eylül 1928, s. 3.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yozgat Ç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Havzası ile Karadeniz Bölgesi'nin Çekerek Havzası'na içerisinde bulunur. ğehirin etrafı Kırıkkale, Çorum, Amasya, Tokat, Sivas, Kayseri, Nevşehir ve Kırşehir illeriyle çevrilmiştir. Yozgat'ın sahip olduğu bu konum itibariyle tarih boyunca farklı uygarlıkların kültürel yapıları içerisinde sürekli olarak değışerek önemli bir merkez haline gelmiştir. Yozgat adının kaynağı konusunda tarihin belirli dönemlerinde farklı isimleri kullandığı bilinmektedir. Yozgat ismi tarih boyunca Uskat, Jusgat, Youzghath, Yüzgat, Yozghourt gibi isimlerle anılmış bir yerdir. Yozgat'ın içinde bulunduğu yöre Cumhuriyet devrine kadar Bozok vilayeti anılmıştır. Cumhuriyet dönemine geldiğinde ise Yozgat olarak kullanılacağı konusunda kesin bir karara varılmıştır.

Yozgat'ın bulunduğu coğrafya türklerin yerleşmesinden önce bir çok millete ev sahipliği etmiştir. Bu kültürlerin burada yaşamış olduklarını bölgede yapılan kazılardan anlamaktayız. ğehir toprakları içinde Hititler, Frigler, Kimmerler, ve birçok devletin izleri görülmektedir. Yozgat ve çevresinde Türkler ilk kez Malazgirt Meydan Savağı'ndan sonra Anadolu'ya gelen Türkler sayesinde yeniden canlanmaya başlamıştır. 1075'te Danişmend Gazi Sivas, Tokat, Yozgat yörelerinde Danişmendli Devleti'nin temellerini attı. Danişmentlilerin üstünlüğü 1143'te Melik Muhammed'in ölümünden sonra başlayan taht kavgalarıyla sona erdi. Yozgat bölgesinin hâkimiyeti Türkiye Selçuklularına geçti. 1243 Köseadağ Savağı'ndan sonra Ğhanlıların egemenliği altına girdi. 1522 tarihinde bölgenin hâkimiyeti Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir. Fakat Osmanlı Devletini son dönemlerdeki isyanlardan etkilenmiştir.

Osmanlı Devletinin XIX.yüzyılın sonları ve XX. yüzyılın başlarında emperyalist güçlere karşı direnmesi konusunda başarısız olmuş ve devlet sürekli olarak yaptığı savağardan büyük kayıplarla dönmüştür. Öyleki en son yapılan I.Dünya savağında yenilen Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918 yılında imzaladığı Mondros Mürtarekesi'yle milli mücadele dönemine girmiş bulunmaktaydı. Bu dönemde Yozgat özellikle milli mücadele döneminin ilk yıllarında çevredeki sözü geçen kişilerin Yozgat'ta başlayan halkı yanığyönlendirme çalışmaları etkili olmuş,

milli mücadeleye destek vermemiş olan Yozgat halkı bu yanlışan kısa sürede dönmüşve milli mücadeleye destek vermiştir. Yozgat, KurtuluşSavaşında merkezi Ankara'da bulunan 20. Kolordu'nun denetimi altına girmiştir.

1920 yılı Mayıs ayının ortalarından itibaren Çapanoğulların'ın silahlı adamlar topladığı haberleri yayılmaya başamıştı. Bu silahlı güçlere karç gelemeyen Ali Beyin komutasındaki birlik Çapanoğullarının silahlı güçlerinin kendilerine daha da güvenmelerine sebep olmuştur. Bunun üzerine 14 Haziran'da Yozgat'ı işgal ettiler. Bu isyanın uzun sürmesinin nedeni Ankara'nın elinde güçlü ve düzenli ordunun bulunmaması, isyan edenlerin bu ülkenin evlatları olması ve boşyere kan akıtılmak istenmemesi aynı zamanda her geçen gün Yunanlı'ların batıda ilerlemesi, önemli sebeplerdir. Ayaklanmayı bastırması için Çerkez Ethem görevlendirildi. 23 Haziran'da Çerkez Ethem Yozgat ęhrini Çapanoğullarından aldı. Bu ęhirde yaşayın insanlar KurtuluşSavaşına gereken desteği sağladılar. Mustafa Kemal'in bölgeye yapmışolduğu 2 gezide de ęhrin ihtiyaçlarını dile getirmişer ve Mustafa Kemal'e olan sevgilerini göstermişerdir. Mustafa Kemal'in o dönemde Yozgat'a ziyaretleri kuçkusuz yöre insanı tarafında büyük bir sevinçle karşlanmışve moral olmuştur.

19. yüzyılın ilk yarısında 15.000 nüfusa ulaşan Yozgat'ın 1914 yılındaki nüfusu 77.000 kişiyi geçmiştir. Yozgat ilinde kent yapısının gelişim süreciyle birlikte okullar ve medreselerdeki gelişimde kendisini göstermeye başamıştır. Yozgat'ın kentleşme sürecinde en büyük pay sahibi olan okul 1167'lerde Abdülcabbarzade Ahmet Paça tarafından inçettirilen Demirli Medresesi ile kütüphanesidi. Medrese hem Yozgat'ın ilim tarihindeki yeri hem de Yozgat'ın ęhirleřmesindeki mühim tesiri nedeniyle Yozgat için önemli bir yere sahiptir. Daha sonraki dönemlerde Çapanoğullarının verdiği desteklerle beraber bölgede eğitim faaliyetleri gelişim sürecine devam etmiştir. Yozgat'ta 13 adet medresenin faaliyet gösterdiği görölmektedir.

Bunların 9 adedi Bozok sancağı diye adlandırılan merkezde, diğerleri ise civar köylerdedir. ęehirde medreselerden başka gerek vakıflar ve loncalarca yaptırılan mahalle mekteplerinin, gerekse devlet tarafından yaptırılan iptidai

okullarının yanı sıra bir rüçhiye, bir idadi ve bir de Darül Muallimin olduğu göze çarpmaktadır. Yozgat'ın öteden beri eğitim-öğretime önem verdiği ve bu hususta istisna denilecek bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Özellikler eğitim masraflarına ait tedbirlerin hassasiyetle ele alındığı görülmektedir. Abdülhamit zamanında Yozgat lisesi yapılmıştır. Bu okullardan anlayacağımız üzere Yozgat Çehrinin tarihin her safhasında eğitime büyük önem verdiği görülmektedir.

Eğitimin önemli bir parçası olan kütüphaneler Yozgat Çehrinde eksik kalmamış ve eğitime katkı getirmesi için desteklenmiştir. İlk teçkilatlı kütüphane 1923'te kurulmuştur. 1959'da çocuk kütüphanesi, halk eğitim kitaplığı açılmıştır.

Cumhuriyet Döneminde başlayan basın hayatı Çehir merkezinde etkin bir şekilde başlamıştır. İlk yayın organı Çehir Gazetesi (1923) yayın hayatına başlarken, arkasından 1938'de Notlar (Fazlı Bilecen) ve Halkevleri'nin yayın organlarını Bozok dergileri izlemiştir. Bu dönemde Yozgat'ta sadece bir tane gazete yayınlanmaktadır. Daha önceleri "Yozgat Gazetesi" adıyla Yozgat matbaası tarafından neşredilen gazetenin Milli Mücadele yıllarında Yozgat Mutasarrıfı İbrahim Bey'in özel ilgi ve gayreti sonucu mutasarrıflık tarafından satın alınarak ismi "Yeni Yozgat" olarak değiştirilmiştir. Yayın hayatına devam etmiştir. Yeni Yozgat Gazetesi Ulusal Kurtuluş savaşından yana bir tutum sergilemiş her zaman Büyük Millet Meclisi Hükümetini desteklemiştir. Misak-ı Milli'nin ve Anadolu'nun sevdalısı olarak yazılarında hep bu temayı işlemiştir.

Halkı her alanda aydınlatan Yeni Yozgat Gazetesi siyasi, içtimai, maarif, ekonomi haberlerinin yanı sıra halkın sağlığı ile de yakından ilgilenmiş ve halkı her fırsatta çeşitli hastalıklara karşı uyarılmış ve bu hastalıklardan korunma yollarını da teker teker sıralamıştır. 1947'de Abbas Sayar ve ğahin Duran'ın kurduğu Bozok gazetesi dışında 1950'lere kadar basın alanında etkin çalışmaların söz edilemez. 1950 sonrasında yeniden canlanan çalışmaların kısa sürede ilçelerde de yaygınlaşmasıyla alan oldukça canlı bir görünüm kazanmıştır. Bu yıllar da çıkan gazetelerden 15'i yayınlarını 1973'te bile sürdürmekteydi. Bunların 11'i il merkezinde, diğerleri Boğazlıyan, Yerköy ve Sorgun ilçelerinden çıkmaktaydı.

Yozgat'ın nüfus yapısına baktığımız zaman farklı uygarlıkların ev sahibi olan Yozgat'ta farklı milletler de yaşadılar ve kültürel mirasa katkıda bulunmuşlardır. Sosyal yaşam ve kültürel öğelere baktığımız zaman Yozgat'ta insanlar ülkemizde de olduğu gibi o dönemlerde yani 1928-1960 yılları arasında genellikle tarımla geçimini sağlamaktaydı. Daha sonraki süreç içerisinde farklı meslek grupları olsa bile ağırlık her zaman için tarım sektöründe olmuştur.

Öte yandan giyim tarzlarında ise Osmanlı döneminden kalma elbiseler cumhuriyetin ilanından sonra da giyilmeye devam etmiştir. Her ne kadar toplum kılık kıyafetlerini değiştirmeye istekli olmuşsa da bu süreç kadınlarda oldukça zaman almıştır. Beslenme ve yemek alışkanlıklarında ise genellikle Ç Anadolu mutfağının etkileri görmek mümkündür. Ekonomik seviye ile alakalı olduğunu bildiğimiz beslenme tarzını Yozgat kendi içerisinde oluşturmuştur. Genellikle kurubaklagil, etli yemekler ağırlık kazanmıştır. Düğünlere ve eğlencelere baktığımız zaman düğünlerin genellikle üç gün devam ettiği ve hafta içi yapıldığını görmekteyiz.

Düğünlerde ve eğlencelerde yöresel yemeklerin ve ziyafetlerin verildiği bilinmektedir. Ayrıca düğünlerde halk kültürünün en önemli unsuru olan yöresel halk oyunu olan halay mutlaka oynanmaktadır. Ölüm adetlerinde dikkatimizi çeken husus cenazeden hemen sonra evde yemeklerin yenmesidir. Bu gelenek evde ocağın sönmeyeceği hayata devam edileceğini ifade etmek olmalıdır. Asker uğurlama büyük bir coşku ve eğlence törenlerine tanıklık etmektedir. Kuraklık aylarında geleneksel olarak yağmur dualarına çıkılmaktadır. Ayrıca Pazar yerlerinin kurulduğu beldelerde pazara başlamadan önce tüm herkes aynı anda Pazar duası etmektedirler.

KAYNAKÇA

ARĖV BELEGELERĖ

BAÇBAKANLIK CUMHURĖYET ARĖVLERĖ

BCA, Muamelat Genel MdrlĞ, Fon Kodu: 30..10.0.0, Dosya No: 4153, Yer No: 4.19..13.

BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 51-16, Yer No: 148.5..12.

BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 8720, Yer No: 148.5..12.

BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 68-47, Yer No: 126.59..5.

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: E21, Yer No: 94.587..1

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 99A184, Yer No: 118.825..24.

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 7351, Yer No: 66.441..9

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: E5, Yer No: 69.437..1.

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: D3, Yer No: 50.302..14.

BCA, BaÇbakanlık zel Kalem MdrlĞ, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: K1, Yer No: 112.709..3.

BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 3. BÜRO, Yer No: 599.75..1.

BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 7. BÜRO, Yer No: 1149.32..2.

BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1285.274..6.

BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1244.149..2.

BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 229101, Yer No: 192.318..22.

BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 30587, Yer No: 24.135..18.

BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 4108, Yer No: 3.17..18.

BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 9035, Yer No: 102.668..8.

YAYIMLANMIŞ ARŞİV BELGELERİ VE SALNAMELER

Harp Tarihi Vesikaları Dergisi 14 Aralık 1955, Belge 377, s. 14.

Salname-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye 1316 Sene-i Hicriyesine Mahsustur, İstanbul, 1316, s. 868-869

GAZETELER

Yozgat Gazetesi, nr. 354, 19 Eylül 1928, s. 3.

_____, nr. 354, 19 Eylül 1928, s. 3.

_____, 29 Eylül 1926, Sayı: 256, s. 1.

_____, nr. 356, 3 Teşrinievvel 1928, s. 1.

_____, nr. 358, 17 Teşrinievvel 1928, s. 2.

_____, nr. 360, 31 Teşrinievvel 1928, s.1.

_____, nr. 360, 31 Teşrinievvel 1928, s.2.

_____, nr. 327, 7 Mart 1928, s. 1.

_____, nr. 327, 7 Mart 1928, s. 3.

- _____, nr. 333, 25 Nisan 1928, s. 4.
- _____, nr. 338, 29 Mayıs 1928, s. 2.
- _____, nr. 340, 13 Haziran 1928, s. 2.
- _____, nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 1.
- _____, nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 2.
- _____, 16 Kânunuevvel 1931, Sayı: 519, s. 2.
- _____, 14 Kânunuevvel 1932, Sayı: 570, s. 2.
- _____, 23 Temmuz 1934, Sayı: 651, s.1.
- _____, 23 Temmuz 1934, Sayı: 651, s.4.
- _____, 8 Ağustos 1934, Sayı: 653, s.1.
- _____, 3 Birinci Teğün 1934, Sayı: 661, s.1.
- _____, 23 Birinci Teğün 1934, Sayı: 664, s.3.
- _____, 7 İkinci Teğün 1934, Sayı: 665, s.1.
- _____, 28 İkinci Teğün 1934, Sayı: 668, s.1.
- _____, 26 Birinci Kanun 1934, Sayı: 672, s.3.
- _____, 9 İkinci Kanun 1935, Sayı: 674, s.1.
- _____, 16 İkinci Kanun 1935, Sayı: 675, s.1.
- _____, 13 ğubat 1935, Sayı: 679, s.1.
- _____, 27ğubat 1935, Sayı: 681, s.1.
- _____, 6 Mart 1935, Sayı: 682, s.3.
- _____, 27ğubat 1935, Sayı: 681, s.1.
- _____, 3 Nisan 1935, Sayı: 686, s.2.
- _____, 5 Haziran 1935, Sayı: 695, s.3.
- _____, 12 Haziran 1935, Sayı: 696, s.1.

- _____, 31 Temmuz 1935, Sayı: 703, s.1.
- _____, 14 Ağustos 1935, Sayı: 705, s.1.
- _____, 29 Nisan 1936, Sayı: 742, s.3.
- _____, 23 ğubat 1938, Sayı: 835, s.1.
- _____, 9 Mart 1938, Sayı: 837, s.2.
- _____, 20 Nisan 1938, Sayı: 843, s.1.
- _____, 8 Haziran 1938, Sayı: 850, s.2.
- _____, 15 Haziran 1938, Sayı: 851, s.1.
- _____, 31 Mayıs 1939, Sayı: 898, s.4.
- _____, 15 ğubat 1939, Sayı: 883, s.1.
- _____, 3 Mayıs 1939, Sayı: 894, s.4.
- _____, 21 Temmuz 1947, Sayı: 1172, s.1.
- _____, 20 Ekim 1947, Sayı: 1184, s.1.
- _____, 27 Ocak 1949 , Sayı: 1249, s.1.
- _____, 24 ğubat 1949, Sayı: 1253, s.1.
- _____, 22 Eylül 1951, Sayı: 1378, s.1.

KĖTAPLAR

- ACUN, Hakkı. *Bozok Sancağı (Yozgat İli)'nda Türk Mimarisi*, Atatürk Kùltür Dil Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- AKMAN, Yıldırım. *İklim ve Biyoiklim*, Palme Yayınları, Ankara, 2012.
- AKYÜZ, Yahya. *Türk Eğitim Tarihi (9. Baskı)*, Alfa Yayınları, Ğstanbul, 2004.
- ALTUNYA, Niyazi. *Köy Enstitüsü Sistemin Düşünsel Temelleri (3. Baskı)*, Uygun Basımevi, Ankara, 2002.

- ARSLAN, Gürbüz. Milli Mücadelede Yıllarında Yozgat, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- ASLANER, Nilgöl. *Milli Eğitim Şûraları ve Eğitim Politikaları (1939-1946)*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal. *Nutuk*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013.
- AYBARS, Ergün. *İstiklal Mahkemeleri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1988.
- AYDEMİR, İsmet Süreyya. *Tek Adam*, C. III, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2011.
- AYHAN, Bünyamin. *Olağanüstü Durumlarda Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeye Basının Katkısı: Millî Mücadele Dönemi Türk Basını*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005.
- AYTAÇ, Çetin. *El Dokumacılığı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi, İstanbul, 1989.
- BAYRAM, Feridun. *Eğitmenler (Öğrenmeyi Öğretme Ustaları)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999.
- BORATAV, Pertev Naili. *Yüz Soruda Türk Folkloru (Çev: Konur ERTOP)*, Gerçek Yayınları, İstanbul, 1999.
- BOZTEPE, F. Selda. Yozgat'ın Korunması Gereken Bitki Türleri ve Koruma Önlemleri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006.
- BULUT, Recep. *Nisan'daki Güneşler 50. Yılında Köy Enstitüleri 1940-1990*, San Matbaası, Ankara, 1990.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi. Yozgat, Cilt: 24, Milliyet Yayınevi, İstanbul, 1986.
- C.H.P. *Halkevleri ve Halkodaları 1932-1942*, TBMM Kütüphanesi, Siyasi Parti Yayınları, Ankara.

- CANSIZ, Ğmail. *Osmanlı Döneminde Yozgat'ta Sosyal ve Kültürel Hayat*, Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı, Türk Ocağı Yozgat Ğubesi Yayınları, Ğstanbul, 2000.
- CĞHANGĞROĞLU, Aslı. Atatürk Dönemi Türkiye'de Ğkân Çalışmaları (1923–1938), (Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2010.
- Cumhuriyet Ansiklopedisi. Yozgat, C. 11, Arkın Kitapevi, Ğstanbul, 1972.
- Çerkez Ethem'in Hatıraları, Dünya Matbaası, Ğstanbul 1962.
- DEMĞREL, Ömer, Muhittin TuĞve Adnan Gürbüz. *Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Esya ve Giyim- Kusam (XIV-XIX Yüzyıllar), Sosyo-Kültürel Degisme Sürecinde Türk Ailesi*, T.C. Basbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara, 1992.
- D.ĞE, 1990 Genel Nüfus Sayımı-Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikler, T.C BaĞekâlet Ğtatistik Umum Müdürlüğü, D.ĞE., Yay. No: 1656, Ankara. 1997.
- DĞNÇ, Sait. *Cumhuriyet Döneminde Yapılan Milli Eğitim Şûraları ve Alınan Kararların Uygulamaları (1923-1960)*, (BasılmamıĞ Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Atatürk Ğkeleri ve Ğıkılup Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1999.
- ERAYDIN, Kıvılcım, Erhan Gül, Bora Çevik ve Eren Demir. *Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması*, Ğbankası Yayınları, 2012.
- ERDOĞAN, BaĞar. *Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri (1920– 1960)*, Milli Eğitim Basımevi, Ğstanbul, 2004.
- ERGEN, Burçin. *Yozgat Yöresi Kilim, Cicim Ve Zili Örneklerinin Renk, Motif Ve Kompozisyon Özellikleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010.
- FĞLÇ, Abdurrahman. *Çayıralan (Yozgat) Ve Çevresindeölümle İlgili İnanış ve Uygulamalar*, (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2006.

- GAMSIZ, Abdullah. Milli Mücadele Döneminde Yeni Yozgat Gazetesi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2002.
- GEDİKOĞLU, İsmet. *Evreleri, Getirdikleri ve Yankılarıyla Köy Enstitüleri*, Çi Matbaacılık ve Ticaret, Ankara, 1971.
- Genelkurmay Başkanlığı; *Türk İstiklal Harbi: İç Ayaklanmalar (1919-1921)*, Cilt. 6, Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1974.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. Yozgat Çi Tarımsal Yatırım Rehberi, Ankara, 2013.
- _____. Yozgat Tarım Master Planı, Çi Planlama ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi, Ankara, 2005.
- GÖKBÖLGEN, Tayyip. Nizam-ı Cedid İlam Ansiklopedisi C. X, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1988.
- GÜL, H. Erhan ve Bora Çevik; *2010 ve 2012 verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması*, Türkiye Çi Bankası, İstanbul, 2014, s. 5.
- GÜNALTAY, İsmet. *Yakın Şark-IV, Cilt.4(1), 1. Bölüm: Perslerden Romalılara Kadar (Selevkoslar, Nabatiler, Galatlar, Bitinya ve Bergama Kırallıkları)*, Ankara 1987.
- GÜRLÜYER, Aydan. *1938-1960 Yılları Arasında Kars’ta Sosyo-Kültürel Hayat*, (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars, 2010.
- HALLAÇOĞLU, Yusuf. *XVIII. Yüzyılda Osmanlı imparatorluğunun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1997.
- HAN, Muhammed Çihsan. Kadı Çihri (Yozgat) Yöresinin Geleneksel Halk Çiacı Olarak Kullanılan Bitkileri, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2012.

- IĞIKSOY, Süheyla. *Geleneksel Yozgat Evlerinde Yaşam Ve Anlam: Evin Sözlü Tarihi*, (Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 2010.
- ÖLGÜN, gener. *Geleneksel Yozgat Evleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2007.
- İslam Ansiklopedisi*, Yozgat, Cilt 43, İstanbul, 2013.
- İstatistik Yıllığı (1929-1930)*, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını, C. 3, Ankara 1930.
- KAPLAN, Mevlüt. *Aydınlanma Devrimi ve Köy Enstitüleri, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri*, Ankara, 2002.
- KAPUSUZOĞLU, Burhanettin. *Bozok İlimiye Tarihinde Medreseler, Zaviyeler ve Tekkeler, Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı*, Türk Ocakları Yozgat şubesi Yayınları, 2000.
- KARACA, Taha Niyazi. *Ermeni Sorunu İle İlgili Bir İngiliz Kaynağı Üzerine Eleştirel Değerlendirme*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2004.
- _____. *Yozgat Ermeni Ayaklanmaları ve Kemal Bey Olayı*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2008.
- KARPAT, Kemal. *Ottoman Population, 1830-1914, Demographic and Social Characteristics*, The University of Wisconsin Press, Wisconsin/London, 1985.
- KEYDER, Çağtay ve Faruk BİRTEK. *Türkiye’de Devlet Tarım İlişkileri 1923–1950*, Toplumsal Tarih Araştırmaları, Ankara, 1983.
- KIRBY, Fay. *Türkiye’de Köy Enstitüleri (2.Baskı)*, Öncece Yayınları, Ankara, 1962.
- KÖNAL, Firuzan. *Eski Anadolu Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 1987.
- KOÇ, A. Fevzi. *Bütün Yönleriyle Yozgat*, Kardeş Matbaası, Ankara 1963.
- KOÇAKER, Ebubekir. *Yozgat Yöresindeki Ziyaret Yerleri Üzerine İlgili Bir İnceleme*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2004.

- KOÇU, Reçat Ekrem. *Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 1996.
- KOĞAY, Hamit Zübeyr. *Türkiye Türk Düğünleri Üzerine Mukayeseli Malzeme*, Maarif Matbaası, Ankara, 1944.
- KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat. *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Akçağ Yayınları, Ankara 2009.
- Köy Enstitüleri ile İlgili Yasalar (1937-1954)*, Hazırlayan Mustafa AYDOĞAN, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, Ankara, 2000.
- MAKAL, Mahmut. *Köy Enstitüleri yada Deli Memedin Türküsü*, Güldikeni Yayınları, Ankara, 1996.
- MAVİT Veli. *Yozgat Yöresi Müzik Kültürünün İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2012.
- MERT, Özcan. *Çapanoğulları: Osmanlı Devleti ve Bozok Sancağı*, Türk Ocağı Yozgat şubesi Yayınları, İstanbul, 2000.
- Milli Eğitim Bakanlığı. *Konaklama ve Seyahat Hizmetleri/Anadolu Halk Kültürü, Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)*, Ankara, 2006.
- _____. *Üçüncü Milli Eğitim şurası (Çalışma Programı, Komisyon Raporları, Konuşmalar)*, Tıpkı Basım, İstanbul, 1991.
- _____. *Yiyecek İçecek Hizmetleri, Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)*, Ankara, 2006.
- OCAK, Ahmet Yaşar. *Bozok Sancağı, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt. VI.
- OĞUZ, Mehmet Öcal, Nuray AKKANAT ve Ayşenur KARAGÖZ. *Kentler ve İmgesel Yemekler*, Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (THBMER), Gazi Üniversitesi THBMER Yayınları, Ankara, 2006.

- OKYAR, Osman ve Mehmet SEYĞİTOĞLU. *Fethi Okyar'ın Anıları: Atatürk, Okyar ve Çok Partili Türkiye*, Ankara, 1999.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı. *Yozgat İklim Etüdü*, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Araştırma ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Ankara, 2004.
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı. *Yozgat Turizm ve Sosyal Altyapı Sektörel Çalışma Grubu Raporu*, 2011.
- ÖRNEK, Sedat Veyis. *Türk Halk Bilimi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, II. Baskı, Ankara 2000, s.209
- ÖZBEL, Kenan. *El Sanatları I- Anadolu Çorapları*, Cumhuriyet Halk Partisi Halk Evleri Bürosu Yayını, Ankara, 1945.
- ÖZDEMİR, Özlem Muraz. *Yozgat Gazetesine Göre 1925-1928 Yılları Arasında Yozgat*, (Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2010.
- ÖZDER, Lale, Nursel Baykasoğlu ve Tomris Yalçınkaya. *Yozgat İli Nizamoğlu Konağı Etnografya Müzesi El Sanatları ve Giyim Kuşam Kültürü Örneklerinin Elektronik Ortamda Tanıtılması*, Atatürk Dil Tarih Yüksek Kurumu Yayınları C.I, Ankara, 2008.
- ÖZGÜR, Ulvi. *Bulgaristan Türkleri' nin 1950 – 1951 Yıllarında Türkiye'ye Göçleri*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- ÖZTUNA, Yılmaz. *Büyük Türkiye Tarihi*, C.III, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1983.
- ÖZTÜRK. H. Hüseyin. *İklim Bilgisi ve İklimsel Ölçme Tekniği*, Birsan Yayınevi, İstanbul, 2013.
- PAZAR, Meral. *Demokratik Eğitimde Bir Anıt Kurum-Köy Enstitüleri*, Güldiken Yayınları, Ankara, 2001.
- PINAR, Çhan. *19.yy. Anadolu Şehirleri*, Akademi Kitapevi, Çmir, 1998.
- RAYMAN, Hayrettin. *Yozgat Folkloru*, Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2004.
- SAKÇN, Orhan. *Bozok Sancağı ve Yozgat*, Yozgat Belediyesi Yayınları, Ankara, 2004.

- SARI, Muhammed. *Atatürk Dönemi İç Anadolu Bölgesi'nde İmar İskân Faaliyetleri (1923-1938)*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2011.
- Seçilmiş Göstergelerle Yozgat. Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara, 2011.
- SEZER, Makbule Savaş. *Yozgat ve Çevresi Tarihi Yapılarındaki Süslemeler*, (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 1998.
- SÖKMEN, Süleyman, *Sürmelim (Türküler ve Notaları)*, Yozgat Bürokratları ve Öğretmenleri Derneği Yayınları, Yozgat, 1996.
- SÖNMEZ, Temel. *Dünden Bugüne Yozgat*, Vizyon Matbaacılık, Yozgat, 2000.
- TANER, Hasan. *Halkevleri Bibliyografyası*, Halkevi Yayınları, Ankara, 1944.
- TAĞ, Necati Fahri. *Milli Mücadele Döneminde Yozgat*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları:780, Kültür Eserleri Dizisi:79, 1. Baskı, Ankara, 1987.
- TAVERNIER, Jean Baptiste. *XVII. Asır Ortalarında Türkiye Üzerinden İran'a Seyahat*, çev. Ertuğrul Gültekin, Tercüman Gazetesi Yayınları, İstanbul, 1980.
- TEKELGÖR, İbrahim. *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Eğitim Kurumlarının Gelişimi*, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, İncelemeler Yayınları, Cilt: 3, İstanbul, 1983.
- TEMİZHAN, Oğuz. *Halkevleri ve Halkevlerinin 1932-1940 Arası Eğitim Faaliyetleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006.
- TOKER, Yalçın. *Milli Mücadelede İç İsyenlar*, Toker Yayınları, İstanbul, 2009.
- TONGUÇ, Engin. *Bir Eğitim Devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç (Yaşamı, Öğretisi Eylemi)*, Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği Yayınları, İzmir, 2007.
- TONGUÇ, İsmail Hakkı. *Köy Enstitüleri*, Aylık Ansiklopedi, C:V, Sayı:51, 1948.
- _____. *Köyde Eğitim*, Kültür Bakanlığı İlkokul Öğretmen Kılavuzları No.8, Devlet Basımevi, İstanbul, 1938.

- TOPRAK, Gül Nihan. *Cumhuriyet'in ilk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2007.
- TUNÇDÖLEK Necdet. *Türkiye İskân Coğrafyası-Kır İskânı (Köy-Altı İskan Şekilleri)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1967.
- TURAN, Ayça. *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Akpınar Köy Enstitüsünün Yeri ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2009.
- TURAN, Kemal. *Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel*, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1992.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. *Yozgat*, Cilt 43, TDV Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Türkiye İstatistik Kurumu, *Tazminat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri, 1839-1924* (Hazırlayan: Mehmet Ö. Alkan), Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2000.
- _____. *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2012.
- _____. *Bölgesel Göstergeler TR72*, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, 2011.
- TÜRKOĞLU, Pakize. *Tonguç ve Enstitüleri*, Yapı ve Kredi Yayınları, İstanbul, 1997
- USLU, Mustafa. *Yozgat'ta Sunnet Duğunu Gelenekleri*, Türk Folkloru, 1989.
- UYAR, Akın. *Halk Hekimliği Kapsamında Yozgat Ocakları*, (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2013.
- UZUNÇARĞILI, İmail Hakkı. *Çapanoğulları*, Belleten, Cilt. XXXVIII, No:150, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1974.
- XVI. Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları*, CHP, Ankara, 1948.
- Yozgat Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü; *Yozgat Valiliği İl Yıllığı, İl Özel İdare Matbaası*, Yozgat, 2011.

Yozgat Valiliği  Turizm ve Kültür Müdürlüğü, Yozgat Kent Tarihi, Bozok Ofset, 2010.

Yurt Ansiklopedisi. *Yozgat*, Anadolu Yayıncılık, stanbul, 1982-1984.

YÜCEL, Hasan Ali, *Köy Enstitüleri ve Köy Eğitimi ile İlgili Yazılar, Konuşmalar*, Köy Enstitüleri ve ağdağEğitim Vakfı, 1. Basım, Ankara, 1997.

YÜZGEÇER, Hatice. *2 Numaralı Yozgat şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1299-1304/M.1882-1887)*, (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2005.

MAKALELER

AKYÜZ, Kenan. "Yozgat'ta Evlenme Adetleri", I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Arağtırma Dairesi Yayını: 21, Cilt: IV, Ankara, 1976.

ARTAN, Sibel. "Bâli Efendi'nin Tercüme-i Ayn'l-hayat'ında Doğum" I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi, 17-19 Mayıs, Saraybosna, 2013, s. 4.

BRZ, Nurettin. "Lâdik-Akpınar Köy Enstitüsünün Kuruluğı", Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi C: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1939, s. 107

CAN, Ali. "Yazma Eserler ve Yazma Eser Kütüphaneleri", Türkiye'de Bilgi Merkezlerinin Yönetimi ve Sorunları Sempozyumu, (Haz. Doğan Atılgan ve Sacit Arslantekin), Ankara, 1996, s. 93.

ETN, Atilla. "Maarif Nazırı Ahmet Zühtü Paça'nın Osmanlı mparatorluğu'ndaki Yabancı Okullar Hakkında Raporu", stanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Arağtırmaları Dergisi, Sayı, 10-11, (Ayrıbasım), stanbul, 1983, s. 192

ETN, Cengiz. "Türk Düğün Gelenekleri ve Kutsal Evlilik Ritüeli", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, Cilt: 48, Ankara, 2008, s.114.

- DENİZ, Bekir. “Yöre Özellikleriyle Yozgat Dokumaları”, *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, C.V, İzmir, 1990, s. 85.
- DÖKME, Çiğdem Belgin ve Zuhâl Özçetin; “Kültürel ve Sosyal Sürdürülebilirlik Bağlamında Yozgat Konaklarının Cephe Düzeni”, 6. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu, 12-13 Nisan, Bursa, 2012, s. 3.
- GEDİKOĞLU, İsmet. “Pazarören Köy Enstitüsü”, Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi C: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1939, s. 221.
- GÜNDÜZ, Ahmet. “Kırşehir’de Dulkadirli Adını Taşıyan Köyler Hakkında Bilgiler (Tarihi, Gelenek, Görenek, Örf, Adet, Geçim Kaynakları)”, *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 6/3, Summer 2011, s. 811-833.
- KARACA, Taha Niyazi. “Yozgat Eğitim Tarihine Katkı”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı.17, Kayseri, 2004, s. 140.
- KARAÖMERLİOĞLU, M. Asım. “Köy Enstitüleri Üzerine Düşünceler”, *Toplum ve Bilim Dergisi*, Birkin Yayınları, Sayı: 76, 1998, s.57.
- KONGAR, Hürriyet. “Köy Enstitülü Köy Öğretmenleri”, *Tarih ve Toplum Dergisi*, C: XXV, Sayı:148, Nisan 1996, s.11.
- ORHONLU, Cengiz. “Osmanlı İmparatorluğunda Ağretlerin İskân Teşebbüsü(1691-1696)”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1963, s.78-83.
- ÖZKAYA, Yücel. “XVIII. Yüzyılda Anadolu’daki Bazı Kaza ve Mahalle Adlarındaki Değişiklikler”, Türk Yer Adları Bildirileri Sempozyumu, 11-13 Eylül, Bakanlık Basımevi, Ankara, 1984, s. 234.
- SARIKAYA, Makbule. “Doğuşun Kars’ın Sosyo-Kültürel Gelişimine Katkısı”, Serhat Kültür, Tarih, Haber Dergisi, İstanbul, 2005, s.11.
- SÜMER, Faruk. “Bozoklu Oğuz Boylarına Dair”, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, Ankara, 1953, C.XII, s.68.

TOKSOY, Nurcan. “Türk İnkılâbında Milli Kültürün Yeri ve Halkevi Çalışmaları”,
Türkoloji Çalışmaları Dergisi, Cilt: I, Sayı: 3, s.148.

UZUN, Hakan, “Türk Hava Kurumu Gelir Kaynakları: Fitre, Zekât ve Kurban Derileri Üzerine”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. IV, 15, Yıl 2007/Güz, İzmir, 2009, ss. 161-176.

YĞİTBAĞIOĞLU, Hakan. “Finike ve Yakın Çevresinin İklim Özellikleri”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, Cilt 40, Sayı: 1-2, Ankara, 2000, s.110.

YÜCEER, Saime, “Atatürk’ün Güvenlik Politikasına Bir Örnek: Türk Tayyare Cemiyeti - Bursa Örgütü”, *Atatürkçü Bakış Dergisi*, Yıl. 2, C. 2, Sayı. 3, Uludağ Üniversitesi Yayını, Bursa, 2004, ss. 7-42.

İNTERNET SİTELERİ

ÇAKIR, Rıfat. Yozgat Düğün Gelenekleri-Okuntu Dağıtma, *Çeri Gazetesi*, Yozgat, <http://www.ilerigazetesi.com.tr/yo-zgat-dugun--gelenekleri-okuntu-dagitma-makale,8247.html>, (20.10.2013)

Karayolları Genel Müdürlüğü, 6. Bölge Müdürlüğü, Yozgat’ın Çe ve Köy Haritası, <http://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionImages/KGMimages/Bolgeler/6Bolge/Subeler/6BolgeSubeler.jpg>, (21.09.2013).

Kültür Bellek, Türk Kültürü Araştırmaları, Yozgat Kuyu Kebabı, <http://www.kulturelbellek.com/yo-zgat-kuyu-kebabı/>, (07.04.2014).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yozgat İ Halk Kütüphanesi, <http://www.yozgatkutup.gov.tr/> (15.10.2013)

Maden Teknik Arama Sivas Bölge Müdürlüğü, Yozgat Yöresinin Genel Jeolojisi, <http://www.mta.gov.tr/v2.0/bolgeler/sivas/index.php?id=yo-zgat>, (05.10.2013).

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Yozgat İ Maden Envanteri, http://www.mta.gov.tr/v2.0/bolgeler/sivas/index.php?id=yo-zgat_maden_potansiyeli, (04.10.2013).

_____, Yozgat i Maden ve Enerji Kaynakları, http://www.mta.gov.tr/v2.0/turkiye_maden/maden.../Yozgat_Madenler, (04.10.2013).

Meteoroloji Genel Mdrlg, Klimatoloji gube Mdrlg, lim Sınıflandırmaları, http://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/iklim_siniflandirmalari.pdf, Ankara, (05.10.2013).

_____, Yeni ve Yenilenebilir Enerji-Türkiye Rüzgâr Atlası, <http://www.mgm.gov.tr/arastirma/yenilenebilir-enerji.aspx?s=ruzgaratlası>, (05.10.2013).

_____, Yozgat Çine Ait Resmi statistik Veriler, <http://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=YOZGAT>, (07.04.2014).

_____, Yozgat Yıllık YağıÇarı, <http://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/yillik-toplam-yagis-verileri.aspx?m=yozgat#sfB>, (07.04.2014).

Milli Savunma Bakanlığı Harita Güvenlik Komutanlığı,  ve çeler Yzlmleri, http://www.hgk.msb.gov.tr/urunler/diger/il_ilce_alanlari.pdf (15.09.2013).

Milli Savunma Bakanlığı Harita Güvenlik Komutanlığı, Yozgat  Haritası, http://www.hgk.msb.gov.tr/hgk/uygulamalar/haritauygulama/default.asp?Cmd=UPDATE&LastCmd=ZoomIn&Left=34%2C0356217117715&Bottom=38%2C9462921785962&Right=36%2C1514929739253&Top=40%2C2687117174424&map_x=&map_y=&map_x2=&map_y2=&StateName=&L2=on&L9=on&L13=on (15.09.2013).

T.K; 1965 Genel Nüfus Sayımı Veri Tabanı, lere Göre gehir ve Nüfus Sayımları, http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?nufus80db2=&ENVID=nufus80db2Env&report=nfs80_il_koy_sehir_cinsiyet.RDF&p_kod=2&p_il1=66&p_kod=2&p_il1=66&p_yil=1965&p_il1=66&desformat=html, (21.09.2013).

TAMER, brahim, Hasan Aslan, Sefer AfÇar, Faruk Hayarali, Vakkas Levent ve Yusuf Karaman. Yozgat Valiliğı Çevre ve gehircilik  Mdrlg, Yozgat 2011 Çevre Durum Raporu,

http://www.csb.gov.tr/db/ced/editor dosya/yo z gat_ ic dr 2011.pdf, Yo z gat, 2012.

Türkiye Bankalar Birliği, İlere ve Bölgelere Göre Bilgiler, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/veri-sorgulama-sistemi/illere-ve-bolgelere-gore-bilgiler/73>, (13.10.2013).

Yo z gat İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Yo z gat İl Afetselliği, http://www.yozgatafetacil.gov.tr/default_B0.aspx?content=89

Yo z gat Kültür ve Dayanışma Derneği, <http://www.yozgat.org.tr/sayfa.php?no=84>, (15.10.2013).

Yo z gat Valiliği, Yo z gat İlinin Komşu İllerle Sınır Uzunluğu-Uzaklığı, http://www.yozgat.gov.tr/default_B0.aspx?content=1037, (20.09.2013).

EKLER

T. C.
BAŞVERALET
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi

Karar Sayısı
4
9909

KARARNAME

Yozgat şehrine üç kilometre mesafede bulunan ve ilişik kroki-
de hudutları gösterilen Yozgat Çamlığı (namı diğer Soğuk Oluk Mevkii)-
nın "Millî Park" olarak ayrılması; Ziraat Vekâletinin 16/1/1958 tarih-
li ve 6885-6 sayılı yazısı üzerine, 6831 sayılı kanunun 25 inci madde-
sine göre, İcra Vekilleri Heyetince 5 / 2 /1958 tarihinde kararlaştırı-
lmıştır.

REİSİCUMHUR VEKİLİ

[Signature]

21
5
14
16
03
03
16
03
03
Dosya No:
51-16
65

Başvekil
Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili
Devlet Vekili
Adliye Vekili
Millî Müdafaa Vekili
Dahiliye Vekili ve
Hariciye V. V.
Hariciye Vekili
Maliye Vekili
Maarif Vekili
Nafia Vekili
Ticaret Vekili
Sih. ve İc. Müv. Vekili
Güm. ve İnş. Vekili
Ziraat Vekili
Münakalat Vekili
Çalışma Vekili
Sanayi Vekili
Baz.-Yay. ve Turz. Vekili
İmar Vekili

Fon No: 30 18 1 2 - Kutu No: 148 - Dosya No: 5 - Sıra No: 12

EK-1: Yozgat Çamlığı, Diğer Adı ile Soğuk Oluk Mevkii'nin Milli Park Olarak Ayrılması, Bkz. BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 51-16, Yer No: 148.5..12.

Yozgat Elektrik durumu hakkında

n o t

Yozgat elektrik mevzuunu halletmek üzere, projesi elektrik etüd idaresince hazırlanan 500 kilovat takatında Karanlıkdere üzerinde kurulacak Hidro-Elektrik santralının yapılması işi 14.3.954 tarihinde gazetelerle ilân olundu: bu işin icap ettirdiği Döviz için aynı tarihte Maliye Vekâletine müracaat edildi. Zamanında gelen teklifler tetkik olunarak uygun teklifi yapan Beris Firmasına işin ihâlesi kararlaştırılmış iken; Maliye Vekâletinden istenilen müsaade gelmediği için ve müteahhitler de opsiyon müddetlerini fazla uzatmadıklarından ihâle mümkün olamadı. Diğer taraftan Karanlıkdere projesinin hazırlanmasından sonra Çatalağzı santralının tevsi işi ele alınmış olduğundan, ve Yozgat şehri de sur'atle inkişaf ettiğinden, ihâle olunamayan ve şehrin bugünkü ihtiyacını ancak karşılayacak ve bir iki sene sonra ihtiyaca kâfi gelmiyecek olan bu projeden sarfı nazar edilerek, Yozgat'ın Çatalağzı santralından beslenmesi ve mahâlinde bir ay evvel yapılan tetkikler sonunda bugünkü ihtiyacı 750 kilovat ve 1960 da 1512 kilovat, 1965 de de 2320 kilovat olan Yozgat şehrinin enerji ihtiyacının garantili şekilde temin yoluna gidilmesi zaruri görülmüştür.

Bu hususta gereken teşebbüslere girişilmiş Etibank ve Elektrik Etüd İdaresi ile temas olunarak Kırıkkale - Yozgat yüksek gerilim hattı projesinin ihzarı için gereken tetkikler yapılmıştır. Diğer taraftan Yozgat şehir elektrik şebekesini islah ve tevsi etmek üzere gereken tetkikat yapılmış ve projenin 3 ay içinde ihzarı temin olunmuştur.

Bugün takip olunacak hattı harekât: şebeke islah ve tevsi projesi derhâl hazırlanarak inşaata geçilecek, diğer taraftan hava hattı projesi yapıpı takriben 3.5 milyon tutarındaki tesisat tamamlanıncıya kadar, şehrin ihtiyacını karşılamak üzere mevcut santral yeni bir Dizel gurubu ile takviye edilecek ve ileride bu santralın yedek olarak elde bulunması temin yoluna gidilecektir. Hava hattı hariç santralın takviyesi, şebeke islahı için 600 bin liraya ,110 km. hava hattı için takriben 3.5 milyon Liraya ihtiyaç vardır.

Üstün saygılarımızla arz olunur.

M. K. M.
13. II. 1955
Cv.

030 01 94 587 1

T. C.
Dahiliye Vekâleti
Hususi Kalem Müdürlüğü
Sayı

1-208

Sayın Başvekil Celâl Bayar

İ S T A N B U L

6/8/938

Hulâsa: Yeniden yapılacak köyler hakkında

- I- Kırşehir köylerinin yerlerini tayindeki esaslı prensip:
- 1) Zelzele tahribatına dayanamayacak yerlerdeki köyler.
 - 2) Küçük köyler.
 - 3) Arazisi dar, susuz, havası bozuk köyler.

Mümkün olduğu kadar arazisi çok, suyu bol, havası güzel yerlere yapılacaktır. En küçük ve fakir köy halkının dahi köyünü alıştığı toprağı ve muhiti kolaylıkla terk etmek istemeyeceği aşikâr idi. Köyleri büyük ve toplu yapmanın bin bir muhassenatı arasında muhite alışkınlıktan başka köy ağalarının ve köylerde arazi sahiplerinin köylülerin dağılmasını istemeyecekleri ve ileride bir takım arazi tevziatı müşkilâtı gibi mahzurlar da vardı. Çorum Mebusu Dr. Mustafa'nın mütalâalarını dinledim. Vakit mesafesi müsait olsaydı her mahzur ve şikâyetler karşılanarak köylerin behemehal toplu yapılması ricasında ısrar ederdim. Zaman darlığı bahusus inşaatı deruhte eden Kızılay Müdiranının kanaatı prensipten ferâğati icap ettirdiğinden 30/7/938 tarihinde Kırşehir ve Yozgat Valilerine ikinci maddedeki emri verdiğimi ve başka bir iradeleri olursa derhal ifa olunacağını arz ederim.

2- A) Yeni yapılacak köylerin küçükleri bir araya toplatılarak büyütülmesi, tehlikeli mntakadaki köylerin sağlam zeminli yerlere nakledilmesi çok muvafıktır. Ancak bu nakil keyfiyetlerinin zaruretlerle örtülmesi ve ifrata gidilmemesi lâzımdır. Köylüyü toprağından ve çalıştığı mevkilerden ayırmak ve uzaklaştırmak güç bir iştir. Köyleri büyütme emelile bunların susuz ve toprağı az yerlere doldurulması, en güzel evler yapılsa dahi bütün bu iyi niyetlere ve emellere rağmen, köylülerin eski yerlerine, harap ve tehlikeli kulübelerine döneceklerine şüphe edilmemelidir. Bu nakil keyfiyetinin inşaata engel ve evlerin bir an evvel -

3-

030	10	66	441	9
-----	----	----	-----	---

Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 66 - Dosya No: 441 - Sıra No: 9

EK-3: Zelzele Sonucu Yıkılan Kırşehir ve Yozgat Köylerinin Yeniden Çınarı, Bkz. BCA, Başbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 7351, Yer No: 66.441..9

Yozgat

Yozgatın bir çok kazalarında D.P. ye karşı baskı hareketleri görülmektedir. D.P. İl idare kurulu başkanının valilik nezdinde yaptığı mükerrer müracaatları hiç bir netice vermemiştir.

(Boğazlıyan)

1- Belediye başkanı aynı zamanda C.H. si çiftçi malları koruma, birlik malları ve ziraat odası başkanı bulunmaktadır. Bu zat bilhassa D.P. İl esnafa ve vatandaşlara sık sık ceza vermektedir. D.P. başkanının işletme olduğu kamyonunu iki aydan beri seyri seferden men etmiştir.

2- Kaza merkezinde yapılan muhtar seçiminde D.P. adayına rey vermiş vatandaşları ve esnafı mükerreren ceza yazmıştır, ve 8 vatandaşı hapis ettirmiştir.

3- Çiftçi malları koruma başkanı olduğundan D.P. İl kşyüllerin tarlalarına su verilmemektedir.

4- Ziraat memuru ile beraber iş birliği yaparak halkın parası ile alınan Traktör D.P. İl vatandaşların ekili arazilerine ve meralarına zorla sokarak orada denemeler yapmaktadır. ve vatandaşların arazisine zorla ekim yapılmaktadır.

5- Demokrat P. ye kayıtlı bir çok vatandaşların Boğazlıyan içinde ki evlerini ve dükkanlarını istisnâk kanununa temmen aykırı bir şekilde istisnâk ederek yıktırmaktadır. Bilhassa vatandaşların gayri menkullerine kaymet takdir edilirken D.P. İl vatandaşlara çok daha az bir kıymet koması. Sürekli surette vatandaşlara ceza yazılmaktadır.

Bütün bu şikâyetler mahalli kaymakamla bildirildiği halde kaymakam hiç bir şekilde duruma alâkalanmamaktadır.

(Çayıralan)

1- Kaza kaymakamı İhsan Atıcı daimi şekilde C.H. P. si mensupları ile beraber köy köy dolayıp C.H.P. sinin propogandasını yapmaktadır.

2- Köylerde köy bütçesinden hariç imam, bekçi, telefon tesisi buğaya parası, okul kırtasiye ücreti gibi paraların tahsilinin haciz yolu ile zorla tahsil edilmektedir. Bu paraları tahsil edebilmek için köylünün ziraat vasıtalarına dahi haciz muamelesi yapılmaktadır. Çayıralan merkez ilk okulunun bahçesi için vatandaşlardan 1300 lira zorla tahsil edilmiştir.

3- Gine bu kazaya bağlı Turass köyü D.P. ocak başkanı Duran Avcı bu tahsil şekline itiraz ettiği için bekçi marifetiyle merkez karakoluna celp edilmiş ve sabahlara kadar döğülmüştür.

Boğazlıyan
Belediye Başkanı
C.H.P. si
ve aynı zamanda
çiftçi malları
koruma başkanı
ve ziraat
odası başkanı
iştir.
D.P. ilera
ceza veriliyor
ve tarlaları
başkılar
yapılıyor.

Çayıralan
Kaymakamı
C.H.P. si
propoganda
yapıyor.
Belediye Başkanı
da C.H.P. si
Nin mallarını
mahkumlar,
fakat D.P. si
vatandaşların
mallarını
tahsil ediyor.

EK-4: Yozgat'ın Boğazlıyan ve Çayıralan ilçelerinden vatandaşların şikâyetleri üzerine yapılan inceleme, Bkz. BCA, Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30.1.0.0, Dosya: E5, Yer No: 69.437.1.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ
T. B. M. M.

[1954]

Haber

Yozgat Mebuslarının Sayın Başvekilimiz-
den istihamları:

1-Yozgaddaki teşebbüslerin gelişmesi zım-
nında hidroelektriğin biran evvel temini,

2-Spor salonu, spor sarayı ,

Dört seneden beri iskelet halinde duran

bu salon gençliğin her türlü faaliyet ve top-
lanmasına müsait yer olacaktır.Bu güzel eser
Demokrat Parti Hükümetimizin en büyük eseri
olacağından ikmal için 150 000 lira kadar bir
paraya ihtiyaç vardır.

3- 1953 programına dahil olan yol ve
içme suları için vilayet teşebbüse girişmiş
ve Afia Vekilinin vermiş olduğu söze güvene-
işler yapmıştır.Bu işlerin ikmal için bu sene
tahsisatından, yollardan: 75 000
sulardan : 50 000 lira

ilâve ödeneğin bu sene verilmesi.

4- Yozgatta ne gibi fabrikalar tesis
olunabileceği hakkında İşletmeleşt Vekâletinden
evvelce talep edilmiş olan mütehassıslardan
müteşekkil bir etüt heyetinin bir an evvel
izaminin temin buyrulması

030	01			50	302	14
-----	----	--	--	----	-----	----

Fon No: 30 1 0 0 - Kutu No: 50 - Dosya No: 302 - Sıra No: 14

EK-5: Yozgat Milletvekillerinin BaÇakandan Çstekleri, Bkz. BCA, BaÇbakanlık Özel
Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: D3, Yer No: 50.302..14.

Yozgat Vilâyetinin İhtiyaçları :

(Nafia Vekâleti)

- Şehrin anayolları için 35 bin lira yardım.

030	01			112	709	3
-----	----	--	--	-----	-----	---

Fon No: 30 1 0 0 - Kutu No: 112 - Dosya No: 709 - Sıra No: 3

EK-6: Yozgat Çinin İhtiyaçları Hakkında Bilgi, BCA, BaÇbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya: K1, Yer No: 112.709..3.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yozgat

Yüksek Tahsil Talebe
CEMİYETİ

87

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği
yüksek makamına.

4595
Merkezi: Ankara Tel. 2856
26 / I / 1944

490 01
599 75
1

Fakır ve muhtac yüksek tahsil talebe-
nin himaye ve tahsillerinin ikmalini temin ga-
yesile teşekkül eden Yozgat yüksek tahsil ta-
lebe cemiyetinin nizamnamesinden bir nushası
takdim kılınmıştır. Bu cemiyet kendi faaliyet
sahasında parti prensiplerini tahakkuk ettir-
meyi ve Atatürk rejimine bağlı kalmayı kabul
etmiş ve bu maksadla nizamnamesine 29.ncü ma-
ddeyi koymuştur. mensubları ve idare heyeti
azaları firkaca olan bu cemiyetinde parti ni-
zamnamesinin altıncı maddesi ve hükmi şahısl-
arın partiye bağlanması hususundaki talimatna-
me ahkâmına göre "Yozgat yüksek tahsil talebe
cemiyetinin"de partice benimsenmesi esbabının
istikmaline müsaadelerini diler saygılarımı
sunarım.

1. H. N. N. N. N. N.

IX

YOZGAT
Yük. Tah. Tale. C. U. R.
Yozgat mebusu
Sırrı İçöz

Dosyasına S. İçöz

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 599 - Dosya No: 75 - Sıra No: 1

EK-7: Yozgat Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti'nin Kurulduğu, Bkz. BCA,
Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 3. BÜRO, Yer No: 599.75..1.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
C. H. P. ÇEKEREK İLÇE İDARE KURULU BAŞKANLIĞI

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
C. H. P. Genel Sekreterliği 51
30/10/1946
57291
Ek:

C . H . P . Genel sekreterliği yüksek katına
Ankara

530

Cumhuriyetin (23) inci yıl dönümü münasibetile bayramın bidayrtind
nson gününe kadar ilçe ve bucak ve ocaklarda çok güzel neş, eli geçmiş ve bi-
lhassa ilçe merkezinde gündüzleri at koşuları ve cirit ve pehlivan güreşleri
ve okul talebeleri tarafından dahi muhtelif oyunlar tertip edilmiş ve kendi-
lerine dahi mükafat verilmek suretile sevindirilmiş oldukları ve gece dahi
okul talebeleri tarafından fener alayı yapılmış ve halkımız dahi iştirak etti
gi ve bayramın neşeli olarak geçmiş ve partimiz buradaki kıymeti bir kat
daha arttırmıştır . aynı zamanda toplanan üyelerimizin hazır bulunmalarından
bilistifade çok yerinde isabetli kararlar almış ve bu meyanda iş bucak kngs-
kongorasıda yapılarak karara bağlanmıştır . sevgi ve saygılar

C . H . P
başkanı ali osman kaya

VI
71 - 21 1149 32 2

490 21 1149 32 2

-19+2 broşür-

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 1149 - Dosya No: 32 - Sıra No: 2

EK-8: Yozgat'ta 1933-1946 Yılları Arasında Yapılan Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları, Bkz. BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 7. BÜRO, Yer No: 1149.32..2.

C. H. P.
YOZGAT

31711948

İl İdare Kurulu Başkanlığı
Sayı: 25/1

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C.H.P.Genel Sekreterliğine

C. H. P. GENEL SEKRETERLİĞİ	
T. 8.1.1948	EKI
No. 76037	

Ankara

23/12/947 gün ve 3025 sayılı emriniz karşılığıdır

Vilâyet merkezinde Yozgat gazetesi adıyla resmi bir gazete haftede çıkmaktadır . bu gazete Vilâyet emrindedir . Başyazarlığını ekseriya Halkevi Başkanı Avukat Hüsnü Cingiz yapar, idare işleri Basımevi Şefi Saim Olcayda bulunur . Saim Olcay partili arkadaşımızdır .

Neşriyatı : umumiyet itibarile iktisadî , içtimai ve mahallidir . heftede (800) nüsha satılır . bir nüshası bağlı olarak sunulduğu gibi bundan sonra çıkacak nüshalarından birer adetinin dahi gönderilmesine devam edileceğinin temin edildiğini ve bundan başka Vilâyet merkezi ve ilcelerinde gazete ve dergiler çıkmadığını saygılarımla arz ederim .

C.H.P.

İl İdare Kurulu Başkanı

Sefer Aronat
Sefer Aronat

IX
8. I. 1948

Bosyasina
B. IX 9. I. 48
C.H.

490	01			1285	274	6
-----	----	--	--	------	-----	---

M -
- 1+1 gazete -

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 1285 - Dosya No: 274 - Sıra No: 6

EK-9: 1948 yılı itibarıyla Yozgat'ta, Yozgat gazetesi adıyla resmi bir gazetenin yayımlandığı, Bkz. BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1285.274..6.

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Genel Sekreterliği
3285

Ankara : 16.8.1950

Halkodası Başkanlığına

Horan Köyü

Boğazlıyan-Yozgat

10/VI/1950 tarihli yazınıza karşılıktır :

Halkodalarıyla, köy ve bucaklardaki Halkevlerine bundan böyle Ulus gazetesi gönderilemeyecektir . Tasarruf düşüncesiyle alınan bu tedbirin arkadaşlar tarafından anlayışla karşılanacağına eminim .

Gazete gönderilemeyen bu teşekkürlerimiz istedikleri takdirde kendileri doğrudan doğruya abone olabilirler. Bu takdirde yıllık abone bedeli 20 lira üzerinden hesaplanacaktır .

Bilgi edinilmesini rica eder, sevgiler sunarım.

C.H.P. Genel Sekreteri A.
Tokat Milletvekili

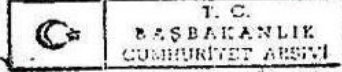
Zihni Betil
Zihni Betil

16 VIII 1950

5/ 2030
2036

5

EK-10: Yozgat Çinden Gelen Ulus Gazetesi Talepleri, Bkz. BCA, Cumhuriyet Halk Partisi, Fon Kodu: 490..1.0.0, Dosya: 8. BÜRO, Yer No: 1244.149..2.

T. C.
M. M. V.

Es. ve Md. Müfettişliği
I. Şube IV. Kısım

Sayı: Şube :
Evrak : 10542

ANKARA
1519/1942

Öz: Küçük Yozgat ve Kırıkkale'de
birer mabet yaptırılması H:

Başvekâlet Yüksek Makamına

Eki:

1 - Kırıkkale ve Küçük Yozgat'daki Fabrikalarımız memleket ve Ordu nam ve hesabına çalışan ve kendi muhitinde mütevazı ve sade bir hayat yaratan küçük ve fakat modren birer harp sanayi şehri halini almıştır.

Bu şehirlerdeki Fabrikalarımızda çalışan işçilerin hepsi de hemen hemen O muhitin abalisi erkek ve kadın civar köylerin namuskar Türk evlâtlarıdır. Günlük hayatlarını program dahilinde işlerle ve vazifelerle geçirmekle beraber Türklüğün adetlerinden başka Allaha bağlı kalplerile ve iman dolu göğüsleriyle müslimanlık feraizini onutup ihmal etmeyen ve boş vakitlerinde namazlarını kılmaktan ve ibadetlerini yapmaktan zevk alan çok değerli ve fedakâr insanlardır.

Bu Fabrikaları teftiş ederken ekserisinin ruhu temayülleri- nin ve candan arzularının; her şeyimiz var ne olur bunla- rın yanında bir de mabedimiz olsa... gibi safiyane ve mu- tekidane istek ve emellerini izhar etmektedirler.

Evet kendisine göre müsafirhanesi, Sineması, Gazinosu, Lokan- tası, Çarşusu, Pazarı, Spor vasıtaları ve medeniyet nuru olan Elektrik'de bulunan bu Fabrika şehirlerimizde Din abidesi olarak birer caminin de bulunması hiç de gücümsecek bir arzu değildir.

Cumhuriyet Hükümetimizin Halkın bu Dini arzularına ve rica- larına müsbet bir şekilde cevap vereceğinden emin bulun- maktayım.

Vakıflar Umum Müdürlüğünün bu manevi cephede yer alarak bu iki şehrimizde birer cami inşa etmesine müsaade ve ira- delerinizi ve Küçük Yozgat için mütesavver olan projeyi ilişik olarak yüksek saygılarımla arz ve takdim eylerim.

2 - Başvekâlet Yüksek Makamına ve Gnkur.Bşk.lığına arz edilmiş Vakıflar Umum Müdürlüğüne yazılmıştır.

H. *[Signature]*

[Signature]

M. M. V. y.

[Signature]

arz edilmiş, işi

030 10 192 318 22 4. 1942

Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 192 - Dosya No: 318 - Sıra No: 22

EK-11: Kırıkkale ve küçük Yozgat'a birer cami yapılması için teklif, Bkz. BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 229101, Yer No: 192.318.22.

T. C.
Sıhhat ve İctimaî
Muavenet Vekâleti
İstatistik ve Neşriyat Müdürlüğü

Umumi № 39

Hususi № 945

Leffi: 1 Teskere
1 Liste
2

20
37

BAŞI N.1
CUMHURİYET ARŞİVİ

Ankara 203 / 1932

Mâlûsa 16 Vilâyet merkezine ait 1931
ölüm nisbeti hakkında.

Başvekâleti Celileye

İstatistik Umum Müdürlüğünün 16 Vilâyet merkezine ait ölüm nisbetini irac eden 205/8 numara ve 25.2.1932 tarihli Yüksek Başvekâlete arz ve takdim kılınan ve mutaleaları bildirilmek üzere Vekâletimize havale buyurulan teskere arzı cevabiyesidir.

Belediye ölüm ruhsatıyelerine istinaden mezkûr 16 Vilâyet merkezine ait ihzar ve tanzim olunan fişlerin verdiği binde 20 ölüm nisbeti yek nazarda diğer medenî memleket şehirlerindeki- den yüksek görünüyorsa da mezkûr 16 şehrin doğum nisbetinin ne derece olduğu bilinmeden elde edilen bu ölüm nisbeti hakkında Vekâletimizce kat'î bir mutalea dermeyanı mümkün olamayacaktır.

Bir memlekette ölüm nisbetine icrayı tesir eden âmiller meyanında iklim, iskân ve tağaddi tarzı, meskenlerin hali, kültür, halkın hıfzıssıhha terbiyesi ve seviye içtimaiyesi oldukça mühim roller oynamaktadır.

Hastanelerin adedi ve hasta yatağının bin nüfusa düşen nisbeti ve şehirlerin sıhhi su tesisatı ile kanalizasyon tertibatının asrî ve sıhhi bir şekilde yapılmış olması gibi belediye vazifeleri bu gün ölüm nisbetinin bir şehirde azalmasının en mühim sebeplerinden sayılmaktadır.

İstatistik Umum Müdürlüğünün 1931 senesinde 16 büyük şehrimizden alınan rakamlarla elde ettiği binde 20 ölüm nisbeti memleketimizin bu günkü şartları ve yukârda arzedilen mutaleat nazarı dikkate alındığı takdirde yüksek bir nisbet sayılmıyacağı bedihidir. Bu nisbet Bahri Sefit havzasında bulunan Fransa, İspanya ve Portekiz gibi bazı Avrupa devletlerinin leffen arz ve takdim kılınan ve Cemiyeti Ekvam Hıfzıssıhha gubesi tarafından mezkûr devletlerin resmî istatistiklerine istinaden neşrolunan listede yazılı büyük şehirlerin ölüm nisbetine hemen muadil ve bahusus memleketimiz için tabii görülmüş olduğu maruzdur Efendim Hazretleri.

Sıhhat ve İctimaî Muavenet
Vekili

030 10 24 135 18

20-3-932 4
1701 2

Takdim
20-3-932

Hıfzı 26-4-932

S. N. N. N.

7- Yazılacak cevapta ait olduğu şubenin tarih ve numarasının yazılması lazımdır.

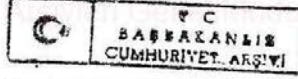
Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 24 - Dosya No: 135 - Sıra No: 18

EK-12: Ankara, Adana, İstanbul, Gmir, Kocaeli, Yozgat, Denizli, Amasya vs. 16 vilayet merkezi ile yurtdışındaki Brüksel, Tahran, Kahire, Newyork, Sidney, Liverpool vs. Şehirlerdeki ölüm oranlarına dair, Bkz. BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 30587, Yer No: 24.135..18.

T. B. M. M
U. Ka
Kanunlar Kalemi
Sayı

Ankara

- 19

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Memleketimizin genişliğine göre nüfusumuz çok azdır . megruti-
yetin ilanından ve hele harbi ummiden beri açılan nüfus beşluğunu
doldurmak için çareler aramak yalnız hükümetimizin değil efratimille
etten herkesin millî ve vatanî borcudur . Son yapılan nüfus tahriri-
nde dahi bin erkeğe mukabil bin yetmiş kadının mevcudiyeti de göste-
riyor ki memlekette kadın nüfusu erkeklerden çok fazladır .

Binaenaleyh hariçten memleketimize ırkdaşlarımızın getirilmeleri
ne kadar lazımsa dahilde bekâr erkek ve kadınların evlilik hayatı -
nı tercih ederek nüfusumuzun artmasına hizmetleri o rütbe elzendir .

Hal böylelken şu son senelerde bir takım genç erkek ve kadın-
ların bekârlık hayatını tercih etmekte ve bu itiyadın her iki zümre
arasında günden güne artmakta olduğuda maalesef görülmektedir .

Bekâr bir şahsın heyeti içtimaiyei millete derecesi alaka ve
irtibatı şahsi ve ferdi kalmaktadır . Bu kabil kimseler hayatı umu-
miyeye iştirak ve kazançlarından , varlıklarından milleti istifade
ettirmek için evlenmek mecburiyeti karşısında kalmalıdır . İste
Bu noktâ nazara binaen ve memleket nüfusunun artırılması için ara-
nılması lazım çarelerden birisini şu şusuretle temin edilmiş olaca-
ğı mütalâsına binaen kadın ve erkeklerden muayyen yaşda bulunanların
bazı matrahlar üzerinden devlete vermekte oldukları verginin bir -
mislinide bekârlık vergisi olmak üzere vermeleri için işbu teklifi
kanunî tanzim ve MÜSTACELEN müzakere olurmak üzere Büyük Riyasete
tekdîm kılındı

YOZGAT . M
S. SİRRI

18-3-1929

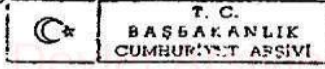
Aşına mutabaktır .

030	10			12	14	15
-----	----	--	--	----	----	----

Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 3 - Dosya No: 17 - Sıra No: 18

EK-13: Bekarlardan Vergi Alınması Hakkında Yozgat Mebusu Süleyman Sırrı
Bey'in Kanun Teklifi, Bkz. BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00,
Dosya No: 4108, Yer No: 3.17..18.

21/2/929
24

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Başvekâleti celileye

90
35

امینت عمومی در وزارت فرهنگ
و عمارت
Birinci
504/37

2004 204

Yozgattaki merkez büyük cami vaizi Ethem hoca-
nın açık gezen kadınların fahişe olduklarını vasfiyle -
tahkir etmiş olması ve daha bazı mürteciâne sözler sarf
eylemiş olması hesabıyla mahkemeye sevkinin mukarrer -
bulunduğu ve geçen senede aynı vaziyeti dolayisiyle mah-
kemeye sevkolunmuş bulunduğu vilâyetten iş'âr kılınmış-
tır . Arzederin efendim . Dahiliye vekili

Shah

Şahat

Ş. Kayu

J.

-1-

BAŞBAKANLIK TEVEKÜLATI		
Tarih	Numara	Lef
25-2-29	1422	

جواباً یازدهن مجرمانه طائد اولدی شیه تاریخ ونومروسک درجی دیا اولدور .

030	10			102	668	8
-----	----	--	--	-----	-----	---

Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 102 - Dosya No: 668 - Sıra No: 8

EK-14: Yozgat Merkez Büyük Camii Vaizi Ethem'in Açık Kadınları EleÇirdiğinden Mahkemeye Verildiği, Bkz. BCA, Muamelat Müdürlüğü, Fon Kodu:30.10.00.00, Dosya No: 9035, Yer No: 102.668..8.

Yozgat şehrine üç kilometre mesafede bulunan ve ilişik kroki-
de hudutları gösterilen Yozgat Çamlığı (namı diğer Soğuk Oluk Mevkii)-
nın "Millî Park" olarak ayrılması; Ziraat Vekâletinin 16/1/1958 tarih-
li ve 6885-6 sayılı yazısı üzerine, 6831 sayılı kanunun 25 inci madde-
sine göre, İcra Vekilleri Heyetince 5 / 2 /1958 tarihinde kararlaştırı-
lmıştır.

REİSİCUMHUR VEKİLİ

[Signature]

Eklil

12
5
14
11
01
16
030

Dosya No:
51-16
65

Başvekil
Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili
Devlet Vekili
Adliye Vekili
Millî Müdafaa Vekili
Dahiliye Vekili ve Hariciye V.V.
Hariciye Vekili
Maliye Vekili
Manrif Vekili
Nafia Vekili
Ticaret Vekili
Sih. ve İc. Mua. Vekili
Güm. ve İnh. Vekili
Ziraat Vekili
Münakalât Vekili
Çalışma Vekili
Sanayi Vekili
Bas.-Yay. ve Turz. Vekili
İmar Vekili

EK-15: Yozgat Çamlığı, diğer adı ile Soğuk Oluk Mevkii'nin Milli Park olarak ayrılması, Bkz. BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 51-16, Yer No: 148.5..12.

T. C.
Dahiliye Vekâleti

V. İ. U. M.
Ş. M.
Sayı

7447

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

29 9/938

Hulâsa : Şefaati nahiyesindeki seylap H. Müttemim me
lumat.....

Baş Vekâlet Yüksek makamına

Ek: 19/9/938 gün ve 3414 sayılı yazıya:

1- Şefaati nahiyesindeki seylap hakkında Yozgat vilâyetinden alınan müttemim malumata nazaran mezkûr nahiyenin Paşa, Kızılay, ve Sorgun kazasının Peyniriyemez, Çankılı, ve Caferli köylerinde cem'an 33300, kilo buğday, 8000 kilo arpa, 30,000 kilo saman, 75 davar, 22 kuzu, 5 Eşek, 7 inek, 4 öküz, 2 at, 31 bağ evi, 350 dekar bağ ve bahçe, 10 kağı arabasile 300 adet kesilmiş söğüt ve kavak ağacını sellerin götürdüğü anlaşılmıştır. Saygı ile arz ederim.

2- Baş Vekâlete arzedilmiş Nafia, Ziraat, Sıhhat ve iç. M. Vekâletlerine, Kızılay genel merkezi başkanlığına yazılmıştır.

Yungü

24.9.938

Dahiliye Vekili

J. J. P. P.

030 10 118 825 24

4
26-9-8 7270

Cevaben yazılacak evraka : Cevap olduğu muharreratin tarih numarasile hangi daire ve şube ifadesile yazıldığının derc olunması rica olunur.

Fon No: 30 10 0 0 - Kutu No: 118 - Dosya No: 825 - Sıra No: 24

EK-16: Yozgat'ın Yassıağıl köyüne yağın dolunun ürünlere ve hayvanlara zarar verdiği, Bkz. BCA, BaÇbakanlık Özel Kalem Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..1.0.0, Dosya No: 99A184, Yer No: 118.825..24.

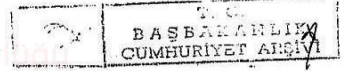
T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

Kararlar Müdürlüğü

Karar sayısı
3

13455

KARAR

Vakfa ait Yozgat'da mazbut ve kadro harici (Şeyh Necdî mescidinin Kütüphane yapılmak üzere Millî Eğitim Bakanlığına satılması hakkındaki Vakıflar Genel Müdürlüğü İdare Meclisince yapılan teklif, 2762 sayılı kanununun 10 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 31 / 7 / 1951 tarihinde kabul olunmuştur.

CUMHURBAŞKANI

C. Bayar

130 18 01 2 186 59 5

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

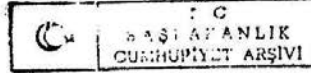
Başbakan	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı	Malîye Bakanı
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı	Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
			İşletmeler Bakanı

Fon No: 30 18 1 2 - Kutu No: 126 - Dosya No: 69 - Sıra No: 5

EK-17: Yozgat'taki vakıf geyh Necdî Mescidi'nin kütüphane yapılmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı'na satılması, Bkz. BCA, Bakanlar Kurulu Kararları (1928 ve sonrası), Fon Kodu: 30..18.1.2, Dosya No: 68-47, Yer No: 126.59..5.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Riyaseti
Kâtibi Umumîliği
Kanunlar Müdürlüğü

Ankara 19.11.1932

№ 1906
7644

Başvekalete

Yozgat Mebusu Süleyman Sırrı Bey tarafından, tiftik keçilerinden alınan verginin azaltılması hakkında verilmiş olup Ziraat, İktisat, Maliye ve Bütçe Encümenlerine havale olunan kanun teklifinin tasdikli sureti merbutan takdim kılındı .

vusulünün işarını rica ederim efendim .

T.A. M.

B.M.M.Reisi

A. Karay

Tahrirata

19-11-1932

030	10			4	15	13
-----	----	--	--	---	----	----

-2-

19-11-1932 5620 4

EK-18: Tiftik keçilerinden alınan verginin azaltılmasına dair Yozgat Mebusu Süleyman Sırrı Bey'in kanun teklifi, Bkz. BCA, Muamelat Genel Müdürlüğü, Fon Kodu: 30..10.0.0, Dosya No: 4153, Yer No: 4.19..13.

TASARRUF DEVLET İŞİ, AHLAK İŞİ, İKTİSAT İŞİ

Üç tip insan tanıyorum. Birinci tip çok kazanır, az masraf eder. Adeta bir lokma bir burka onun şıardır. Onun elinde her gün biriken bir servet vardır. Fakat bu servet boşluk topırağa gömülen bir çocuk halini alır. Kemerde, uykuda saklanan küpe istif edilen alın tasarruf edilmiş değil, öldürülmüş bir paradır.

Genç bu yüzden zengin olanlar vardır. Fakat bu zenginlik orta zaman usullerinin, adelerinin neticesidir. Çünkü orta zamanda insan servet elde etmek için ya harbeder, yahut babadan kalma bir malikâneye sahip olur, yahutta bir lokma bir burka diyerek en kötü şartlar içinde yaşar, büyük hasislikle parasını biriktirir. Yemez, içmez bir acayip buy ile paralarını bir köşeye çıkar ederek saklar. Bu tasarruf kendi hayatını aşığına indirerek servetini faydasız bir halde kendi kendine saklamaktadır.

Bu gün için böyle bir tasarruftan bahsetmeye imkân yoktur. Çünkü böyle yaşayışta bu günkü şartlar içinde zengin olmağa imkân yoktur.

İkinci tip; az kazanır çok masraf eder. Bu tip birincinin tam zıttıdır. Kazancı az olduğu halde ihtiyaçlarını hayatına uydurmuşlardır.

Az kazanır. Hayat için örnekleri en zengin, en müreffeh insanlardan alır.

Tramvaya binmek kendi kazancı ile başbaşa geldiği halde, tramvaya binmez, taksi otomobilinde binmez. Motor satın alır. Ayağındaki kundura yarım maası nisbetindedir. Sırtındaki palto dört aylık kazançla ancak satın alınabilir. Ben böyle tipleri çok gördüm. Hepinizde görünüyorsunuzdur. Adım başında bu tipler bunun buruna geliriz. Bu tipin kadını vardır. Erkeği vardır. İhtiyacı vardır. Gençti vardır. Her cinsten, her zümreden bu tipleri görebilecek insan mevcuttur. Bizim memlekette en bol kadrolu tip budur. Yedi

yaşından yetmişine kadar hemen ekserimiz bu tipe dahiliz. Halbuki bir cemiyet için en tehlikeli unsur bu tipteki insandan çıkar. Genç bu tip kazançla ihtiyaçları arasındaki uçurumu doldurmak için çalışır. Fakat bu çalışma faydalı olmayınca ihtiyaçla kazanç arasında tuluha tuluha münaselsiz kurumağa başlar.

Momursu suüstimal yapar, ihtiyacı ahlak ihtiyaçlarını değiştirmek mecburiyetinde kalır. Genç ise bir çok şeylerinden fedakârlığa mecbur olur. Katil olur, hırsız olur. Çünkü normal kazançla ihtiyaç arasındaki uçurumu doldurmayınca ihtiyaçların elinde esir olanlar büyük ihtiyaçları kendilerine ideal edinenler fert halinde cemiyetin nizamı haricinde gizli işler görmeğe başlarlar.

Bizim üzerinde duracağımız tip bir tasarruftan iktisadi kurtuluşu bir taraftan ahlak inzibatına alakadar eden ikinci tiptir. İkinci tipte mücadele hem bir devlet vazifesi, hemde ahlaki adamların ahlak borcudur.

Katil, cinayet, intihar, cins, cins fuhuş, hırsızlık, dolandırıcılık maddaka karın doyurmak için değildir. Çok defa ideal edinmediği hayata kavuşamayanın el uzattığı son silahlardır. Açığin bu hadiselerle sebep olduğunu iddia etmek güçtür. Çünkü açığın bu hadiselerle sebep olduğunu kabul etseydik çok fakirlerin işsizlerin hep mücrim olmaları lazım gelirdi. Halbuki mücrimlerin pek çoğu orta halli ailelere mensuptur. Bu bir taraftan da devlet için inzibat meselesidir. Bir taraftanda ahlak işidir.

Kazancından fazla masraf eden bir cemiyette aynı şekilde dünya milletleri arasında şüheli bir teşekkül halinde göze çarpar. Osmanlı imparatorluğu 19 ncu asrın ortasından itibaren kazancından fazla masraf yapan bir cemiyetin bütün manzaralarını gösterdi.

Üçüncü tip, kazancı ile

masrafı arasında münasabetsiz kuran insandır.

Onun ihtiyaçlarını tehdit eden kazancı, kazancını harekete getiren bir ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç başı boş değildir. Bu kazanç dolu dizgin, sağı solu vurarak elde edilen bir servet değildir. Hatta onun için ihtiyaçlarını artırmak bir şerefdir. Fakat o bu ihtiyaçları kolektif teşekküllerle karşılar. Çok ihtiyacı az masrafla görmek imkânını veren kooperatif hareketine katılır. Bizde birinci ve üçüncü tip azdır. Hele çok kazancı az masraf eden hemen hiç kalmamıştır gibi.

Artık bir sanki yedim apartmanı, peyniri şişenin dışından yalayarak bir Flacı karuntu fabrikası vücude getirilmez.

Türkiyenin iktisadi vaziyeti şunu gösteriyor ki Osmanlı imparatorluğu insanları ya az kazanır çok masraf eder. Yahut çok kazanır, az masraf eder. Şeklinde yaşamağa icbar etmiştir.

Halbuki hakiki vaziyet şudur.

Türkiyenin toplu sermayeye ihtiyacı vardır. Çünkü memleketin yapılacak işleri çoktur. Bu işi evvela gelersiz olarak dışarıya çıkıp giden parayı memlekette bırakmak suretiyle temin edeceğiz.

Netekim 1930 danheri devlet siyasetinde bunun müsbet eserlerini görüyoruz. Karşılıksız bir meteliği dışarıya bırakmıyacağız.

Yani az kazanıp çok masrafı paydos ediyoruz. Fakat heri taraftan dıştan veya biriktirilmiş sandıklarda, uçuklarda, kemerlerde, küplerde, başçe köşelerinde gömülmüş servelerinde işler bir hale gelmesi lazımdır. Bize ölü değil, yaşayan bir servet gerek.

Gecen sene bankalarda 38 milyon lira tasarruf edilmiş paramız vardı.

Bu sene bu 50 milyon lira olmalıdır.

50 Milyon lira Türkiye de büyük işler görebilir.

Sabri Etem

Tasarruf Haftası

Halkın derin alakası içinde geçiyor

Türk iktisadının ve tasarruf fikrinin milletin bağrında kök tutması ve Türk halkının milli tasarrufa kıymet verip bu terbiyeyi milli bir umde ve şiar yapması için Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin her sene tertip ettiği tasarruf haftası 12 birinci kânun pazartesi günü bütün Türkiye'de olduğu gibi şehrimizde de başlamıştır.

Şehrimiz İktisat ve Tasarruf Cemiyeti bu milli hafta için eyi ve zengin bir program hazırlamış. Cemiyetin yaptığı program pazartesi sabahundan itibaren tatbika başlanmıştır. O gün saat onda Halk ve mektepler Halk fırkası önünde toplanmış, Vali Bey halka bir hitabe iradile Millî tasarrufun gayelerini çok vezir ve ateşin bir talaklatı anlatmışlardır.

Dinleyenler tarafından şiddetle alkışlanan bu hitabebele kıymetli valimiz, tasarrufun ne demek olduğunu, milli hayatımızdaki değeri ve lüzumunu izah edenken Avrupalıların Türk iktisadiyatı aleyhine işadıkları fikirleri, Türk iktisadının himayesizlik yüzünden şimdiye kadar uğramış olduğu zararları, tasarrufun milli hayatımızda yapacağı büyük inkılapları ve bilhassa yerli mallarımıza vereceğimiz kıymet, gösterilecek rağbetin temini edeceği yüksek faydaları coşkun bir heyecanla izah etmişler ve halkın candan işkran alkışlarıyla sözlerine nihayet vermişlerdir.

Muhterem Vali beyin bu samimi ve heyecan dolu hitabesinden sonra Belediye reisi Yusuf bey vali beye hitabederek; hitabelerindeki yüksek mana ve ifadelere halkın tabii kalacağını ve bundan sonra her zaman yerli malı kullanmakta ve istihlakte ısrar edileceğini halk namına söz vermişlerdir.

Bu merasimden sonra Vali Bey halkı yerli mallar sergisinin ziyaretine davet etmişlerdir. Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin hazırlanmış olduğu bu güzel sergi sevinçle, millî bir gururla gezilmiştir. Tasarruf Cemiyeti reisi Fazlî beyin sergi hakkında vermiş olduğu izahat dinlenerek kendilerine ve cemiyet azalarına teşekkür edilmiştir.

Öğleden sonra saat ikide Belediye sinamasında toplanan hanım-larımıza Vali beyin refikası hanımefendi bir konferans verecek Türk iktisadının inkısafında Türk kadınına düşen mühim vazifeleri baharlatmışlar, milli davamız olan tasarruf yolunda kadınlarmızın yapacakları hizmet ve çocuklarına verecekleri terbiye etrafında ırsat ve tenvir etmişlerdir.

Vali beyin refikalari hanım efendinin konferans ve ırsat kadınlar üzerindeki eyi tesiriyle bırakmış bundan sonra Türk malı giyeceklerine ve yiyeceklerine ant işmişlerdir. İktisat ve tasarruf cemiyeti bundan başka kahvelerde ve muhtelif muhtalalarda halka konferanslar vermiştir.

Mekteplerde

İktisat ve tasarruf haftası münasebetle bütün mekteplerde tasarrufa ait temsiller verildiği gibi ayrıca talebe velilerine tasarruf hakkında konferanslar verilmiştir.

Belediye

Yangın havuzları yaptırıyor

Belediye her hangi bir yangın tehlikesine karşı şehri koruması için şehrin muhtelif temsillerine yangın havuzları yaptırmaya başlamıştır. Bu havuzlar da mütemadiyen su bulundurulacaktır.

Mekteplerdeki fakir çocuklara yapılan yardım

Şehrimiz ilk mekteplerine devam eden fakir talebelerden 64 kız ve 65 erkek talebeye tam kat elbise ve yüz beş talebeye de yalnız ayakkabı yaptırılmıştır. Vilâyet maarif dairesi bu yardımla bir çok fakir yavruları korumuş oldu.

Mektupcu B. geldi

Bir aydır mezun bulunan mektupcumuz Nazım bey memleketi olan Erzurumdan gelmişler, vazifelerine başlamışlardır.

Belediyelere yapılacak Yozgat İcra Dairesinden

İstimlak hakkında kanun

Kanun No 2497

Kabul tarihi 4 - 8 / 1934

Yayımlı tarihi 9 - 8 / 1934

(Çeyiz hâlinde arttır)

Mahkemeye bir hafta içinde tarafları davet eder. İlk duruşmada mülk sahipleri ve alâkârlar bu kanunun müddetini ve altıncı maddeleri muvafıkla yaptıkları taleplerin belediye ve kamuyusca nazara alınmadığına ve bu kanunun tatbikinde kıymete mübaşir yanlış hatalar bulunduğunu iddia ettikleri takdirde mahkemeye üç önce bunları tetkik eder. Mahkemeye müddetini müddetinde müddetinde mahkemeye istimal muamelesi ikmal edilmek üzere evrakı belediyeğe tade eder ve diğer iddiaları yeniden görüşme noksanları düzeltilir. İddialar varit görüldüğü veya hiç bir iddia yapılmadığı yahut noksanlar düzeltilmediği takdirde en çok bir hafta içinde üçten az ve beyten fazla olmamak üzere yedinci maddede yazılı hükümler aradan mahkemeye bir hafta hey'eti teşkil olunur.

Üç kişilik hakem heyetinden birisi ve key kişilik hakem heyetinden ikisi mübaşir veya mühendislerden ve bulunmayan yerlerde yapı işlerinden anhyenlerden alınır.

Hakemlere, yemin bağlanmadan evvel yemin ettirilir.

İstimlak olunacak gayrimenkulün sahip ve alâkârlarının ortakları ve müstahdemleriyle Hukuk Usulü muhakemeleri kanununa göre şahadetten intizamı caiz olanlar hakem tayin olunmazlar.

Merkez kanun muvafıkla, ehli vakuf hakkında muayyen sebeplere binen, hakemler, taraflarca reddolunabilir.

Hakem heyeti gayrimenkulün emsalinin alım satım rayicine göre değerini takdir ve tayin ederek keyfiyeti esabı muvafıkla bir mazbata ile nihayet sekiz gün içinde mahkemeye bildirir. Mahkemeye, bir hafta zarfında tarafları davet ederek mazbatayı tetkik ile görüşme veya taraflar canından dermeyeran edip varit görüldüğü noksanların

ikmal için yine bu heyete tade edebilir.

Hakem heyeti istaden sonra yukarıki fıkralarda yazılı taraflar yeniden mazbatasını yaparak mahkemeye verir.

Mahkemeye kabul olunacak hakem mazbatasının tesciline karar verilerek bu kararın birer nüsesi taraflara tebliğ olunur.

Maddesi 9 - Tescil kararları tebliğ tarihinden itibaren sekiz gün içinde bu kanunda yazılı hükümlere muhalif hallerden dolayı temyiz olunabilir. Temyiz istimal muamelesinin tehirini müstahkem olmaz. Şu kadar ki o gayrimenkulün vaz'iyet için istimal bedelinin milli banka yatırılmış olması şarttır.

Maddesi 10 - İstimlak olunacak gayrimenkulün kıymetinin veya on misil gayri saftı iradının o gayrimenkulün değer pahasından fazla olduğu iddiasıyla belediye istimal bedelinin indirilmesi için mahkemeye müracaat edebilir. Mahkemeye sekizinci maddede yazılı hükümler dairesinde keyfiyeti tetkik eder ve bir karar verir.

Maddesi 11 - İstimlak bedellerine ait itirazlarda hakem heyetlerinin tayin edilecekleri kıymet gayrimenkul sahibinin istediğinden ziyade veya belediyesinin indirilmesini mahkemeden istediği yahut mahkemeye müracaat etmeyerse mahkemeye belediye olarak gösterdiği müteradan aşağı olmaz.

Maddesi 12 - Mahkemeye harçları ile sair zaruri masraflar ve hakem heyetlerinin ücreti neticede umumî hükümler dairesinde hakları çıkan tarafla yükletilmek üzere ilk önce belediyece verilir.

Maddesi 13 - İstimlak kararları çıkarılan gayrimenkullerin kıymetine itiraz etmeyen veya itiraz edip de en büyük mülkiyet memuru tarafından altıncı maddede muvafıkla yapılacak muameleye razı olmadıklarını bildirmeyen yahut hakem mazbatasını

Kasahadan Deli başı zade Ahmet ef. kız Zekiye hanıma borçlu Deli başı zade Veysel efendinin işbu borçundan dolayı edilen ve haciz defterinin 748 numarasına dahil edilen ve tapunun cilt 69, sahife 14, No 28, de kayıtlı şarhan Veysel ve Mustafa efendilerin dahiliye dairesine ait hane ve bahçeleri, garben, şimalen yol, cenuben kadî Mehmet efendiye ait hane ile mahdud iki kat üzerine alt katta ufak aralık ve ufak sekî bir ahur bir oda ve kısmen taş ve ağaç merdivanla çıkılan üst katta bir sofa bir mutfak iki oda miktarı kâfi havli ve çatal kapu avluda iki ufak oda bir hane mevcut üzerleri çatılı tamir muhtaç olmuştur.

İstimlak mahkemeye karar verilen gayrimenkul sahipleri belediye namına tapu dairesinde rızalarla tebliğ etmedikleri takdirde istimal bedelleri belediyece mevduat kabulüne salâhiyetli milli bir banka yatırılır. Alınacak makbuz istimalde ait dosya ile birlikte tapu dairesinde tescil talebi mahkemeye verilir.

Mahkemeye gayrimenkul sahibi ve alâkârlar üç gün içinde itiraz ve rızaya müteallik bir diyeceği olup olmadığının beyan için usulü dairesinde davet olunur. Bunlar davete icabet etmez veya davet sebebine ait hususlar hakkında kabulde şayan bir iddia dermeyeran eylemezse mahkemeye belediye namına tescil muamelesinin icrasına karar vererek keyfiyet bir müzekere ile tapu dairesine bildirir.

Maddesi 14 - Mahkemeye müracaat lazım gelen hallerde istimal olunacak yerlere hemen vaziyet olunması zaruri bulunursa belediyece gayrimenkulün değer pahasından kıymeti % 20 fazlasıyla üçüncü maddede yazılı bankalara yatırılarak makbuz dosyasıyla birlikte mahkemeye verilir ve o yerin belediye namına tescili istenilir.

— sonu var —

yan ve tamamı 700 lira değerinde bulunan hariciye ile yine tapunun cilt 48, sayfa 12 No 52 de mukayyet şarhan Müslime hanım ve tariki has ve hanım ve tariki Ahmet ef. Yörgü, garben Ahmet ef. hanesi ve tariki am ve Yordandan hazineye geçen, cenuben yol şimalen hafız Şahap ve Uzun Harcı efendi hanelerle mahdud miktarı kâfi avli ve bahçe ve bahçede 16 kayısı ağacı mevcut ve avluda bir oda bir aralık ve keza ufak bir oda bir ahur bir havli ve yıkılmış ev yerli bulunan oda ve ahurun çatıları yıkık ve muhtacı tamir ve havluda malizri havli çeşme ve çatal kapu girilen ve tamamına 400 lira kıymet tahmin olunan arsa berveçhi atı şerait dairesinde Yozgat İcra memurluğu odasında 16 - 8 - 934 tarihinde perşembe günü saat 16 da Veysel ef. şehmi sahılabacaktır.

1 - Satış şartnamesi 25 - 7 - 934 tarihinden itibaren herkesin görülebileceği için açıktır. Ücreti delâliye teslim ve teslim masrafları ve tapu harçları müşteriye aittir.

2 - Artırmaya iştirak edeceklerin gayri menkulün muhammen kıymetinin % 7 buçluğu nisbetinde pey akçesi veya milli birbankanın teminat mektubunu tevdi etmeleri şarttır.

3 - Gayri menkulün üzerindeki haklarını hususla faiz ve masrafla dair olan iddialarını alâkârlar kimser tarafından evrakı müsbitleriyle 20 gün içinde icra dairesine müracaat etmeleri aksi halde hakları tapu sicilli ile sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından haric ka-

ZAYI TASTIKNAME

925 Senesinde Erkurum Müslim mektebinden alımı olduğuna mezuniyet şahadetnamesi yitirdim. Yenisi alınmadığından şahadeti hükümlerinde bulunmamaktadır.

Buğazlıyan Necati bey Mektebi müslimi Erkurumlu İbrahim oğlu Hasan

İlhan

4 - Artırma bedeli gayrimenkul muhammen kıymetinin % 75 şini bulmadığı takdirde en son artırımı taahhüdü baki kalmış üzere artırma 15 gün daha temdit edilerek 15 inci gün aynı saatte gayrimenkulün en çok artırma ihale edilir.

5 - Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen müddet zarfında parayı vermezse ihale bozulur kendisinden evvel en yüksek teklifte kimse arz etmiş olduğu bedelle almağa razı olursa ona ihale edilir.

Oda razı olmaz veya bulunmazsa icra dairesince heman 15 gün müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırma alâkârlara tebliğ edilmeyip yalnız ilânla iktifa edilir. Her iki ihale arasında husule gelen farkın zarar ve ve ziyân ve % de 5 faizi ayrıca hükmen hacet kalmaksızın ihalenin bozulmasına sebep olan müşteriden alınır.

6 - Satış gününde satışa iştirak edenler satış kaymasını okumuş lüzumlu malumat almış ve bunları tamamen kabul etmiş adolunurlar satış gününde satış mahallini terk edenler artırımlarından vaz geçmiş sayılırlar.

Yokardaki şerait dairesinde gayri menkulün satılacağı ilân olunur.

Terzili Kabcıcası

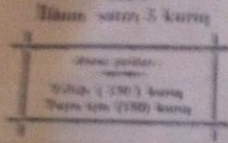
Etler ve Romalı devrinden bu güne kadar büyük bir ehemmiyeti haiz olan ve çok hastalıklara karşı şifa hassası tanınmış olan Terzili kabcıcası binalarında vilâyet bir çok tadil yaptırmıştır. Banyo için gelen zevatın her türlü istirahatını temin için de bir çok fadâkârlık ihtiyar edildiği gibi bina kiralarda, banyo ücretlerinde de tenzilat yapıldığı muhterem halka ilân ederim.

KABCICA MÜSTECİRİ
MEYHUR OĞLU

Haydar

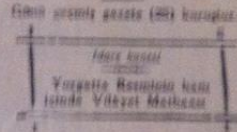
Yozgat Gazetesi yayıncılarına ait

Yozgat Gazetesi yayıncılarına ait

Yozgat

Tesisi: 1921

Say: 651

ÇARŞAMBA GÖNLERİ ÇIKAR VİLAYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Milli Mücadele

Şehitleri için yapılan Akademi

Milli mücadele zamanında ümit kesilmeden Hacı İsmail Paşa'nın vatanında şehit edilen kahramanlara milli şerefini büyük fedakârlığıyla nakletti ve vatanın ahali vatanını milli bir vatan hissetmesini sağlamak için büyük bir gayret göstermiştir. Milli mücadelede büyük kahramanlarımızın hatıralarını yaşatmak için büyük bir gayret göstermiştir. Milli mücadelede büyük kahramanlarımızın hatıralarını yaşatmak için büyük bir gayret göstermiştir.

Yüksek meclisimiz milletimizle birlikte çalışarak vatanımızı koruyabilmeye çalışacağız. Milli mücadelede büyük kahramanlarımızın hatıralarını yaşatmak için büyük bir gayret göstermiştir.

Zonguldak

Mehmet Ragıp bey

Milli mücadele zamanında ümit kesilmeden Hacı İsmail Paşa'nın vatanında şehit edilen kahramanlara milli şerefini büyük fedakârlığıyla nakletti ve vatanın ahali vatanını milli bir vatan hissetmesini sağlamak için büyük bir gayret göstermiştir.

Bahkesir

Mehmet Ali Şenri bey vefat etti

İstanbul 21 (A.A.) — Bahkesir meşhuru Ali Şenri bey bu aydan beri İstanbulda tedavi edilmekte olduğu hastanede vefat etmiştir.

Vitosen nehrinde İyzyan

Vargova 21 (A.A.) — Vitosol nehri kıyılarında iyzyan yitimi meydana gelmiştir. Nehir hayvan cesetleri ve atıklar sürüklenmektedir. Su kaptıran arazi kıyısında ziyaretçi ahaliye zarar vermektedir. İyzyan suyu temizlenmelidir.

Muhafız

Güçlü Basketçileri Artırıyor

Artvin 22 (A.A.) — Türkiye'de basket tutarının büyük bir kısmını muvaffakiyetle başaran Muhafız gücüne dayanmaktadır. Halk tarafından derin bir beğenilebilir. Güçlü bir beğenilebilir.

Halkevi

Yeni müsamere verdi

Halkevi temsil heyeti 23 Temmuz müsameresinde halka bir müsamere vermiş ve "KOZANOĞLU" piyesini temsil etmiştir. Gençlerinin çok muvaffak olmalarında.

Tedrisat Ve Terbiye Konferansında Kadri beyin verdiği izahat

Cenevre 22 (A.A.) — Anadolu ajansının husul mühabiri bildiriyor. Beynümilal üçüncü terbiye ve terbiye konferansına Türkiye namına Paris telebe müfettişi Kadri bey iştirak etmiştir. Muradhisarın Cumhuriyet hükümetinin on onuncu Maarif faaliyetleri hakkında verdiği izahat konferans mühabirinde gayet iyi izahat ve tezvirler yapılmıştır.

Soyist Sefirinin görüşmeleri

Berlin 22 (A.A.) — Soyist Sefiri İsmail Hacıyev müzakere ile görüşmüş ve Şark muahirinin nakle ettiği teminatın Almanya'ya teslim edilmesini arzusunda bulunduğunu bildirmiştir.

Denizli Halkevi Halk İhtiyatları Turlarına Devam ediyor

Denizli 22 (A.A.) — Halkevi basketçileri komite voleybollerdeki turlarına muvaffakiyetle devam etmektedir. Dün başladığı yönü ile devam etmektedir.

Konya'da Eski Yunan ve Roma'ya Ait Bir Laht Bulundu

Konya 22 (A.A.) — Konya'nın Yağlı hayat köyünde eski Yunan ve Roma devirleri arasında yapılmış olan münasire müzeleri bir laht bulunmuştur. Bundan başka yine bu köy civarında içinde yalın ve resimleri de bulunan kırk parça eser meydana çıkarılmıştır. Laht ve bu eserler Konya'ya getirilecektir.

Antalya

Belediyesinde bir birlik teşkil edilecek

Ankara 23 (A.A.) — Antalya ve muhtemel belediyeleri kendiliğinden teşkil edecek olan birlik ve kuruluşlarının baharın ve müstakbelin planlarını belediye yapı ve işleri kanununa istinadla yapmak için bir birlik teşkil edilecektir. Bu birlik esas programını sükûyetle hazırlanarak belediyeler meclislerinin teklifine sunulmuştur.

Adana Ziraat bankasının aldığı hıfday

Adana 23 (A.A.) — Şehrinin ziraat bankasının hıfdayı alımı işi devam etmektedir. Mevkinin başlangıcından önce kadar yeni mahsulden alınan hıfdayı yaklaşık yedi milyon kilodur.

Kayseride Hayvan sergisi

Kayseri 23 (A.A.) — Ümmü yeyle al sergisi Pınarbaşı kazasında açılmıştır. Sergiye 320 hayvan iştirak etmiş ve 98 danser muvaffakiyet kazanmıştır. Kazanan hayvanlara 600 lira mükâfat dağıtılmıştır.

Nevyorkta Şiddetli sıcaklar

Nevyork 23 (A.A.) — Bütün memleketle şiddetli sıcaklar hüküm sürmektedir. Cusadamları sıcak yüzünden 250 kişi ölmüş ve yüzlerce teşvikiye vakası kayıt edilmiştir. Yalnız Şikago'da 400 kişi ölmüştür. Kırk saatten beri bu kadar kuraklık devam etmiştir. Mahsul tehlikeindedir. Bütün piyasalarda tenezzül vardır.

Roma

Hükümeti İngiltere'nin davetini resmen kabul etti

Roma 24 (A.A.) — Hükümet İngiltere'nin davetini resmen kabul etmiştir. İngiltere'nin davetini resmen kabul etmiştir. İngiltere'nin davetini resmen kabul etmiştir.

Bucurestide Muhafız birlikleri

Bucuresti 24 (A.A.) — Vaktinde yağın bir yağmur yağdı. Bu yağmur yağdı. Bu yağmur yağdı.

Tokyo'da Feyeranlar

Vaynagün 24 (A.A.) — Yüksek hava komandanlığı bir rapor vaktinde memleket müdafaa komite kararını kabul etmiştir. Raporda bilhassa düşman hava kuvvetlerinin Amerika domantasına karşı alınması lazım gelen tedbirler düşünülmüş ve 73 kılızaraçta ihtiyac olduğu kaydedilmiştir.

Amerika hava komandanlığının raporu

Tokyo 23 (A.A.) — Feyeranlar Kore'nin cemaatinde müddet tahribat yapılmıştır. Şimdiye kadar yapılan bu kadar müddet başka dağlara düşen düşman uçakları ile ilgili olarak bilhassa düşman hava kuvvetlerinin Amerika domantasına karşı alınması lazım gelen tedbirler düşünülmüş ve 73 kılızaraçta ihtiyac olduğu kaydedilmiştir.

EK-22: Yozgat Gazetesi. 23 Temmuz 1934, Sayı: 651, s.1.

Madeni Ufaklık Para Hakkında 3 Haziran 1933 Tarih Ve 2257 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerinin Tadiline ve Bu Kanuna Bir Madde İlavesine Dair Kanun

Kanun No 2418

Kabul tarihi: 28 / 6 / 1934
Nispeti tarihi: 30 / 6 / 1934

Madde 1 - Madeni ufaklık para hakkındaki 2257 numaralı kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

İbu kanun neyi tarihinden itibaren Maliye Vekâletine tevdi eden her milyon liralık gümüş ufak para çıkarılır. Maliye Vekili bu miktarı gümüşlecek hüsnama göre on altı milyon liraya iblağa mezurundur.

32 Şubat 1940 ve 16 Nisan 1941 ve 4 Şubat 1928 tarih ve 411, 624 ve 1207 numaralı kanunlarla tedavile çıkarılmasına mezuhiyet verilen on milyon liralık yüz paralık ve beş ve on kuruş

luk nikel mekükâten ve 1926 senesi Muvazenei Umumiye kanununun 10 uncu maddesiyle 2 Şubat 1932 tarihli kanunun hükümlerine göre tedavile çıkarılmasına selâhiyet verilen bir milyon liralık beş, on, yirmi ve kırk paralık nikel paraların yerine en çok yedi milyon liralık nikel ve bronz para basmak için Maliye Vekâletine mezuhiyet verilmiştir.

Madde 2 - Mezkûr kanunun ikinci maddesi şu şekilde tadil edilmiştir.

Basılacak gümüş paraların evsafı şöyle olacaktır.

	Sikleti		Siklet ve ayar toleransı Binde
	Ayan	Gram	
100 kuruşluk	830	12	- 6
50 -	830	6	+ 6
25 -	830	3	- 6

Madde 3 - Mezkûr kanunun dördüncü maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

On paralık bronz için tesbit olunan halitayı i-cabına göre deniztirmeğe maliye vekili selâhiyetlidir.

Madde 4 - Mezkûr kanunun on birinci maddesi aşağıdaki şekilde deniztirilmiştir.

Bu kanunun tatbikına müteallik bilûmum muamelat idarehanenin müteallik sermaye hesabından tevdi ve bu hususta mukatazi makina alat ve edevat bedelleri de bu hesaba tasviye edilir.

Basılacak gümüş paralar hazineye tevdi edildiği irat kayıt ve madeni ufaklık para basılması için ihtiyar edilecek masrafların karşılığı bu paradan temin edilir.

Madde 5 - Mezkûr kanunun on ikinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

Maliye Vekâleti bu kanunun tatbikına başlanmasını teminen bir milyon lira kadar avans verebilir.

Madde 6 - Mezkûr ka-

nunun şunu madde ilâve edilmiştir.

Bu kanun hükümlerine tevfiğin basılacak ufak para ile müdafaa ve tayyete pulları, buğdayı koruma karşılığı kanununa göre basılacak pul ve makbuz işlerinde muayyen mesai saatleri hariçinde çalıştırılacak olan maşalı ve ücretli Darphaneye ve Damğa matbaasına memur ve müstahdemlerine fazla çalışmalara mukabil her fazla saat için bir aylık maaş veya ücretlerinin 1/180 nisbatını geçmemek üzere münzam ücret verilir. ve kesirler yarım saat itibar olunur. Yeni paraların basılması içinde fevkalade gayret ve hizmeti görülenlere Maliye Vekâletinin tenzip edeceği miktarda nakit mükâfat verilir. Ancak bu suretle bir ay zarfında verilecek mebalığın mecmuu her memur ve müstahdemlin bir ayığını geçemez.

Madde 7 - Bu kanun neyi tarihinden muteberdir.

Madde 8 - Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye vekili mezurundur.

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinden

İstanbul şehri ve Çorumlu küçük sabbat memurları mektebi sine talebe kaydına başlanmıştır.

Kayıt ve kabul şartları
Küçük sabbat memurları mektebine kabul olunabilmek için Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olmak, Orta tahsili ilmi emel bulunmak, sabbat 19 dan aşağı ve yirmi beşten yukarı olmamak ve ahlâkî hürriyetli şahıslardan olmak şartlarıdır.

Yirmi ve daha yukarı yaşta olanların hizmetli sıfatıyla ile alınmak üzere mekurulmuş. Lise mezunları bu kayda tabiidir. Mektep kadrosu ortama göre mekurulmuş, namzetlerle imkân edilmediği takdirde bu derece tahsil girdiği gün sabbat edenlerde kabul olunabilir.

Talipler aşağıda yazılı vesak ve evrak suret veya asıllarını kendi el yazılarıyla yazılmış ve muvazzah adreslerini her biri bir istidaya rapten aşağıya bildiretinden ey-lâhîtilidama kadar bulundukları mahallin sihhat ve içtimai muavenet müdürlüğü vasıtasıyla mektep müdürlüğüne göndermelidirler.

1 - Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olduğuna nakil hüviyet çarşını (Nüfus tezkeresi)

2 - Hat ve müzmin her türlü hastalıklardan salim olduğuna ve kabiliyeti bedensiyetini muvazahan nakil tasdikli tabip raporu.

3 - Mezuriyet şahadetnamesi veya dereceli tahsilini nakil tasdikname

4 - 4,5x6 ebadında üç adet fotoğraf.

5 - Hüsnü ahlak esbabından olduğuna ve hiç bir suretle mahkûm olmadığının mübeyyin ikametgâhının bulunduğu posta idaresinden alınmış vesika.

Çorum lülyi küçük sihhat memurları mektebine girmek arzu edenlerin yukarıdaki vesikaları beraber herhangî bir sebeple tahsil bıraktığı veya mektepten çıkarıldığı takdirde hükümetçe ihtiyar edilen masarifi nazami faizi ile beraber isade edeceklerine dair velisi ve bulunmadığı halde kendisi tarafından imzalı Noterlikçe musaddak bir taahhüt senedi ile tahsil bitirdikten sonra hükümetin lüzum göstereceği mahaller

Jandarma Mektep Kumandanlığından

Anı Kilo	Çoğu Kilo	Cins
20000	215000	Ekmeç
32000	36500	Sığır eti
3000	4000	Koyun eti
14000	16000	Kuru fasulye
2000	2500	Mercimek
3000	3500	Tuz
3000	3000	Nohut
2000	15000	Bulgur
13000	5000	Pirinç
4000	250000	Makarna
200000	2000	Yezin daması
1500	3000	Bezaz peynir
2500	3000	Yezin yağ
1200	1500	Sade tuz
4-00	2500	Şeker tur
2000	25-0	Sike
2000	6000	Yogurt
5000	3000	Saban
2700	3500	Kuru üzüm
3000	700	Sağca
600	12000	Soğan
10000	12000	Patatis
10000	3000	Pekmez
2000	1000	Şehriye
800	3500	Süt
3000	1200	Gas yağ
800	60	Çay
50	100	Biber
80	20000	Arpa
18000	20000	Saman
15000	20000	Kuru ot

Yozgat Jandarma mektebi efrat ve hayvanatın tapeleri için lüzumu olan Yukarıda cins ve miktarları yazılı (32) kalem yiyecek 1/8/934 tarihinden itibaren (20) gün müddetle münakasaya konmuştur. Bunlardan Ekmeç ve Sığır eti kapalı zarf, diğerleri açık münakasa usulü ile satın alınacaktır. İhale 21/8/934 Sab gün saat onda Yozgat Jandarma mektebinde yapılacaktır. Şartnameyi görmek isteyenler her gün saat dokuzdan on ikiye kadar Mektep Satılma komisyonuna müracaat edebileceklerinin ve haricet talip olacıkları şartnamelerin birer nüshan parasız olarak gönderilecektir. Talipler ihale gününe kadar % 7,5 teminatlarını Malsandığına yatırarak alacakları makbuzları Satılma komisyonuna göstermek suretili ihaleye iştirak edebilecekleri ilân olunur.

P. T. T.

Müdürlüğünden

1934 - 1935 senesi için Yozgat - Yeşilova - Akdağmadeni arası haftada iki seferlik araba ile posta nakliyesi 9 - 8 1934 perembe günü ihale edilmek üzere yirmi gün müddetle münakasaya konulmuştur. Aynı otomobile kıyın araba ile nakliyat yapmağa talip zahirunda teklifleri tetkik olunacaktır. Taliplerin şeraiti anlamak üzere memuriyetimize müracaat etmeleri ilân olunur.

§ 1934 - 1935 senesi

de beş sene hizmet edeceklerine dair musaddak ve mükefel bir taahhütname göndermelidirler.

YOZGAT ASKERİ SATIN ALMA KOMİSYONUNDAN

Çorum alayının bir senelik ihtiyacı olan 65000 kilo sığır eti ile 1000 ki koyun eti kapalı olarak 17 - 7 - 934 tarihinden itibaren 30 gün müddetle münakasaya konulmuştur. İhalesi 18 - 8 - 934 günü saat 16 da dir. Müvakat teminatı 452 liradır evsaf ve şeraitini anlamak isteyen taliplerin kumsuyonumza müracaat etmeleri ilân olunur.

İçin haftada altı seferlik Yozgat - Yerköy arası otomobile posta nakliyesi 9 - 8 - 1934 perembe günü ihale edilmek üzere 20 gün müddetle münakasaya konulduğu ilân olunur.

İlanım satırı 5 kuruş

Arzın şartları
Yılıp (100) kuruş
Teyzi için (100) kuruş

Yozgat

Teslisi: 1921

Günah geçmişi gazete (20) kuruşdur.

İstisna husus
Yozgatta Rumelinin ham içinde Vâliyet Matbaası

Sayı 653

ÇARŞAMBA GÖNLERİ ÇIKARILAN VİLÂYET GAZETESİ

Dahası 100 Para

Şehir Haberleri

Sorgun

Kaymakamı Şevket Bey

Hava kaymakamına tayin edilmiş olan Sorgun kazası kaymakamı Şevket bey Harzaya gelmiştir.

Mahul, Buğdayın Kaymakamları

Kazaların altı ilçe hakkında vilâyette inama etmek üzere Mahul kaymakamı Nispet, Buğdayın kaymakamı Sabri beyler dün şehrimize gelmişlerdir.

Kaymakam beyler bugün Vali beyi makamlarında ziyaret etmişlerdir.

Kâmil ve Mehmet Ali Beyler

Gençlik kaymakamı Kâmil, Ankara ıstisna memurlarından Mehmet Ali beyler mevzuatlarını geçirmek üzere gelmişlerdir.

Takdirname Alan Muallimler

Tebliğ ve tedris vazifelerini emsallerine taleh bir surette ifa eden İsmet paşa mektebi muallimlerinden Özalp beye bir senelik kadim zammı, Sakarya mektebi muallimlerinden Nâile hanıma Büyük meclis köyü muallimi Ali İhsan bey, bu ders yılı içerisinde vazifelerini büyük bir dikkat ve infazla yapmışlar ve mutadın fevkinde yüksek bir muvaffakiyet gösterdiklerinden sadıyet maarif inzibat meclisince heruz takdirname ile taltif edilmişlerdir.

Dolu ve sel

Bazı Yerlerde Zarar Verdi

Geçmiş günün cemaatı Çaltı köyü mütakasına yağın şiddetli bir dolu Çaltı köyünü bağlamıştı. İki mahsulat ve harmanların münim bir surette tahrip etmiştir. Bu doludan hasıl olan sel, Osman paşa tekkisi köyünde bir çok yapıları sürükleyip götürdüğü gibi köyden bir kadını iki çocuğu da sel götürmüştür. Her iki köyde tahmin edilen zarar ve ziyân oldukça mühimdir.

Banka Yeni Mahsulü Almaya Başladı

Ziraat bankası Fakih, Hüseyinpaşa ve Çerçitli istasyonlarında mübayaata başlamıştır. Banka bu istasyonlarda bithassa yeni sene mahsulünü almaktadır.

Bu Yıl Çorum vilâyetinin mahsulü son zamanlarda tahribe uğradığından Çorum an fabrikaları ve zahire tüccarları vilâyetimden mübayaata başlamışlardır. Bu vaziyete nazaran köylümüzün bu yıl buğdayını değerine satabileceği anlaşılmaktadır.

Hava kışınan serinledi

Yaz mevsiminin «yayına bahar» denilen devri dün geçmiş, hava kışınan serinlemiştir. Hararet bu gün güneşte «36» ölçüde «23» dir.

Bu hafta içerisinde mevzu olarak bazı yerlere yağmur, bazı yerlere de dolu düşmüştür.

Belediye

İntihabı Hazırlığı

Önümüzdeki yılın ayının birinci günü belediye intihabına başlanacaktır. Bu intihabı alt hamur belediyece inama ve defterler tasmin edilmiştir.

Haber aldığımız göre Cümhuriyet halkı tekâmül intihabını tesbit etmek üzere çinaretin günü tekâmül teşkilatı arasında bir deneme yapacaktır.

Vilâyetin Kadastro İşleri

Vilâyetimizin tapu işlerini tesbit ve kadastro tasmin edilmek üzere vilâyetimiz Ankara kadastro mütakasına başlamıştır. Yakında şehrimizde gelecek olan her beyet kadastro işinde çalışacaktır.

Muhafız Gücü Sporcuları Turlarını Bitirdiler

Samsun 6 (AA) — Türk bisiklet turunu tamamlayan ilçe bir araya uğramadan büyük bir muvaffakiyetle son erdiren Muhafız Gücü bisikletçileri çok dinç zinde ve meylî olarak dün şehrimize gelmişler ve çok samimi bir surette karşılanmışlardır. Sporcular sağ günün Ankara'ya dönmüşlerdir.

Tahranda Büyük Bir Feyzan

Tahranda 6 (AA) — Tahranda Meşhel yolu üzerinde Fırnaklıta olan mübâhiş tuğrahtar meclisinde 300 den fazla insan toplanmıştır. Her çok çocuklar toplanmıştır. Büyük miktarda hayvan sayıları vardır.

Zile Zahire

Tüccarları Tayyare Cemiyetince Takdir Edildiler

Zile 7 (AA) — İhrac ettikleri buğdaylardan yarıda birini Hava kuvvetlerine yardım maksadıyla tayyare jubesine vermiş sebrinin zahire tüccarlarından yirmi üç kişiye Cemiyet Umam Merkezi tarafından birer takdirname gönderilmiş ve dün belediyece yapılar bir toplantıda takdirnameler kaymakam tarafından sahiplerine verilmiştir.

Maraş Ha'kevi Köylerde Tetkikat Yapıyor

Maraş 6 (AA) — Halkımızın köylüleri hakkında ilçe herka rinde birlikte köyleri görmüş köylülerin umumi vaziyetlerini yakından tetkik etmiş ve köylerin bir kısmına eyi su getirilmesini ve kooperatif teşkiline teşebbüs edilmiştir. Çeltik fabrikasının elektrik şifraları inama edilmiştir.

Ankarada Açılacak Milli Sergi

Ankara 6 (AA) — Millî İhtisat ve Tasarruf cemiyetinin şehrimizde yapmış olduğu ilk sergi evinin inşaatı bu ayın sonunda bitecek ve 29 mayıs tarihinde bir millî sanayi sergisi açılacaktır. Şimdiden işitirlik müracaatları başlamıştır. Müracaat maddeti 1 eylülde bitecektir.

Fındık Satışı Başladı

Ordu 6 (AA) — Fındık mahsulü bu gün satılmaya başlanmıştır.

Hitler

Harbe Biz Sebep Olmıyacagız Diyor

Berlin 7 (AA) — Bir müddet evasında Hitler demirler ki, onun silâhlama beyanınımler getirenler hakkında diyetlerim ki, yeni bir harp Almanya'ya müvakkil buldukları kafiyen olmacaktır. Almanya'nın bugünkü meseleleri harp halledemez. Mevzu müdafaa hali müvakkil olmak üzere bir asla mübareke etmeyeceğiz. İngiliz hava kuvvetlerinin artması bizi hiç bir suretle kıştırmaz.

Çünkü İngiltereye hücum etmek bizimde değildir. Almanya ile eski rahatsızlıkların hisse çalışmaktan menedemeyiz. Avusturyanın Almanya'ya itibaki günün meselesi değildir. Avusturyada doğru bir reyum yapılacak olursa bütün meselelerin temevvili edeceğinden eminim. Avusturyanın istiklali her türlü müdafaa fevkinde değildir. Hitler bugün elinde birleşen büyük mesuliyete karşı ederek demirler ki milletimiz teyle karulan ve bugünkü hükümetin istinat emiği temel yine millî bir reyumla ortadan kaldırılmadıkça devlet reisi ve başvekillik saâhiyyelerini birlikte muhafaza edeceğimiz Almanya'nın Cenevreye avdeti ihtimali sualine de Hitler tam bir hukuk müsavatı kabul ediliği vakit belki milletler cemiyetine tekrar girebiliriz demirler.

Pariste Hindenburg için Bir Ayın Yapıldı

Paris 7 (AA) — Boğün Pariste Protistan kilisesinde Mareşal Hindenburg için bir ayın yapılacaktır.

Halkın Faydasına Varayacak Yazılara
Baskılanması Ağırdır.

7 İkinci Teğün 1934

Derecedilecek Yazılar ve Evrak İçin
Müdürlüğe Müracaat Edilmelidir.

Hâlinin satırı 5 kuruş

Günü geçmişi gazete (25) kuruştur.

Abone şartları:
Yılıha (120) kuruş
Taşıra için (100) kuruş

Yozgat

Teşisi: 1921

İdari haası
Yozgatta Resmîde haası İçinde Vilâyet Matbaası

Sayı 665

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Alaturka Musiki Yerine Sanat Musikisi

Millî özen duygu ve duygularını canlandıramayan, havasında bir tekke ağuluğu, bir meybane kokusu taşıyan alaturka adındaki gazeli yaheyli musikinin yerine daha olgun ve garp sanatına uygun bir musiki kompozisyonunun gerekliliğini biliyor olduğumuz son notuklarında işaret etmişlerdi. Oleden beri bu iş üstünde bir çok sözler söylenmiş, yazılar yazılmış, alaturka musikinin değersizliği belli edilmiştir. Şimdi Türk musikisini sanatlaştırmak, millileştirmek için bir savaş açılmıştır. Bu savaşta göstereceğimiz başarımlık yeni bir inkişafımız olacaktır.

Büyük öncünün belli ettiği bu işi yürütmek için önceden radyoda her akşam yapılan alaturka saz faulları Dahiliye bakanlığının buyruğuyla kaldırılmıştır.

Musiki mekteplerimizde ve sanatkarlarımız arasında yapılacak bir didime yakında olgun bir millî Türk musikisi ortaya getirerek kamumuzun övünçü olacaktır. Banata dayanan öz millî musiki doğana kadar yaheyli musiki yaşamış olacaktır.

Tiftiğin Değeri Yükseldi

Tiftik ürününün değeri son günlerde enikonu yükselmiştir. Son günlerde İstanbul'da yüz on yedi kuruşa kadar satılan tiftik ürününe şehrimizde yüz on kuruşa kadar alıcı çıkmıştır. Tiftik toplantımız kaldırıldığından köylü ve kârcılarımız bu yükselmeye kârlanamamışlardır.

Ağırceza Reisi Osman Bey Öldü

Bir hafta önce mide kanserinden ağır bir sızı duyarak hasta düşen ağır esasa mekhemesi reisi Osman bey bugün ölmüştür. Hastalığının çok ağır olmasına rağmen yapılan dikkatli tedaviler işliğini umduracak bir halde iken bu gece yarısı tehlika artmış, ölüm Osman beyi aramızdan ayırmıştır. Cenazesi yarın iltifalle kaldırılacaktır.

Cumhuriyet adliyasının çok değerli bir şahsiyeti olan Osman beyin bu beklenmeyen ölümü halkımızda ve dostları üstünde çok derin bir acıma uyandırmıştır.

Kendisine Tanrı'nın rahmetini diler kederli ailesine ve meslektaşlarına başımız sağ olsun deriz.

Belediye Toplantısı

Şehrimiz belediye meclisi ikinci teşrinin birinci günü kanunî toplantısını yaparak hesabı kat' raporunu tetkik etmek üzere bir encümen seçmiştir. Encümen tetkike ait raporunu önümüzdeki pazar-tesi toplantısında meclise verecektir.

ÇİFTÇİ GÜZLÜK Ekime Başladı

Bir hafta önce yağın yağmurlar vilâyetimizin bir çok yerlerinde güzlük ekime elverişli olacak kadar olmuş, köylü ekime başlamıştır. Bilhessa sulak yerlerde bütün tarlalar ekilmektedir. Bu yılın ekimi iyi girmektedir.

Balkan Hükümetleri Hariciye Nazırları Döndüler

Balkan İttifakına dahil, Romanya, Yunuslavya, Yunan hükümetleri hariciye nazırları Cumhuriyet bayramında aramızda bulunup sevinçlerimize katıldıkları sonra Balkan anlaşması üstünde bir görüşme yapılmış ve aralarında çok anlaşılabilir bir birlik olacağına inanılmıştır.

Bu toplantıdan sonra İstanbul'a dönen hariciye nazırları, İstanbul'da iki gün kaldıkları sonra sevinçle memleketlerine dönmüşlerdir.

Yunan ve Türk Konuşmaları

Yunan ve Türk iktisadiyatının vaziyeti hakkında Yunan Hariciye nazırı M. Maksimos ve İktisat nazırı M. Pesmez oğlu hükümetimiz erkânile bir çok görüşmeler yapmışlar ve anlaşmışlardır. Bilhessa tütün ve üzüm satışları hakkındaki görüşmeler bir şekilde bağlanmış. Komşu ve dost Yunan hükümeti ile bir ticaret anlaşması hakkındaki müzakerelere ise devam edilmektedir.

TÜRK - YUNAN

Dostluğu kuvvetlidir

« Katimerin » gazetesi Türk - Yunan dostluğu bağlarının sağlamlığı hakkında diyor ki: Avrupanın hali hazırda vaziyeti içinde müstakar bir şey varsa o da müsterek gayretlerinde balkanlar sulhunun muhafazası için diğer müttefiklerle birleşmiş olan Türkiye ve Yunanistan arasındaki yüksek dostluklardır.

Yunan Hariciye Nazırı Ankaradan Gitti

Ankara 5 (A.A.) — Elen Hariciye nazırı M. Maksimos ile madamı ve beraberindeki zevat dün akşam İstanbul'a hareket etmişler. M. M. Maksimosu istasyonda B. M. Meclisi reisi Kâzım, Başvekil İsmet paşalar, Hariciye vekili ve Riyaseti cumhur kâtibi umumisi ve baş yaver, muhafız kâtabı kumandanı, Hariciye vekâleti ve Yunan nazareti erkânı tarafından uğurlanmışlardır.

Hariciye Nazırları İstanbuldan Ayrıldılar

İstanbul 5 (A.A.) — Romanya Hariciye nazırı ile Yunuslavya hariciye nazırı muayini dün şehrimizden ayrılmışlardır. İstasyonda vali, merkez kumandanı, emniyet müdürü ile Hariciye vekili hususî kalem müdürü tarafından uğurlanmışlardır.

Zilede Açılan Panayır

Zile 5 (A.A.) — Sonbahar hayvan ve eşya panayırı yarın açılacaktır. Panayır dört gün sürecek.

Alaturka Musiki ve Zonguldak Gençleri

Zonguldak 5 (A.A.) — Ulu önderimizin Büyük Mecliste dil inkişafımızdan ulusun yüreğine sinmesi ve kökleşmesi için Türk musikisine yeni bir yol ve hız verdiklerini eşiten ve bundan ötürü sevinç içinde çalkanan Zonguldak gençliği sonsuz başlılık ve saygılarını arz etmiştir.

Hariciye Yeklimiz Fırkada Beyanatta Bulundu

Ankara 6 (A.A.) — C. H. Fırkası grup idare heyeti reisliğinden: Cumhuriyet Halk Fırkası, reis vekili Cemil beyin riyasetinde toplandı. B. M. Meclisi encümenlerce tetkik ve intihap edilecek zevatın nametlikleri tavip edildi. Hariciye Vekili Tevfik Rüşdü beyin siyasi vaziyet hakkında verdiği izahat takdir ve alkışlarla dinlendi.

ALMANYADAN ASKERİ BİR HEYET GELDİ

Ankara (A.A.) — Ordumuz ve askeri müesseselerimiz hakkında tetkikata bulunmak üzere memlekete gelmiş olan Alman askerî heyeti şerefine Asım paşa hazretleri tarafından Ankara palas'ta bir ziyafet verilmiştir. Heyet azamı ordunun müsâfiri olarak Ankara palas'ta ikamet edeceklerdir. Aynı onunda İstanbul'a geçecek bir kaç gün de orada kalacaklardır.

İZMİRDE TÛTÛN SATIŞI

İzmir 6 (A.A.) — Tütün piyasası gittikçe hareketlenmektedir. Müstahsil vaziyetten memnundur. E-ğre iktisadi muntakasında bir hafta içinde beş milyon 250 bin kilo tütün satılmıştır. umumiyette yüz kuruş aramışlardır.

SİLÂHSIZLANMA KONFERANSI KALDI

Cenevre 6 (A.A.) — Silâhsızlanma konferansı reisi tarafından teşvikiyen bir tebliğde ahvalin silâhsızlanma meselesinin halli için yapılan teşebbüslerin 1935 ortalarına bürhanını zaruri kıldığı bildirilmiştir.

Halkın Faydasına Yarayacak Yazılara
Saygılarımız Açıktır.

28 İkinci Teşrin 1934

Derecedilecek Yazılar ve Evrak İçin
Müdüriyete Müracaat Edilmelidir.

Hâlinin satırı 5 kuruş

Gözü geçmiş gazete (25) kuruştur.

Ahşana paraları:

Yılığa (130) kuruş
Yığıra için (150) kuruş

Yozgat

Tesisi: 1921

Yozgatta Recminin hani
içinde Vilâyet Matbaası

Saya 668

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

ATA TÜRK! ULU ÖNDERİN SOY ADI

Ankara — Büyük Millet Meclisi bu gün çok heyecanlı günlerinden birini yaşıyor. Meclis açılınca Has vekilimiz İsmet Paşanın Meclis'e mebusu sıfatıyla tekil ettiği şu kanun okundu:

1 — Kemal Öz adlı Cumhuriyet Reisimiz « Ata Türk » soy adı verilmiştir.
2 — Bu kanun, neşri tarihinden muteberdir.
3 — Bu kanunun tabliğine Büyük Millet Meclisi memumdur.

Kanun okunduktan sonra İsmet Paşa kürsüye çıktı. — Arkadaşlar, dedi; Büyük önderimiz, Cumhuriyetimizin soy adı için bir kanun teklif ediyoruz.

Düşündük ki, soy adı kanununa tablik olunurken Büyük önderin taşıyacağı adı tayin etmek. Büyük Meclisin borcu ve hakkıdır. Kanunda biz « Ata Türk » adını teklif ediyoruz. İnanıyoruz ki, ulusun en değerli varlığı olan Cumhuriyetimizin adını söylerken derin saygı ve sevgi duygularımızı birlikte sezdirmiş olacağız. «Ata Türk» adını teklif ediyoruz. İnanıyoruz ki « Ata Türk » adı ile Büyük Türk ulusu en büyük oğluna en saygılı hitabını yapmış olacaktır. (Alkışlar)
Kanun sürekli alkışlar arasında söz birliği ile kabul edilmiştir.

Mustafa Kemal, Türkün eşsiz öz varlığıdır. Onun soy adı da eşsiz olmalıdır. Büyük Meclis işte hem bunu yaptı, hem ulusun büyüklüğüne bağlanıp inana Büyük önderin soy adını ulusa verdirerek onun düşüncesine uygun bir katkı verdi.

YOZGAT (ATA TÜRK)ü yürekten selamlar, adını bütün ulusa kuttular.

BAŞ BAKANIMIZIN SOY ADI İSMET İNÖNÜ

Cumhuriyet reisi Gazi Ata Türk Hazretleri büyük Başbakanımız İsmet Paşa Hazretlerinin soy adını koymuşlardır.

Ulu önderin başbakanımıza koyduğu bu değerli adın yüksek manası vardır. Birinci ve ikinci İnönü savaşlarında ulusal kurtuluşun kahramanlığını İnönüde tanıtan ve perkinleştirilen İsmet Paşaya bu ad, çok yarayan bir ad olmuştur. Derin sevinçlerle kutluyoruz.

Ata Türk şu mektubunda onu anlatıyor.

BAŞVEKÂLETE :

Başvekil İsmet Paşa Hz. lerinin inkilâp tarihimizin ilk şerefli ve parlak sahifesi olan «İnönü» meydan muharebelerinin baş kahramanı olmuş bulunması itibarıyla Soyadı kanununa icabı olarak alacağı aile isminin «İnönü» olmasını çok yerinde bulduğundan kendilerine bu soy adını tevch ettiğimi bildiririm. 15 - 11 - 934

Reisicumhur
Gazi M. Kemal

SOY ADLARINI Koyanlar

Soy adlarını şimdiden alanlar çoğalmaya başlamıştır. Soy adlarını takınanların adlarını aşağıya yazıyoruz.

Noter Celâl bey, Celâl Dukan, Lise muallimlerinden Lütfü bey, Lütfü Özkan, ilk mektep muallimlerinden Celâl bey, Celâl Ünal, Cumhuriyet müdresi müdresi Nafi bey, Nafi Kandıran, Muavini Cemal bey, Cemal Can, ağır ceza azası Hulusi bey Hulusi Bilis, Arif bey,

Tasarruf Haftası Hazırlığı

Yaklaşmakta olan tasarruf haftası hazırlığına iyi bir değer vermek ve istenen şekilde geçirmek için hazırlıklar şimdiden başlamıştır. Dün ve evvelisi gün bir çok kimselerin iştirakile Halkevi'nde toplanan İktisat ve Tasarruf cemiyeti yaklaşan haftanın karşılanması hakkında bir konuşma yapmış ve yeniden bir program hazırlamıştır. Cemiyetin yeni reisi deherdar Şeref bey bu işle uğraşmaktadır.

Belediye Reisinin Reisliği Tastik Olundu

Bu devre seçiminde belediye reisliğine seçilmiş olan Araboğlu Abdurrahman beyin reisliği yüce tasdikten çıkmıştır.

Buğazhyan Kaymakamı

Buğazhyan kaymakamı Basit bey kazasının işleri hakkında vali beyle görüşmek üzere hafta içinde şehrimize gelmişler ve vali beyle görüşükten sonra Buğazhyan'a dönmüşlerdir.

Arif Biçe, hukuk hakimi Ruşen bey, Ruşen Oktay sulh hukuk hakimi Hakkı bey, Hakkı Pektaş, sulh ceza hakimi Tahir bey, Tahir Tekin, mustantik Edip bey, Edip Bozok, değerli gençlerimizden Niksar hakimi Salim bey, Salim Başol, Matbaa müstahdiminden mürettip Osman bey, Osman Üngör Şevket bey, Şevket Ünsür Mehmet bey, Mehmet Aslan, Celâl bey, Celâl Güngör, mücellit Mehmet ef. Mehmet Erdem, odacı Mehmet ef. Mehmet Mutlu koymuşlardır.

Uluslar

Cemiyetinin Birinci Konuşması Bitti Tış Bakanımız Paris'e Gitti

Cenevre 26 (A.A.) — Uluslar cemiyeti fevkalade asanblestine iştirak etmiş olan Murahhasların bir çoğu Cenevreden ayrılmışlardır. Benes prağa dönmüştür. Tütölesko ile Tefvik Rüşti Bey Paris'e gittimşlerdir. Orada Filandin ve Laval ile merkez ve Cenubu Şarkı Avrupa müteallik meselelerle Marsilya cinayeti münasebetile Macaristanın yapmış olduğu müracaat hakkında görüşmeleri ihtimal dahilindedir. Murahhasların hepsi de Sar meselesi ile uğraşacak olan uluslar Cemiyeti toplantısı için Cenevreye geleceklerdir.

Uluslar Cemiyeti Konseyi bu toplantısında Macaristanın Marsilya cinayetine ait müzakerati acilen yapılması talebinin kabulü veyahut bu Müzakerelerin yirmi bir Kanunu sani 1935 e birakılmasına karar vermektedir.

Heriyo Fransa harp istemiyor diye bağirdi.

Cahateau fleterrj 26 (A.A.) — Bir mektebin açılıma merasimi münasebetile verilmiş olan ziyafette bir nutuk söyleyen Heriyo hakikî bir Cumhuriyetçi için iktidar mevkilinin bir zevk değil bir vazife olduğunu söylemiş ve şu suretle haykırmıştır. « Ne dışta ne içte harp istemiyoruz. — »

Adana'da Fırka Kongraları Başladı

Adana 27 (A.A.) — C. H. Fırkası ocak ve

Sadettin B.

İstanbul mebusu Sadettin bey üç gündüncü şehrimizde buluyorlar. Sadettin bey yapılmakta olan Fırka ocak ve nahiy kongralarını idare edeceklerdir.

Soy Adı Yasası

Yukarıya başlık yaptığım yasa, büyük ulusumuzda düzen veren düzenleme işlerimizin biridir. En büyüğümüz ulu önderimiz kendine yakışan « ATA TÜRK » soy adını aldı. Artık her işte oldu... gibi bunda da arkasından koşmak işi bizlere kaldı. Bunu her Türk gibi böyle duydum, kendime soy adı olarak « DUYĞU » demeyiyün buldum.

Yasuf Duyğın

Tış Bakanımız Fran- sada görüşmeler yaptı.

Paris 27 (A.A.) — Hariciye bakanı Tefvik Rüşti bey ile Romanya hariciye bakanı, Fransa hariciye bakanının verdiği bir öğle ziyafetinde bulunmuşlardır. Ve bu esnada siyasi noktalı nazarı tati etmişlerdir. Tefvik Rüşti bey Berline gidecek ve oradan Cenevraya gelecektir. Türkiye hariciye bakanı ile Fransa hariciye bakanı arasındaki bağları müsbet bir şekilde berkiştirmişlerdir.

nahiy kongraları bitmek üzere. Mebus seçimi ne ait hazırlıkları başlanmıştır. Adanada mevcut mevcut bütün finirlara hamur yağurma makineleri konulmuştur.

EK-30: Yozgat Gazetesi. 9 Ekim Kanun 1935, Sayı: 674, s.1.

EK-31: Yozgat Gazetesi. 16 Kincı Kanun 1935, Sayı: 675, s.1.

Halkın Faydasına Yarayacak Yazılara
Soyfalarımız Açılır.

İlanın satışı 5 kuruş

Atama günü:

Yılıb (130) kuruş
Tayın için (150) kuruş

13 Şubat 1935

Yozgat

Tesisi: 1921

Düzenli olarak Yazılır ve Evrak İçin
Mühürleme Müracaat Edilmektedir

Günün geçmiş gazete (25) kuruştur.

İdari hanesi

Yozgatta Resminin hami
içinde Vâliyet Mühürü

Sayı 679

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Saylay Ve Umumi Meclis Uye- liği Seçimleri Bitti

Geçirdiğimiz 8 Şubat günü Türkiye seçim günü idi. Atatürk'ün yüksek buyruğuna göre yapılan bu seçim, o gün yapıldı. Atatürk'ün fermanı olduğu Halk Fırkası namına gösterdiği fark namzetleri her yerde ota buldu ve seçtiler.

Ulu fermanın vilyetimiz için gösterdiği ota ile o günün seçmenleri ota seçtiler. Bu ota için vilyetimizden sayılan seçmenler ota seçtiler.

Bay Avni Duhan ota sayıldı.
Bay Söğüt ota sayıldı.
Bay Süleyman Sami ota sayıldı.

Bay Ömer Evci köyden ota sayıldı.
Bay Emin Eczacı ve Tekinli C. H. F. başkanı.
Bay Emin Duran Avukat İstahbul Hukuk vekili.

Sayılan seçmenler ota ota seçmenler arasında vilyet umumi meclisi üyeleri için bir deneme yapıldı. Bu denemede her ota için bir deneme yapıldı. Bu denemede de bay Nazım Bayar, bay Sadettin Uyar, Avukat bay Yusuf Koç kazandı. Bu denemede kazanan olan bu bay köy vilyet umumi meclisi üyeliğine fark namzetli ota ile ota seçtiler.

VİLÂYET UMUMİ Meclisi Ne Zaman Toplanacak

Vilyet umumi meclisinin 10 Şubat'ta toplanması sandığımız idi. Öğrendiğimiz göre 13 Şubat'ta toplanması umumi meclisinin her yerde 4 hafta toplanmasını uygun olacağına hükümlü.

Bir çocuk Dereye düştü ve boğuldu

Bu köyde mahallesinde oturan Zinat hanımın 7 yaşında ki oğlu Sabit dere kenarında oynarken suda boğuldu ve boğuldu. Çocuk dereye düştü ve boğuldu. Çocuk dereye düştü ve boğuldu. Çocuk dereye düştü ve boğuldu.

günü yapılan seçimde ikinci ota seçmenler bu namzetlere seçtiler.

Kazananlarda yapılan deneme ve seçimde de Akdoğan'da fark ve beldeye başkanı bay Sami, bay Emin Ayar, bay Süleyman, bay Emin, Başbakan'da fark başkanı bay Şakir Öztürk, beldeye başkanı bay Şakir Öztürk, dava vekili bay Şakir Pala, beldeye yazmanı bay Şeyh Mehmet, Sarısu'da bay Kadir, Dava vekili bay Naki Pınar, bay Fehri ota başkanı, ota namzetleri arasında bay Mehmet Fehmi kazandı. Vilyet umumi meclisi üyeliğine ota seçmen olan bu arkadaşların kurtulmaları başkanıdır.

Başbakanımız Ve Dış Bakanımız Ankara'ya Döndüler

Ankara 11 (A. A.) — Başbakan İsmet İnönü beraberlerinde Dış ve İç İşleri bakanları ve C. H. Fırkası Genel kütüsü ota halde bu sabah İstanbul'dan Ankara'ya döndüler. Durakta bakanları ile gelenleri tarafından karşılanıldılar. Seçim dolayısıyla İstanbul'da ota olan Genel kütüsü brousu da beraberinde döndüler.

Bir Fransız Gazetesi Kadın Sayılarını İçin Ne Diyor

Paris 11 (A. A.) — Türkiye B. M. Meclisine Kadınlara seçilmesini mevzu bahis eden L'Journal gazetesini diyor: «Yeni Türkiye Zimmetinden çok parlak bir eser yaratacaktır.»

Memleketimize büyük manzara için bir istikbal temin etmek istiyorlar. Her şeyden önce ulusal dayanışma ile başlıyorlar. Bu işte anaların büyük rolü vardır. Ve mecliste yer almalı buluyorlar.

Halkevinde LİSAN DERSLERİ

Halkevi başkanlığından

Halkevi kursları pubesinde Eczacı dî öğrenmek isteyenler için bir lisan kursu açılacaktır. Kurs pek yakında açılacak, gündelik ücret ve Fransızca dersleri verilecektir. Ejer talib bulursa Almanca içinde bir kurs açılacaktır.

Lisan öğrenmek isteyenler bu fırsattan istifade ederek bir hafta içinde adlarını Halkevine yazdıklarını bildiririz.

Fransa Ökonomi Bakanı Türk Malını /Amak mecburiyetindeyiz Diyor

Ankara 12 (A. A.) — Fransızlar arasında bir ticaret anlaşması mevcut bulunduğu ve Türkiye'den ihracatı maksatla Fransa'dan memleketimize 17 % 3 daha noksan ihvat yapılabileceği malumdur. Fransızlar gitkice groniyen yerli kredi finansye politikası Türkiye'nin ihracat mükadalarını memleketimize fazla satışı malik bedel olan bir yekün daha erkerer bankamızca biriktirir. Fransa bu para ile memleketimizden mal almak mecburiyetindedir. Fransızın devanını olarak Türk ihracatına imkân vermemek politikası bil mukabele bizim de tertip ettiğimiz karşılık politikasına nazaran kendisinin memleketimize satış imkânlarını araştırmaktadır. Bu vaziyet karşısında Fransa İktisat İşleri görüşünü Paris'e çıkan ajansı ekonomik ve finansal yerdem naklen aşaya alıyoruz. Haric ye nezareti ve bu iş için Paris'e gelmiş olan Fransız ticaret atesyle Fransız ihracatını Türkiye'de aşradığı mülkiyata çare arıyoruz. Memleket içinde hiç ayırmayacağı politika ne malımızı alması almaktır.

İtalya Habeşistan Arasındaki Gerginlik Kızıştırmı

Roma 12 (A. A.) — Röyter ajansı bildiriyor: Dış İşleri bakanlığı namına ota söylemeyeceği ota İtalya ile Habeşistan arasındaki münasabetsler daha ziyade nezaket peyda ederse İtalya'nın Habeşistana bir otomatizm vermesi ihtimalinin mevcut olduğunu söylemiştir.

İtalyada Seferberlik Başladı

Roma 12 (A. A.) — Filoromadaki İtalyan fırkası 5 Şubat tarihinden 12 Şubat tarihine kadar ihtiyat olmak üzere seferber edilmiştir. 1911 senesinde İtalya'nın davet hareketi tam bir itizam altında cereyan etmiştir.

Alman Yugoslavya Ticari Anlaşması

Belgrad 12 (A. A.) — Almanya ile İtalya arasında ticari anlaşma yapmak için bir komite teşekkül etmiştir.

İcra Vekilleri Hey'eti Toplantısı

Ankara 12 (A. A.) — İcra vekilleri heyeti dün baş bakan İsmet İnönü'nün başkanlığında toplanarak muhtelif işler üzerinde görüşmüşler ve bu işlere ait kararlar vermişlerdir.

Konferans!

Halkevi başkanlığından :

Esminde 15 Şubat Cuma günü saat 14 de makine mühendisi bay Fahri bir konferans verecektir. Bu dersli konferans dinlemek üzere yurdtaşların evimize gelmelerini candan dileriz.

EK-32: Yozgat Gazetesi.13 gubat 1935, Sayı:679, s.1.

Halen Faydasına Yarayacak Yazılar
Saytalarımız Açıldır.

27 Şubat 1935

Dercedilecek Yazılar ve Eyrak İşleri
Müdüriyetle Müvazaf Edilmelidir

Günlük toplam gazete (25) kuruşdur.

İlanın satışı 5 kuruş

Atama paraları:
Yıllık (130) kuruş
Teyaz için (150) kuruş

Yozgat

Tesisi: 1921

İdare bakanı
Yozgat'ta Resminin hami içinde Vilâyet Matbaası

Sayı 681

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Su işi Hakkında Vilâyetin bir tebliği

Geçen sayımızda kentimizin su işleri üzerinde yaptığımız bir yazıda bu işin kentinizin acı bir derdi olduğuna üzerinde titizlik gösterilmesi gerekli bir iş bulunduğunu yazmıştık. Bundan sonraki çalışmaların bu işin üstünde vilâyet bize şu «tebliği» göndermiştir. Vilâyetin bu tebliği üstüne Belediyemizin özennini dileriz.

— Tebliğ

«Şehir suyu hakkında gazetedeki çıkan yazıyı okudum. Halkımızın duygusuna uygun olan bu düşünceleri vilâyet vaktile düşünmüş ve Umumi meclise müzakereye tabi tutularak aşağıdaki karara varmışdır.

1 — Su getirmek isteyen belediye ve köyler, önce fenni projelerini yapılarak müzakereye çıkarılacak bir vaziyete getirilmeli ve bu suretle yapılacak iş için lazım olan paranın miktarı belli olmalıdır.

Bu yapıldıktan sonra belediyenin geliri göz önüne alınmalıdır. Bu uğurda harcanacak para, kısmen hükümden tasarruf, kısmen de istikraz yapılmak suretiyle temini imkânı her zaman mevcut olan para tesbit edilmelidir.

Su işi için belediye harcayabileceği parayı bu şekilde tesbit ettikten sonra da arta kalan para için de yurtdışların ve yıllık sevenlerin yardımını temin etmelidir.

Belediye kendine düşen bu işleri tesbit ederek bursaldan sonra da Hususi idare kendine düş-

Bulgar hükümeti başbakanı siyasal bir söylevinde bizden söz AÇARAK sevgisini bildirdi

Sofya 25 (A.A.) — Başbakan general Zlatel dîn hükümetin programı hakkında bir nutuk söylemiş ve bu nutuk radyo ile bütün memleketlere yayılmıştır.

Başbakanın moral sosyal ve ekonomik bulurunu o'daya siyasal mücadelede bitarafılığına muhalefe etmek hissinde rağmen hükümetin başına hay Georgiyel getirmiş. Şevkenden neticesiz duruma kısaca anlattıktan sonra Georgiyel hükümetinin istifası sebeplerini şu suretle anlattı.

1 — Eski hükümet Makedonya ihtilali kuramının dağıtılması kararına rağmen bu kuramın iki hâzinden birine ezilmiş Protogerevist hizbine karşı muvazafada bulunmuştur. Bu hizbden bazı kişiler müselleh idiler. Memuriyet almışlar ve hatta tebliğ paraları teşkil etmişlerdir.

2 — Georgiyel ekonomik idâretin daha kolay tahakkuku için kabinesinde bazı bakanların değiştirilmesini reddetmiş, bu red bu bakanların istifaz ettikleri tedbirler hakkında şüpheler uyandırmıştı.

3 — Georgiyel bir kararname ile başbakanı hükümetin selâhiyetleri ve ez-cümle hükümet azasının ve hatta zabıtların tayin ve azlı selâhiyetlerinin verilmesini tasavvur etmişler. Halbuki teşkilât esaslıye kanunu mucibince Krâla verilen selâhiyeti geri almak demek olan

şey yardım yapacaktı. Meclis buna karar vermiş ve sâlkadrlara tebliğ etmiştir. »

bu kararnameyi ordu kabul etmemiş ve Georgiyel den kınanmasını geri almıştır.

4 — Ulusun Krâla karşı olan bağlılığını gösteren yazı ve fotoğrafların muvazafatta istifası yasak edilmiş ve ulusun hissiyatına karşı tahrik teşkil eden bir memnuniyet, hükümetin bazı önderleri tarafından tahrik edilen amacılara karşı güvensizlik verilmiştir. Ordu ve onun önderleri itikâp edilmiş olan bu harekatin tahribatı üç defa tecrübe etmişlerse de mukavemet devam edince ordu başkâna verdiği vazifeyi kendisinden geri almıştır.

5 — Nihayet hükümetin değişmesinin başka bir sebebi de bazı amirlerin dıyan ve içeri işleri bakanlığın ele geçirmek için yaptıkları mükerrez teşebbüsleridir.

Başbakan bundan sonra devlet rejiminin şekli meselesine temasla me-selenin hiç bir zaman ortaya konulmadığını ve istikbâlde de konulmayacağını söylemiştir.

Bakanların şimdiki siyasal vaziyeti dolayısıyla konuşulacağını zannetmediğini ve şimdiki hükümetin cumhuriyet rejimine megrati mülkiyete bağlı bulunduğunu söylemiştir. Bundan sonra kendi hükümetinin içeri ve dışeri siyasasını anlatan başbakan, hükümetin her kabiliyet ve mesleğine göre ait olduğu korpozisyona dahil olmasına imkân verecek bir devlet rejimi yapacağını ve siyasal un-surun profesyonel kurumlar menfaatının muhtemel muhalefetine karşı inzibat vazifesini göreceğini söylemiş ve deriş edilen

tedbirleri anlattıktan sonra dışeri siyasaya geçmiştir.

Bunun için de demiştir ki: «uzun süren anlaşma-azlıklar ve düşmanlıklardan sonra Yugoslav milletle iyi komşuluk ve dostluk münasebetleri yeniden tesis edildi. Ebedi bir dostluk muahedesi bizi cenup komşumuz Türkiyeye bağlanmaktadır. Bu muahede bizim için müb-hem bir formülden ibaret değildir ve biz Türkiyele iyi komşuluk münasebetleri samimi bir dostluk ve barış içinde yaşamayı en samimi ve değerli bir tarzda arzu ediyoruz.

Bazı Türk gazeteleri tarafından arada sırada Bulgaristana tevcih edilen şüphelerin ve hücumların Türkiye idare adamları ile hiç münasebeti olmadığına imanım vardır. Ve Bulgaristan Türk siyasa mahafilinin dirayetinden ve açık görüşmelerinden katiyetle emindir.

Romanya ya karşı olan siyasa barış ve eyi anlaşma aksamlarına dayanmaktadır ve bu dostluğu karşılıklı menfaatlar düşüncesi dahilinde iki memleket arasında aşkda bulunan meseleleri halletmeye yardım edecektir. Ve bunların hali Balkan barışını ve Balkan anlaşmasını ve halkın memleketleri arasında eyi komşuluk münasebetlerini kurmağa hizmet edecek en mühim bir amildir.

Yunannistandan bahs ederken demiştir ki eğer aramızdaki mali ve ekonomik bazı meseleler adalet ve eyi komşuluk hislerine dayanarak halledilebilirse şimdiki bils iyi

Atatürk İSTANBULA DÖNDÜLER

İstanbul 25 (A.A.)
Riyaseti cumhur kalemî mahsus müdürlerinden: Dün sabah Mermeriden hareket eden Retel cumhur Atatürk bu gün saat 21 de Ege vapuru ile İstanbula şerhlandılar. Vali, komutanlar, devlet, vilâyet ve belediye erkânı vapura giderek Atatürk'ü karşıladılar.

Valimiz Ankaraya Gitti

Valimiz hay Baran vilâyet işleri üstünde bakanlıklarla görüşmek ve anlaşmak üzere geçen pazar günü Ankaraya girmişlerdir.

Umumi Meclis Cumartesi Açılıyor

Vilâyet umumi meclisinin altıncı seçim toplantısı önümüzdeki cumartesi günü açılacaktır.

Ankarada bulunan vali cuma günü dönmezse meclis valiyeye vekâleten mektubca hay Avni Oran açacaktır.

düzen olan münasebetlerimiz daha ziyade iyileşecektir.

Son zamanlarda Yunan gazeteleri matbuatının gösterdiği şüpheler resmen tekdil edilmiş olduğu için bir kıymeti hâz değildi. Baş bakan Bulgaristanın diğer memleketlerde dostca münasebetlerde bulunduğunu söyledikten sonra demiş ki bu gün dahilî birlik eserini birirmeye çalışan Bulgaristan ancak bundan sonradır ki, bütün kuvvetlerle Balkan ve Avrupa barışlarını tahkim yardım edebilecektir.

Sevgi Ve Saygı

« Türk yurdu bölünmez bir bölümdür. »
Ökümüz, bölünmez bir bütün olan yurdumuzun her yünden yücelmesi ve yücelmesidir.

Biz, buna için azadık, bu azadık yurdu bütünleştirdik.

Birbiriz ki yurdun bütünleşmesi ulusun kaynaşması, ulusun kaynaşması da ulusal duygunun kökleşmesi olur. Bunun için de her yürekte sevgi ve saygı bulunmalıdır.

Sevgi ve saygı — Bunlar somuz birer gücdür. Çünkü sevgi ve saygının ne olduğunu içimizde iyi anlayamamışlar çoktur. Bir buluşta bizi kendine çekilen bu iki söz, yüzünden okunursa güzel anlaşılmasın sayılmaz. Bu iki sözün içinde saklanan derin ve ince anlamlar için sezmek gerekir.

Öyle ise sevgi ve saygı işi kıldan söylendiği gibi kolay bir iş değildir.

Karşılıklı verimlerin atması «insana» birbirine sevdirmesi eskidenberi kural olmuştur.

Yani her adam bir başkasını yine kendi iyiliğine yararsa sever. Bir imre «dışkı» bile sevgiye dönüşür için yarar. Karşılıklı istekler arada bir sevgi doğurmuştur.

Bunun için, bütün birbirine gönülden bağlanan iki kimse — bekledikleri isteğin tam karşılığını görmelerine — hemes aralamasına sorduk girer. Bu tamsa sordukluk girer. Bu tamsa sordukluk o denli ilerliye bilir ki yenilmiş, her ne varsa unutulur da o iki kimse birbirine karşı birer yad kesilirler.

Ben böyle sevgilere sevgi demem, demiyorum, demiyeceğim —

— Özü sevgi budur: Karşılıklı bir istek olmaksızın sevmek...

İşte bize bu gerektir. Ben ulusunun böyle bir sevgi ile birbirine bağlanmasını, eklenmesini, kaynaşmasını isterim.

Bu kaynaşma, bu bağlanış yurdun her bucağında en yüceğe çağına başlamış ki «Türk yurdu bölünmez bir bölüme» olsun.

Şunu demek istiyorum: Sevgiyi değil, sevmesini bilelim, için, gönülden

sevelim. Surtı kürlüye:

— Buyur ocak başına...

Ayağı çarıklyta:

— Aman, aman çulları kirletiyorsun...

Demek, birisinin baylığını çömek ikincisinin züğürtlüğüne tükürmek demektir.

Sosyal yaşayışın büyük köküllüğü buradan çıkar.

Ayağı çarıklyta sevmek, onu saymak amacımız değildir. Bu amaç ise ulusal kaynaşmayı gösteren en büyük belgedir.

— Özetleyelim: Sevgi, saygıyı, saygı da sevgiyi doğurur.

Sevgi — Saygı — İki...

Sevgi ile saygının birleşmesi ülkenin amaca varmasıdır. Asıl ülkümüzde ulusun yükselmesi olduğundan her yürekte bu iki sözü benimsemelidir.

•••

Acun kuruldandanberi her ulusun yükselmesinde önyak olanların uluş adamları olduğu hepimizce bellidir.

Biz bir işe geç alışır, güc berakeriz. Ulusa gönüllü başladığımız adamı güldere kadar yükseltiriz. Yeter ki o adamın bize güvenli işler yapacağını sezelim.

İşte Atatürk...
İşte bir büyük adam ki, sevmesini bilir. Böyle adamlar hem sevici, hem sevilir, hem sayar, hem sayılır. Sevgisi Türkün, Türkün de saygısı onunundur.

Bundan ötürüdür ki onun her buyruğu, her isteği Türkün benliğine karşılık, ulusun malı olmuştur. Onun kamı bizim damarlarımızda dolaşır, bizim yüreğimiz onun gökünde çarpar.

Şunu da söylemeli ki Atatürk bir öğedir. Bizler onun eşi olamayız. Yalnız ona benzemek, hiç olmazsa izinden yürümek yükümlümüz olursa yeter...

En küçükünden en büyüğüne kadar bütün uluş adamlarımız bu yükümden kendilerine pay çıkarmalıdır.

MAMURE

A. Nabi Yüksek

Halkevlerinin 3 üncü Kuruluş Yıldönümü Kutlandı

« 3 üncü yıldönümü kutlandı »

Bu andan başlayarak yurda geniş ölçüde hizmet etmek için salâhiyet almış oluyorlar.

Boluda, Akçakoca, Manisa, Alaşehir, Ayyalık, Bartın, İstanbula, Beşiktaş, Ösküdar, Şişli, Burdur, İnegöl, Söke, Muduru, Tire Halkevi bugün açılmış bulunuyor. Halkevlerinin aileleri bütün şartlar altında bütün yükümlülükleri yerine getirmeye çok yardım etmektedir. Memlekette gerek müsbet ilimler, gerek güzel sanatlar yolunda ve gerekse içtimal alanlarda vatandaşların bir aile gibi beraber bulunup yaşamağında, her şeyden evvel vatanperverlik hisleri kuvvet bulur. Ailelerde kuvvetlenecek vatan fikri

memlekete gerek dışardan, gerek içerden gelecek hadiselerle karşı en sağlam bir kale haline getirir. Onun için halkevlerinin çalışmalarında, doğrudan doğruya kahrâmanlık hislerine yaptıkları hizmeti ayrıca iyi bir netice olarak çıkarmak borcudur. Yeni açtığımız halkevlerinin iyi vazife yaparak kendilerini ulusa sevdirmelerini isteriz. Bütün Türk ulusundan yüksek bir ölüme için feragatle çalışacak yeni halkevlerine de yardım etmelerini onların hizmetlerini teşvik etmelerini bekleriz.

Şimdi Ankara halkevinin günlerdenberi hayırlanmış olduğu güzel programı hep beraber zevkle dinliyeceğiz...

Hırsız

Kumarıcı Kara
Mehmed Yakalandı

İki Hafta önce tüccardan Hacı Eyyub oğullarından bay Ahmed'in oğlusundan hali ve kilimle ahırındaki cins kısrakçı çalınmıştı. Burada yapılan araştırmada çalınan şeyler bulunamayınca alınan bir haber üzerine iz sürülmüş ve Kirşehirde çalınan hayvan elde edilmiştir.

Bu hırsızlığı meşhur hırsızlardan Kirşehirde oturan kumarıcı kara Mehmed'in yaptığı anlaşmış. Kirşehir zabıtası tarafından yakalanarak jehrimiz adliyesine gönderilmiştir.

Tahsili Emval Kanununa Bazı Maddelerin Eklenmesine Dair Kanun

Madde 1 Bina ve arazi vergilerinden başka vergilerin bulunmuş maddelerine üzerine tahakkuk memurluğunca verginin miktarı tahakkuk ettirildikten sonra aşağıda yazılı sebebler varsa tahsilat komisyonları kararla mükellefin haczi caiz malların alacak ve haklarının bürü ödemeğe yetecek miktarı üzerine ihtiyati haciz konabilir.

1 - Mükellefin Türkiye belli ikametgâhi yoksa,

2 - Mükellefin vergisini vermemeğe için mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanmış yahud mal kaçırıldığı veya kendisi kaçtığı anlaşılırsa,

Tahakkuk ettirilen vergi önce mükellefe tebliğ edilmemiş ise ihtiyati haciz konduğu sırada ve haciz kararile birlikte vergi de toblığı olunur.

Mükellefin ikametgâhi belli değilse bu tebliğ Hukuk Usulü Muhakemeleri kanununa göre yapılır.

Madde 2 — Mükellef, ihtiyati haciz kararının tebliği gününden on gün içinde birinci maddede yazılı şartlara uygun olmadığına dair tetkiki itiraz komisyonlarına yazılı itirazda bulunabilir.

Komisyon itiraz işlerine başka işlerden önce ba-

« Arkası 4 üncü yünde »

Mamure Nahiyesinde Soy adı alanlar

Mürsel o. Ahmed ve Kadir Yaşın, Veli o. Hüseyin o. Çelebi Çevik, Kasım o. Eşref Keşkin, Koca o. Abdullah Yılmaz, Hamza o. Mehmed Yıldırım, Halil o. Bekir Şimşek, Arap o. Kadir Türksoy, Koca o. Ömer Korkmaz, Anbar o. Hüseyin Önermez, Halil o. Hasan o. Mustafa Düşmez, Alanlı o. Mustafa Alan, Dede o. Hasan Yorulmaz, Deli Bekir o. Mehmed Çam, Timurcu o. Osman Timur, İsmail o. Ahmed Bolat, Deli Osman o. Osman Demir, Köse Bekir o. Bekir Kaya, Koca Ali o. Hamdi Güngör, Çitak o. Osman Çitak, Hamza o. Mahmed Ünal, Karaca o. Hasan Karaca, Köşker o. Hasan Unsul, İmam o. Bekir Gök, İkiz o. Ahmed İkiz, İsmail o. Ömer Özer, İmam o. Osman Özdemir Kıvılcı o. Abdullah Erkoç, Kasım o. Ahmed Gürgen, Karaveli o. Mustafa Gürol, Kasım o. Osman Başkan, Hamza o. Mustafa Ünsür, Ahışhavi o. Ali Gündoğan, Köşker o. Kamil Çitak,

İsa o. Mustafa Can, Hamza o. Ömer Erol, Hamza o. Bekir ve Mehmed Şahin, Tankal o. Rıza Koçak, Zompo o. Mustafa Aydemir, Hacı o. Mustafa Şeker, Karahan o. Ahmed Karahan, Deli Mustafa o. Mehmed Uyan, Kırdı o. Hacı Mustafa Murat Tomruk, Kırdı o. Ahmed Tamer, Abdurrahman Kaye Güler, Emir Osman o. Ahmed Demirel, Kara Nabi o. Mustafa Karabaş, Kara Bekir o. Ömer Üngör, Musa o. Kızıl ok, İsmail o. Ali Üçok, Kürt o. Rıza Üngör, Kel veli o. Veli Osman Tekir, Köşker o. Osman Tuncer, Mulla Osman o. Halil Ataman, İsmail o. Osman Çelik, Kurd o. Osman Bozkurd, Kayarlı o. Ahmed Oguz, Timur o. İsmail Taşdemir, Kör Mahmud o. Mustafa Açıkgöz, Akdağlı o. Muttalib Akdağ, Hatip o. Selim Türker, Ömer o. Muhittin Keskin Haydar beyli nahiyesi Vayis oğlu Höyünden Şakir o. Tahsin Yılmaz adlarını almışlardır.

İlanın satırı 5 kuruş

Alınır paraları:

Yılığ (130) kuruş
Tapa İçin (150) kuruş

Yozgat

Tesisi: 1921

Günlük geçim gazetesidir (25) kuruştur.

İkinci hanesi

Yozgatla Reşmânin hane
içinde Vîlâyet Matbaası

Sayı 681

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Su işi Hakkında Vîlâyetin bir tebliği

Geçen sayımızda kentimizin su işleri üzerinde yaptığımız bir yazıda bu işin kentimizin acı bir derdi olduğunu üzerinde titizlik gösterilmesi gerekli bir iş bulunduğunu yazmıştık. Bununun sağlığını düşünerek yakasın açtığımız bu su işinin üstünde vîlâyet bize şu « tebliğ » göndermiştir. Vîlâyetin bu tebliği üstüne Belediyemizin özneni dileriz.

— Tebliğ

« Şehir suyu hakkında gazetede çıkan yazıyı okudum. Halkımızın duygusuna uygun olan bu düşünceleri vîlâyet vakitile değiştirmiş ve Umumi meclise müzakereye tabii tutularak aşağıdaki karara varmıştır.

1 — Su getirmek isteyen belediye ve köyler, önce fenni projesini yapılarak müzakereye çıkarılacak bir vaziyete getirilmeli ve bu suretle yapılacak iş için lazım olan paranın miktarı belli olmalıdır.

Bu yapıldıktan sonra belediyenin geliri göz önüne alınmalıdır. Bu uğurda harcanacak para, kısmen bütçeden tasarruf, kısmen de istikraz yapılmak suretille temin olunmalıdır. Her zaman mevcut olan para tesbit edilmelidir.

Su işi için belediye harcama bileceği parayı bu şekilde tesbit ettikten sonra da arta kalan para için de yurddaşların ve yıllık sevenlerin yardımını temin etmelidir.

Belediye kendine düşen bu işleri tesbit ederek bursaldan sonra da Hususî idare kendine düş-

Bulgar hükümeti başbakanı siyasi bir söylevinde bizden söz yaparak sevgisini bildirdi

Sofya 25 (A.A.) — Başbakan general Zlatel dün hükümetin programı hakkında bir nutuk söylemiş ve bu nutuk radyo ile bütün menlikete seslenmiştir.

Başbakan moral sosyal ve ekonomi bütürünü orduya siyasi mücadelede bitarallığını müdafie etmek hinesine rağmen hükümetle başına bay Georgiyevi getirmişe sevkeden neticesiz durumu kısaca anlatılan sonra Georgiyevi hükümetinin istifası sebeplerini şu suretle anlatmıştır.

1 — Eski hükümet Makedonya ihtilali kurumunun dağıtılması kararına rağmen bu kurumun iki hizbinden birine ezilmişle Protogerivist hizbine karşı müzahabada bulunmuştur. Bu hizbinden bazı kimseler müsallih idiler. Memuriyet almışlar ve hatta tehlik gurları teşkil etmişlerdir.

2 — Georgiyevi ekonomik sultânata daha kolay tahakkuku için kabinesinde bazı bakanların değiştirilmesini reddetmiş, bu red bu bakanların itikaz ettikleri tedbirler hakkında şüphe uyandırmıştır.

3 — Georgiyevi bir kararname ile başbakana hudsuz selâhiyetler ve ezilmişle hükümet azasının ve hatta zabıtların tayin ve azli selâhiyetlerinin vürâmesini tasavvur etmiştir. Halbuki teşkilât esasına kanunu mücibince Krala verilen selâhiyeti geri almak demek olan

şey yarıdan yapacaktır. Meclis buna karar vermiş ve alkadarlara tebliğ etmiştir. »

bu kararnameyi ordu kabul etmemiş ve Georgiyevden istinatnamesini geri almıştır.

4 — Uslusn Krala karşı olan başbakanın gösteren yazı ve fotoğrafların matbuatta itiharı yasak edilmiş ve ulusun hissiyatına karşı tahrik teşkil eden bir memuriyet, hükümetin bazı önderleri tarafından teşvik edilen amaçlara karşı görevsizlik vermiştir. Ordu ve onun önderi itikâp edilmiş olan bu hatafaahın tahşini üç defa tıcrübü etmişlerse de makâmet devam edince ordu başkama verdiği vazifeyi kendisinden geri almıştır.

5 — Nihayet hükümetin değişmesinin başka bir sebebi de bazı amirlerin doğan ve işleri bakanlığın ele geçirmek için yaptıkları mükerrek teşebbüslerdir.

Başbakan bundan sonra devlet rejiminin şekli meselesine temaslaba meselesinin hiç bir zaman ortaya konulmadığını ve istikbalde de konulmayacağını söylemiştir.

Bakanların şimdiki siyasi vaziyetle dolayısıyla konulacağını zannetmediğini ve şimdiki hükümetin cumhuriyet rejimine megrisi mullakiyete bağlı bulunduğunu söylemiştir. Bundan sonra kendi hükümetinin içeri ve dışarı siyasasını anlatan başbakan, hükümetin her kabiliyet ve mezleğine göre an olduğu korpozisyona dahil olmasına imkân verecek bir devlet rejimi yapacağını ve siyasi unsurun profesyonel kurumlar menfaatinin muhtemel muhalefetine karşı inzibat vazifesini göreceğini söylemiş ve derpiş edilen

tedbirleri anladıktan sonra dışarı siyasaya geçmiştir.

Bunun için de demiştir ki «uzun süren anlaşma»azlıklar ve dışmanlıklardan sonra Yozgatlıv nüfule iyi komşuluk ve dostluk münasebetleri yeniden tesis edildi. Ebedi bir dostluk muahedesi bizi cenup komşumuz Türkiyeye bağlanmaktadır. Bu muahede bizim için mübhem bir formülden ibaret değildir ve biz Türklerle iyi komşuluk münasebetleri samimi bir dostluk ve barış içinde yaşamış en samimi ve değişmez bir tarzda arzu ediyoruz.

Bazı Türk gazeteleri tarafından arada sırada Bulgaristana tevcih edilen şüphelerin ve hücumların Türkiye idare adamlarile hiç münasebeti olmadığına imanım vardır. Ve Bulgaristan Türk siyasi mahafilinin dirayetinden ve açık girişmelerinden katiyetle emindir.

Romanya ya karşı olan siyasi barış ve eyi anlaşma aksamlarına dayanmaktadır ve bu dostluğu karşılıklı menfaatlar düşüncesinde dahilinde iki memleket arasında askıda bulunan meseleleri halletmeye yardım edecektir. Ve bunların halli Balkan barışını ve Balkan anlaşmasını ve halkın memleketleri arasında eyi komşuluk münasebetlerini kurmağa hizmet edecek en mühim bir amildir.

Yunannistandan baha ederken demiştir ki eğer aramızdaki mali ve ekonomik bazı meseleler adalete ve eyi komşuluk hislerine dayanarak halledilebilirse şimdiki bile iyi

Atatürk

İSTANBULA DÖNDÜLER

İstanbul 25 (A.A.)

Riyaseti cumhur kelime

mahsus müddetliğündem:

Dün sabah Marmaride

den hareket eden Retel

cumhur Atatürk'ü bu

gün saat 21 de Ege va

purile İstanbulu sefian

dirdiler. Vali, komandan

lar, devlet, vîlâyet ve be

lediye erkânı vapura gide

rek Atatürk'ü karşıladılar.

Valimiz

Ankaraya Gitti

Valimiz bay Baran vîlâyet işleri üstünde bakanlıklarla görüşmek ve anlaşmak üzere geçen pazar günü Ankaraya gışmişlerdir.

Umumi

Meclis Cumartesi
Açılıyor

Vîlâyet umumi meclisinin altıncı seçim toplantısı önümüzdeki cumartesi günü açılacaktır.

Ankarada bulunan vali cuma günü dönmezse meclisi valiyi vekâleten mektûbcu bay Avni Oran açacaktır.

düğüün olan münasebetlerimiz daha ziyade iyileşecektir.

Son zamanlarda Yunan gazeteleri matbuatının gösterdiği şüpheler resmen tekdiz edilmiş olduğu için bir kıymetli huzur değildir. Baş bakan Bulgaristandan diğer memleketlerde dostca münasebetlerde bulunduğunu söyledikten sonra demiştir ki bu gün dahili birlik eserini bitirmeğe çalışan Bulgaristan ancak bundan sonradırki, bütün kuvvetlerle Halkan ve Avrupa barışlarını tahkim yardım edebilecektir.

GEBE VE YENİ BİĞURANININ KAZANILANLARI KURBAN

Sığırın

Yeni doğmuş sığır ve koyunların bakım ve beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

Sığırın

Sığırın doğumdan önce ve sonra beslenmesi hakkında bazı tavsiyeler... Sığırın doğumdan önce beslenmesi... Sığırın doğumdan sonra beslenmesi...

YASAYIŞIMIZDAKI Büyük Beden İleri Geliyor

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

1.1 metreden sonra

1.1 metreden sonra... Büyük beden... Yasayışımızdaki... Büyük beden ileri geliyor...

EK-36: Yozgat Gazetesi.3 Nisan 1935, Sayı: 686, s.2.

Vilayet Umumi Meclisi
Altınca Ayda Birer
On İki Günü Toplanış Zabit Özet

Meclis üyeleri ve halkın ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

Bünyan
Eğilim Özet

Bünyan ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

Bil Devrimimiz
Bu Güzgü Kalınlar

Bil Devrimimiz ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

Çarın Vakfı ile
Özet

Çarın Vakfı ile ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

Paragraf Açılış

Paragraf Açılış ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

15 İnci Toplantı

15 İnci Toplantı ...
 1 - ...
 2 - ...
 3 - ...
 4 - ...
 5 - ...
 6 - ...
 7 - ...
 8 - ...
 9 - ...
 10 - ...
 11 - ...
 12 - ...

EK-37: Yozgat Gazetesi.5 Haziran 1935, Sayı:695, s.3.

Halkın Faydasına Yarayacak Yazılara
Saygılarımızla Açılır.

12 Haziran 1935

Derecedilecek Yazılar ve Evrak İçin
Müdüriyete Müracaat Edilmelidir

İlanın satırı 5 kuruş

Abana paraları:
Yıllık (130) kuruş
Tağra için (150) kuruş

Yozgat

Tesisi: 1921

Günü geçmiş gazete (25) kuruştur.

İdare hanesi
Yozgatta Resminin hanı içinde Vilâyet Matbaası

Sayı 696

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Köylü Dinlemek, Anlamak İstiyor

Atatürk Türkiye'sinin bir Kültür ocağı olan Halkevi ulusal devrim ve kültür yolunda Kılavuzdur. O, halka sokuldukça halk, ulusal amaca daha çok yanaşır, daha çok canlı ve görgülü olur.

Bir kaç gün önce Halkevi köyçülük kola adına bir doktor ve bir üye arkadaşımız bir köy gezintisine çıkmışım. Uğradığım köylerde halkla yaptığım konuşmaların bende uyandırdığı sonuç şudur. « Biz köylüyü kendi başına yapa yalnız bırakmakla ulusal varlık ve devrim namına günah işliyoruz. »

Bu inanışın çok içten ve durudur. Gördüğüm tutum, vardığım sonuç beni bu kamışa erdirmişdir. Çünkü ulusal kömenin çokluğu üstünde tutan köylü yalnız başına kalmakla derin ve koyu bir karanlık içinde kalmış bulunuyor. Pazarda ve hak evinde (mahkemede) bir işi olmadıkça şehir ve kasabaya inmeyen köylü kendi varlığının sadeliği içinde acunun, ulusunun gidişatına karşı görgüsü ve yanlış duygular içinde yaşıyor. Acunun nasıl bir yolda gittiğini, ulusunun nasıl bir yola katılıp yükselmek istediğini bilmeyen ve anlamamış olan köylü bu sade ve karanlık hayatı içinde yalnız başına kalmıştır. Buna rağmen onun kulağına erişen bir çok duyular haberler vardır ki ulusal devrim adına çıkarılmış düzme ve ağırlı duyumlardır. Bu duyuları onun kulağına kim koymuş, nereden ve nasıl duyumuş bu araştırmaya değmez bir değerlidir. Çünkü o pazara

geldiği zaman bakkalla, kendi duygu dağıle konuşur, ondan duym toplar. Hükümette ve Hak evinde o acun işleri üstünde devlet adamı konuşmaz. Onunla devlet adamı arasında ağır ve soğuk bir resmîyet vardır ki, ne o, ne de işyar - memur - gönüllü katışkanlığı yapamazlar.

İşte bu yüzden dirki, köylü bütün duyduklarını gelişli güzel şundan, bundan duyar ve öğrenir. Bu tutum ulusal varlık için tehlikeli bir tutumdur. İki gün süren gezintimizde uğraya bildiğimiz yedi sekiz köyün adamlarını hep bu karanlıkta yalnız başlarına bulduk. Onlarla toplu ve candan bir konuşmaya giriştiğimiz zaman bizi ürkek gözlerle süzdüler ve çekingenlik gösterdiler. Biz onların gömüllerine girmenin yolunu çabuk bulduk ve onlarla çabuk anlaştık. Bu anlaşmadan sonra konuşulacak şeylerin konuları - mevzuatları - kendiliğinden açılmaya başladı ve bir tilişim çözüldü gibi sorular, duygular, düşünceler sıralanıp gitti. Artık kendimizi, içimizde onlara karşı taşıdığımız ilişkinin temizliğini sezdirmiş ve inandırmıştık. Şimdi onlar söylüyorlar:

« Bire gözüne köle olduğumuz, suç bizimmi? neye bu iyi öğütlerle bizim kulaklarımızı doldurub, bize aydınlık vermiyorsunuz. »

Bu ittiham doğru ve yerindedir. Türk köylüsünü yalnız başına bırakan biziz. O, yurdunun ve ulusunun gidişatını şom ağzılarından duyarak inanıyor. Kendisinden istenecek feda-

Kültür

Bakanı Değişti

Kültür Bakanı Abidin Özmen bakanlıktan çekilmiş yerine Erzincan saygılı Saffet Arıkan gelmiştir.

İngilterenin Güvenliği

Londra : Ulusal korum ve genel güvenlikten bahseden başbakan Baldwin şunları söylemiştir:

« Biz düzenlenmiş bir demokrasinin özgürlüğünün hayrı bekleriz. Bu kuruluşları koruyacağız. Fakat, bugün, Avrupa'nın ne kadar kaygılı olduğunu hepimiz biliriz. Biz hükümet olmak bakımından, ulusa ve ülkeye karşı olan ödevimizi yapmak için silâhların azaltılması keyfiyeti sağlanmadıkça ülkenin korunması bakımından kanmış oluyacağız. »

kârlığın neye, hangi dilek ve iyilik getirecek iş için istendiğini bilmiyor, anlatılmıyor. Köylü ile en yakın yaşayan köy öğretmeni olduğu halde bunun da köy içinde köylüden ayrı bir hayat yaşadığını, köylünün içine girmediğini burada söylemek gerekirdi.

Çok zeki ve kavrayışlı olan köylü, kendine doğruluğu gösteren, karanlığı aydınlatan sözleri can kullağıyla dinliyor ve kafasında çözemediği bir mesele olursa onun üstünde ayışmayı da pek iyi yapıyor.

Yalnız başına karanlıklar içinde kalmış köylü ile sık ve çok görüşmenin, konuşmanın gereğine inanlar onunla çok konuşmalıdır ki, ulusal devrim eğri bir köke dayanmasın.

R. Aksoy

İlbayımız

Terzili Kablucasında

İlbayımız boy baran beş on gün kalmak ve dilemek üzere Terzili kablucasına gitmişlerdir. İlbay baran cumartesi günü gelecektir. ve pazartesi günü yapılacak olan köy muallimleri toplantısında bulunduktan sonra yine kablucaya döneceklerdir.

Terzili Kablucasında Bayındırlık İşleri

İlbayımızın öğüdülecek bir varlığı olan Terzili kablucası ta Romalılar dan beri orta Anadoluda ün kazanmış bir kablucadır. Bir çok hastalıkları iyi eden bu kablucaya geçen yıla kadar bakımsız kalmış, eski ragbetini yitirmişti. İlbayımız ve komşu şarlar için çok yararlı olan bu kablucayı düzenli ve dinlemlî bir biçime koymanın çok gerekli olduğunu düşünen ve yerinde gören İlbay baran, kablucanın bayındırlık işleri için bir proje yaptırmışlar ve geçen yılda bazı tamiratla beraber birde yeni bir yapı yaptırmışlardır.

Fu yapılan bayındır işleri kablucanın bir çok eksiklerini gidermiş ve rahat edilebilecek bir yola gelmiştir. İlbay, kablucanın dünkü ragbetini yeni baştan canlandırabilmek ve ilbayın ekonomik tutumuna bir kuvvet katmak için yeniden bazı tedbirler alınmasını uygun görmüşlerdir.

İlbayımız kablucanın ilerlemesi yolunda düşündüklerini saptamak « tesbit etmek » üzere İlbay daimi encümen üyelerini kablucaya çağırmişti. Orada yapılan konuşmalarda şu işlerin yapılması onaylanmıştır.

Kablucaya gideceklerin yolculuklarını kolaylaştırmak ve ucuzlatmak için

İhsan Oğun gitti

Askerlik ödevini bitirdikten sonra iznini olarak şehrimizde bulunan değerli gençlerimizden Toğrul Kaymakamı İhsan oğun işi başına gitmiştir.

Anadoluya Ajansı Gelmeyi

Anadolu ajansının vilâyete ve Partiyeye verdiği günlük ajans üç gündün Leri kesilmiştir. Bu yüzden gazetemiz ajansın dünkü servisini alamamış, acun duyularını radyonun duyularını servisinde almıştır.

otobüslerle bir anlaşma yapılacak, her gün sabahları Yozgat, Maden ve Buğazlıyan'dan kablucaya bir otobüs gidecek akşamları kablucadan dönecektir. Otobüsler her yolu için kararlaştırılacak parayı alacaklar. yetecek yolcu çıkmazsa her gidiş için kendilerine ödek verilecektir.

Kablucaya çevre yerlerden daha çok adam getirmek için her yedi günde pazar kurulacak ayrıca da güzün bir panayır kurulacaktır.

Bunlardan başka kablucanın bayındır işleri için de yeniden bazı dinlenme yapıları ve bir gazino yapılacaktır. Temelli özel olarak saptalanan bu işleri Encümen bugün görüşüp bir karara bağlayacaktır.

Yurdadı!

Hava tehlikesinden korunmak için Hava kuvvetimiz artmalıdır.

Hâsin satışı 5 kuruş

Alınış paraları
Yılı (130) kuruş
Yarı yıl (150) kuruş

Yozgat

Tesis: 1921

Günâ geçmiş gazete (25) kuruştur.

İdare hanesi

Yozgatta Resminin hani
içinde Vilâyet Matbaası

Sayı 697

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR YILÂYET GAZETESİ

Dansı 100 Para

Şeker Ucuzladı

Şekerin ucuzlatılmasına
hakkındaki 2785 numara-
lı kanun tatbika baş-
lanmış ve şeker ucuzla-
mıştır. Bu kanuna göre
ucuzlatılma şekeri satış
hakkında Ekonomi bakan-
lığının İbayağa gönderi-
minin olduğu tel yazının
olduğu gibi aşığına yazı-
yor.

Sarıbağlı "belediye" a
komitelerini toplanarak pek-
riminde satışları şeker-
lerden kısmı pekrimin "32"
toz pekrimin 20 kuruşa pekri-
mide olarak satışlarını
onaylamış ve esvafa bül-
denmiştir.

Ekonomi bakanı bay
Celâl Bayar İstanbul, İsmi-
ni İbayağına şu telgra-
h göndermiştir.

Halkınma ucuz ve çok
peker yetirebilmek gaye-
sile kamuya sunulan
korun ilâhını onaylan-
mıştır. 15 - 6 - 325 sah-
günü resmi gazetede ne-
ri mümkün olacaktır.
tariften itibaren İbayağı
hassaslara riayet olunacaktır.

1 - İstanbul'da ve şe-
ker fabrikalarında teslim
edilmek üzere toplan ve
toz şeker simliki fiyat olan

Halkevi köycülük kolunun gezintisi

Halkevi köycülük kola-
dına bu cumartesi bazı
kaylere bir telik gezintisi
yapacaktır.

Hayvanlarda şarbon Hastalığı

İlimizin bazı bölgelerim-
de hayvanlar arasında
Şarbon hastalığı baş gös-
terdiğinden hastalık se-
tiren yerler korudan alın-
almıştır. İyaylık bay-
tar direktörü hastalık et-
ken yerlere giderek gerek-
li önlemleri yapmaya baş-
lamıştır.

36,75 ve 47 kuruş yerine
25 ve kısmı şeker akö-
ruş yerine 28 kuruş fiat
ile satışta. Bu fiat
bütün veği ve tesvile
dahil olup fabrikalarda
yogun İbayağıla ambar
dahil fiatıdır.

2 - Sarı maballede
toplan satış fiatı yukarıki
fiatına yalnız nakliye ve
buna ait diğer masrafları
ilâhile bulunacak İbayağı
İbayağı olacaktır.

3 - Pekriminde İbayağı
ile yukarıdaki maddelede-
ki toplan satış fiatları ara-
sındaki fark bugün İbayağı
amir bulunmakta olan ve
pekerinde satışlarının ca-
rit ve zonal kısmı teğil
eşyinin miktarından İbayağı
kaldırılır.

4 - Bu suretle tespit
edilecek olan toplan ve
pekerinde satış fiatlarının
fiatında İbayağı satış
yapmak İbayağı telakki edile-
cektir.

5 - İbayağıci zaruri-
yetinden olan bu gıda mad-
desinden İbayağına her-
kesin İbayağı edilebilmesi
için valilerde belediye re-
gislerinin varlık noktasın-
dan hassaslıklarına mu-
tazaat ederim.»

Lise ve İlk okullar Sınamaları bitti

Lise ve İlk okullarda
okuyan okullara sınamacı-
ları bitmiştir. Liselerde ki
okullardan çoğu söz ve
yan sınamacına kalmıştır.
Sarı sınıh bitirenler olgun-
luk sınamalarını vermekte-
dirler.

İlk okullarda bulunan
okulların hemen beşisi
sınıh geçmiştir. pek an İbayağı
kalmış. bunların da
sınamaları yapılmıştır.

İbayağı Gitti

Değerli İbayağına bay
Bazan köy okulları öğre-
tmenlerinin kurullayında
bulunduktan sonra İbayağı-
nışk üzere yine Terakki
kabbacasına gitti.

ÇİN YARDIM İstememis

Vashington 16 (A.A.) —
Da bakan B. Hull Çin-
den Japonyaya karşı do-
kuz devlet anlaşmasını
İbayağı edilebilmesi İbayağına
İbayağı bir nota alma-
dığını söylemiştir.

Yunanistan Kralığa Doğrunu Gidiyor?

Atmadan İstanbul'a bil-
dirdiğine göre; Seçim-
den sonra Yunanistan bu
gün baştan başa İbayağı e-
den büyük İbayağı sıvasını
rejimin denemesidir. Rejim
için yapılacak genel rey-
de ulusun nasıl bir rey
vareceği İbayağı kestir-
İbayağıyor. Sanıldığına ve
oranlanıya göre genel rey-
ve baş verulunca İbayağı
sonucun krallık İbayağı
olacağı İbayağılmaktadır.

Bir Tren Kazası

Londra 16 (A.A.) —
Bir yoku trenle bir mar-
şandiz treni Londra ya-
kınılarında Vellingartende
çarpışmışlardır. Şimdiye
kadar 14 ölü ve bir çok
ağı yaralı olmak üzere
70 kadar yaralı kaldırıl-
mıştır.

Londra 16 (A.A.) —
Elvingardende tren çar-
pışmasında yaralananlar-
dan 30 kişi hastaneye
yattırılmıştır. Bunlardan
birçoğunun durumu umud-
suzdur.

Fransızlar

Almanların Deniz
Önergeleğini Kabul
Edilir Görmüyorlar

Paris 16 (A.A.) —
Londra deniz görüşmeleri
Fransız komisyonunun İbayağı-
detti karışığı ile kar-
İbayağılmaktadır. İngiliz deniz-
cülerinin tonlatı hesabı
yüde 33 İbayağı eşit olacak
Alman denizcileri. Fransa
için kabul edilemez gör-
ülüyor.

Poti Pariziyen gazetesi;
deniz uzlaşmaları hakkın-
da İtalyanın Londraya cevap
vermezden önce Parisle
görüşmüş olduğunu
kaydediyor.

Siyasal güvenler, Fransızın
Tuna konferansı hakkındaki
cevabını yakında vermesini
beklemektedir. Bu cevap kon-
feransın gerçekleşmesine doğ-
ru atılmış bir adım ola-
caktır. Böylece gerek deniz
uzlaşmaları ve gerek orta
Avrup hakkında İtalya, Fransa
ile birlik, hiç de İbayağı uygun
günmek istegindedir.

Sosyalist organı Popüler
gazetesi; deniz uzlaş-
malarına karşı aynı kar-
ışığı gösteriyor; çünkü
diyor, bu uzlaşmalar genel
silâhsızlanma ihtimalini
her şeyden önce kırarak
tehlikesini göstermektedir.

Londra 16 (A.A.) —
Pazar dolayısıyla kesilen
Alman — İngiliz deniz
konuşmaları yarın sabah
tekrar başlayacak ve bu-
tün hafta sürecek. Ge-
milerin sınıfları üzerinde
prensip bakımından bir
anlaşma elde edilmiş ise
de İngilizlere kesin bir karar
vermeden önce Fransanın
ve İtalyanın cevaplarını
almak tasavvurundadır.
Fransız ve İtalyan cevabı-
nın bugün yarın Londra-
ya gelmesi beklenmektedir.

Musolini

Uzun Sözü Sırası
Olmadığını Söylüyor

Roma 16 (A.A.) —
İ. Musolini yedi bin eski
humbarcacının önünde bir
söyley vererek uzun sö-
zün sırası olmadığını çün-
kü alması yüküm altına
koyacak kararların veril-
mekte olduğunu ve sonra
çok değerli askerlerde ko-
rusuğunu söylemiştir.

İtalyada Gümüş Paralar Toplanacak

Roma 16 (A.A.) —
Resmî gazetede şimdi
piyasada bulunan gümüş
paraları piyasadan kaldır-
mak ve yerine kâğıt para
koymak yetkisini finans
bakanına veren bir kanun
çıkartılır.

Bir komünist gösterişi

Paris 16 (A.A.) — Bir
takım sosyalist ve komü-
nistler polislin yasağına
karşı gösteriler yapmak
üzere Panteona gitmişler-
se de hadisesiz dağıtıl-
mışlardır.

Fransanın doğusunda firtına var

Paris 16 (A.A.) —
Fransanın doğusunda çok
kuvvetli fırtınalar olma-
ktadır. Kaybı 10 milyon
geçmiştir.

Yardılaş!

Hava tehlikesinden
korunmak için Hava
kuvvetimiz artmalı-
dır.

Milî Fevkalade Yaravacak Yazılara
Sevâletimiz Açılır.

İlâhî satırı 5 kuruş

Alınan satırı:
Yalıp (100) kuruş
Tepe için (100) kuruş

31 Temmuz 1935

Yozgat

Tesisi: 1921

Birleşecek Yazılar ve Büyük İstik
Müdürlüğe Müracaat Kâmilidir.

Çıkan gününde gazete 1935 buruşlar.

İstik satırı:
Yozgatın Resmî Mühürü
İstik için 100 kuruş

Sayı 703

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Dünesi 100 Para

ATATÜRK

Atlı Subaylarımıza
BİR Saat Verdi

İstanbul 29 (A.A.) — Haber aldığımız göre, Avrupa'da bir çok büyük yarışmalarına giren büyük beşerler kazanan olan atlı subaylarımızdan yüzbaşı Cevat Kula, teğmen Salim Paletkan, Eyüp Öncü, Cevat Gürkan'a Atatürk tarafından inzalı birer kol saati verilmiştir. Saati her köşesinde değerli subaylarımızın adları da yazılmıştır. Saatler kendilerine dün Dolmabahçe sarayında Cemur başkanlığı başyaveri tarafından verilmiştir.

Akdagmadeni İlçebayı İşe Başladı

Akdagmadeni ilçebaylığına atanmış olan Mehmed Ali gelmiş ve işe başlamıştır. Çalışkan, iyi yürekli bir genç olan ilçebaya büyük başarılar edecektir.

Türk Tayyare Kurumunun Şefaath Kolu

İlhayın gösterdikleri gereği üzerine Hacışefaathide Türk Hava Kurumunun bir kolu açılmıştır. Bu kolun yönetim üyeleri seçilmiş, yeni kol çalışmaya başlamıştır.

Yangın

Geçen cumartesi günü Sırasöğüt mahallesinde bir evde yangın çıkmış, vaktinde duyularak yetişen uray söndürücüleri candan bir çalışma ile yangın büyümeden söndürmüşlerdir.

Halkevinin

Kursu Açılıyor

Halkevinde açılacağını yazdığımız nakış, iğne ve diğer kursu cumartesi günü açılacaktır. Kursu idare edecek olan öğretmen Ankara'dan gelmiştir. Kurs için yazılanlar cuma günü saat saat onda Halkevine çağırıyorlar. Kursu bir çok istekli vardır.

Ekmek on kuruşa indirildi

Urday ekmek fiyatının yükselişini göz önüne alarak işi incelemişlerdir. Sonuçta ekmek fiyatının pahalı olduğuna inanarak ekmek kilosunun on kuruşa indirilmesini onaylamış ve furunculara bildirmişlerdir.

Hamur olduğunu yazdığımız ekmekler de düzeltilmiştir. Urday gösterdiği bu ilgiye teşekkür ederiz.

Hava

Tehlikesini Bilen Üyeler

Yurdun her hangi bir hava saldırısından korunması için hava kuvvetlerimizi artırmak yolunda giriştiğimiz savaş verimli olarak sürüp gidiyor. Yurdun her hangi bir hava tehlikesini bilenler kurumuna üye yazılmakta yarış yapıyorlar.

Manifaturacı Hamdi Kızıltepe 20, Nizam oğlu Şevket 20, Şevket arabacı 20, Ömer Uslu tuhafiyeci 20, İhsan İpek tuhafiyeci 20, Kayseri sarraf Ali ve Hacı 20, Hacı Hüseyin oğlu Mustafa 20, Kasab Ethem ve Süleyman 20, Yeşilovalı Asım Bektaş 20, Necib oğlu Akif 20, Kasab Muhittin 20, Hacı Eyub oğlu Muhsin 20 şer lira ile üye yazılmışlardır.

Habeş

Sınırlında bir çarpışma

Newyork 29 (A.A.) — Newyork Taym'in Adisababa ayarı, Habeş - İtalyan sınırında bir çarpışma olduğunu ve bu sırada 40 İtalyanla 20 Habeş öldürüldüklerini bildirmişlerdir.

Napoli 29 (A.A.) — Prinçessa Ciovanna ve Usaniya vapurları, 41 istihkâm askeri ve 14 silahsız asker ve 1400 askerle 200 silahsız asker ve kadınlar ve çocuklar Ma-savva'ya hareket etmişlerdir.

Hadise nasıl oldu?

Londra 29 (A.A.) — Times'in Adisababadaki ayarı, sağ kalan İtalyanları kurtarmağa gelen mekinalı müfrezeye yetişince kadar, 40 İtalyanla 20 Habeşin canlarına mal olan Ualkayit hadisesini berkimemektedir.

Ualkayit, Eritre sömürgecinin kıyasındadır. Habeş komutanı, İtalyan askerlerinin Habeş topraklarına girmiş olduklarını söylemektedir. Komutan, İtalyanların yanında çadır kurdukları derenin yolunu değiştirip kendilerini susuz bırakmak suretiyle geceleyin kaçmak zorunda bırakmış, sonra da üzerlerine saldırmıştır.

Habeş Kadınlarının Hazırlığı

Adisababa 29 (A.A.) — "Askere yardım" kadınlar komitesi, Adisababa sosyetesinin ileri gelenlerinden bayan Vizero Çivaregadenin başkanlığı altında ve ordu komutanlarının önünde dün toplanmıştır.

Harb patlak verecek

Buğdayı

Koruma Vergisi

Buğdayı koruma vergisini satış kıymetine girmeyip, alıcı vereceği için münavele vergisi matralına sokulmaması Finans Bakanlığınca ilgililere bildirilmiştir.

İtalya Konseyde Bulunacak

Roma 29 (A.A.) — Sandığına göre İtalya Habeşistan hükümetinin notasından sonra, uluslararası sosyetele konseyinin önümüzdeki toplantısında hazır bulunacaktır.

İtalya'nın askeri konsey görüşmelerini, sadece işleme komitesinin yetli sine tefarre hasretirmekte ve kendi görüşünü sav-gayabilmektedir.

uluslararası komite yaradılarak hastalara yardım için gündiden canla başla hazırlıklarda bulunmağa karar vermiştir.

Ulusal analalara göre birliğin üyeleri askerlere savaş alanında maddi ve ve tinsel yardımlarda bulunacaklar ve ölümlerin saygılı bir suretle kaldırılıp gömülmesi ödevini üzerlerine alacaklardır.

Amerika

İşçileri Almanyaya Boykot Yapılmasını İstiyorlar

Berlin 29 (A.A.) — B. Göttele, Bremen vapuru teyafalarına bir telgraf çekmiş bütün ülkelerde istikade koruk fakat sav-cuları çok ilncada kö-tah olan komisyonların Alman yurduna ve bayrağına karp yaptıkları hayranca saldırıma karşın-da gösterdikleri erkakça duşomda sözün bayran-lığın bildirmişlerdir.

Amerikanın en büyük bombardıman uçağı

Settle 29 (A.A.) — Amerikanın en büyük bombardıman uçağı, 299 numaralı uçak, 30 dakikalık ilk bir deneme uçuşu yapmıştır.

Tamamıyla mağdeni olan bu uçakta 5 tane mitralyöz vardır ve 15 ton ağırlığındadır. 3000 beygir kuvvetinde 4 tane motorle işletilmektedir. 10 kişi ve bir kaç ton da cephaneye taşıyabilir.

20 İkteşrin 1935 Pazar günü memleketin her tarafında Genel nüfus sayımı yapılacaktır.

1 — Nüfus sayımına esas olmak üzere Belediyelerde bütün binalara numara konulmaktadır.
2 — Numarasız binalarda oturanlar hükümete haber vermede mecburdurlar. Oturduğu bina numarasız olduğu halde haber vermeyenlerle bu numaraları bozan ve silen ve kaldırılanlar için para cezası vardır.

EK-40: Yozgat Gazetesi.31 Temmuz 1935, Sayı:703, s.1.

Halkın Faydasına Yarayacak Yazılara
Saygılarımızla Açıkta.

Hâlinin satırı 5 kuruş

Abone şartları: Yıllık (120) kuruş Tape için (150) kuruş
--

14 Ağustos 1935

Yozgat

Tesisi: 1921

Basılacak Yazılar ve Kırak İçin
Mühürleme Müracaat Edilmelidir

Günlük gazete başına (25) kuruştur.

İhtisap kuruşu

Yozgatın Hâlinin hâmi
İçinde Vilâyet Matbaası

Sayı 705

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Şehir Elektrikliğin Kilovaltı Çok Pahalıdır

Şehrin elektrik eşikliğini daha adam akıllı gideremedik. Elde bulunan motor şehrin ihtiyacını temamen karşılayacak bir tutumda olmadığı gibi, değer yönünden de pek elverişli değildir. Yıllardan beri çak pat sürüş giden bu tesisatın bir tek iyiliği, şehir halkına elektrikliğini benimsetmiş olmasıdır. Bu yüzden bir ödev basarmış sayılabilir.

İhtisap amaçlarımızdan birisinin de köylere varmaya kadar bütün Türkiyeyi elektrik ışığı ile aydınlatmaktır. Hükümet buna erişilebilir için bir çok araştırmalar yapmaktadır. Hükümet kendisine amac yaptığını bu dileği yerine getirebilmek için araştırmaları arasında elektrikliğin en ucuz bir fiyatla elde edilmesini de göz önünde tutuyor. Nitekim, bir kaç gün önce doğu memleketlerimizde yaptıkları bir incelemeden dönen Başbakan İsmet İnönü, Zonguldak'ta yaptıkları bir kaç saatlik inceleme arasında elektrik işini de incelemişler, uray'ın kilovaltını on kuruşa verdiği elektrikliğin pahalı olduğunu, bu fiyatın indirilmesi gerektiğini söylemeleri üzerine Zonguldak uray kurumu üstün olarak toplanub elektrikliğin kilovaltını on kuruştan beş kuruşa indirmişlerdir.

Her uray'ın çevresindeki halkın hayatlığı ihtiyaçlarını, ücuzlatmak, en önemli bir ödevdir. Uray'lar bu ödevde ne kadar uyanık ve titiz bulunurlarsa, halk o kerte genlik görmüş, darlıktan kurtulmuş olur.

Ekme, su gibi etirik de hayatlığı ihtiyaçların en başında gelen bir madde

olmasına göre biz bu maddeyi çok aşırı bir pahalılıkla elde etmiş oluyoruz. Urayın dönderdiği yarım yamalak elektrikliğin kilovaltı otuz kuruştur. İhtisap hükümetin aldığı «istihlak» vergisi de eklenirse elektrikliğin kilovaltı «33» kuruştur ki, bu fiyat değil Türkiye'de, dünyanın dört bucağında bir pahalılık rekorudur.

Urayın elektrik için her gün harcadığı paranın tutarı ile kilovaltı fiyatı karşılaştırılacak olunursa arada büyük bir fark vardır. Eğer uray elektrik masrafları için kömüre, işçiyeye ve başka şeylere çok para harcamak zorunda olmuş bulunsaydı, denkleşiyor diyerek bu pahalılığı hoş görmek gerekirdi. Halbuki uray, zarar değil kâr yapmaktadır. Kâr yapınca elektrikliğin kilovaltı «30» kuruşa çok pahalıdır.

Uraylar, kazanç arkasında koşan, kamunun ihtiyacı olan her hangi bir işden kazanç bekleyen bir kurum değildir. Yanına olarak gereğinde kassasından para harcayub genlik temini zorunda. O halde urayın elinde bulunan elektrik kurumundan kâr araması ve bu yüzden elektrikliğin kilovaltını otuz kuruşa satması doğru görülecek bir iş sayılmaz.

Zonguldak ta kömür ne kadar ucuz bir madde ise, uray elektrik motorünün yakmakta olduğu meşe kömürü de hemen Zonguldak kömürü kertesinde denecek kadar ucuza elde edilmektedir. Motorün işçilik masrafları ise göze batacak bir derecede değildir. Elektrik te'sisatı urayın elinde olmayub da

Harp Yaklaşmıştır Kendi mizi koruyacağız

Adısbaba 12 (A.A.) — Habes kuralı, vermiş oldu. Bu önemli bir söylevde Habesistanın çağırılması olduğu üç taraflı Paris konferansı görüşmelerinin sonucu hakkında şimdiden bir şey söylemek mümkün olmadığını bildirdikten sonra şöyle demişti. — Yağmur mevsiminin sonu yaklaşıyor İtalya ile aramızdaki anlaşmazlığın barışçı bir surette kotarılması için harcanan bütün emeklere karşın İtalya, komşu iki sınıra geye asker ve gerek göndermekten geri durmuyor. Harp tehlikesi git gide ciddi bir şekil alıyor. Bununla beraber umudumuz, uluslar sosyetesindedir.

her hangi bir sosyeteçinin elinde bulunmuş olsaydı uray, bu pahalılığa gözündü yumacaktı idi, ve şehrin sokaklarını aydınlatmak için ne kadar para harcamış olacaktı? Bu hesapların göz önüne getirilmesi elektrik fiyatının pahalı olduğuna biz inandırabilir. Uray gelirin aşığını, şehrin çok geniş olan eksiklerini karşılayacak ve giderecek bir tutumda olmadığını da söylemek gerekirse de uray, ekme ve su kadar önemli olan bu işde kazanç arayamaz. Hatta kazancı olmayub başa baş getirdiğini bile düşünmüş olsak, bu işde uraya gelirden fedakârlık yapub halka ucuzluk temini ödevinde bulunduğunu söylemek gerekir. Son söz; hayatlığı bir ihtiyac olarak saydığımız elektrikliğin kilo valtının «30» kuruşa olması göz yumulmayacak bir pahalılıktır. Elektrik için yapılan harcama dışında yılda

Yunanistan hakkında yalan haberler

Atina 12 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor: Dittön sosyal çevreler, Venizelocu partisi gazetesi habesinden ötürü suçlanmakta ve fabal son zamanlarda Venizelocu basın tarafından kullanılan tahrik edici üslup, fikirleri o derece karıştırmakta ve hükümet yollarının hisselerini o derece yarılamaktadır ki, buna karşı gelmesine sebebi olmasından esasen korkulduğuna hükümetten geri durmamaktadır. Bu gazeteler, kiral ve aylık fiyatına karşı ciddi ve hakaretili savapları başka her gün Napolyon Paris'ten geçen mart ayınının başına suçları ile görüşmeler ve en inamlı yapılacak masallar negetmektedirler. Bu masallar, şimdiki hükümet fiyatına karşı en yanlış teminler ve kiral ve aylık hakkında da en hayalig haberlerle doludur. Hatta bir venizelocu gazete güya Paris'ten aldığı bir haberi neşretmiştir ki: Bu haberde İtalya, Fransa, Yugoslavya ve Romanya hükümetleri aracı ile Venizelosu baş vurarak bir anlaşma için en inamlı yapılacak şartlar önerildiği bildirilmektedir.

Şuarası eselle kayla değer ki bu masallar yabancı

bir miktar kazancın kaldırıldığı sanılıyor. Eğer uray biraz fedakârlık yaparsa elektrikliğin kilovaltını - hiç değil - «20» kuruşa indirmek imkanı var olduğuna inanıyor ve bunu urayımızdan önemle diliyoruz. Bu dilek, şehir halkının hakkıdır. Bun da örnek de hükümetin amacıdır.

R. Aksoy

Süveyş kanalı çak mı?

Paris 12 (A.A.) — Eko de Paris'in Londra aytarı, İtalyana hükümetinin İtalyan - Habes antlaşmasında aldığı durumun kesin olduğunu bildirmektedir. İngiliz hükümeti, gerektince Süveyş kanalını kapamağa karar vermiştir. Aynı zamanda Amerika kredi ayarlarını İtalyaya kredi ayarlamalarını sağlamağa İtalya'nın isteklerini kesin olarak reddetmiştir.

General öldü

Tokyo 12 (A.A.) — Nagata bu sabah ölmüştür. Şuçu yakalanmıştır.

aytarlar tarafından toplanarak ciddi ajans ve gazetelere çekilmekte ve bu ajans ve gazeteler de bu kabil yayımları negetmektedirler.

Atina ajansı, kendi ajans ve gazetelerinin dikkatlerini çekmek için hadiseleri hemen yalanladığı en küçük bir hadiseyi büyütmeğe istiyen heyecanlı gazetecilerin bu hareketlerine karşı, büyük ajansların ve ciddi gazetelerin sakınlı davranmalarını dilemektedir.

YOZGAT ASKERLİK ŞUBESİNDE

Yerli ve yabancı 331 doğumluların son muayenesine 1 Eylül 1935 pazar gününden itibaren başlanacaktır. Muayene için bu doğumluların nüfus hüviyet cüzdanı müttesil muhtarlarla beraber Askerlik şubesine müracaatları bildirilir.

11 Genel Meclisin On dördüncü Toplantısı

Genel Meclis 14 üncü toplantısı 10 - Mayıs - 1936 günü İbny B. Harun başkanlığı altında açılmış ve yapıtı sabık okunarak kıyâ-yı vâkıfî ve İhtihâzâtın mesal programının tetkiki suretiyle tahihân kabulüne karar verildikten sonra evrakı varidîye geçilmiştir.

Tahrir heyetinin vesâli nakliye ve senelik ücretli olan 83408 liranın hâsılâtından muvazeneî namîne nispetindeki Hususî Muhasebe Müdürlüğü yazısı okunarak tahsisat gelidği zarfında hücceye yazı hususunda dâimî encümenine nezâret verilmesine,

Devlet köyünün Yerköy nahiyesinden ayrılarak muhasebî olan Kızılkoca-Sefaaltı nahiyesine eklenmesi hakkındaki Dâhilîye encümeni mazbatası okunarak aynen kabulüne,

Yerköy nahiyesi tahminin Bağlarbağına çevrilmesi hakkındaki Dâhilîye encümeni mazbatası okunarak hüccetle Karacağar namîne tevâzî muvazîni gördükte hüccetle mazbatanın fâsılîten kabulüne,

Salmânînin Kayadibi ile çay köyünün birleşmeleri hakkında ki Dâhilîye encümeni mazbatası okunarak aynen kabulüne bûd-ge açığı hakkında Finans bakanlığı ile muhabere edilmektedir olduğundan neticeliği bildirileceği hakkında Kültür bakanlığı yazısı okunarak malûmat hususu için Muvazeneî Maliye encümenine havâlesine

Ziraat müdürlüğünün mesal programı hakkındaki yazısı İktisad encümenine,

Matbaa mesaisinin tesbit ve tayini varidatına dair yazısı okunarak Dâhilîye encümenine,

Ziraat müdürlüğünün bağarat mîcadesine mütedârî tahsisat vekaletinin veremediğinden Hususî Muhasebe çare aranması hakkındaki vekaletinin emrinden bahis yazı ve ilâkî köy ilmihaber ve müracaatları okunarak 935 senesi tahsisatından verilme ve icabında faslına bakılmak üzere İktisad encümenine,

Mûlga İktisad ve Tasarruf sandığına aid İktisad encümeni mazbatası okunarak oraca tetkikat ya-

piramak üzere Muvaz nei maliye encümenine havâlesine karar verildikten sonra bûd-ge müzakeresine geçilmiş ve evvelce varidat bûd-ge müzakeresi talik edilen yol parası keyfiyeti mekî müzakereye konmuş ve yol parası 4 lira olarak Bekir Altok ve Sadettin Uyarın muhalefetiyle ekseriyette kabul edilmiştir.

Ve ikinci kısım müzakeresine geçilerek 30 bin emelinin takdiri olarak 120,000 ve ikinci 12 bin emele bedeli olarak 48000 liranın yüzde onu Nafia vekâleti hesabına çıkdıktan sonra hakyesinin karşılık tutulmasına,

Ve ceza kısmına geçilerek bu maddenin de 1000 lira olarak kabulüne ve bu faslın yekûnû 169000 lira olarak kabulüne,

Nafia mesal programı okunarak 936 senesine talik ve Yolların müteahhidi verilmesi ve ameli- mükelelenin taşkırmak ve ocaktan çıkarmak gibi mevaddi itidâiyeyi teslim edecek ve bir heyet muvacesinde teslim ve bu suretle ilâyî mükelleyet vesikasını alını masının teminine

Ve % 20 Fen memuru nezâretî altında ameli mükelleye para mukabilinde çâhşîlar:

Yerköy - Yozgat, Sorun, Maden, Sivas yolları muvazeneî umumîye tarafından yapıldığı takdirde Hususî Muhasebe tercihan yapıdırılarak bu kısım bittikten sonra Çorum yolu müsâid zamanda bu kısım inşası kabul edilmediği takdirde Fakih, Bektaşlı, Boğazlıyan, yolu 936 da bitecek ve tamirat mütamadîye terk edilerek Yozgat, Yerköy, Maden vekâletçe yapıldığı takdirde Boğazlıyan yolu, Hamam, Maden üzerinden Zileye doğru yapılacak.

Ve bunların haricinde kalan Yozgat - Sungurlu Yozgat - Kayseri, Yozgat - Ankara, Yozgat - Kırşehir Sungurlu - Çerikli ve mükelley amelinin mesafe ve vaziyetine göre yol açılacağı ve yapıldığı kabulundan sonra celse beş dakika tatil edilmiş ve açılmasını müteakib bûd-ge müzakeresine geçilerek okunan mazbatanın heyeti umumîyesi

hakkında bir söz olmadı. anlaşıldıktan sonra faslî ve maddeler üzerinde görüşmeye devam edilmiş Nafia memur ve kâtipleri ile amele kâtipleri tahsisatı fevkalade bûd-geye talik edilmiş ve üçüncü maddesindeki Nafia muvakkat memurları maası 320 ve dördüncü maddesinde 75 liradan iki bay makinaları 50 liradan bir Makinat ücretleri olmak üzere 2100 lira beşinci maddesinde Nafia odası ücreti 300 lira ve beşinci maddesinde mutem- maşı 20 liradan 240 liraki ceman bu faslî yekûnû 2060 lira olarak kabulüne ve onuncu faslî birinci maddesi tamiratı mütamadîye ve müstacele olarak 500 lira onbirinci faslî Nafia müdür ve Fen memurları harcırahi 2500 lira ekseriyette on üçüncü faslî birinci maddesi çadır alâtı, edavat mübayla, tamir ve nakliye masrafı 500 lira on dördüncü faslî birinci madde levazimî hendeziye ve terâmiye masrafı olarak 500 lira bu faslî ikinci maddesi kırtasiye ve evrakı matbuah 300 lira olarak kabul ve faslî yekûnû olan 800 lira reye konarak ittifakla kabul edilmiştir.

On beşinci faslî bir madde silindiri tamiri bedeli olan 500 lira aynen kabul 16 inci faslî bir madde Tenvir ve teshin 100 ikinci maddede müteferrika ve mefruşatın muvazeneî umumîyeye aid olduğu kabul edilerek tahsisat kabul edilememiş yalnız müteferrik masraf ihtiyacının inşaatı esaslıyeden sarf kabul edilmiştir. 17 inci faslî birinci madde Garaj icar bedeli olan 200 lira aynen kabul ve bu kısım yekûnû olan 7960 lira ittifakla kabul edilmiştir.

935 senesi bûd-geesindeki köy kâtipleri tahsisatının tahrir arazi heyeti kurs masrafına sarf edilmesi hakkındaki muvazeneî maliye encümeni mazbatası okunarak bu tahsisatın mazbata veçhile tahrir arazi heyeti kurs ve nisarıllı zaruriyesine harcanması kabul edilmiştir.

Hususî idareye kanunu mahsusuna tevfiakan devredilüb satılarak müzayede ve ihalesinin yolsuzluğu

dolayısıyla fesihlerine karar verilen emvalî arastırma kıymet takdiri hakkında muvazeneî Maliye encümeni mazbatası okunarak satılan binaların veya arastırmanın tadeti halinde ve bedellerinin giy verilmesi için 936 bûd-geine tahsisat yazı kabul edilmiştir.

Sorgunda Hususî muhasebe ait olup satılan ve ihalesi bitâahara fesh edil- len emvalî bedelinin isadesi muvafık görülmüşse- de Abdurrahman Usuya ihale edilmiş olan mezkûr gayri menkulun bedeli olan 1301 liranın mebanînin heyeti asiyesinde bir noksanlık olmadığı takdirde bedelinin verilmesi aksi takdirde mahkeme veya sulhan halli mesele edilmesini hususunda vilâyet makamına mezuniyet verilmesi kabul edilmiştir. Buğazlıyan Fakih arastırma köprü ve menfezleri hakkındaki Nafia encümeni mazbatası okunarak 10 - Mayıs - 936 de ihalesi kabul edilmiştir.

Tahriri arazi heyetine tahsis edilen 83408 mikdar muhamminin varidat bûd-geesinde açılacak bir fasla tahrir masrafı namile sarf gösterilmesi lüzumuna havi Hususî muhasebe müdürü yazısı okunarak dâimî encümenine mezuniyet verilmesine.

Yeni açılmakta olan Kaynarca yolu üzerindeki bazı bahçelerin istimlakı hakkında Nafia encümeni mazbatası okunarak fevkalade bûd-geye görüşilmek üzere muvazeneî Maliye encümenine havâlesine karar verilerek ruznamede görüşülecek bağkaca bir şey kalmadığından 16 - 3 - 936 Pazartesi günü saat 14 de toplanmak üzere celseye nihayet verilmiştir.

Bu Yılın Ağnam Sayımı 120 Bin Fazla

Bu yılın ağnam sayımına ait defterleri köy muhtarları maliyeye vermişlerdir. Maliyeye verilen bu defterlere göre bu yılın ağnam sayısında geçen yıla göre 120 bin fazlalık vardır.

Bu Artımın ağnam parasının indirilmiş olmasından ve bu yıl hayvan ölümünün azlığından ileri geldiği sanılmaktadır.

Bol yağmur Çiftçinin yüzünü bir daha güldürdü

Bu yılın ekim durumu gözden heri çok iyi gelmektedir. Köylerde ekilmemiş, sibilenmiş, boğ bir tarla kalmamıştır. Gözden tohum ekimini bitirenler, toprağa yağışından istifade ederek arpa ekimini de bitirmişlerdir.

İki gün önce yağın bol ve sürekli yağmurlar ürünün yağış tozunu tımdan gidermiş, toprağı adanmaklı suya kandırılmıştır. Bir çok yerde buğday ürünü vakıtsız olarak boylanmış olduğundan çiftçiler boylanan ekimleri köktenmiş olmağında zorunda kalmışlardır.

Bu yılın ekim durumu çok iyi gelmektedir. Bu hale göre elde edilecek ürün çok verimli ve bol olacağı umulmaktadır.

Spor Hareketleri

Fotbol

Çok sporcuları Gürbüzler gücü sporcuları spor alanında karşılıklı etkisziler yapmışlardır.

Cirid

Atlı spor kulübünün hazırladığı cirid oyunu pazar günü cirid alanında yapılmıştır. Bir gün önce havanın yağmurlu olmasından dolayı çevre köyler oyuncuları gelememişlerse de oyun yine hararetili olmuş, bir çok değerli oyuncuları güzel oyunlarla alkışlanmışlardır. Bu usul sporun daha düzgün ve önemli yapılması için Atlı spor kulübü bazı tedbirler alacak billahassa kulübün formasını geymeden kimse- nin cirid oynamasına müsaade etmeyecektir.

Pehlivan Güreşi

Çok spor kulübü Has- beklî Habib Yiğitsoyla Güllüklü Mustafa pehlivanları arasında bir serbest güreş yaptırmıştır. Güreş çok çetin olmuş herkes Habib Yiğitsoyın galib geleceğini beklerken Güllüklü Mustafa, Habib Yiğitsoyu yenmiştir. Kuvvet itibarile Mustafaya üstün olan Habib Yiğitsoy, serbest güreşte bilğisiz acemi olduğundan Mustafanın ustaca oyunlarla mağlub olmuştur.

ABUNA ŞARTLARI

Yılıgi (130) Kurş
Dışarı için (150) Kurş

Yozgat

Kuruluşu : 1921

KURUĞI

Yozgat'ta Resim'in Hacı
İçinde Vilâyet Basımevi

Sayı: 835

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Halkevlerinin 6'ncı yıldönümü

Şehrimizde Çoşgun Tezahüratla Kutlandı

Dünyâ Kahramanımız kıymetli Dahiliye ve Ulu Atamızın işaretleriyle Atatürk Türkiyesini on beş sene önce inkişafatı gösteren her yönde yükselmeye ve yetiştirmeye bir hale getirmiştir. Türkelimin her tarafında İstirak bacası yüklenirken her tarafa demir ağlarla örülürken her şehir, her kasaba ve hatta her köy bir mamureye döerken illâi rahası hiç bir vakit unutulmamıştır. Kültür ilerleyor halkta birlik tesisi eden ve bilgi çağan Halkevlerinin de gündün güne çoğalıyor.

20 / 2 / 1938 Pazar günü saat 14 de Halkevinde değerli Valimiz Fevzi Gürrel'in başkanlığında yapılan Halkevleri açılışına önemli çok muvaffakiyetli olarak, Kültür Direktörü Turgut Tarhan ve Lise Direktörü Fazıl Erim tarafından verilen değerli söyleyler candan dinlenerek alınmıştır.

Tam saat on beş buçukta Radyoda Parti Genel Sekreteri ve Dahiliye Vekili Şikri Kaya'nın sesini eşittik. Bu ses bize gösterdiğimiz inkişafatları ve yükseldikleri anlattı. Bu ilerleyiş yapan Büyük

Şehrimizde şükranlarını sunduktan sonra Halkevleri hakkında önemli izahatlarını verdi. Ankarada kopan alkış tufanına Yozgat Halkevi de iştirak etti.

Gecce ilbayımız Fevzi Gürrel'in başkanlığında Halkevi salonunda bir halo verilerek geç vakte kadar eğlenildi.

Halkevlerinin açılış töreninde Kültür Direktörünün söyleylerini aynen yazıyoruz.

Sayın Dinleyicilerim :

Buğün yurdun her uyanık köşesinde milli birer mabed olan Halkevlerinde ulusal ve kültürel bayramlar yapılmaktadır. Biz de ilimizde, ilimizin uyanıklığına ilim olan bu mübarek sekiף altında aynı konuyu, aynı heyecanla kutlanmaktayız.

Kıymetli mukaddes bir taşkınlık, gösterimimizle temiz Sevin ikinci yüzle

Dahiliye Vekilimiz ve C. H. Partisi Genel Sekreteri Şikri Kaya

Hastanemiz

İlimizin öğrenmeye değer müesseselerinden biri ve en mühimni asri hastanemizdir. Bu yeni hastaneye kıymetli ve değerli doktorlarımız geçeli pek az bir zaman olduğu halde 173 kadar ameliyat, 907 tedavi yapılmış ve 6691 kişinin muayeneleri icra kılınarak

lâzım gelen muameleleri ter-tip ve reçeteleri verilmiştir. Ve elyevim hastanenin her yatağı dolu ve her gün nisai ve sair ameliyatlar yapılmakta ve hastalar tedavi olunmaktadır.

İlbayımız Fevzi Gürrel'in ilimize geldiği gündünberi bu kıymetli müessesemize

Kayakçılık

İlbayımız Fevzi Gürrel gençliğin spor hareketini temin için her türlü fedakârlığı yapmakta ve yaptırmaktadır. Yozgatın koş sporlarına çok elverişli ve daha güzel mevkileri olduğu anlaşılmış olduğundan kayakçılığa mahsus lezazımsı ilbayımız getirmiştir. Bu sene Ankaradan gelen kayakçılar arasında Almanya ve sair Avrupa memleketlerinde tahsillerini bitirmiş ve oraların dağlarında ve Barsanın Ulu dağında kayak sporları yapmış doktorları-

verdiği önemli kıymetli ve muzaheretli şükranlarla karşılarken büyük müesseseyi seciyesinin yüksekliği ve ahlâkının temizliği ve mesleğindeki değerli ma'ûnati-le hüsnü idare eden hastane direktörü Ziya Tanan'ın ve onun kıymetli mesai arkadaşları nisaiyeci Mükrem Sarol, operator Faik Sağbilgen ve rentken mu-tahassısı Ahmed Talahıya "Yozgat", bu fedakâr ve feragati nefis sahipleri gençlere takdir ve şükranlarını sunar ödev ve rahatları için hayırlı muvaffakiyetler diler

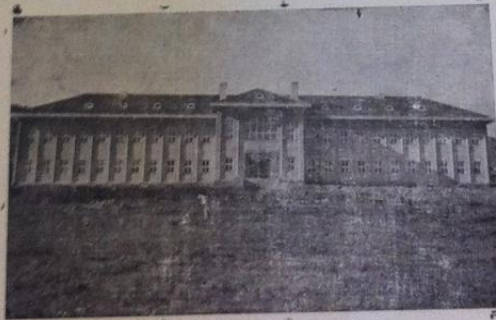
mızda vardı. Bunlarla görüşüldük. Yozgatın karlı tepelerini ve beyaz manzaralarını sırtıyla anlattılar. Ulu dağından kayak hasusunda üstün olduğunu bildirdiler. Yozgat Ankaraya pek yakın bir kcm u evidir. gelecek sene vilâyetimize yüzlerce kayakçı geleceği anlaşılıyor. Bir taraftan Yozgatın yeşil çamlığı ve kıyın karlı tepeleri Yozgada bir çok ziyaretçiler getirecektir bunların en büyük ihtiyaçları Otel meselesidir. Bu ihtiyacı bir an evvel giderilmesini alâkâdarlardan bekleriz.

Gelenler - Gidenler

Tedavi altında bulunan eşini görmek üzere Sorgun kaymakamı Fehmi Altan Yozgada gelmiştir.

Değerli işlerle vilâyetimizde güzel bir iz bırakan Nafia müdürü Lutfi Özer Kayseri vilâyetine tahvil etmesi üzerine vilâyetimizden ayrılmıştır. Kıymetli arkadaşımız yeni ödevinde de muvaffakiyetler dileriz.

Bir hafta mesuriyetle Adanaya gitmiş olan defterdarımız Hüseyin Gürrel gelerek vazifelerine başlamışlardır.

Asri Hastanemizin Umumi Görünüşü

Halkevinde Açılan Resim Sergisi

Lise okulu değerli resim öğretmenini Cemal Bingöl'ün söyleyile Halkevinde açılmış olan resim sergisi genç talebelerimizin kabiliyet ve ilerleyişlerini göstermiş olduğundan ilbayımız Fevzi Gürrel ve hazır bulunanlarla ziyaretçilerin takdirini mucip olmuştur. Kıymetli öğretmenimiz ve lise okulu değerli direktörü Fazıl Erim'in muvaffakiyetlerinden dolayı "Yozgat", takdir ve şükranlarını sunar.

Vilayet Umumi Meclisi 7 inci intihap devresinin dördüncü toplantısı 5 inci içtihat

Vilayet Genel meclisi 25/2/938 de vali Fevzi Gürel'in başkanlığında 6 inci içtihatını üye Saim Olcay ve Şevket Okaydan maadasının iştirakile yaptı.

1 — Zabıtı sabık hulasası okundu. Aynen ve mütefikkan kabul edildi.

2 — Maliyeye usulsuz olarak göçmenlere tarh edilen verginin tekni hakkında Muhasebe müdürlüğünün teklifi okundu. Tetkik encümenine tevdiine karar verildi.

3 — Akademiencinin inar işleri hakkındaki Belediye encümeninin temenni mazbatası okundu. Beray tetkik ve nutalea tetkik encümenine tevdiine karar verildi.

4 — Kara ve nahiy merkezlerinde açılacak panayir hakkında Dahiliye encümeni mazbatası okundu.

Yozgat, Kadışehri, Çayırşeyhi Salı.

Boğazlıyan, Sorgun, Mamure, Oman paşa, Maden, Porsembe,

Hama, Yerköy, Hacıköy, Şefahtlı Pazar,

Hasbek, Çandır Cuma, Peyik, Salmanlı, Musabeyli Cumartesi günleri pazar açılmasına ve bu suretle tebliğat ifasına karar verildi.

5 — Diyan hakkında Maarif müdürlüğünün teklifi okundu. Beray tetkik ve nutalea tetkik encümenine tevdiine karar verildi.

6 — Kablcaların emaneten idaresinin kaldırılarak müzayedeye vazı hak-

kında Dahiliye encümeni mazbatasını okundu. Mevzu bahis kaplıcalar şimdiye kadar kimlere, ne kadar bedel ile icara verilmiş ve ne kadar tahsil edilmiş olduğu ve emareten idaresinde ne kadar hasılat ve sarfiyat olduğu teyid etmediğinden bu hususun tevsiği için Hususi muhasebeden sorulmasına karar verildi.

7 — Şefahtlı istasyonu ile Paşaköyü arasındaki yol ve köprülerin ameleli mükellefe ile yapılmasına imkân olmadığı hakkında Dahiliye encümeni mazbatası okundu. Mazbata aynen ve mütefikkan kabul edildi.

8 — Lise kütüphanesine yardım yapılması hakkında Maarif encümeni mazbatası okundu. Bütçenin müsaadesi nisbetinde lise kütüphanesine yardım yapılmak üzere Muvazenei maliye encümenine tevdiine karar verildi.

9 — Üç sınıflı köy okullarının beş sınıflıya çevrilmesi ve okulu olmayan köylerde birer ilk ve Boğazlıyan merkezinde bir orta okul yaptırılması yolunda Maarif encümeni mazbatası okundu. Maarif bütçesinin hiyni tanziminde nazara alınmak üzere Muvazenei maliye encümenine tevdiine karar verildi.

10 — Boğazlıyan merkezinde bir orta okul yaptırılması hakkında Maarif encümeni mazbatası okundu. Bütçenin müsaadesine göre tetkikat yapılmak ve bildirilmek üzere Muvazenei maliye encümenine tevdiine

karar verildi.

11 — Baş öğretmenler makam tahsisatından artırırlan 900 liranın 2 öğretmenle beş sınıflı idare eden 16 okul baş öğretmenlerine verilmesi hakkında Maarif encümeni mazbatası okundu. tahsistatta tasarruf edilmiş para varsa verilmesine karar verildi.

12 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

13 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

14 — Mazeretine mebnü 10 gün izin verilmesi yolunda Emin Ayan imzasile verilen dilekçe okundu. İstimale başladığı gündün itibaren 10 gün müddetle mezun addine karar verildi.

Ruznamede başkaca konuşulacak evrak kalmadığından 25/2/938 Pazartesi günü saat 14 de toplanmak üzere celse talik edildi.

Sorgun ve Terzili Kablcaları

Vilayet Umumi Meclisinin 4/3/938 toplantısında Sorgun ve Terzili Kablcalarının eskisi gibi emaneten değil müzayedeye

verilmek suretile işletilmesine karar verilmiştir.

Terzili Kablcaları

Yozgat İli Merkez Okullarında Himaye Heyetleri Faaliyeti

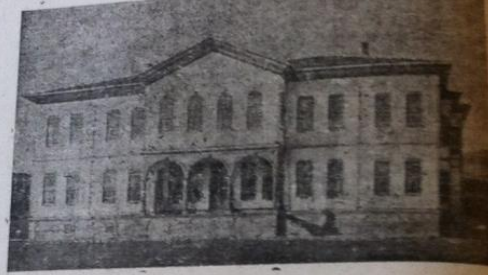
28/2/938 ve 6/3/938 tarihlerine müsadif Pazar günleri öğleden sonra Sağkaya ve Gazi okullarında karyay ve Gazi basasının istiklaliler çocuk babasının iştirakile yapılan toplantıda (her iki okulda) sayı (60) şı (her iki okulda) öğrencilere bulan kimse-iş öğrencilere [Haftanın dört gününde] sı-şak öğle yemeği verilmesine karar verilmiş ve 7/3/938 tarihinden itibaren fa-

aliyete geçmiştir. Çocuklarını yakından tanımak için emlelerle bir dala basınımları için gösteren sayımları gathları kullarını ve işi başlamak üzere geceli gündüzlü çalışan iki okul baş öğretmenleri öğretmenlerine de katılmaları suretile candan tepkiler derim.

Bu hayır işinde iradlık vazifesini gören sayın ilbahayımız Fevzi Gürel'e, değerli Kültür direktörü Turgut Turhanı saygıyla selâmlar, ve

candan gelen bir emlekle emlekle bir dala basınımları için gösteren sayımları gathları kullarını ve işi başlamak üzere geceli gündüzlü çalışan iki okul baş öğretmenleri öğretmenlerine de katılmaları suretile candan tepkiler derim.

Hilmi Tuzcu

Merkez İsmetpaşa Okulumuz

karar verildi.

11 — Baş öğretmenler makam tahsisatından artırırlan 900 liranın 2 öğretmenle beş sınıflı idare eden 16 okul baş öğretmenlerine verilmesi hakkında Maarif encümeni mazbatası okundu. tahsistatta tasarruf edilmiş para varsa verilmesine karar verildi.

12 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

13 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

14 — Mazeretine mebnü 10 gün izin verilmesi yolunda Emin Ayan imzasile verilen dilekçe okundu. İstimale başladığı gündün itibaren 10 gün müddetle mezun addine karar verildi.

Ruznamede başkaca konuşulacak evrak kalmadığından 25/2/938 Pazartesi günü saat 14 de toplanmak üzere celse talik edildi.

15 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

16 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

17 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

18 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

19 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

20 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

21 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

22 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

23 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

24 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

25 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

26 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

27 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

28 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

29 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

30 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

31 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

32 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

33 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

34 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

35 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

36 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

37 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

38 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

39 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

40 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

41 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

42 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

43 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

44 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

45 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

46 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

47 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

48 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

49 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

50 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

51 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

52 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

53 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

54 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

55 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

56 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

57 — Sorgun kaplıca müteahhidi Mehmedin evinin kendisine iadesile icraya yazılmasına karar verildi.

ABUNA ŞARTLARI

Yılı (130) Kuruş
Dünya için (150) Kuruş

Yozgat

Kuruluşu : 1921

KURAGI

Yozgat'ta Resminin Hanı
içinde Vilâyet Basımevi

Sayı: 843

ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Yer Deprenmesi

Dün tam saat birde batıdan doğuya evvelâ şiddetli başlayarak gidilince hafifleyen ve 20 saniye kadar devam eden bir yer deprentisi duyuldu. Bu deprenti Yozgatımızda rufus ve sair hasarat yoktur.

Vilâyet mülhakatında hemen yapıldığı muhaberetinde deprentiden en ziyade müteessir olan Yerköy nahiyesine bağlı Sekilli köyü olduğu anlaşılmış üzerine ilbayımız Feyzi Gürel refakattelerinde Sıhhat müdürü ve jandarma komutanı olduğu halde Sekilliyeye gitmişlerdir.

etrafından ve vilâyet merkezinden yiyecekler temin etmiş vesair ihtiyaçlarını mümkün mertebe gidermek çaresini bulmuş, halkın çok acele ihtiyaçları olancağuların gönderilmesi için lâzım gelen makamata ve Kızılaya yazılmıştır.

Sekillide ilk yer deprentisi iki dakika ve şiddetli olarak devam etmiş ve fasıllı fasıllı sekiz defa tekrar etmiştir.

— Yerköyde —

1 — Birinci gün vukua gelen hareketi arz-ı Yer-

cökmüştür.

5 — Kömür şirketi yazhanesi ile alt kat divarları fazla çatladığı görüldüğünden tehlikenin önü alınmak üzere tahliye ettirilmiştir.

6 — On üç ev, dokuz baklalı dükkân, bir furun, bir açığı dükkân ve bir demirci dükkânının divarları çatlamış ve bacaları da yıkılmıştır.

7 — Devlet demiryolları idaresine ait olup iki çatı altında inşa edilen ve gayri müstahzarinin bey ailesi tarafından işgal edilen haneler inhidame yüz tuttu-

ğundan tahliye ettirilmiştir.

8 — İnsanca zayıf yoktur. Yalnız kömür şirketi müdürü Reuch sarımsı esnasında merdivenden düşerek sağ elinin bir parmağı kırılmış bacağı burkulmuş ve başının muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Bu gece saat bir ve iki raddelerinde şehrimizde iki defa hafif surette bir yer deprentisi oldu. Masarat ve telefat yoktur.

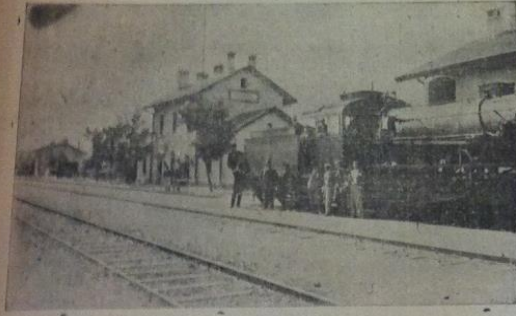
Bugün ilbayımız Feyzi Gürel vilâyet merkezinden Sekilli felâket zedelerine yiyecek ve miktarı kâfi kadar göndermişlerdir.

Nışan

Emekli Maarif baş kâtipi Yusuf Yılmaz kız Bayan Meliha ile Asteğmen Bay İsmail Tonga'nın nışan baloları pazar akşamı Halkevinde yapıldı. Davetliler sabaha kadar güzel bir gece geçirdiler. Güzide çiğnelerle saadetler dileriz.

Şefkat pulları

30 nisana kadar devam edecek olan çocuk haftası içinde mektup, kart ve telgraflarımızla Çocuk Esirgeme Kurumunun pullarını yaptıracağız. Sizce fakir, yoksul yavrulara böyle yardım ediniz.

Depremiten müteessir olan Yerköy İstasyon binası

59 Evi bulunan bu köyün kırk dokuzu tamamen yıkılmış yedisinin kısmen divarları yıkılmış baki kalan üç evin de oturulamıyacak bir halde divarları çatlamış olduğu görülmüştür. Depremitinin gündüz olması halkın tarlada iş ve güçleri ile uğraşmak için dışarda bulunmaları dolayısıyla nufusca ziyat üç yaşında bir çocuğun ankas altında kalarak telef olmasından ibarettir.

Köy tamamen mahvolmuş olduğundan maddi ziyat çoktur. Halkın açlık ve aç kaldığı görülen ilbayımız

köy nahiye binası, santral o-lası pencere yanından zemine kadar üst katla iki oda divarları kısmen çatlamış ve bacaları yıkılmıştır.

2 — Karakol binası çatıdan ayrılmış, istasyon binası üst kat ikamet odasından zemin kat, bekleme odasına kadar çatlamıştır.

3 — Su deposu istasyon memurin ikameti için yeni yapılan ve yapılmakta olan üç binanın divarları çatlamıştır.

4 — İnhisar, telgrafhane ve mekteb divarları kısmen çatlak ve mektebin bacası

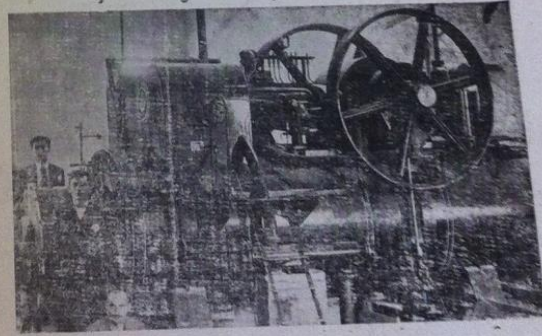
23
Nisan
Ç
O
C
U
K
B
A
Y
R
A
M
I

Elektrik Santralının Kabulü Muvakkati Yapılıyor

Makinada Noksanlık olmadığı Anlaşılmaktadır

Almanya'dan gelen elektrik mühendisleri beş günden beri elektrik makine ve tesisatını inceden inceye tetkik ettiler. Montaj sırasında ufak bir yanlışlık olduğunu meydana çıkardılar. Bu arıza giderildikten sonra makine bir saat gibi işlemeğe başladı.

Makinenin sair aksamında şartnameye aykırı bir noksanlık görülemedi, yalnız santral binasının çatı kısmı şartnameye uygun olmadığı ve yıkılmak tehlikesi gösterdiği görülmüştür.

Kabulü muvakkati yapılan Elektrik Santrali

Yozgat 1938

Cinsi	Mezârî	Habâde	Ünvan
Tarla	Yapıktı	Sakun İstisna yolu par- den Hayri Karim Fatmanın di- h köyünden İsmail ve müstakirle- ri geçen tarla Şimşek Elmah- cılı ve Yozgat yolu Çerubon me- dî panesi ve Bozlar yolu.	40

Yozgadda cinsi ve habâde yazılı kırk dönüm tarla Di-
vânî köyünden İsmail oğlu Şimşek'in evlâdından intikâlin
tasarruf etmek üzere olduğundan bahâne tescilli talep etmek-
te olduğundan bu tarla hakkında bir dereceyi varsa on
beş gün zarfında Tarım Müdürlüğüne bu işlele müraca-
atları ilân olunur.

Vilâyet C. M. Umumîliğinden

Yozgat çirak evinin 17
haziran 938 tarihinden 31
mayıs 939 tarihine kadar
3100 kilodalın 2200 kiloya
kadar gaz yağı ihtiyacı
açık eksiltmeye kâsılarak
muhammen bedeli 440 İnk-
âr. Taliplerin 16/6/938 ta-
rihine mütedil perşembe
günü saat 15 de C. M.
Umumîliği makamına 33
İnkâr teminat mevakkate ile
müracaat ve şartnameyi
görmek isteyenlerin ceza evi
direktörlüğüne müracaatları
ilân olunur. 3 - 4

Zayı

Musa Gölcüoğlu adlı ve
müstafî çekimdeki tabîki
mühürümü 1 - 6 - 938 de
yönelmiş. Bu mühürle kim-
seye borcum olmadı gibi
yeni mühür alacağımdan
yönelmiş hükmü yoktur.
Tuncelî Mamut oğlu
Musa Gölcüoğlu

Akdağmadeni İlçebaşlığundan

Kazımın Ahmetfakılı
köyünden İhtiyar beyine ait
rumî mübâre isim müdür-
leri 28/5/938 gününde zayı
edildiği vaki müracaatları
dan anlaşılır. Yeniden
resmî ve isim müdürleri
alacaklarından yiten mü-
dürlerin hükmü olmadığı ilân
olunur.

Encümeni daimiden

Yozgadda ercep oğlun-
de derin ocak namî ile
anılan değirmen taş ocağın
beş senelik taş rû. unu
16/6/938 tarihinde saat 14
de arızatına vazedilmiştir.
Beşer değirmen taşının
muhammen bedeli 50 kuruş-
tur. Bu hususa ait şerâit gö-
rmek isteyenlerin vilâyet dai-
mî encümenine müracaatları
ilân olunur.

mevadan bir senelik muhammen kilosu	Beşer kilo- nün ücreti	teminat	teminat
70,000	1,25	875,00	65
15,000	1,75	265,00	21
85,000	0,30	255	19
15,000	0,75	112,50	8/50
7,000	2,00	140,00	11/00
1,500	2,50	37,50	2/81
16,000	2,00	320,00	23
6,000	1,50	90,00	6/75

938 Senei haziran iptidâından gelecek mayıs 939 gününe kadar yozgadda tem-
lini yazılı ihisarlar idaresine şöwendiler itasyunundan veya idare anbarından gele-
cek ve gidecek ihisarlar aid hüsnün mevât ile levasun ve salısın nakliyatı kaza-
ranın 23 ncu günü saat 15 de Kayseri ihisarlar baş müdürlüğünde ihale edilme-
k üzere açık eksiltmeye konulmuştur.
Naklolunacak eşyanın muhammen kilolarına % 7,5 teminat akçası yozgadda gü-
rilmî bulunduğundan talip olanların ihale saatinden iki saat evveline kadar teminat
larını yazılı makbuz almaları lazımdır. Daha fazla izakat almak isteyenlerin Yozgat
ihisarlar müdürlüğüne ve mahalli ihisarlar idaresine müracaat etmeleri ilân olunur.

Vilâyet Daimî Encümeninden

320 kuruş muhammen bedelli 300 teneke gaz yağı ile 200 kuruş muhammen be-
delli 300 teneke mazot yağı 20 gün müddetle açık eksiltmeye vaz edilmiştir.
İnkâr 27/6/938 Pazartesi saat 14 de Vilâyet Daimî Encümeninde yapılacaktır.
Taliplerin % 7,5 teminat akçeleriyle tayin edilen gün ve saatta müracaatları ilân
olunur.

İLÂN

Yozgadin Meşhur Panayırı

Senede bir defa memleketimizde açılması mutad olan Yozgadin büyük panayırı 14 - 6 - 938 tarihinde başlamak ve her hafta Salt, Çarşamba, Perşembe günlerine mahsus olmak üzere dört hafta devam edecek olan büyük panayırın açılacağı ve bu panayırda At, Merkep, Sığır, Koyun, Keçi vesair bilumum hayvanlarla tiftik, yapağı ve her nevi eşyanın alınıp satılmakta olduğu ilân olunur.

EK-46: Yozgat Gazetesi.8 Haziran 1938, Sayı: 850, s.2.

ARUNA ŞARTLARI

Yılığ (130) Kuruluş
Dünya için (150) Kuruluş

Yozgat

KURAGI

Yozgat'ta Resminin Hami
İçinde Vilâyet Basımevi

Kuruluşu : 1921

Sayı: 851

ÇARŞAMBA GÖNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Danesi 100 Para

Şehir Haberleri

Şehrimizin Su ihtiyacı

Mühterem su ihtiyacı olan şehrimizin su yollarının temini bir şekilde sağlanmasında ve suyun sağlıklı şekilde kullanılmasında büyük önem arz eden su ihtiyacını karşılamak üzere Dahiye Vekâletini inar beyeti taraflarında eksikliklere karşı 4/5/1938 tarihinde 15/38 liraya tekli temin edilmiş ve muavazelinin teminini müteakip ilimin gelen teknikat ve işçilikleri yapmak üzere şehrimize gelen Mühterem bu işleri bitirmek noktasında işlem etmek üzere Ankaraya dönmüştür. Pek yakında geri gelecek ve işi tamamlayacaktır.

Şehrimizde bekiçi teşkilatı

Şehrimizde bekiçi teşkilatı olmasından dolayı vak'alar sık sık olmaktadır ve halkın zararına kaybediyorduk. Şehirde işsizlerin temini bekiçi teşkilatının mahallelere de teşkilatını müteakip oldularını düşünen Emniyet Amirliği bu teşkilatın yapılmasına teşebbüs etmiş memlekette işsizlerin teminine muvafık olmuştur. Emniyet Amirliğinin bu husustaki alakalarından dolayı memleket halkı namına teşekkürüne şükranlar sunarız.

Kamutay Toplantısı

Ankara 14 — C. H. P. Kamutay grubu bugünkü toplantısında Hazinece takside satılan gayri menkullerin borçları hakkında grup komisyonu tarafından hazırlanan raporu münakere ve tasvip etmiştir.

Belediyemizin Çok yerinde bir kararı

Bun kimseler tarafından mahallîta satılık evler alınarak yıkılmakta işçiler ve mahallîta bütüründen hallerinde ankarayı pek fazla fiatla satmakta ve aynı zamanda şehrin mühterem mahallerinde birer kararla ve mezburekî İdamına sebebiyet verilmekte idi.

Şehrin günbegün güzelliğini kaybettirip gürden kaçırılmayan Belediyemiz bünyesinde kasa ve evlerini yıktırabilecek belediyeden ruhsat almağa mecbur bulunmasına karar vermiş ve bu suretle hem iktidarın önüne geçmiş ve hem de şehrin güzelliğini tahli temine almıştır.

Romanya Kralının gezintisi

İstanbul 13 — Romanya kralı Karol, dün hususî ya-

Bozok Mecmuası Çıktı

Her ayın on beşinde çıkmakta olan Bozok mecmuası bu gün çıkmıştır.

Teceddüd Edebiyatımızın ilk sayı meşhür ilk suat, açık ve samimi eseri yazan hemşehrîmiz Şair Akif paşanın hayatına ait yazılmış bir de şiiri bolca okunmuş. Okuyucularımıza bu mecmuadan birer dane almalarını tavsiye ederiz.

ŞAIR AKİF PAŞA

tiyle Karadenizden limanımıza gelmiş. Boğazdan geçerek Moda önünde biraz dolayışktan sonra saat 18.30 da tekrar Karadenize çıkmıştır. Kral eski İngiltere kralı Edvard'ı İstanbul'a getiren Nalhin yatıyla gelmiştir.

Bu seyahat Karadenizde yaptığı bir gezintiyi İstanbul'a kadar tendit etmekten ibaret ve hususî mahiyette olmuştur.

Üç saat devam eden dolu

Aldığımız hususî haberlere göre Sorgun kazasının bağlı Kadışehir nahiyesinin Yavahasan, Dabana, Dikmeşöğüt, Yelten, Ovacık köylerine şimdiye kadar emsali görülmemiş bir dolu düşmüş ve üç saat devam etmiş ve mezuatta külliyetli hasar yapmıştır. Keşfine giden nahiyeye müdürü henüz dönmemiştir.

Hamidiye İskenderiyede

İskenderiyede 14 (A.A.) — Hamidiye mekteb gemisi dün dörtte İskenderiyeye vasi olmuştur. Hamidiye limana girerken toplu selamlama ve sahil bataryaları tarafından bu selâm tade olmuştur.

Liman medhalinde halk motörlerle Hamidiyeyi karşılayarak gövterde toplanan kahramanlarımız ile şanlı bayrağımızı alkışlamış ve "Yaşasın Atatürk," diye bağırılmışlardır.

Franko kıtaatı Kastallonu zaptettiler

Salamanko 14 — Franko kıtaatı dün akşam Kastallonu zaptetmişlerdir. Şehirde kalması olan Cumhuriyetçi kıtaat evlerin damlarına mitralyözler yerleştirerek mukavemet teşebbüsünde bulunmuşlardır.

Şirin Yozgatımızın mesire mahalli olan güzel Çamlığımdan bir görünüş

Halka yarayacak yazılara
Saygılarımız Açıktır

— 15 Şubat 1939 —

İkinci Sayısı (5) Kurumun
Günü geçen günde (25) Kurumun.

ABUNA ŞARTLARI

Yıllığı (150) Kurum
Dışarı için (180) Kurum

Yozgat

KURAGI

Yozgat'ta Büyük Cami
Karşısında Vilâyet Basımevi

Kuruluşu : 1921

Sayı: 883

ÇARŞAMBA GÖNLERİ ÇIKAR VİLÂYET GAZETESİ

Tanesi 100 Para

Vilâyet Umumi Meclisi Açıldı

10/2/939 Cuma günü Vali Fevzi Gürel'in başkanlığında toplanan Umumi Meclis Büyük kurtarıncının aziz ruhu için iki dakika ayakta kaldıktan sonra Milli Şefimiz İsmet İnönü'yü sevgi ve tazimle selâmlayarak müzakereye başlamış. İkinci reis ile kâtiplerin ve encümenlerde çalışacak zevatın intihabına geçilmişti. İkinci reisiğe Kâmil Erbek (Yozgat), kâtipliklere Kadir Çetin (Sorgun), Rasim Öztürk (Boğazlıyan), Muvazenei Maliye encümenine Nazım Kafaoglu, Salim Korkmaz, Cevdet Taflı, Haşim Taflı, Kadir Çetin, Dahiliye ve Nafia encümenine Asım Bektaş, Saim Olcay, Mehmet Erol, Maarif ve Sıhhat encümenine Kâmil Erbek, Hamdi Dağkiran, Rasim Öztürk, Ziraat, Baytar encümenine Salih Şahin, Necmi Ersoy, Rıza Kayhan, Tetkik encümenine Bekir Altıoklu, Şevket Yasa ve Mehmet Akyol intihap edilmiştir. Mebus intihabı dolayısıyla heyeti teftişiyede bulunacak daimi encümen azası yerine kaim olacak olan azalıklara Mazım Kafaoglu (Yozgat), Kadir Çetin (Sorgun), Cevdet Taflıoğlu (Boğazlıyan), Necmi Ersoy (Akdag) intihap edilerek izahnamenin okunmasına başlanmıştır.

İleri medeniyetin bütün icaplarını kavrayarak mütemadiyen ve büyük adamlarla ilerleyen Cumhuriyete inan ve bağlılıkları ve az zamandaki başarıları izah ve bir senelik icraât hakkında tafsilât veren valimizin nutkundan sonra Meclis izahnameyi ittifak ve teşekkürle kabul etmiştir.

Vilâyette bütün vergilerin vakti zamanile tahsil edildiği ve 684 bin küsur liraya çıkan bütçesile mesai programı dahilinde vilâyetin Bayındırlık, Kültürel, Ekonomi, Sıhhat ve Ziraat sahalarında büyük varlık gösterdiği ve hiç kimseye borçlu olmadığı maaş ve istihkakların vaktinde verildiği ve vazife

Değerli Valimiz Fevzi Gürel

Vilâyetimiz nüfus sayısına göre geçen intihap devresinden bir fazlasile (7) mebus çıkaracak

10/2/939 Cuma günü valimiz Fevzi Gürel'in başkanlığında idare heyetile teftiş heyeti birleşerek umum nüfusu ve buna göre seçilecek mebus miktarını tespit etmiştir. Yozgat vilâyetinin (267867) nüfusa balığ olduğu anlaşılması ve yedi mebus çıkaracağına karar verilmiştir.

lerin muntazam yapıldığı okunan ve kabul edilen rapor münderectir.

Meclis Milli Şef Reiscumhur İsmet İnönü'ye ve sayın büyüklüğimize tazim telgrafları çekilmesini de kabul ederek Pazartesi ve Perşembe günleri toplanmak üzere celsesine son vermiştir.

Cenaze Merasimi

Geçen nushamızda vefat ettiğini teessürle haber verdiğimiz memleketimizin temiz âilesine mensup bulunan Şevket Yasanın refikaları Bayan İkbâl'in cenazesi memleket büyükleri ve galebek Halk kitlesi omuzunda Çatak'ta ihzar edilen ebedi evine götürülmüş ve dini merasim yapılarak konulmuştur. Memleket halkının bu cenaze merasimine iştirak etmek suretile efradı âilesine karşı gösterdiği alkâ ve yakınlık kayde şayan görülmüştür. Binaenaleyh cenaze sahiplerine yeniden arzı taziyetle teessürlerine ve cenaze merasimine iştirak eden memleket halkına da bu âile namına şükranlarımızı sunarız.

Âile efradının teşekkürleri

Eşim İkbâl Yasa'nın ölümü dolayısıyla cenaze merasimine iştirak eden gerek bizzat ve gerekse mektup ve telgrafla bizi teselli ile acımızı paylaşılan bütün hemşeri ve dostlarımıza teşekkür ederiz.

Şevket Yasa

Vilâyet Umumi Meclisi Toplantısı Münasebetile Büyüklüğümüze Çekilen Telgraflar ve Gelen Cevaplar

Değerli Reisiğimiz Sayın İsmet İnönü'ye
Tâzimet Hürriyetine

Bugün vilâyet Umumi Meclisinin açılması müneşebetile milletimizin en yüksek irfan ve medeniyet seviyesine çıkarılan başarıların kudret ve ilham ana-bası olan Milli Şefimize karşı derin bağlılık ve tazimlerinin arzına karar vermiş olduğuna arz ederiz elteminden şpererin.

Vali
Fevzi Gürel

Reiscumhurumuzun Cevapları

Yozgat Vilâyetine

Vilâyet Umumi meclisinin açılışında sayın arznamen hakkında gösterdikleri temiz duygularına teşekkür ederiz, meclise verimli başarılar dilerim.

İsmet İnönü

Tâzimet Başvekilimiz, Ç. R. Partisinin,
Dahiliye Yekâletine

Vilâyet Umumi Meclisi bugün ilk toplantısına başlarken ilk söz olarak derin saygı ve şükranlarının arzına karar verdüklerini arz ederim.

Vali
Fevzi Gürel

Yozgat Valisi F. Gürel'e

Vilâyet Umumi Meclisinin hâkamdaki duygularına teşekkür ederiz, başarılar dilerim.

BAŞVEKİL,
BEKİR SAĞDAM

HALKEVİMİZ

Sinama, Radyo ve Müteaddit Operlör Getirtiyor

Halkevi sesli bir sinama makinesile bir radyo ve dört operlör almak için memurlarını İstanbul'a göndermişti. Aldığımız habere göre memurlar sinama ve radyo ile telerrüatını alarak dönüyorlar. Bir kaç gün sonra gebrin muhtelif noktalarda operlörler, sinama binasında da yeni sinama faaliyetine geçecekler.

21 Temmuz
1947

Pazartesi
Ağaç İbriği

Yatığı (4) Liradır.
Halka yarayacak
yazılara sayılması
açıktır.

YOZGAT

KURAGI

Yozgat'ta Adalet
Binası Karşısında
Vilayet Binası
İlkain satırı (25) Kr.
Günü geçen gazete
(25) koruyar.

Kuruluşu 1921

Sayı 1172

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK VİLAYETGAZETESİ

Tanesi 5 Kuruş

Bir Erkek Sanat Enstitüsüne şiddetle ihtiyacımız vardır.

YAZANI Hüsni Cingiz

Henüz sanayi memleketi haline gelemeyen Türkiyemizin şehir ve kasabalarında büyük bir kısmının gelir kaynakları kısmen bu şehir ve kasaba etrafında bulunan arazide yapılan ziraat ve kısmen de kendisine iktisaden bağlı köyler halkının alım ve satım işlerine tavassutundan, kısaca mahdut bir ticaret sisteminden ibarettir.

Bu şehir ve kasabalar etrafındaki arazi ne kadar geniş, ne kadar verimli olursa, bu şehrin ticaret bakımından ne kadar fazla köy bağlı bulunursa o şehir veya kasaba o derece inkişaf ve refah temin edebilmektedir. Toprağı az ve verimsiz olan, iktisaden kendisine bağlı köy miktarı az bulunan şehir ve kasabalarımız ise, inkişaftan ve refahtan mahrum bir hayat geçirmektedirler.

Yozgat bu ikinci kısma dahil şehirler arasındadır. Muhitinde ziraata elverişli arazi hemen hemen yok gibidir. Yozgat'ta ziraat ile istigal edip hayatını topraktan kazanan bir zümre yoktur. İktisaden kendisine bağlı olan köy adedi de pek mahduttur. Bu sebeblerin tesiri altında bulunan şehir halen inkişaf imkânları bulamamakta olduğu gibi atiyen bu kabil gelir kaynaklarının kuvvetlenmesine, çoğalmasına imkân tasavvur olunamamaktadır.

Bu hal, şehir halkını, inkişaf ve refah bakımından başka kaynaklar aramağa zorlamaktadır. Yine Türkiyede bu kabilen öyle şehirler vardır ki, bir sanat şubesini bağrında temerküz ettirmiş ve bu sanat ile kendi hayatını kurtarmıştır. Bize öyle geliyorki Yozgat'dın

iktisaden kalkınması da böyle bir sanatın memlekette temerküz ve inkişaf etmesine bağlıdır. Bunun için de yurtdaşlar arasında bir çok sanatkarın yetişmesi lazımdır.

Geçen sene açılan orta sanat okulu öğrencilerinin ilk sene içinde ve mesleklerle ayrılmaksızın meydana getirdikleri eserler bu öğrencilerin do layısıyla memleket çocuklarının sanat bakımından kabiliyetlerini isbata yeter derecededir.

Ancak işçi yetiştirebilecek durumda olan orta sanat okulu, daha yüksek kabiliyette sanatkar yani usta yetiştirebilecek sanat Enstitüsü haline ifrağ edilirse memleketin inkişaf ve refahı uğrunda ilk adım atılmış olacaktır.

Evvelce yazdığımız gibi teknik Öğretim Genel Müdürlüğü memleketimizin bu ihtiyacını sezmiş ve müsait bir imtibağ ile ayrılmıştır. Ahiren öğrendiğimize göre orta sanat okulu müdürlüğü de bu okulun sanat Enstitüsü haline ifrağı için Milli Eğitim Bakanlığına bir rapor takdim etmiştir.

Milli Eğitim Bakanımızın bu memleket derdi ile ilgileceğine ve memleketimizde de büyük yardımcı dokunacak olan bu müessesenin kurulması hususunda bir an evvel kati karara varıp tatbikata geçeceğine kuvvetle inanıyoruz.

Nihat Nizamoglu

Ankara Hukuk Fakültesi mezunlarından Nihat Nizamoglu yargıç stajerliğine tayin edilmiş olduğundan geçen hafta şehrimiz adliyesinde stajına başlamıştır.

Yeni P. T. T. Binası

Doğu ve kuzey illerine uzatılacak olan şehirler arası telefon hattının Yozgattan geçirilmesi P. T. T. Umum Müdürlüğü tarafından kararlaştırılmış ve bu kararın da tatbikına geçilmek üzere bulunduğunu evvelki sayılarımızda yazmıştık. Yalnız yeni binanın inşa olunacağı yerin tayin ve tespiti bir takım müşküllerle karşılaşmış, evvelâ binanın halen Saffet Tonuz'a ait olan türünden başlayarak bu günkü postahane binasına doğru olan yerde yapılması düşünülmüş, burada şahıslara ait ve istimali gereken bir çok binalar bulunduğu bundan sarf-nazar olunmuş, daha sonra eski Adliye binasına bitişik olan Belediyeye ait arsa ile bugünkü postahane binaları yerine yapılmasına karar verilmiş, bu kararın tatbik olunabilmesi için şehir planının da bu vechile tadil ve tashihiye lüzum ve zaruret görülmüş, plânın bu yolda düzeltilmesi için icabeden yetkili makamlara baş vurulmuş ve bu sebeple de inşaata bir türlü başlanamamıştı.

Son günlerde öğrendiğimize göre yeni binanın eski adliye binası bitişigindeki arsanın bir kısmı ile bugünkü postahane binası ve bitişigindeki pulcu dükkânı, kahvehane, Tonuzlu oğlu vakfına ait hanın kapusu ve yanındaki müskirat bayi dükkânlarının bulunduğu arsalar üzerine yapılması kararlaştırılmış ve şehir plânı da Bayındırlık Bakanlığı tarafından o yolda tashih ve tadil edilmiştir.

Yeni binanın keşif bedelinin 293 bin lira olduğu ve inşaatın P. T. T. Umum Müdürlüğü tarafından eksiltmeye (Devamı ikinci yüzde)

Bay Suheyp Karafakıoğlu Şehrimize geldi

Yeğeni, Yozgat'da manifatura tacirlerinden Rifat Kayış kızı Seniha Kayış'ın, Toprak Mahsulleri Ofisi veznedarı Ragıp Yeniay ile evlenmesi münasebetiyle yapılan düğünde hazır bulunmak üzere Çorum Millet Vekili ve eski Edirne valisi Sayın Bay Suheyp Karafakıoğlu geçen hafta şehrimize gelmiş ve bir kaç gün kaldıktan sonra Ankara'ya gitmiştir.

C. Savcısı İzinli

Yozgat C. Savcısı Enver Dayanç'a Adliye Bakanlığı tarafından bir ay izin verilmiştir. C. Savcımız izni İstanbul'da geçirmek üzere ailesile birlikte hafta içinde İstanbul'a gitmişlerdir.

Yangın

Geçen cuma günü 22 yi 10 gece Yozgat'ta resminin hanı içindeki sinamada seridin birdenbire ateş alması yüzünden başlayan yangın operation dairesine ve oradan da bütün binaya sirayet etmiş, seyirciler heyecan içinde binayı terk etmişlerdir.

Yangın belediye itfaiyesi ile jandarma er okul alayı eratinin ve halkın işbirliği yapmasıyla söndürülmüş ve civar dükkânlarla ve çarşıya sirayetine imkân verilmemiştir.

Millet Vekillerimizin Teessürleri

Yangını haber alan ve Ankara'da bulunan Millet Vekillerimizden Ziya Erkant ve İhsan Olgun tarafından Belediye Başkanlığına bir telgraf çekilerek yangından dolayı teessürlerini bildirmişler ve teessürlerinin ilgililere iblağın rica etmişlerdir.

20 Ekim

1947

Pazartesi

Abone satışı

Yığılı (14) Liradır.
Halka yarayacak
şeylere saygımız
açıktır.

YOZGAT

KURACI

Yozgat'ın Adalet
Sınası bünyesinde
Vilâyet Basım ve
Nakliyatı (25) No,
Gözü geçen gazete
(25) No'dur.
Kuruluşu 1921

Sayı 1184

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK VİLAYET GAZETESİ

Tanesi 5 Kuruş

Kız Sanat Enstitüsü

YAZAN: Hilmi Kıngır

Modern bir cemiyette aile ekonomisi küçük aile sanatlarına dayanır. Bu küçük aile sanatları iki kısma ayrılır. Bunlardan biri bir ailenin bir kısmı ihtiyaçlarının, para sarf etmeden bizzat efradı tarafından teminine yarayanlardır. Ev eşyasında zaman zaman meydana gelen kırık ve dö-küklerin tamirine, ailenin muhtaç olduğu bir kısım medeni ihtiyaçların efradı tarafından imal ve ihzarına yarayan sanatlar bu kabildendir. Bu sayede bir aile evinin kiralan camiat takar, kirılan masa ve emsali şeylerini tamir eder; çorap, fanila ve kazaklarını örer, iç çamaşırlarını diker, bunları bizzat yapmakla da aile giderinden mühimce bir meblağ tasarruf eder, bütçesini kolaylıkla tevarün ettirir.

Diğeri de aileye gelir temin eden sanatlardır. Terzilik, dantel, çiçekçilik, şapkacılık vs. saire gibi. Bu sanatlarla istigal eden efrada malik olan bir aile, bu sayede elde ettiği gelir ile aile bütçesini destekler.

Her iki sayede de daima ekonomik cihetten sağlam olur, zenginleşir. Hiç olmazsa yoksullukla karşılaşmaz. Anglo-Sakson milletlerinin bu gaye etrafındaki çalışmaları çok büyüktür. Bu maksadla neşrolunan eserlerde büyük bir yeküne balığ bulunmaktadı.

Aileleri bu bakımdan incelemeğe koyduğumuz zaman Türkiyemizde de bu hakikat bariz surette kendisini gösterir. Bu sütunlarda Yozgatımızın ekonomisinden bahsederken zaman zaman aile ekonomisine temas etmiş, Yozgatın ekonomik cihetten kalkınmasında aile ekonomisinin yerini

tebarüz ettirmeğe çalışmışık. Sükran ve minnetle kaydolunmak gerektir ki Cumhuriyet hükümetimiz, geçen sene Yozgat'ta bir Erkek Orta Sanat okulu tesis ederek bizzat sanat alanında bu almamız büyük imkânlar bahşetmiştir. Çarşı ve sokaklarımızda sanat okulu kasketini başında taşıyan genç istidatlara tesadüf ettikçe geleceğimize daha ziyade güveniyor, içiminde büyük bir haz ve minnet duyuyoruz.

Yine minnet ve şükranla kayyit ederizki Valimiz Osman Şahinbaş'ın kıymetli teşebbüsüyle bu sene de şehrimizde bir kız sanat enstitüsüyle akşam sanat okulu açılmış, gerek enstitü ve gerekse akşam sanat okulu için şimdiden öğrenci kaydıne başlanmış bulunmaktadır.

Cumhuriyet hükümetimiz'in son senelerde bize bahşettiği bu feyizli yuvardan halkımızın azami derecede istifadeye koştüğünü görmek en büyük emelimiz; bize bu müesseseleri veren hükümetimize de minnet ve şükranlarımızı sunmak başta gelen vicdan borcumuzdur.

Lise müdürü gitti

Kayseri Lisesi müdürlüğüne tahvilen tayin olunan lise müdürü Ali Rifat Ergeççe geçen Çarşamba günü yeni vazifesine başlamak üzere şehrimizden Kayseriye hareket etmiştir.

Yeni Lise müdürü

Lise müdürü Ali Rifat Ergeççe'nin Kayseri lisesi müdürlüğüne tahvil olunması üzerine lisemiz müdürlüğüne Haydar Ünlüsoy tayin olunmuş ve geçen hafta şehrimize gelecek yeni vazifesine başlamıştır.

İl Genel Meclisi çalışmalarını bitirdi

Genel Meclis bu gün Valimiz Osman Şahinbaş'ın başkanlığında toplanarak gündemde bulunan mevzuat müzakere ve karara bağlandıktan sonra daimi komisyon üyelerini seçmiştir.

Anıl üyeliğe Safer Ezzat Yozgat, Abdü Keppil Boğazlıyan, Necati Yeşer Akdağmadeni, Süleyman Arslan Çekerek.

Yedek üyeliğe Nahi Aktemel Sorgun, Efev Özcan Yerköy, Ruza Kaç Çekerek, Muhlis Akbolükü Yozgat seçilmiştir.

Meclis Başkanı Valimiz Osman Şahinbaş tarafından 948 yılı bütçesiyle beş yıllık mesal programına taahhümde özel idare gelir ve menfaatları göz önünde tutularak mahalli hizmetlere önem verilmesi yolunda meclis arkadaşlarımızın gösterdiği ilgiye teşekkür edilerek giderecekler selâmetler, kâmilalara başarılar temenni edilmiş ve 15-9-948 Çarşamba günü saat 15 de toplanılmak üzere oturuma son verilmiştir.

Boğazlıyan'da Güreş

Boğazlıyan'ın Gürden köyünden olan Avrupa güreş şampiyonu Celâl Atik yararına olmak üzere Boğazlıyan'da yağlı ve yağsız pehlivan güreşleri yapılacaktır.

Yozgat At Yarışları

2 Kasım pazar günü Yozgat'ta Belediye ve hayır kurumları yararına at yarışları yapılacaktır. Aynı günde 500 lira kıymetinde bir aygır piyangoya konulacaktır.

Yağmur ve kar

Aylardan beri kurak giden havalar geçen Cuma günü bozmuş ve bu gün karla karışık yağmur yağmağa başlamıştır. Yağan yağmur miktarı toprağın susuzluğunu tamamen giderecek miktarda değilse de havalar bulutlu git-

Kurban ve Kanat

Türk halkının yüreğine kök salmış devâlarını hayırlarını taşıyan üç memleket kurumuna yardım etmek için seçilmiş hayırlardan birine, Kurban Bayramına ermiş bulunuyoruz. Her yıl olduğu gibi, bayram günlerinde vatandaşlarımızın bağışlarını Türk Hava Kurumu toplayacak ve kardeş cemiyetlere paylarını ayıracaktır.

Bu yardımlardan en fazla hisse alacak olan Türk Hava Kurumu, yirmi iki yıllık hayatı içinde Türk vatandaşlarından (100 milyon) lirayı aşan bir yardım elde etmiş, bu parayı (54 milyon) unu Millî Savunma hava bütçesine, (9 milyon) unu Kızılay'la Çocuk Esirgeme Kurumu'na vermiştir. Türk Hava Kurumu'nun yirmi iki yıl içinde kurduğu kamp, okul, fabrika, paraşüt kullesi gibi havacılık tesisleriyle satın aldığı meydan, uçak, paraşüt ve malzemenin değeri (26 milyon) lirayı bulmaktadır. Bu rakamlar, bir araya toplanan damlalarla neler yapılabileceğini bize göstermesi bakımından çok dikkate değer.

Havacılıkta geniş ileri adımlara ihtiyacımız olduğunu ve Millî havacılığımızın halkın (Sonu 2 inci sahifede)

mekte olduğundan artık kuraklığın sona erdiğine ve yağmurlu mevsimin girdiğine hükümedilmektedir. Uzun süren kuraklıktan endişe duyan çiftçilerimizin son yağmur dolayısıyla endişesi hafiflemiştir.

Rençberlerimizin bir kısmı şimdiki kadar tohumlarını kuruya ekmişlerse de bir kısmı ekememiştir. Son yağmurlardan şimdiki kadar tohum ekmiyen rençberlerimizin istifade ederek tohum ekme işlerine baş verdikleri görülmektedir.

27 Ocak

1949

Perşembe

Abone İhtin

Yükü (4) Liradır.
Yükü yarımca
yazıkta sayılmı
şaktır.

YOZGAT

KURACI

Yozgat'ta Sivas
yolu üzerinde II
Basımevi
Haber İhtin (25) kr.
Günü geçen gazete (25) kuruştur
Kuruluşu 1921

Sayı: 1249

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK VİLAYET GAZETESİ Tanesi 5 Kuruş

SPOR:

Kayak Müsabakaları

Yozgat Spor Bölgesi sporcularından 19 kayakçının iştirakiyle 22/1/1949 tarihine tesadüf eden cumartesi günü kayak müsabakaları yapılmıştır.

Birinci yarış 18 kilometrelik mukavemet yarışması idi. Hava fırtınalı olmasına rağmen müsabakalar bu yarışta fevkalâde muvaffak olmuş, 57 dakika 35 saniye ile Yaşar Eryaşar birinci, 58 dakika 26 saniye ile Fikret Tanışman ikinci ve 60 dakika ile Yılmaz Öner üçüncü gelmişlerdir.

Küçükler arasında 23/1/1949 pazar günü yapılan slalom muvaffakiyetle neticelenmiş, 200 metre üzerinden tertiplenen bu yarışmalarda 1 dakika 4 saniye 11 salise ile Fikret Tanışman birinci, 1 dakika 12 saniye 8 salise ile Ahmet Ökçü ikinci ve 1 dakika 20 saniye ile Ali Şahin üçüncü olmuşlardır.

Henüz pek küçük yaşta olan Fikret Tanışman büyüklerle yarışabilecek kadar başarılı göstermektedir. Büyükler arasında 18 kilometrelik kayak mukavemet yarışmasında fevkalâde başarılarıyla bir çok sporcuları takmış, sayılı kayakçılarımızdan Yaşar Eryaşar'ı bir hayli sıkırtmıştır. Fikret Tanışman geleceğin kayakçıları arasında en ziyade vaitkâr bir çocuk olarak telâkki olunmaktadır.

Genç sporeu çocuk hakkında Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün nazarı dikkatini celbeder; teşvik ve teşci için kendisinin taltif olunmasını dileriz.

Müsabakalardan sonra, derece alanlara Sayın Valimiz Osman Şahinbaş tarafından

Parti Müfettişi

C. H. P. Kayseri bölgesi Müfettişi Bahadır Milletvekillerinden sayın Muzaffer Akpınar, Ankara mintakası Parti Müfettişi Kemal Satır'ın kabineye girme üzerine Ankara mintakası Parti Müfettişliğine tayin olunduğu memnuniyetle haber alınmıştır.

Şiddetli fırtına

Geçen Cumartesi günü akşamı şiddetle başlıyan kar fırtınası Pazar günü de devam etmiş, bu yüzden Yozgat - Yerköy, Yozgat - Sorgun - Akdağmadeni yolları kapanmıştır. Bayındırlık müdürlüğü tarafından Pazartesi günü yolların açılmasına çalışılmış ve Salı günü öğleğin Yozgat - Yerköy yolu açılmıştır. Yozgat - Alaca yolunun açılması için bayındırlık müdürlüğü tarafından yüz köür amele dünden itibaren bu yol üzerinde çalıştırılmaya başlanmıştır. Yolun bugün yarın açılması beklenmektedir. İstanbul ve Ankaradan gelen ve bir haftaya yakın zamandanberi yolların kapanmasından dolayı Yozgatta kalan bir çok kamyon, yollarına devam etmek üzere hazırlanmaya başlamışlardır.

muhtelif hediyeler dağıtılmıştır.

Bu haftaki Müsabakalar

29/1/1949 cumartesi günü büyükler arasında eniş ve kapulu eniş slalom müsabakaları yapılacaktır. Kayak sporu bilhassa küçükler arasında büyük rağbet görmekte ve her gün heveskâr adedi artmaktadır. Bu sebeple Çamlıktaki kayak evi faaliyete geçirilmiş bulunmaktadır.

Mediko - Sosyal Dâvalar

DÜNYA VEREME KARŞI Savaş açmış bulunuyor

YAZAN: Dr. Müzeyyen Çokdeğerli
Dahiliye Müttesassısı

Sağlık için savaşın bir kolu olan Vereme savaşta da, Dünyaya İnsanları elele vermek lüzumunu hissetmişlerdir. İhtimal ki Allah, bu müthiş hastalıkları, dünya insanların birleşme, derleşme gibi en güzel şeyleri tatmaları için icat etmiştir. Gönül isterdi ki, dünyaya insanları, ferdin yüksek değerine, yaşamak, hür olmak ve saadet aramak hakkına göz koyan bencilere karşı da aynı bir düşman gibi, bir kitle halinde birleşsin.. ve savaşını benimsesin.

Dünyanın vereme karşı savaşını, koruma ve veremliyi tedavi etme şeklindedir. Her millet, bu iki büyük davanın, elindeki imkânlar nisbetinde, birini veya diğerini benimsi-

Boğazlıyanda

İçme Suyu

Başhoruz köyünden Boğazlıyana eski usul toprak künkeller içinde isale edilmekte olan içme suyu şehir ihtiyacını karşılayamamakta bilhassa temiz olarak muhafazası büyük müşkilât arz etmek te olduğundan Boğazlıyana 12 kilometre mesafede olan Yüğüünhisar köyündeki bir menbunun Boğazlıyana isalesi için adı geçen Boğazlıyan belediyesince karar altına alınmıştır. İçme suyunun isalesi için gereken keşif yaptırılması hususunda Boğazlıyan belediye başkanlığı tarafından iller bankasına müracaat olunduğu memnuniyetle öğrenilmiştir.

Bir vatandaşın ameliyat yapıldı

Sorgun kasabasının Hanbaşı mahallesinden Haydar oğlu Hacı Yusuf Büyükgöz bir garbis tarafından piçakla midesinden yaralanmış olduğundan yaralı Yozgata getirilerek tedavi için Devlet hastanesine yatırılmıştır. Yaralının midesine ameliyat yapılarak dikilmiş hasta şifa bularak bu hafta taburcu edilecektir.

Operatör Fikret Erkmeni tevali eden muvaffakiyetinden dolayı tebrik ederiz.

Hidro elektrik tesisatı

Boğazlıyan belediyesi tarafından yaptırılmasına karar verilen Hidro elektrik tesisatının keşfi, Boğazlıyan belediyesi tarafından verilen salâhiyet üzerine iller bankasına eksiltmeye çıkarılmıştır.

24 Şubat

1949

Perşembe
Abone partları

Yılığ (4) Liradır.
Halka yarayacak
hususlara sayfamız
açıktır.

YOZGAT

KURAGI

Yozgat'la Sivas
yolu üzerinde II
Basımvi
İlkün satırı (23) kr.
Günü geçen ge-
sete (25) koruytur
Kuruluşu 1921

Sayı: 1253

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK VİLAYET GAZETESİ

Tanesi 5 Kuruş

Veremle Savaş

YAZAN: HÜSNÜ CENGİZ

Kıymetli doktorumuz B. Müzeyyen Çokdeğerli'nin önce gazetemizde intişar eden bir yazısı ile, Halkevinde yaptığı bir konuşmasında ilimizde verem afetinin endişe ve iztirap verici bir durum arzettiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Bilindiği gibi verem ekseriya fakrû zaruretten, gıdasızlıktan hayat şartlarının müsaadesizliğinden gelen bir hastalıktır. Başka memleketlerde olduğu gibi biz de zaman zaman sıhhat durumumuzu doktorlarımıza kontrol ettirmek adet olmadığı için hasta, başlangıçta hastalığın farkında değildir. Hastalık ilerledikten, vebamet arzettikten sonradır ki doktora müracaat olunur. O zaman da hastalığın tedavisi imkânsızdır, ya çok masraf ihtiyarına bağlıdır. Hastalık bulaşıcıdır. İlk zamanlarda hastalığın farkına varılmadığından ve halkımızın da veremli den sakınma ve korunma usullerine riayet etmediğinden bulaşıcılık "büyük bir tehlike arzeder.

Bir taraftan hasta fakirdir, diğer taraftan hastalığın tedavisi büyük masrafa muhtaçtır, bu hal feccatı artırmaktadır. Tedavi imkân ve çarelerini fakrû zaruret dolayısıyla elde edemeyen hasta vatandaş bu sebeple cemiyetin Devletin muzaheretine, yardımına arzı iftikar etmek mecburiyetindedir.

Yurdumuzda büyük şehirlerde verem mücadele dispanserleri, mahdut miktarda sanatoryom varsada vilâyetimizde verem hastalığını önleyici bir dispanser veya bir pravantoryom, tedavisine yarar bir sanatoryom bulunmadığından memlekette başlayan ve yetgilli doktorumuzun izahlarına

göre açık veya kapalı, musabı çok olduğu anlaşılan hasta vatandaşlarımız şimdiye kadar her türlü yardımdan mahrum kalmışlardır demektir.

Bir hasta vatandaşın menzup olduğu cemiyetten yardım görememesi onun için olduğu kadar herkes için bir iztirap, tedavî olunamayan bir hastanın, korunmayı bilmiyen, ekserisi ni fakir kitle teşkil eyleyen bir cemiyet arasında yaşayışı da o cemiyet için en büyük bir endişe kaynağıdır ve öyle olmuştur.

Son günlerde doktor, eczacı avukat arkadaşlarımızın teşebbüsleri ile meydana getirilen veremle savaş derneğini bu sebeple takdire karşılarız.

Umarız ki, zavallı hastalara insanlık elini uzatacak, onların iztiraplarını az çok sındırmeye çalışacak olan bu hayırlı müesseseye hamiyetli, hayır sever hemşehrilerimiz ellerinden gelen yardımı esirgemeyeceklerdir.

Bir Halkevi Açıldı

Çayıralanı Bucak olduğu zaman açılan Halkodası, bu Bucakın ilçeye çevrilmesi dolayısıyla halkodasının halkevine kalbine C. H. Partisi merkez idare kurulunca karar verilmiş, Halkavi geçen pazar günü İlçe Kaymakamı, devlet memurları kalabalık bir halk kitlesi huzuriyle törenle açılmıştır.

Bu münasebetle konuşmalar yapılmış ve Halkevi mensupları tarafından (Tarih utandı) piyesi temsil olunmuş, gece ve gündüz milli oyunlar oynanmıştır.

Yeni mektupçumuz

Uzun müddetdenberi münhal bulunan vilâyet mektupçuluğuna Bingöl ili mektupçusu Bay Yaver Soydaş tayin edilmiştir.

Kaymakam Adnan Onurkan

Akdağmadeni kaymakamı Adnan Onurkan şark hizmeti dolayısıyla Midyat kaymakamlığına tayin edilmiştir. Mumaileyh yakında yeni vazifesine başlamak üzere Akdağmadeninden ayrılacaktır.

HALKEVİNDE TÖREN

Halkevlerinin yıl dönümü münasebetiyle geçen Pazar günü saat 10 da Yozgat Halk evinde bir tören yapılmıştır. Törende başta Sayın Valimiz Osman Şahinbaş olduğu halde bütün Devlet memurları, Parti ve Halkevi mensupları ve kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmuştur. Törene öğrenciler tarafından okunan İstiklâl marşı ile başlanmış, müteakiben Halkevi Başkanı Muammer Çapanoğlu, Halkevleri hakkında kısa bir söylev vermiştir.

Öğleden sonra tertip edilen sazlı eğlencelere bir çok halk iştirak etmiş ve bu eğlenceler akşama kadar devam etmiştir.

Müzeyyen Çokdeğerli'nin Konuşması

Devlet hastanesi dahiliye Mutabassısı Müzeyyen Çokdeğerli tarafından Halkevinde grip ve adi nezle mevzu bir konuşma yapılmıştır. Çok alaka ile dinlenen bu konuşmanın bir özetini sayın okurlarımıza ikinci sahifemizde sunuyoruz.

Eczacı Sırrı Başdoğan gidiyor

Uzun senelerdenberi şehrimizde eczacılık eden Hilâl eczahanesi sahibi Sırrı Başdoğan İstanbulda eczahaneye açıp orada yerleşmek maksadıyla hilâl eczahanesini Bahri Araslı'ya devretmiştir.

Mumailayh şehrimize mübâdil olarak gelmiş ve iskân idaresince ilimize iskân olunmuştur. Sırrı Başdoğan, kendisine tefviz yoluyla iskân idaresine verilen Sorgun ilçesi dahilindeki Mansurpaşılı çiftliğini de civar köyler halkına ferag etmiştir. Memleketimize uzun seneler hizmet eden Sırrı Başdoğan'a yeni teşebbüsünde muvaffakiyetler dileriz.

Ali Çetinkaya

Milli mücadelenin en büyük kahramanlarından ve eski Millet vekillerinden Ali Çetinkaya 21/2/1949 tarihinde İstanbulda vefat etmiştir.

Ali Çetinkaya, istiklâl mahkemesi başkanlığında, Afyon millet vekilliğinde, müteaddit Bakanlıklarda bulunmak suretiyle vatan ve milletine hizmetlerde bulunmuş kıymetli bir Türk evladı idi. Vefatı haberi bütün yurdda büyük teessür uyandırmıştır.

Kayakçılar Uludağa gitti

Uludağda Uluslararası yapılacak kayak yarışmalarını takip ve Avusturyadan getirtilen kayak mutabassasının bilgilerinden istifade etmek üzere bölge kayakçılarından küçük Fikret Tanışman ve Ahmet Öncü ve büyüklerden İhsan Kılıçaslan, Yılmaz Öner Bölge müdürü Hikmet Kılıçaslan'ın başkanlığında 22/2/1949 günü şehrimizden hareket etmişlerdir. Sporcularımıza başarılar ve hayırlı yolculuklar dileriz.

